

Dziennik Urzędowy

Unii Europejskiej

C 356

Wydanie polskie

Informacje i zawiadomienia

Tom 56

5 grudnia 2013

<u>Powiadomienie nr</u>	Spis treści	Strona
	I <i>Rezolucje, zalecenia i opinie</i>	
	REZOLUCJE	
	Komitet Regionów	
	103. sesja plenarna w dniach 7–9 października 2013 r.	
2013/C 356/01	Rezolucja Komitetu Regionów – 19. Konferencja Stron Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w Sprawie Zmian Klimatu (COP 19 UNFCCC) – Postępy w międzynarodowych wysiłkach na rzecz przeciwdziałania zmianie klimatu	1
	OPINIE	
	Komitet Regionów	
	103. sesja plenarna w dniach 7–9 października 2013 r.	
2013/C 356/02	Opinia Komitetu Regionów – Zalecenia dotyczące racjonalizacji wydatków	3
2013/C 356/03	Opinia Komitetu Regionów – Partnerstwo obszarów miejskich i wiejskich oraz sprawowanie rządów	9
2013/C 356/04	Opinia Komitetu Regionów – Projekt budżetu UE na 2014 rok	15
2013/C 356/05	Opinia Komitetu Regionów – Gaz łupkowy, gaz zamknięty i ropa zamknięta (węglowodory ze złóż niekonwencjonalnych) z perspektywy władz lokalnych i regionalnych	23

PL

Cena:
7 EUR

(Ciąg dalszy na następnej stronie)

<u>Powiadomienie nr</u>	Spis treści (ciąg dalszy)	Strona
2013/C 356/06	Opinia Komitetu Regionów – Zielona księga w sprawie europejskiej strategii dotyczącej odpadów z tworzyw sztucznych w środowisku.....	30
2013/C 356/07	Opinia Komitetu Regionów – Strategia UE w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu	37
2013/C 356/08	Opinia Komitetu Regionów – Zielona infrastruktura – zwiększanie kapitału naturalnego Europy	43
2013/C 356/09	Opinia Komitetu Regionów – Kosmiczna polityka przemysłowa UE	49
2013/C 356/10	Opinia Komitetu Regionów – CARS 2020: Plan działania na rzecz konkurencyjnego i zrównoważonego przemysłu motoryzacyjnego w Europie.....	55
2013/C 356/11	Opinia Komitetu Regionów – Pakiet UE dotyczący inwestycji społecznych	60
2013/C 356/12	Opinia Komitetu Regionów – Plan działania na rzecz przedsiębiorczości do 2020 r.	68
2013/C 356/13	Opinia Komitetu Regionów – Zielona księga „Długoterminowe finansowanie gospodarki europejskiej”	75
2013/C 356/14	Opinia Komitetu Regionów – Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich	80
2013/C 356/15	Opinia Komitetu Regionów – Wzmocnienie pozycji samorządów lokalnych w krajach partnerskich w celu poprawy zarządzania i zwiększenia skuteczności w dziedzinie rozwoju	86

III Akty przygotowawcze

KOMITET REGIONÓW

103. sesja plenarna w dniach 7–9 października 2013 r.

2013/C 356/16	Opinia Komitetu Regionów – Czwarty pakiet kolejowy	92
2013/C 356/17	Opinia Komitetu Regionów – Wytyczne dla transeuropejskich sieci telekomunikacyjnych	116
2013/C 356/18	Opinia Komitetu Regionów – Wniosek dotyczący dyrektywy w sprawie planowania przestrzennego obszarów morskich oraz zintegrowanego zarządzania strefą przybrzeżną	124

I

(Rezolucje, zalecenia i opinie)

REZOLUCJE

KOMITET REGIONÓW

103. SESJA PLENARNA W DNIACH 7–9 PAŹDZIERNIKA 2013 R.

Rezolucja Komitetu Regionów – 19. Konferencja Stron Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w Sprawie Zmian Klimatu (COP 19 UNFCCC) – Postępy w międzynarodowych wysiłkach na rzecz przeciwdziałania zmianie klimatu

(2013/C 356/01)

KOMITET REGIONÓW

1. Deklaruje pełne poparcie dla wspólnego stanowiska UE i wzywa wszystkie strony zaangażowane w negocjacje COP 19 do podjęcia niezbędnych kroków zmierzających do tego, by do 2015 r. zawrzeć, a do 2020 r. wdrożyć międzynarodowe prawnie wiążące porozumienie w sprawie zmian klimatu, którego celem byłoby ograniczenie globalnego ocieplenia do 2 °C.

2. Apeluje do negocjatorów, by znowu zdali sobie sprawę z naglącego charakteru tego zadania i dążyli do zawarcia ambitnego porozumienia.

3. Podkreśla, że rządy krajowe i UE będą mogły osiągnąć swoje cele tylko z aktywnym udziałem władz lokalnych i regionalnych, których najbardziej bezpośrednio dotyczą skutki zmiany klimatu i które w dużej mierze odpowiadają za wdrożenie odpowiednich środków politycznych. Dlatego podkreśla potrzebę zgromadzenia danych przedstawiających wpływ zmiany klimatu i strategię dostosowawczą w ujęciu przestrzennym.

4. Wzywa do uwzględnienia działań związanych ze zmianą klimatu we wszystkich sektorach i budżetach na każdym poziomie sprawowania rządów i wskazuje, że wiele dziedzin wymagających reform, takich jak energetyka, rolnictwo, budownictwo, planowanie przestrzenne, gospodarowanie odpadami i transport, podlega kompetencjom władz lokalnych lub regionalnych.

5. Zwraca się zatem do władz międzynarodowych i delegacji UE, by wyraźnie włączyły władze lokalne i regionalne w

międzynarodowe negocjacje dotyczące zmiany klimatu oraz w proces realizacji uzgodnionych działań, a także by uznały rolę mediatora, którą mogą odegrać te władze w trakcie negocjacji.

6. Z zadowoleniem przyjmuje propozycję Sekretarza Generalnego Narodów Zjednoczonych, by we wrześniu 2014 r. zorganizować szczyt światowych przywódców poświęcony ochronie klimatu. Uważa, że udział władz lokalnych i regionalnych jest niezbędny dla owocnego przebiegu tego szczytu.

7. Zwraca uwagę na fakt, że stężenie CO₂ w atmosferze przekracza obecnie pułap krytyczny 400 ppm, i jest bardzo zaniepokojony tzw. luką gigatonową, czyli różnicą między działaniami, które negocjatorzy zgodzili się podjąć, a działaniami, które wciąż jeszcze trzeba wdrożyć, aby utrzymać globalne ocieplenie na poziomie poniżej 2 °C.

8. Dostrzega brak pewności związany z modelowaniem klimatu i ograniczaniem emisji CO₂ i dlatego opowiada się za ostrożnościowym podejściem do polityki przystosowywania się do zmiany klimatu, która przewiduje skutki wzrostu temperatury o ponad 2 °C.

9. W pełni popiera założenie, że planowane na 2015 r. porozumienie ONZ w sprawie zmiany klimatu ma obejmować nie tylko działania łagodzące jej skutki, ale także działania przystosowawcze, i podkreśla, że obu tym elementom należy nadać równie wysoki priorytet.

10. Wzywa negocjatorów, by wypełnili zobowiązanie do przeznaczenia 100 mld USD na ekofundusz klimatyczny oraz by wcielili w życie koncepcję „strat i szkód”, jak uzgodniono na Konferencji Stron w Dausze w 2012 r.

11. Z zadowoleniem przyjmuje dalsze postępy w dziedzinie leśnictwa, a zwłaszcza aspekty metodologiczne programu ONZ na rzecz redukcji emisji spowodowanych wylesianiem i degradacją lasów (REDD+), i zachęca do podejmowania dalszych kroków w tym kierunku. Stwierdza, że w związku z tym odpowiednio powinny też wzrosnąć możliwości finansowania w tej dziedzinie.

12. Podkreśla zasadnicze znaczenie użytkowania gruntów, zmiany użytkowania gruntów i leśnictwa (LULUCF) dla łagodzenia skutków zmiany klimatu, niemniej nalega, by uwzględnić przy tym zrównoważony rozwój obszarów wiejskich oraz bezpieczeństwo żywnościowe, zwłaszcza w krajach rozwijających się.

13. Powtarza, że budowanie odporności na skutki zmiany klimatu, szczególnie w najbardziej narażonych regionach świata oraz wśród najbardziej bezbronnych członków społeczeństwa, jest kluczowym elementem sprawiedliwego porozumienia.

14. Apeluje, by przyszłe redukcje emisji i wszystkie inne działania łagodzące skutki zmiany klimatu były sprawiedliwie rozdzielane wśród całej wspólnoty międzynarodowej, z odpowiednim uwzględnieniem różnych możliwości i punktu wyjścia poszczególnych krajów i regionów świata.

15. W tym kontekście domaga się również kompleksowej reformy strukturalnej unijnego systemu handlu emisjami.

16. Zwraca uwagę na pilną potrzebę propagowania synergii pomiędzy działaniami łagodzącymi skutki zmiany klimatu a działaniami przystosowywania się do nich. Powstawaniu synergii służą: wymiana doświadczeń i sprawdzonych rozwiązań, wspieranie badań naukowych i innowacji oraz koordynacja polityki.

17. Podkreśla, że UE na swym przykładzie dowiodła, że możliwe jest zlikwidowanie zależności między emisjami CO₂ a wzrostem PKB. Powtarza, że UE w dalszym ciągu powinna służyć za wzór i realizować ambitne i wiążące cele ograniczenia emisji CO₂, a także cele dotyczące energii odnawialnej i efektywności energetycznej.

18. Pragnie zaakcentować wysiłki miast i regionów Europy, które przyjęły lokalne lub regionalne strategie na rzecz klimatu i energii bądź też inicjatywy, które przyczyniają się do

ambitniejszego podejścia na szczeblu krajowym, jak choćby inicjatywa Zielonej Stolicy Europy lub Porozumienie Burmistrzów, którego sygnatariusze zobowiązali się do ograniczenia emisji CO₂ o ponad 20 % do 2020 r.

19. Wnosi, by wysiłki podejmowane przez miasta i regiony zostały uznane i uwzględnione w mechanizmie rozliczania z wyników MRV (działania mierzalne, ujęte w sprawozdawczości i sprawdzalne).

20. Apeluje o lepszą wymianę informacji na całym świecie i potwierdza swoje poparcie dla protokołu ustaleń, podpisanego wraz z Programem Narodów Zjednoczonych ds. Ochrony Środowiska (UNEP), aby propagować tworzenie synergii pomiędzy różnymi poziomami rządów oraz skuteczniej wdrażać wielostronne porozumienia na rzecz środowiska. Potwierdza w tym kontekście swoje poparcie dla protokołu ustaleń, podpisanego wraz z Konferencją Burmistrzów USA, oraz dla przyszłego porozumienia z burmistrzami Chin.

21. Apeluje, by przyszłe strategie UE wykorzystywały potencjał wielostronnej zdecentralizowanej współpracy z krajami trzecimi, i zwraca uwagę na konkretne instrumenty, które opracował z myślą o ułatwianiu takiej współpracy.

22. Pragnie, by tzw. kryteria klimatyczne zostały w pełni uwzględnione w różnych instrumentach finansowych UE, w tym w europejskiej polityce rozwoju.

23. Wskazuje na fakt, iż w porozumieniu z Cancún wyraźnie uznano rolę władz szczebla niższego niż krajowy i samorządów lokalnych, i ponownie apeluje, by w ramach globalnej polityki na rzecz środowiska przyjęto podejście oparte na wielopoziomowym sprawowaniu rządów. Postuluje więc, by strony UNFCCC zdecydowanie zobowiązały się do włączania władz szczebla niższego niż krajowy i samorządów lokalnych we wdrażanie decyzji UNFCCC i do wspierania ich w tym zadaniu, tak jak to miało miejsce w przypadku decyzji X/22 Konwencji o różnorodności biologicznej.

24. Zobowiązuje przewodniczącego Komitetu Regionów do przedłożenia niniejszej rezolucji przewodniczącemu Parlamentu Europejskiego, przewodniczącemu Rady Europejskiej, przewodniczącemu Komisji Europejskiej, litewskiej prezydencji UE oraz Sekretariatowi UNFCCC.

Bruksela, 9 października 2013 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

OPINIE

KOMITET REGIONÓW

103. SESJA PLENARNA W DNIACH 7–9 PAŹDZIERNIKA 2013 R.

Opinia Komitetu Regionów – Zalecenia dotyczące racjonalizacji wydatków

(2013/C 356/02)

KOMITET REGIONÓW

- Podkreśla znaczenie budżetów lokalnych i regionalnych w wydatkach publicznych w Unii Europejskiej. W tym kontekście pragnie zaznaczyć, że środki na politykę spójności należy postrzegać jako inwestycje, a nie jako zwykłe wydatki publiczne.
- Uważa, że dla racjonalizacji wydatków nie wystarczy tylko zwiększyć efektywność przydzielania środków, należy także uwzględnić różnice terytorialne i przeszkody, które mogą utrudniać wzrost w poszczególnych regionach, przeanalizować ich wpływ na podejmowane działania oraz poszukiwać sposobów ograniczenia ich oddziaływania na politykę spójności.
- Podkreśla, że wielopoziomowe sprawowanie rządów i współpraca między poszczególnymi poziomami administracji mają zasadnicze znaczenie dla lepszego wykorzystania środków, aby osiągnąć cele strategii „Europa 2020”.
- Podkreśla, że zasady warunkowości *ex ante* powinny ograniczać się do dziedzin bezpośrednio związanych z realizacją polityki spójności i że należy unikać nadmiernego obciążania polityki spójności zadaniami, które do niej nie należą i które przyczyniają się do rozrostu biurokracji.
- Ponownie deklaruje swój zdecydowany sprzeciw wobec warunkowości makroekonomicznej, co jest zgodne ze stanowiskiem Parlamentu Europejskiego.
- Wyraża ubolewanie, że Rada nalega na tworzenie rezerwy na wykonanie. Zamiast tego ponawia propozycję utworzenia rezerwy elastyczności finansowanej ze środków pochodzących z automatycznego umorzenia.
- Jako możliwe mechanizmy na rzecz uproszczenia zarządzania sugeruje ujednoczenie procedur i standaryzację dokumentów, wykorzystanie wspólnych narzędzi informatycznych oraz skuteczne wdrożenie punktów kompleksowej usługi, które pozwolą uniknąć zbędnych formalności między wydziałami w ramach tej samej administracji.

Sprawozdawca Alberto NUÑEZ FEIJÓO (ES/PPE), przewodniczący Autonomicznej Wspólnoty Galicji

Dokument źródłowy

I. ZALECENIA POLITYCZNE

KOMITET REGIONÓW

Rola polityki spójności oraz budżetów lokalnych i regionalnych

1. Podkreśla dotychczasowe znaczenie polityki spójności w procesie konwergencji między regionami Unii Europejskiej oraz wskazuje na rolę, którą będzie ona nadal pełnić w przyszłości jako fundamentalny filar tworzenia miejsc pracy, pobudzania wzrostu gospodarczego i zajmowania się kwestią spójności społecznej i terytorialnej, co przyczyni się do osiągnięcia celów strategii „Europa 2020”. Zasadniczo fundusze strukturalne stanowią ponad 60 % wszystkich inwestycji publicznych w 6 państwach członkowskich i ok. 30–60 % inwestycji publicznych w 7 państwach członkowskich.

2. Podkreśla znaczenie budżetów lokalnych i regionalnych w wydatkach publicznych w Unii Europejskiej. Stanowiły one 16,7 % PKB w 2011 r. i 34 % wszystkich wydatków publicznych w UE, a także obejmowały w szczególności inwestycje bezpośrednie, które są kluczowym elementem szybkiej odnowy gospodarczej. W tym kontekście pragnie zaznaczyć, że środki na politykę spójności należy postrzegać jako inwestycje, a nie jako zwykłe wydatki publiczne.

Aspekty ogólne racjonalizacji wydatków

3. Uważa, że dla racjonalizacji wydatków nie wystarczy tylko zwiększyć efektywność przydzielania środków, należy także uwzględnić różnice terytorialne i przeszkody, które mogą utrudniać wzrost w poszczególnych regionach, przeanalizować ich wpływ na podejmowane działania oraz poszukiwać sposobów ograniczenia ich oddziaływania na politykę spójności.

4. Zaleca koncentrację środków uzyskanych w ramach finansowania europejskiego w najbardziej strategicznych obszarach każdego regionu, szczególnie w dziedzinie wiedzy, edukacji, badań i innowacji, które mają stymulujący wpływ na pozostałe obszary gospodarki w regionach.

5. Uważa, że odpowiedzialność za inwestycje publiczne spoczywa na wszystkich poziomach władzy, i przyjmuje z zadowoleniem projekt zalecenia w sprawie zaproponowanych

przez OECD⁽¹⁾ podstawowych zasad na rzecz skutecznych inwestycji publicznych. Domaga się przyjęcia tych zasad na szczeblu Unii Europejskiej i proponuje, by okresowo monitorowano ich zastosowanie w ramach opracowanej przez Komitet Regionów tablicy wyników w zakresie wielopoziomowego sprawowania rządów.

Koordinacja działań

6. Przyjmuje z zadowoleniem zintegrowane podejście przyjęte dla wspólnych ram strategicznych na nowy okres programowania, w ramach którego połączono wszystkie środki przeznaczone na cele regionalne; wskazuje jednak na problem koordynacji poszczególnych działań w związku z tym, że cele tematyczne określone we wniosku dotyczącym rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów różnią się od sześciu priorytetów przewidzianych dla EFRROW i EFMR.

7. Wskazuje na wzajemne powiązania między polityką spójności i strategią „Europa 2020” oraz zaznacza, że obowiązujące cele ogólne dotyczące wzmocnienia konkurencyjności i zatrudnienia (zrównoważony wzrost, zatrudnienie i dobrobyt) są nadal aktualne. W tym kontekście polityka spójności ma zasadnicze znaczenie w pobudzaniu badań, rozwoju, innowacji i wiedzy, gdyż pozwala rozwijać innowacyjne projekty i zwiększać wspólnotową wartość dodaną, a także uwydatnia znaczenie koordynacji programów i instrumentów finansowania polityki spójności z polityką w zakresie innowacji i badań.

8. Przypomina o znaczeniu monitorowania wyników realizacji polityki spójności, aby mierzyć jej oddziaływanie. Wszystkie działania powinny być kwantyfikowalne oraz analizowane według kryteriów opartych na wynikach, aby ocenić ich wkład w rozwój lokalny i regionalny. Ponadto ukierunkowanie na cele, a nie na wymogi kwalifikowalności, pozwala regionom wybrać najlepsze narzędzia i środki oraz dostosować je do własnych potrzeb.

⁽¹⁾ Zob. dokument OECD GOV/TDPC/(2013)3. Wspomniane zasady dotyczą m.in. następujących aspektów: wykorzystania zintegrowanej strategii dostosowanej do różnych obszarów; przyjęcia skutecznych instrumentów koordynacji władz krajowych i władz szczebla niższego niż krajowy; koordynacji władz szczebla niższego niż krajowy, by inwestować na najbardziej odpowiednim poziomie zarządzania; wstępnej oceny wpływu inwestycji publicznych i związanych z nimi zagrożeń w perspektywie długoterminowej; zaangażowania zainteresowanych stron na wszystkich etapach cyklu inwestycji; zmobilizowania podmiotów prywatnych i instytucji finansowych w celu zróżnicowania źródeł finansowania i wzmocnienia potencjału; wzmocnienia potencjału osób i instytucji zaangażowanych w inwestycje publiczne; skupienia się na wynikach i propagowanie procesu uczenia się; opracowania ram fiskalnych dostosowanych do wyznaczonych celów w zakresie inwestycji; wymogu rygorystycznego i przejrzystego zarządzania finansowego na wszystkich poziomach sprawowania rządów; przejrzystości i inteligentnego wykorzystania zamówień publicznych; propagowania spójnych ram przepisów wysokiej jakości na wszystkich poziomach władzy.

Sprawowanie rządów i decentralizacja

9. Podkreśla, że wielopoziomowe sprawowanie rządów i współpraca między poszczególnymi poziomami administracji mają zasadnicze znaczenie dla lepszego wykorzystania środków, aby osiągnąć cele strategii „Europa 2020”. W związku z tym z satysfakcją odnotowuje, że wśród priorytetów horyzontalnych wspólnych ram strategicznych znajdzie się wielopoziomowe sprawowanie rządów i zasada partnerstwa. Zobowiązuje się też do ustosunkowania się do projektu dotyczącego wniosku Komisji w sprawie europejskiego kodeksu postępowania przewidzianego w art. 5 ust. 3 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów, tak by na wszystkich etapach cyklu programowania wspierać czynny udział władz lokalnych i regionalnych, partnerów gospodarczych i społecznych oraz organizacji reprezentujących społeczeństwo obywatelskie.

10. Podkreśla, że bardziej zdecentralizowany poziom planowania, programowania i wdrażania jest znacznie bardziej efektywny, zarówno pod względem kosztów, jak i jakości usług, z uwagi na jego bliższy związek z obywatelami. Oferuje on także znaczące korzyści przy identyfikacji potrzeb i wymogów, a także przy opracowywaniu polityki na rzecz zwiększenia zrównoważonego i konkurencyjnego wzrostu, jednocześnie wzmacniając autonomię i demokrację lokalną.

11. Uważa, że decentralizacja realizowana za pośrednictwem instytucji lokalnych i regionalnych pełni kluczową rolę w zmniejszaniu nierówności społeczno-gospodarczych między regionami w Europie, przyczyniając się w ten sposób do łagodzenia negatywnych skutków związanych z przemieszczaniem się ludności wiejskiej z regionów ubogich do wielkich centrów miejskich, a także z migracją z jednego państwa członkowskiego do innego, która osłabia rynek pracy. Zaznacza, że wcześniejsze planowanie i projektowanie inwestycji w regionach w ujęciu długoterminowym i rocznym jest niezbędnym warunkiem lepszego ukierunkowania inwestycji i zwiększenia ich skuteczności. Podejście oddolne ma zasadnicze znaczenie dla lepszego planowania programów inwestycyjnych poszczególnych państw i krajowych planów rozwoju.

12. Zwraca uwagę, że wartość dodana wydatków w Unii Europejskiej zależy od konkretnych przeszkód napotkanych w każdym regionie, w związku z czym niemożliwe jest opracowanie wspólnej strategii o charakterze ogólnym możliwej do zastosowania we wszystkich regionach, a zatem niezbędna jest pewna elastyczność ram prawnych w okresie programowania.

13. Uważa, że dla osiągnięcia zamierzonych celów, niezależnie od różnic międzyregionalnych, konieczny jest istotny udział władz lokalnych i regionalnych w wykorzystywaniu środków na okres 2014–2020, począwszy od opracowywania odpowiednich ram prawnych aż po wdrażanie działań.

14. Zaleca zdecentralizowanie zarządzania operacyjnego na szczeblu lokalnym i regionalnym, co poprawi koordynację i komplementarność między poszczególnymi funduszami oraz zapewni podejście oddolne oparte na potrzebach i specyfice każdego regionu. Ponadto decentralizacja umożliwi przyznanie władzom lokalnym i regionalnym odpowiadającym za wdrażanie działań kompetencji przyznawanych wszystkim władzom zarządzającym programami operacyjnymi.

Stosowanie zasady pomocniczości

15. Podkreśla, że Traktat z Lizbony przyniósł umocnienie zasady pomocniczości i że należy utrzymać i rozwijać podejście do polityki spójności oparte na zasadzie pomocniczości tak, aby wzmocnić rolę władz lokalnych i regionalnych na wszystkich etapach działań strukturalnych.

16. Opowiada się za stosowaniem zasady pomocniczości razem z zasadą proporcjonalności, nie tylko ze względu na większą efektywność: należy na przykład utrzymać obecny zdecentralizowany system opracowywania programów operacyjnych lub nawet wzmocnić go, aby wspierać autonomię lokalną i regionalną w praktycznym wdrażaniu europejskiej polityki spójności; dzięki temu programowanie będzie bardziej dostosowane do potrzeb i priorytetów każdego regionu.

17. Uważa, że władze lokalne i regionalne powinny przyjąć na siebie jak najwyższy poziom kompetencji w programach i działaniach prowadzonych w każdym regionie, aby w ten sposób osiągnąć prawdziwie zintegrowane podejście nastawione na dany obszar (*place-based approach*). Władze te są bowiem najbardziej odpowiednimi partnerami dla podmiotów zarządzających funduszami na szczeblu Unii Europejskiej, jak również mogą łączyć inicjatywy na szczeblu europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym.

Warunkowość i polityka spójności

18. Podkreśla, że zasady warunkowości *ex ante* powinny ograniczać się do dziedzin bezpośrednio związanych z realizacją polityki spójności i że należy unikać nadmiernego obciążania polityki spójności zadaniami, które do niej nie należą i które przyczyniają się do rozrostu biurokracji.

19. Przypomina stanowisko KR-u w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia ogólnego w sprawie polityki spójności na okres programowania 2014–2020, w którym podkreślono, że regiony i władze lokalne w większości przypadków nie są odpowiedzialne za cele zarządzania gospodarczego, w związku z czym stosowanie warunkowości makroekonomicznej na szczeblu krajowym czyniłoby politykę spójności niesprawiedliwą, a jednocześnie rodziłoby wątpliwości co do finansowania nowych projektów w przyszłości.

20. Ponownie deklaruje swój zdecydowany sprzeciw wobec warunkowości makroekonomicznej, co jest zgodne ze stanowiskiem Parlamentu Europejskiego.

Mechanizmy monitorowania

21. Opowiada się za zróżnicowanym podejściem do stosowania jakościowych i ilościowych wskaźników, istotnych i odpowiednio dobranych, które byłyby nastawione raczej na osiągnięte przez projekty wyniki oraz długoterminowe korzyści niż na teoretyczne założenia, w celu harmonizacji na szczeblu europejskim kryteriów oceny wyników działań podejmowanych w ramach funduszy.

22. Zdecydowanie popiera kulturę oceny pozwalającej na stałą poprawę jakości strategii i procedur oraz zaleca promowanie wymiany doświadczeń i dobrych praktyk wśród władz krajowych i regionalnych w całej Europie. W tym celu proponuje, by udostępniono zintegrowaną bazę danych, obejmującą dobre praktyki i najlepsze technologie finansowane z któregośkolwiek z funduszy wspólnych ram strategicznych.

Rezerwy

23. Wyraża ubolewanie, że Rada nalega na tworzenie rezerwy na wykonanie. Zamiast tego ponawia propozycję utworzenia rezerwy elastyczności finansowanej ze środków pochodzących z automatycznego umorzenia, aby decydenci polityczni mogli tworzyć strategie średnioterminowe, zachęcając w ten sposób do wydatkowania zasobów przeznaczonych pierwotnie na poszczególne programy operacyjne.

Zintegrowane inwestycje terytorialne

24. Uważa, że możliwość opracowywania i stosowania strategii za pomocą zintegrowanych inwestycji terytorialnych umożliwiających realizację działań przekrojowych finansowanych z jednej lub kilku osi lub programów przyczyniłoby się do zwiększenia rzeczywistego wpływu wybranych projektów na region, w którym są realizowane, z jednoczesnym zwiększeniem wartości dodanej funduszy i efektywności wydatków.

Zarządzanie programami

25. Popiera pomysł łączenia instrumentów finansowych i dotacji jako narzędzi pomocniczych przyczyniających się do zrównoważonego rozwoju regionalnego i inteligentnego wzrostu. Odpowiednie wykorzystanie tych połączonych zasobów powinno być zasadniczym elementem polityki inwestycji w okresie 2014–2020. W tym kontekście Centrum Studiów nad Polityką Europejską (CEPS) w raporcie opracowanym na zlecenie Parlamentu Europejskiego stwierdziło, że innowacyjne instrumenty finansowe nie powinny zastępować pomocy i są odpowiednie tylko dla projektów przynoszących zyski finansowe.

26. Uważa, że podczas realizacji wieloletnich ram pojawiają się elementy mogące zmienić pierwotne cele i priorytety, w związku z czym, mimo że częste zmiany programowania nie są pożądane, należałoby wprowadzić większą elastyczność w wewnętrznej rekonfiguracji przydziału części środków na poszczególne programy. Taka rekonfiguracja powinna w każdym przypadku odbywać się z poszanowaniem pierwotnie przewidzianych celów i proporcji tak, aby nie zmieniać znacząco ich wykonania, a jednocześnie umożliwić ich dostosowanie do nowej sytuacji w regionie.

Uproszczenie

27. Uważa, że mimo zaostżenia wymogów wdrażania i przepisów kontroli finansowej nie odnotowano uproszczenia zapowiadanego w okresie 2007–2013, a wręcz przeciwnie, pojawiły się niewspółmierne koszty. Dlatego też ponownie podkreśla potrzebę doprowadzenia do rzeczywistego uproszczenia obciążeń administracyjnych, skupiając się przede wszystkim na zarządzaniu programami. Uproszczenie to powinno sięgać od Komisji do potencjalnych beneficjentów oraz być zgodne z niezbędnymi wymogami dotyczącymi weryfikacji i kontroli działań i z poszanowaniem gwarancji dla beneficjentów.

28. Jest przekonany, że wszelkie środki na rzecz uproszczenia przyjmowane na szczeblu Unii Europejskiej nie będą miały znaczącego wpływu na zarządzanie programami, jeśli nie będą im towarzyszyć rzeczywiste środki na rzecz uproszczenia na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym, zgodnie z kompetencjami poszczególnych organów administracji.

29. Jako możliwe mechanizmy na rzecz uproszczenia zarządzania sugeruje ujednoczenie procedur i standaryzację dokumentów, wykorzystanie wspólnych narzędzi informatycznych oraz skuteczne wdrożenie punktów kompleksowej usługi, które pozwolą uniknąć zbędnych formalności między wydziałami w ramach tej samej administracji.

30. Zaleca powszechne korzystanie z e-administracji, która może mieć zasadnicze znaczenie dla wykorzystania zasobów i dla relacji między beneficjentami, którzy są prawdziwymi krzewicielami dobrobytu, a organami władz i podmiotami zarządzającymi poszczególnymi działaniami.

31. Zaleca alternatywę w postaci kosztów standardowych, jako formę zatwierdzania i uzasadniania wydatków, która wymaga mniejszych nakładów administracyjnych i nie naraża na szwank celów działań.

32. Wskazuje na możliwość ograniczenia także innych obciążeń biurokratycznych poprzez uproszczone sprawozdania i kontrole mierzące postępy, sprawdzanie wiarygodności procedur weryfikacji i kontroli oraz przeprowadzanie audytu programów.

33. Podkreśla użyteczność programów finansowanych z jednego funduszu, które umożliwiły uproszczenie procedur zatwierdzania i przeglądu w odniesieniu do programów zintegrowanych, i wskazuje na zalety programów operacyjnych opartych na wielu funduszach. Pozwalają one zmaksymalizować pozytywny wpływ działań UE w regionach wykorzystujących w zintegrowany sposób możliwości stworzone przez różne instrumenty rozwoju.

34. Wskazuje, że transpozycja przepisów wspólnotowych do prawodawstwa poszczególnych państw może stanowić potencjalne źródło konfliktów związanych z zarządzaniem funduszami. W związku z tym wzywa właściwe władze do jak najbardziej rygorystycznego opracowywania przepisów, szczególnie tych mających horyzontalny wpływ na programy, na przykład przepisów dotyczących umów lub dotacji.

35. Uważa, że ścisły związek polityki spójności z europejskimi przepisami w dziedzinie pomocy państwa i usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym wymaga, by dokonując wszelkich reform uwzględniano w szczególności kompatybilność mechanizmów finansowania i nie nakładano dodatkowych ciężarów administracyjnych w zakresie zarządzania programami.

36. Podkreśla potrzebę zapewnienia wyraźnych ram stosowania przepisów dotyczących pomocy państwa w odniesieniu do instrumentów finansowych i partnerstw publiczno-prywatnych, aby uniknąć zastoju lub opóźnień we wdrażaniu projektów.

37. Proponuje wykorzystanie uproszczenia wprowadzonego przez Komisję w formie ograniczenia liczby kryteriów kwalifikowalności uprawniających do uzyskania dotacji w przypadku niektórych działań. W tym kontekście apeluje, by w ramach procedur selekcji projektów wprowadzono wskaźniki pozwalające ocenić zarówno wpływ inwestycji, jak i stopień przygotowania projektu, co zapewni bardziej skuteczny przydział zasobów i priorytetowe traktowanie projektów, które mają największą wartość dodaną i których wpływ na gospodarkę będzie szybciej odczuwalny. Wzmocnienie zdolności administracyjnych władz lokalnych w zakresie zamówień publicznych i nadzoru technicznego oraz zarządzania aktywami po zakończeniu inwestycji, szczególnie w przypadku, gdy władze te są końcowymi beneficjentami projektów, jest niezbędnym warunkiem długoterminowego powodzenia inwestycji.

Alternatywne finansowanie

38. Zaleca, by organy odpowiedzialne wykorzystywały możliwości uzyskania współfinansowania projektów ze środków prywatnych, jako że stanowi to opcję w ramach polityki spójności w kontekście coraz bardziej ograniczonych środków publicznych, co bez wątpienia przyniosłoby wartość dodaną dla tej polityki. W tym kontekście można rozwinąć modele partnerstwa publiczno-prywatnego jako odpowiedni instrument w nowym okresie programowania.

Współfinansowanie projektów rozwoju gospodarczego przyczynia się ponadto do adekwatności takich działań oraz do zapewnienia zaangażowania przedsiębiorstw i ich poczucia odpowiedzialności za podejmowane inicjatywy.

39. Zwraca uwagę na ważną rolę, którą może odgrywać EBI w tym zakresie i wskazuje na dodatkowe możliwości związane z „kredytami ramowymi” i „pożyczkami na programy strukturalne”.

40. Uważa, że należy rozważyć, jak wspomniano we wcześniejszych opiniach, możliwość emisji obligacji na sfinansowanie ważnych projektów, które przyniosą zyski w średniej perspektywie.

Instrumenty finansowe

41. Uznaje trudności związane z funkcjonowaniem instrumentów finansowych w obecnym okresie, a w szczególności obawy i szczególne potrzeby miast i obszarów miejskich w kontekście rozwoju instrumentu Jessica, wynikające z napięć między organami zarządzającymi programami a władzami miejskimi. W związku z tym podkreśla, że w ramach wdrażania polityki spójności konieczne jest ułatwienie korzystania z instrumentów opartych na pożyczkach w odpowiednich dziedzinach, ze względu na ich efekt mnożnikowy i stymulowanie efektywności działań, przy jednoczesnym ograniczeniu obciążeń dla budżetów lokalnych i regionalnych, i proponuje, by – oprócz innych podmiotów – uwzględniono w związku z tym udział banków rozwoju.

Działanie prawa wstecz

42. Odrzuca praktykę ustanawiania przepisów z mocą wsteczną i uważa, że należy unikać jej w przyszłości, ponieważ utrudnia zarządzanie i tworzy niepewność prawną. Wzywa też do zbadania stosowania zasady proporcjonalności umożliwiającej dostosowanie wymogów w zakresie kontroli do skali projektów współfinansowanych z funduszy strukturalnych.

Proporcjonalność kontroli

43. Uważa, że możliwość zawarcia „paktów zaufania” między Komisją Europejską a regionami może zapobiec powielaniu procedur audytu, zgodnie z zasadą proporcjonalności.

44. Uważa, że należy przyjąć konkretne podejście do opracowywania wytycznych na szczeblu wspólnotowym dotyczących mechanizmów zarządzania i kontroli mających zastosowanie do projektów i programów finansowanych z wielu funduszy tak, aby uniknąć powielania nakładów administracyjnych, które mogą zniechęcać do korzystania z nich; chodzi tu zwłaszcza o wyznaczenie jednego organu właściwych władz, ogólną sprawozdawczość i kompleksowy audyt. W związku z tym chętnie zgłosi swoje uwagi na temat wytycznych dotyczących stosowania nowych projektów finansowanych z wielu funduszy.

45. Wskazuje, że władze odpowiedzialne za zarządzanie projektami powinny zwracać szczególną uwagę na przydział dodatkowych zasobów, które Unia Europejska udostępnia regionom, a w konsekwencji zaleca dostosowanie ich organizacji tak, by zagwarantować wystarczającą i odpowiednią strukturę organizacyjną, umożliwiającą optymalne wykorzystanie tych zasobów.

Bruksela, 8 października 2013 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Opinia Komitetu Regionów – Partnerstwo obszarów miejskich i wiejskich oraz sprawowanie rządów

(2013/C 356/03)

KOMITET REGIONÓW

- Dostrzega istnienie szeregu przeszkód prawnych, administracyjnych, fiskalnych i finansowych stojących na drodze tworzeniu partnerstw obszarów miejskich i wiejskich oraz ich dynamicznemu rozwojowi. Aby zagwarantować istnienie ram prawnych sprzyjających ustanawianiu partnerstw, należy zatem zidentyfikować i usunąć te przeszkody.
- Zaleca władzom na poziomie państw członkowskich wykorzystanie nowych instrumentów rozwoju terytorialnego oferowanych przez UE w ramach polityki rozwoju regionalnego i rozwoju obszarów wiejskich, a mianowicie: zintegrowanych inwestycji terytorialnych, lokalnych projektów rozwoju kierowanych przez lokalną społeczność (CLLD), dotacji globalnych i strategii przewidujących wykorzystanie środków z różnych funduszy.
- Podkreśla, że należy określić obszary funkcjonalne dla potrzeb kryteriów kwalifikujących do otrzymania funduszy, a jednocześnie włączyć źródła finansowania dostępne w ramach polityki regionalnej i wspólnej polityki rolnej UE.
- Uważa, że koniecznie należy sprawniej zbierać dane na poziomie obszarów funkcjonalnych. Dzięki temu możliwe będzie utworzenie bazy danych, by decydenci mogli podejmować decyzje dotyczące lepszego planowania przestrzennego na podstawie szerszej wiedzy, zgodnie z wymogami proporcjonalności.
- Podkreśla aspekty transgraniczne partnerstwa obszarów miejskich i wiejskich i sposób wykorzystania instrumentów finansowania zaproponowanych przez Komisję w celu promowania potencjału rozwoju gospodarczego w zakresie transgranicznych powiązań między obszarami miejskimi i wiejskimi.
- Podkreśla potrzebę włączenia sektora prywatnego i gospodarki społecznej, których wkład jest bardzo korzystny z punktu widzenia kryteriów efektywności, potencjału przedsiębiorczości i innowacji, wykorzystania szans oraz możliwości zmobilizowania społeczeństwa, ale przede wszystkim ze względu na przyciąganie kapitału i tworzenie partnerstw publiczno-prywatnych.

Sprawozdawca Romeo STAVARACHE (RO/ALDE), burmistrz gminy Bacău

Dokument źródłowy

I. ZALECENIA POLITYCZNE

KOMITET REGIONÓW

Uwagi dotyczące partnerstwa obszarów miejskich i wiejskich

1. Obszary miejskie i wiejskie są powiązane z punktu widzenia demografii i gospodarki, a także ze względu na infrastrukturę umożliwiającą dostęp do usług publicznych. Organy decyzyjne na wszystkich poziomach zarządzania muszą zwracać szczególną uwagę na wzajemne powiązania obszarów miejskich i wiejskich w zakresie transportu towarów, dojazdów do pracy, usług – edukacyjnych, zdrowotnych związanych z gospodarką wodną i gospodarką odpadami – transakcji gospodarczych, dostępu do zasobów naturalnych oraz kultury i rekreacji. Sposób zarządzania tymi powiązaniem ma wpływ na rozwój społeczno-gospodarczy obszarów funkcjonalnych, a w konsekwencji na jakość życia zamieszkujących je osób.

2. Brak koordynacji w powiązaniach między miastem i terenami je otaczającymi często prowadzi do niepożądanych zjawisk zarówno w mieście, jak i w jego okolicach. Świadomość wzajemnych powiązań i ich odpowiednie zrozumienie mogą się przyczynić do przezwyciężenia trudności, przed którymi stoją obszary miejskie i wiejskie. Po obu stronach trzeba budować świadomość istnienia tych funkcjonalnych powiązań i wzajemnych zależności.

3. By opracować najlepsze modele łączonego zarządzania na obszarach miejskich i wiejskich, należy najpierw zrozumieć wzajemne powiązania i zidentyfikować wyzwania, którym muszą stawić czoła zarówno obszary miejskie, jak i wiejskie. Od początku należy wykluczyć podejście uniwersalne.

4. Spadek zaludnienia, zwłaszcza na obszarach odległych, równowaga ekologiczna i ochrona krajobrazowa, swobodny dostęp bez ograniczeń do zasobów naturalnych, kultury, usług publicznych i dóbr konsumpcyjnych, ekspansja obszarów miejskich kosztem obszarów wiejskich, recesja gospodarcza, konkurencyjność regionów, połączenia międzyregionalne, skuteczne polityki publiczne i wykorzystanie szans na zewnętrzne źródła finansowania to wszystko przykłady wyzwań stojących na drodze partnerstwa obszarów miejskich i wiejskich.

5. Zróźnicowanie wyzwań jest również widoczne w celach przypisanych partnerstwom obszarów miejskich i wiejskich: rozwoju gospodarczym, zintegrowanym i wspólnym planowaniu, wykorzystaniu efektu synergii, wzmocnieniu konkurencyjności regionalnej, korzyściom skali w odniesieniu do partnerskiego świadczenia usług, środkach zachęcających dla wszystkich obszarów, wspólnych działaniach na rzecz ochrony interesów, strategicznej współpracy mającej umożliwić dostęp do funduszy publicznych lub prywatnych itp.

6. Funkcjonalne obszary wiejskie i miejskie można określić na podstawie więzi natury gospodarczej, społecznej i środowiskowej zachodzących na szczeblu terytorialnym. Zdefiniowanie tych obszarów ma kluczowe znaczenie, jako że tradycyjne pojęcia, na których opiera się polityka rozwoju miast i gmin, są zamknięte w obrębie granic administracyjnych i nie odpowiadają rzeczywistej sytuacji społeczno-gospodarczej w terenie.

7. Ogólna definicja regionu funkcjonalnego, jaką podaje Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD), jest następująca: region funkcjonalny to obszar geograficzny wykraczający poza oficjalne granice administracyjne, na którym obserwuje się konkretne (funkcjonalne) współzależności terytorialne, które mogą wymagać pewnej formy zarządzania.

8. Partnerstwa obszarów miejskich i wiejskich powstają często niezależnie od kwestii geometrycznych. Elastyczność ta wynika z: 1) celów partnerstwa, które mogą dotyczyć jednej lub kilku dziedzin; 2) racji bycia partnerstwa – zarządzania projektem lub zintegrowanego zarządzania obszarem funkcjonalnym; oraz 3) wybranego modelu zarządzania – oddolnego lub odgórnego.

9. Z doświadczeń wynika, że w każdym kraju czy regionie różne są podejścia i problemy. W niektórych przypadkach ramy współpracy obszarów miejskich i wiejskich zostały włączone w struktury instytucjonalne przez rządy krajowe, w innych ramy te pozostają elastyczne. Taka różnorodność jest korzystna dla UE, ponieważ umożliwia wypróbowanie różnych możliwości i wdrażanie innowacji, a także inspirowanie się innymi modelami i stosowanie różnych rozwiązań.

10. Niezależnie od kontekstu, wspólnymi czynnikami, od których zależy powodzenie współpracy, są dialog i wzajemne zaufanie partnerów, a także określenie wspólnych potrzeb na danym obszarze i ich uwzględnienie.

11. Brak zaufania może zaszkodzić procesowi współpracy i go spowolnić, niezależnie od tego, czy występuje on w wymiarze poziomym (między partnerami lokalnymi) czy też w wymiarze pionowym (między instytucjami publicznymi różnych poziomów zarządzania). Wszystkie organy decyzyjne muszą stale podejmować wysiłki polityczne, by stworzyć atmosferę zaufania i rozwiązać złożone problemy będące przedmiotem wspólnego zainteresowania.

Wyzwania na poziomie Unii Europejskiej

12. Chociaż różnice w rozwoju państw Unii Europejskiej zmniejszyły się w ostatnich latach, z analiz makroekonomicznych opartych na danych statystycznych sprzed kryzysu wynika,

że zwiększyły się one na poziomie regionalnym. Należy znaleźć jak najlepsze rozwiązania, by zniwelować różnice między regionami, poprawić jakość życia w regionach, gdzie rozwój gospodarczy jest opóźniony, oraz rozwinąć sektor przemysłowy i usług, a także rolnictwo ekologiczne.

13. Zagospodarowanie przestrzenne przeprowadzane jest z reguły na poziomie administracyjnych jednostek terytorialnych, a nie na poziomie obszarów funkcjonalnych, przez co nie uwzględnia się współzależności obszarów miejskich i wiejskich. Sytuacja ta może odbić się niekorzystnie na spójności terytorialnej i zmniejszyć możliwości powstania lokalnej synergii, która wzmocniłaby rozwój społeczno-gospodarczy.

14. Z punktu widzenia skuteczności, zintegrowane podejście do polityki rozwojowej nie powinno ograniczać się wyłącznie do granic administracyjnych oddzielających obszary miejskie od wiejskich. Należałoby uwzględnić wymiar funkcjonalny. Obszary położone wokół miast, tzw. obszary podmiejskie, przyczyniają się do zrównoważonego rozwoju gospodarczego oraz dostarczają energii, zasobów środowiskowych i zasobów kultury, poprawiając w ten sposób jakość życia. Wiadomo również, że miasta stanowią ośrodki usług publicznych, ośrodki handlowe, ośrodki opieki zdrowotnej, szkolnictwa wyższego, transportu, innowacji i zatrudnienia.

15. Granice administracyjne wytyczone na poziomie miast i gmin często nie oddają regionalnej geografii gospodarczej. Ponadto regiony funkcjonalne wciąż ulegają zmianom. Dlatego polityki terytorialne muszą być elastyczne i w razie potrzeby dostosowywać się. Za przykład może posłużyć najczęstszy czynnik współzależności obszarów miejskich i wiejskich, którym są dojazdy do pracy. Przejazd do pracy lub z pracy powinien trwać optymalnie do godziny. Dłuższy czas dojazdu ma negatywny wpływ na dostępność miejsca pracy.

16. Zintegrowane podejście do partnerstw obszarów miejskich i wiejskich może stworzyć nowe, dynamiczne warunki wzrostu gospodarczego. Trwały wzrost gospodarczy sprzyjający włączeniu społecznemu na szczeblu regionalnym jest w dużym stopniu zależny od prawidłowego wykorzystania potencjału współpracy miast i wsi.

17. Wychodząc z założenia, że sąsiadujące ze sobą obszary miejskie i wiejskie nie powinny ze sobą konkurować, lecz się uzupełniać, można stwierdzić, że koordynacja działań publicznych stanowi prawdziwe wyzwanie. Tylko w ten sposób obszary wiejskie i miejskie będą mogły znaleźć korzystne rozwiązania, które rozładują ewentualne konflikty interesów.

18. Partnerstwa obszarów miejskich i wiejskich wymagają długoterminowego podejścia do opracowania strategii i programów, zwłaszcza do rozwoju struktur zarządzania. Refleksja w perspektywie długoterminowej wpłynie korzystnie przede wszystkim na spójność i na uzyskanie trwałych rezultatów. Partnerstwa mogą przyczynić się do rozwiązania realnych problemów, czy to poprzez zaspokajanie potrzeb lokalnych, zarówno na obszarze miejskim, jak i wiejskim, czy to poprzez wdrażanie wspólnych praktycznych rozwiązań. Samorządy regionalne i lokalne powinny nalegać, aby w programowaniu i wykonaniu wieloletniego budżetu UE nadano priorytet strate-

gicznemu podejściu długoterminowemu, tak aby zaradzić wadom związanym ze środkami prawnymi o charakterze proceduralnym.

19. Ze studiów przypadków, w których badano charakter partnerstw obszarów miejskich i wiejskich, wynika, że ich powodzenie nie zależy wyłącznie od działań publicznych na wyższych poziomach, takich jak środki ustawodawcze lub narzędzia finansowe, niezależnie od tego, czy są one krajowe czy europejskie. Środki takie mogą jednak znacząco wpłynąć na rozwój tych partnerstw, motywując do ich zawierania, ich trwanie, skuteczność i zdolność osiągnięcia pożądaných rezultatów. Niemniej w niektórych sytuacjach ich ustanowienie lub zarządzanie nimi generuje koszty, których partnerzy nie mogą pokryć w równym stopniu. By zapewnić ich spójność, w tych przypadkach należy ustanowić wsparcie finansowe lub pomoc techniczną. Przed UE stoi wyzwanie polegające na określeniu środków interwencji, które najłatwiej mogłyby zachęcać do tworzenia partnerstw, a następnie je wspierać, przy czym nie można dopuścić do uzależnienia się od subwencji finansowych ani do tworzenia się partnerstw wyłącznie formalnych, które nie służyłyby interesom publicznym danej społeczności.

20. Zarządzanie wielopoziomowe w ramach partnerstwa obszarów miejskich i wiejskich zakłada, że uczestniczyć w nim będą wszystkie poziomy władzy i odpowiedni partnerzy instytucjonalni. Często instytucje odpowiedzialne za zarządzanie instrumentami polityki obszarów miejskich i wiejskich na poziomie krajowym lub europejskim nie uwzględniają współzależności między tymi obszarami ani związanych z nimi wyzwań, ryzyka czy też ewentualnych korzyści.

21. Dla regionów przygranicznych nowym bodźcem do dynamicznego rozwoju było zwłaszcza postępujące otwarcie wewnętrznych granic UE. Wspieranie transgranicznych partnerstw obszarów miejskich i wiejskich kryje więc w sobie ogromny potencjał rozwoju i UE odgrywa zasadniczą rolę w jego wykorzystaniu.

Z punktu widzenia władz lokalnych i regionalnych

22. Wartością dodaną partnerstw obszarów miejskich i wiejskich jest większa skuteczność działań publicznych, spójniejsze wykorzystanie środków finansowych i propagowanie zintegrowanych rozwiązań wspólnych problemów oraz, co jest jeszcze ważniejsze, promowanie solidarności na poziomie terytorialnym.

23. Działania władz ośrodków miejskich i wiejskich muszą być ukierunkowane na włączenie społeczności lokalnych do planowanych i realizowanych prac. Skuteczność podejmowanych działań jest uzależniona od aktywności tych społeczności.

24. Choć skuteczność interwencji ma kluczowe znaczenie dla przezwyciężenia trudności, to ze względu na częste zmiany i wyzwania o charakterze geograficznym, przed którymi stoją regiony, konsolidacja systemu zarządzania wymaga często o wiele więcej czasu. Dlatego niezbędne jest, by zainteresowane strony, a zwłaszcza ośrodki miejskie, wykazały się altruizmem, były zdolne przezwyciężyć uprzedzenia, zachęcały do równego traktowania partnerów mimo asymetrii administracyjnych czy gospodarczych, zdecydowanie się angażowały, stale podejmowały wysiłki polityczne na rzecz budowania zdolności, a także odznaczały się pewną elastycznością.

25. Istnieje szereg przeszkód prawnych, administracyjnych, fiskalnych i finansowych stojących na drodze tworzeniu partnerstw obszarów miejskich i wiejskich oraz ich dynamicznemu rozwojowi. Aby zagwarantować istnienie ram prawnych sprzyjających ustanawianiu partnerstw, należy zatem zidentyfikować i usunąć te przeszkody.

26. Współzależność w dziedzinie świadczenia usług publicznych, rozwój zrównoważony, a także perspektywy gospodarcze oferowane przez partnerstwa miast i wsi stanowią odpowiedni bodziec dla partnerów z obszarów miejskich i wiejskich i zachęcają ich do podejmowania wspólnych działań.

27. Należy zapewnić monitorowanie i szacowanie korzyści płynących z partnerstw. Choć łatwo ocenić korzyści materialne, trudniejsze jest oszacowanie równie ważnych korzyści niematerialnych. Wymierna ocena korzyści jest jeszcze ważniejsza w przypadkach interwencji zewnętrznych organów finansujących partnerstwo, nawet jeżeli partnerzy są już do pewnego stopnia usatysfakcjonowani poczynionymi postęпами.

Zalecenia polityczne Komitetu Regionów

KOMITET REGIONÓW

28. Ponownie wyraża swoje poparcie dla zaproponowanej przez Parlament Europejski i Komisję Europejską obecnie wdrażanej inicjatywy przygotowawczej RURBAN, która stoi u podstaw nowych środków na poziomie UE, mających na celu zintegrowany rozwój terytorialny i partnerstwo obszarów miejskich i wiejskich.

29. Z zadowoleniem przyjmuje postępy poczynione na poziomie państw członkowskich w zakresie wdrażania agendy terytorialnej do roku 2020 i dokumentów dotyczących tej polityki przyjętych przez ministrów polityki spójności: Karty lipskiej na rzecz zrównoważonego rozwoju miast europejskich, deklaracji z Marsylii dotyczącej opracowania zbioru wskaźników zrównoważonego miasta europejskiego i deklaracji z Toledo na temat roli zintegrowanego rozwoju obszarów miejskich jako instrumentu realizacji celów strategii „Europa 2020”.

30. Przypomina o zaleceniach Parlamentu Europejskiego w sprawie „Dobre sprawowanie rządów w odniesieniu do polityki regionalnej UE: procedury wsparcia i kontroli przez Komisję Europejską” i zwraca się o ich wdrożenie w ramach nowego cyklu programowania na lata 2014–2020 ⁽¹⁾.

31. Podkreśla potrzebę ułatwienia wymiany sprawdzonych rozwiązań i wiedzy w dziedzinie partnerstw obszarów miejskich i wiejskich oraz zarządzania nimi ⁽²⁾.

⁽¹⁾ Sprawozdanie (2009/2231 (INI)) PE: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+REPORT+A7-2010-0280+0+DOC+XML+V0//PL>

⁽²⁾ Zalecenia Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD); wyczerpująca analiza na temat partnerstwa obszarów miejskich i wiejskich opracowana przez Institut fédéral de recherche [Federalny Instytut Badawczy], dotycząca budownictwa, kwestii związanych z miastem i zagospodarowaniem przestrzennym pt. „Partnerstwo na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich i wiejskich: informacje”; sprawozdanie Eurocities pt. „Współpraca miast ponad granicami administracyjnymi: dane doświadczalne”; sprawozdanie Rady Gmin i Regionów Europy nt. „Partnerstwo obszarów miejskich i wiejskich na rzecz zintegrowanego rozwoju terytorialnego”.

32. Uznaje znaczenie harmonizacji europejskich przepisów dotyczących polityki spójności i rozwoju obszarów wiejskich poprzez nowe wspólne rozporządzenie w zakresie funduszy, które daje władzom lokalnym więcej swobody w opracowywaniu zintegrowanych interdyscyplinarnych projektów terytorialnych, a zwłaszcza znaczenie propozycji dotyczących zintegrowanych inwestycji terytorialnych [ITI] i lokalnych projektów rozwoju kierowanych przez lokalną społeczność (CLLD).

33. Zaleca władzom na poziomie państw członkowskich wykorzystanie nowych instrumentów rozwoju terytorialnego oferowanych przez UE w ramach europejskiej polityki rozwoju regionalnego i obszarów wiejskich: zintegrowanych inwestycji terytorialnych, lokalnych projektów rozwoju kierowanych przez lokalną społeczność (CLLD), dotacji globalnych i strategii przewidujących wykorzystanie środków z różnych funduszy.

34. Zaleca upowszechnianie w nowym cyklu programowania zintegrowanego podejścia terytorialnego poprzez włączenie wymiaru terytorialnego interwencji i środków wsparcia do porozumień o partnerstwie i wyraźne nawiązanie do nich, zwłaszcza do tych z nich przeznaczonych na partnerstwa obszarów miejskich i wiejskich, na poziomie obszarów funkcjonalnych.

35. Podkreśla, że choć samorządy lokalne i regionalne opracowują swoje programy inwestycyjne na podstawie celów tematycznych strategii „Europa 2020”, to z punktu widzenia zasięgu geograficznego mogą one wytyczyć odpowiednie obszary funkcjonalne. Jeśli chodzi o kryteria kwalifikujące do otrzymania funduszy, należy określić obszary funkcjonalne i jednocześnie włączyć dostępne źródła finansowania dostępne w ramach polityki regionalnej i wspólnej polityki rolnej UE.

36. Popiera tezę głoszącą, że partnerstwa obszarów miejskich i wiejskich nie są ani narzędziem rozmieszczania potencjału gospodarczego na danym terenie, ani środkiem ponownego rozdzielania funduszy na danym obszarze funkcjonalnym. Ich celem jest prawidłowe wykorzystanie istniejącego potencjału i powiązanie różnych stron, by propagować rozwój lokalny.

37. Uważa, że należy lepiej zmierzyć ryzyko rozproszenia instytucjonalnego w kontekście partnerstw obszarów miejskich i wiejskich: ewentualne konflikty interesów partnerów i ich wymiar ekonomiczny, zagrożenie dotyczące możliwości przeprowadzenia reformy mającej zwiększyć skuteczność finansową, a zarazem stabilności, w kontekście uznania prawomocności działań, niedobór kapitału i stabilność finansowania, ewentualne niedostosowanie potrzeb finansowania do możliwości ich pokrycia, ryzyko niedostatecznego zaangażowania partnerów.

38. Uważa, że korzyści płynące z partnerstwa powinny być lepiej propagowane i uznawane na poziomie europejskim. Władze wszystkich szczebli, w tym UE, powinny popierać konsolidację zdolności instytucjonalnej władz lokalnych do organizacji misji publicznych, opracowanie i wykorzystanie istniejącego potencjału i zwiększenie produktywności, racjonalizację środków i lepszy dostęp do zasobów naturalnych. Zwiększona widoczność regionów funkcjonalnych, zmniejszenie negatywnych skutków konkurencji między organami władz obszarów sąsiadujących (zwłaszcza w kwestiach fiskalnych), zwiększone korzyści skali z inwestycji, efektywność gospodarcza, dostęp do usług, mobilizacja niewykorzystanych zasobów, poszerzenie wiedzy na poziomie lokalnym dzięki wymianie informacji, a także zahamowanie niekontrolowanego rozrastania się miast to przykłady wyzwań w zakresie współpracy obszarów miejskich i wiejskich.

39. Zaleca, by wspierać regiony funkcjonalne i transgraniczne partnerstwa obszarów miejskich i wiejskich, które mogą posłużyć za punkty odniesienia dla wdrażania wieloletnich programów rozwojowych finansowanych z funduszy strukturalnych i europejskich funduszy inwestycyjnych.

40. Pragnie zwrócić uwagę na to, że programy europejskie powinny być elastyczne, by można było dostosować je do rzeczywistej sytuacji panującej na obszarach funkcjonalnych i umożliwić opracowanie mechanizmów pomocy obszarom wiejskim i miejskim, by ułatwić im współpracę i do niej zachęcić, a także opracować skuteczniejsze rozwiązania polityczne.

41. Uważa, że koniecznie należy sprawniej zbierać dane na poziomie obszarów funkcjonalnych. Dzięki temu możliwe będzie utworzenie bazy solidnych danych, by decydenci mogli podejmować decyzje dotyczące lepszego planowania przestrzennego na podstawie szerszej wiedzy, zgodnie z wymogami proporcjonalności, a więc z potrzebą podejmowania interwencji tam, gdzie rzeczywiście występują problemy lub zachodzą zmiany. Ponadto niezbędne są konkretne przykłady wskazujące na wartość dodaną i zalety partnerstwa z punktu widzenia zrównoważonego rozwoju gospodarczego, by w wymianie informacji skupić się na tym, jak partnerstwa te działają (lub nie) ⁽³⁾. Przeprowadzona przez ESPON analiza będzie miała pod tym względem olbrzymie znaczenie dla decydentów politycznych i osób zajmujących się tymi projektami.

42. Jest przekonany o tym, że do oceny jakości partnerstw obszarów miejskich i wiejskich niezbędne jest lepsze zrozumienie przynoszonych przez nie korzyści materialnych i niematerialnych. Podejście to uwypukli europejską wartość dodaną, jaką partnerstwa wnoszą w realizację celów strategii „Europa 2020”. Korzystne może się okazać również opracowanie wspólnych wskaźników umożliwiających ilościowe określenie tych

⁽³⁾ W tym kontekście można wskazać na europejską sieć PURPLE, w ramach której regiony podmiejskie z różnych państw członkowskich UE współpracują w kwestii jakości życia na obszarach wiejskich otaczających obszary miejskie.

korzyści. Można by zachęcić władze lokalne do ich wykorzystania. Na dłuższą metę partnerstwa mogłyby stać się przedmiotem analizy porównawczej, zwłaszcza w przypadku programów finansowanych z funduszy europejskich.

43. Zachęca władze lokalne i regionalne do opracowania innowacyjnych modeli zarządzania obszarami miejskimi i wiejskimi, by optymalnie wykorzystać efekty współpracy miast i wsi oraz otrzymane wyniki.

44. Proponuje, by partnerstwo obszarów miejskich i wiejskich stanowiło jedną z priorytetowych kwestii w programie URBACT i w działaniach innowacyjnych z myślą o tym, by zebrać doświadczenia i rozwiązania w dziedzinie partnerstw obszarów miejskich i wiejskich w UE i upowszechnić innowacyjne modele zarządzania.

45. Uważa za niezbędną współpracę, zwłaszcza transgraniczną, a także wsparcie finansowe z programów europejskich dla współfinansowania kosztów partnerstwa, które mogą być wysokie, a także wydatków administracyjnych i związanych z zasobami ludzkimi. Należy je ocenić, podobnie jak stosunek kosztów do korzyści, by zagwarantować stabilność partnerstwa.

46. Uważa, że partnerstwo może być skuteczne jedynie, jeśli jego stronami są sektor prywatny, pozarządowy i sektor gospodarki społecznej oraz gdy cieszy się on wsparciem obywateli.

47. Podkreśla aspekty transgraniczne partnerstwa obszarów miejskich i wiejskich i sposób wykorzystania instrumentów finansowania zaproponowanych przez Komisję w celu promowania potencjału rozwoju gospodarczego w zakresie transgranicznych powiązań między obszarami miejskimi i wiejskimi.

48. Podkreśla znaczenie dialogu z obywatelami, który jest niezbędny w dziedzinie zarządzania obszarami miejskimi i wiejskimi, jeżeli pragnie się osiągnąć konsensus co do wspólnej wizji i celów oraz zwiększyć zaufanie.

49. Uważa, że niezbędne jest przyjęcie środków zapobiegających ekspansji obszarów miejskich, która wywołuje niepożądane skutki dotyczące możliwości zrównoważonego rozwoju (ponieważ wywiera wpływ pod względem uszczelniania gleby, tworzy warunki sprzyjające powodziom i naraża na szwank zapobieganie zagrożeniom związanym z powodziami, i gwarancję zaopatrzenia w wodę, a także jakość powietrza), jak również odnoszące się do mobilności (gdyż pociąga za sobą np. problemy nadmiernego ruchu drogowego czy dodatkowe koszty infrastruktury) oraz do planowania przestrzennego w ogólności. Partnerstwo obszarów wiejskich i miejskich może rozwiązać problemy tego rodzaju.

50. Podkreśla potrzebę włączenia sektora prywatnego i gospodarki społecznej, których wkład jest bardzo korzystny z punktu widzenia kryteriów efektywności, potencjału przedsiębiorczości i innowacji, wykorzystania szans oraz zmobilizowania społeczeństwa, ale przede wszystkim ze względu na przyciąganie kapitału i tworzenie partnerstw publiczno-prywatnych.

51. Przypomina podstawowe czynniki powodzenia partnerstw: stworzenie atmosfery zaufania, dostrzeżenie wszystkich możliwości, praktyczne podejście w perspektywie realizacji konkretnych projektów, wybieranie optymalnych rozwiązań zarówno dla obszarów miejskich, jak i wiejskich, wytyczenie sobie celu przyciągnięcia funduszy oraz przyjęcie spójnego i trwałego podejścia w dłuższej perspektywie.

Bruksela, 8 października 2013 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Opinia Komitetu Regionów – Projekt budżetu UE na 2014 rok

(2013/C 356/04)

KOMITET REGIONÓW

- Podkreśla, że dla władz lokalnych i regionalnych proces sporządzania rocznego budżetu UE ma charakter polityczny i strategiczny oraz proponuje przeprowadzanie formalnych konsultacji w sprawie budżetów na przyszłe lata.
- Z zadowoleniem przyjmuje wysiłki Komisji Europejskiej zmierzające do zapewnienia informacji o tym, kto otrzymuje środki UE, lecz jego zdaniem publicznie dostępne informacje są niedostateczne i zbyt pobieżne, by uzyskać dokładny wgląd w wydatkowanie europejskich funduszy i zarządzanie nimi przez władze lokalne i regionalne.
- Podkreśla, że będzie starannie monitorować, czy powolne rozpoczęcie programowania i powolne wykorzystanie środków będą miały negatywny wpływ na przegląd śródkresowy WRF zaplanowany na 2016 r.
- Odnotowuje, że około jednej trzeciej ogółu zobowiązań pozostających do realizacji (70,7 mld EUR) zostanie spłacone w 2014 r., lecz podziela obawy Komisji Europejskiej związane z rokiem budżetowym 2015 i 2016.
- Uważa, że niedopuszczalne jest opóźnianie płatności, i nalega, by 60-dniowy termin płatności dla programów w ramach zarządzania dzielonego był wiążący oraz, by wprowadzono sankcję prawną lub finansową w wypadku niedotrzymania terminu.
- Wyraża ubolewanie, że w prezentacji politycznej priorytetów budżetowych UE na 2014 r. brakuje odniesienia do europejskiego semestru.
- Proponuje, by pełnej koncentracji wydatków na inicjatywę na rzecz zatrudnienia młodzieży w latach 2014–2015 towarzyszyły odpowiednie środki szybkiego wdrażania (np. budowanie zdolności).
- Wnosi, by zapewniono koncentrację środków na zobowiązania na wstępie w wysokości do 200 mln EUR dla programu „Horyzont 2020”, 150 mln EUR dla programu Erasmus i 50 mln EUR dla programu COSME w latach 2014–2015.
- Z zadowoleniem przyjmuje fakt, że przewiduje się przeniesienie 351,9 mln EUR z pierwszego do drugiego filaru wspólnej polityki rolnej (WPR) i ponownie wyraża stanowczy sprzeciw wobec przeniesienia środków w odwrotnym kierunku.
- Proponuje wykorzystanie dodatkowej elastyczności w postaci „globalnego marginesu dotyczącego wzrostu gospodarczego i zatrudnienia” na dział 1b.

Sprawozdawca	Luc VAN DEN BRANDE (BE/PPE), przewodniczący Flamandzko-Europejskiej Agencji Łącznikowej
Dokumenty źródłowe	Komisja Europejska „Preliminarz Komisji Europejskiej na rok budżetowy 2014 (przygotowanie projektu budżetu na 2014 rok)” SEC(2013)370, czerwiec 2013 r. Rada Unii Europejskiej, projekt rozporządzenia Rady określającego wieloletnie ramy finansowe na lata 2014–2020 11655/13, 27 czerwca 2013 r.

I. ZALECENIA POLITYCZNE

KOMITET REGIONÓW

1. Zwraca uwagę, że po raz pierwszy sporządza opinię w sprawie rocznej procedury budżetowej UE, by przedstawić poglądy władz lokalnych i regionalnych dotyczące działań budżetu, których władze te są głównymi beneficjentami i w których wykonaniu bezpośrednio uczestniczą.

2. Podkreśla, że dla władz lokalnych i regionalnych proces sporządzania rocznego budżetu UE ma charakter polityczny i strategiczny oraz proponuje przeprowadzanie przez Komisję, Radę lub Parlament formalnych konsultacji w sprawie budżetów na przyszłe lata, tak by mógł zająć stanowisko po opublikowaniu przez Komisję Europejską projektu budżetu i w miarę możliwości przed przekazaniem go przez Radę Parlamentowi.

3. Zwraca uwagę, że w niniejszej opinii nie porusza się kwestii wydatków administracyjnych w ramach działu V.

4. W niniejszej opinii skupia się na działach budżetu mających znaczenie dla Komitetu Regionów oraz dla władz lokalnych i regionalnych, w tym na funduszach strukturalnych, programie „Horyzont 2020”, COSME, Funduszu Spójności oraz innych programach zarządzania dzielonego, takich jak EFM, EFRROW i LIFE+.

Budżet europejski a władze lokalne i regionalne

5. Odnawia, że budżet europejski ma szczególne znaczenie dla władz lokalnych i regionalnych, gdyż bezpośrednio zarządzają one niektórymi programami UE w ramach zarządzania dzielonego, w związku z czym wpływa na nie zarówno poziom środków na zobowiązania, jak i na płatności w tych dziedzinach. Dzieje się tak zwłaszcza ze względu na opóźnienia w płatnościach wynikające z nagromadzenia zaległych wniosków o płatności we wcześniejszych

latach, co oddziałuje bezpośrednio na finanse publiczne wielu władz lokalnych i regionalnych w całej UE.

6. Zauważa ponadto, że wiele władz lokalnych i regionalnych, które czerpią korzyści z funduszy europejskich, takich jak Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), Fundusz Spójności, Europejski Fundusz Społeczny (EFS), Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i Europejski Fundusz Morski i Rybacki (EFMR), w bardzo dużym stopniu uzależnia od nich realizację swych celów politycznych.

7. Pragnie również przypomnieć, że budżet UE składa się jedynie na niewielką część (ok. 2 %) całkowitych wydatków publicznych w Unii Europejskiej i jest sam w sobie niewystarczający do realizacji przyszłościowych inwestycji bezpośrednich o wartości 1,8 bln EUR, których wymaga strategia „Europa 2020”. Uważa zatem, że dalsze zaangażowanie władz lokalnych i regionalnych w nowe europejskie ramy zarządzania gospodarczego ma kluczowe znaczenie, i podkreśla wagę ich udziału w kontekście umów o partnerstwie.

8. Podkreśla, że inwestycje z budżetu UE mają efekt mnożnikowy i efekt dźwigni dzięki współfinansowaniu publicznemu i prywatnemu na szczeblu lokalnym, regionalnym i krajowym. Inwestycje publiczne w wielu państwach członkowskich są w dużej mierze zależne od funduszy strukturalnych, z których w trzynastu krajach finansowanych jest ponad 30 % z nich, a w sześciu krajach – nawet 60 % z nich.

9. Odnawia, że obecnie nie jest jasne, ile wynosi udział władz lokalnych i regionalnych, choć zakłada się, że spora część budżetu UE jest wydatkowana przez władze krajowe, regionalne i lokalne, władze publiczne, organizacje pozarządowe, nieochodowe i prywatne, przedsiębiorstwa, uczelnie wyższe i instytucje edukacyjne, a także osoby prywatne itp. i że jedna trzecia wydatków publicznych oraz dwie trzecie inwestycji publicznych dotyczą szczebla lokalnego i regionalnego.

10. Jest przekonany, że władze lokalne i regionalne odgrywają istotną czy wręcz niezastąpioną rolę w realizacji europejskich celów politycznych. Uczestniczą one na przykład bezpośrednio lub pośrednio w:

- programach zatrudnienia dla bezrobotnych, imigrantów, kobiet itp.;
- programach na rzecz zatrudnienia młodzieży;
- integracji społecznej słabszych grup społecznych;
- zwalczaniu dyskryminacji w miejscu pracy;
- dialogu międzykulturowym i rozpowszechnianiu kultury;
- włączeniu społecznym i udziale ludzi młodych;
- wspieraniu uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym;
- wspieraniu sektora audiowizualnego;
- ochronie środowiska naturalnego i różnorodności biologicznej;
- realizacji siódmego programu ramowego w zakresie badań i rozwoju technologicznego;
- programach na rzecz modernizacji i dywersyfikacji struktury gospodarczej, a także tworzenia miejsc pracy w takich sektorach jak ICT, turystyka, energia, zdrowie, środowisko, badania naukowe itp.;
- promowaniu innowacyjności oraz wiedzy;
- dostępie do transportu i telekomunikacji;
- promowaniu efektywności energetycznej i transportu publicznego;
- energii odnawialnej;
- współpracy transgranicznej, transnarodowej i międzyregionalnej;
- rozwiązywaniu konkretnych problemów miast, obszarów oddalonych itp.;
- budowie europejskich sieci transportowych;
- programach na rzecz przeciwdziałania zmianie klimatu;

- zwiększaniu konkurencyjności sektora rolnictwa;
- poprawie jakości życia na obszarach wiejskich;
- zróżnicowaniu gospodarki wiejskiej;
- zrównoważonym rozwoju obszarów rybackich itd.

11. Stwierdza, że władze lokalne i regionalne uczestniczą bezpośrednio lub pośrednio w zarządzaniu i wydatkowaniu ponad 75 % budżetu UE ⁽¹⁾.

12. Z zadowoleniem przyjmuje wysiłki Komisji Europejskiej zmierzające do zapewnienia informacji o tym, kto otrzymuje środki UE bezpośrednio od Komisji Europejskiej bądź za pośrednictwem władz krajowych i regionalnych, tak by zwiększyć poczucie odpowiedzialności dzięki przejrzystości, lecz jego zdaniem publicznie dostępne informacje są niedostateczne i zbyt pobieżne, by uzyskać dokładny wgląd w wydatkowanie europejskich funduszy i zarządzanie nimi przez władze lokalne i regionalne.

13. Ubolewa nad brakiem danych statystycznych, które pozwalałyby mu pełnić funkcję doradczą. Wnosi, by od 2014 r. Komisja Europejska przekazywała:

- skonsolidowane dane na temat ilości otrzymanych środków i zobowiązań pozostających do realizacji (RAL) ⁽²⁾ na linię budżetową i rodzaj beneficjenta, zwłaszcza władze publiczne szczebla niższego niż krajowy;
- zestawienie zaległych wniosków o płatności nie tylko w podziale na kraje, lecz również na kategorię beneficjenta (władze krajowe w porównaniu z władzami publicznymi szczebla niższego niż krajowy);
- ilość funduszy zgromadzonych przez władze krajowe/szczebla niższego niż krajowy w celu współfinansowania projektów UE w ramach zarządzania dzielonego.

14. Wzywa Komisję Europejską, Parlament Europejski i Radę Europejską, by uprościły i ujednoliciły sposób prezentacji zmian do projektu budżetu w celu ułatwienia procesu demokratycznej kontroli.

⁽¹⁾ Odsetek ten obliczono na podstawie zobowiązań we wstępnym budżecie na 2013 r., przy czym chodzi tu o następujące główne linie budżetowe: Europejski Fundusz Społeczny, wsparcie rolnictwa, Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, transeuropejską sieć transportową, Life+, programy badawcze, Europejski Fundusz Rybacki, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Fundusz Spójności, Instrument Pomocy Przedakcesyjnej, program „Uczenie się przez całe życie”, kulturę, program „Młodzież w działaniu”, Media 2007, Europejski Instrument Sąsiedztwa i Partnerstwa.

⁽²⁾ RAL: „reste à liquider” (termin w języku francuskim powszechnie używany w języku angielskim) oznacza zobowiązania pozostające do realizacji. Różnica między wysokością zobowiązań i powiązanych z nimi płatności jest każdego roku równa dodatkowym zobowiązaniom pozostającym do realizacji na ten rok.

15. Podkreśla w tym kontekście, że skuteczność polityki europejskiej zależy od odpowiedniego zastosowania zasady wielopoziomowego sprawowania rządów, którą uznaje się za podstawę funkcjonowania funduszy strukturalnych⁽³⁾, gdyż wszystkie szczeble władzy, każdy zgodnie ze swymi kompetencjami, skutecznie współpracują, by osiągnąć cele polityczne. Władz lokalnych i regionalnych nie można uznać za beneficjentów na tej samej zasadzie jak organizacji pozarządowych i prywatnych, przedsiębiorstw, instytucji edukacyjnych itp.

16. Popiera inicjatywę Komisji Europejskiej dotyczącą europejskiego kodeksu postępowania w zakresie partnerstwa (ECPP) jako uzupełnienie rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów. Kodeks konkretyzuje i rozszerza partnerstwo w zakresie przygotowania, wdrażania i oceny programów oraz funduszy objętych wspólnymi ramami strategicznymi. Komitet jest zdania, że takie partnerstwo jest najlepszą gwarancją skutecznego wykorzystania zasobów oraz dostosowania ich do potrzeb regionu czy społeczności lokalnej, i wyraża ubolewanie, że Rada nie uwzględniła kodeksu w swym schemacie negocjacyjnym, chociaż kodeks ten jest istotnym instrumentem zarządzania w okresie programowania 2014–2020.

17. Wzywa Komisję, by przekazała jasne informacje na temat sposobu terminowego i zorganizowanego udziału władz lokalnych i regionalnych w sporządzaniu umów o partnerstwie oraz programów operacyjnych na lata 2014–2020.

18. Przypomina o potrzebie zmniejszenia obciążeń administracyjnych dla władz lokalnych i regionalnych i nalega, by Komisja, Rada i Parlament uwzględniły tę potrzebę, opracowując nowe zasady wywierające wpływ na władze lokalne i regionalne.

19. Przypomina swoje wezwanie, by we wnioskach Komisji uwzględniano jakość wydatków publicznych w rachunkach makroekonomicznych Unii Europejskiej i państw członkowskich. Wnioski te powinny w szczególności uwzględniać zagadnienie oddzielenia w kalkulacji deficytu budżetowego wydatków bieżących od inwestycji, tak aby uniknąć kalkulowania inwestycji publicznych przynoszących zyski netto w długim okresie jako wartości negatywnych.

20. Z zadowoleniem przyjmuje wysiłki Komisji Europejskiej na rzecz monitorowania wydatków publicznych związanych z działaniami w dziedzinie klimatu.

⁽³⁾ Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego objętych zakresem wspólnych ram strategicznych oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności, oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006. {SEC(2011) 1141 final} {SEC(2011) 1142 final}.

Wieloletnie ramy finansowe a władze lokalne i regionalne

21. Z zadowoleniem przyjmuje fakt, że 27 czerwca 2013 r. Parlament, prezydencja w Radzie UE i Komisja osiągnęły porozumienie polityczne w sprawie wieloletnich ram finansowych na lata 2014–2020.

22. Wyraża zaniepokojenie faktem, że Komisja nie dysponuje odpowiednią strategią zarządzania ryzykiem, jeżeli chodzi o stopień, w jakim polityka spójności mogłaby być realizowana z rocznego budżetu, w sytuacji braku wieloletnich ram finansowych.

23. Wyraża szczególne zaniepokojenie faktem, że zgodnie z decyzją Rady Europejskiej ogólna wysokość kolejnych wieloletnich ram finansowych może okazać się niewystarczająca do osiągnięcia ambitnych celów strategii „Europa 2020” oraz Paktu na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia.

24. Wyraża ubolewanie, że pułap wieloletnich ram finansowych na środki na zobowiązania (960 mld EUR) jest o 34 mld EUR niższy niż w latach 2007–2013 właśnie teraz, gdy Europie potrzebne są niezbędne środki na skoordynowane przewyższenie obecnego kryzysu, i że jest on (960 mld EUR) o ponad 80 mld EUR niższy niż Komisja początkowo proponowała.

25. Popiera stanowisko PE, że rozporządzenia w sprawie WRF nie można prawnie przyjąć, jeżeli brakuje porozumienia politycznego w sprawie odnośnej podstawy prawnej.

26. Wyraża ubolewanie, że nie poczyniono znaczących postępów w reformowaniu systemu zasobów własnych jako środka zmniejszenia bezpośredniego wkładu państw członkowskich do budżetu UE. W związku z tym wzywa Radę, Komisję i Parlament Europejski do niezwłocznego podjęcia decyzji określającej zadania i skład grupy roboczej ds. zasobów własnych, zgodnie z porozumieniem z 27 czerwca, tak aby można było dochować terminu pierwszej oceny w 2014 r. Grupa robocza powinna się zebrać w momencie formalnego przyjęcia rozporządzenia w sprawie WRF.

27. Z zadowoleniem przyjmuje porozumienie w sprawie zwiększonej elastyczności, które umożliwi pełne wykorzystanie pułapów WRF i automatyczne przeniesienie niewykorzystanych środków z jednego roku budżetowego na następny, a także w sprawie obowiązkowego przeglądu i zmiany WRF do końca 2016 r.

28. Przypomina swój stanowczy sprzeciw wobec jakichkolwiek form warunkowości makroekonomicznej i uważa, że wariant rozszerzenia jej na wszystkie działy budżetu zgodnie z wnioskiem niektórych państw członkowskich jest mało pomocny, gdyż może okazać się bardzo niekorzystny dla władz lokalnych i regionalnych, które nie ponoszą odpowiedzialności za niespełnienie tych wymogów przez swoje państwa członkowskie. Wyraża ubolewanie, że wzmianka o warunkowości makroekonomicznej znajduje się nadal w art. 6 projektu rozporządzenia Rady określającego wieloletnie ramy finansowe na lata 2014–2020.

29. Przypomina swój sprzeciw wobec rezerwy na wykonanie, gdyż mogłaby ona zachęcać do opracowywania mało ambitnych projektów i hamować innowacje. Wyraża ubolewanie z powodu nawiązywania do niej w prezentacji politycznej projektu budżetu na 2014 rok.

30. Popiera stanowisko PE, zgodnie z którym zgoda w sprawie rozporządzenia dotyczącego WRF nie może zostać przegłosowana, jeżeli nie będzie bezwzględnej gwarancji, że zaległe wnioski o płatności na 2013 r. zostaną w pełni pokryte. Zgadza się również, że Rada powinna nie tylko podjąć formalną decyzję w sprawie projektu budżetu korygującego (PBK) 2/2013 (7,3 mld EUR), lecz dotrzymać również swego zobowiązania politycznego na rzecz bezwzględnego przyjęcia dalszego budżetu korygującego (3,9 mld EUR, by osiągnąć wymagane 11,2 mld EUR⁽⁴⁾), i z zadowoleniem przyjmuje w tym kontekście fakt, że Komisja postanowiła oprzeć swój projekt budżetu na 2014 r. na założeniu, że oba PBK na 2013 r. zostaną przyjęte.

31. Podkreśla, że będzie starannie monitorować, czy powolne rozpoczęcie programowania i powolne wykorzystanie środków będą miały negatywny wpływ na przegląd śródkre-sowy WRF zaplanowany na 2016 r.

Deficyt strukturalny budżetu UE

32. Wyraża zaniepokojenie faktem, że WRF na lata 2014–2020 wiąże się z dodatkowym deficytem strukturalnym budżetu UE w wysokości 52 mld EUR. Wziąwszy pod uwagę,

⁽⁴⁾ Komisja Europejska wymieniła sprzeczną kwotę w wysokości 16,2 mld EUR w odniesieniu do zaległych wniosków o płatności na koniec 2012 roku, lecz obecnie trzyma się nowej kwoty na 2013 rok. 11,2 mld EUR dotyczy wszystkich działów budżetu UE, z których dział 1b (polityka spójności) wynosi 9 mld EUR.

że inwestycje władz lokalnych i regionalnych są w dużym stopniu zależne od środków europejskich, uważają one, że jest to bardzo niebezpieczna tendencja, gdyż Komisja nie będzie w stanie w odpowiednim czasie pokryć zaciągniętych zobowiązań z powodu braku środków na płatności. Odnotowuje, że powstanie takiego deficytu strukturalnego w europejskim budżecie jest sprzeczne z postanowieniami Traktatu (art. 310 i 323 TFUE).

33. Wyraża zdziwienie, że – nawet zakładając przyjęcie dwóch projektów budżetu korygującego na 2013 r. zwiększających ilość środków na dodatkowe płatności w 2013 r. o 11,2 mld EUR – nadal oczekuje się, że pod koniec 2013 r. zobowiązania pozostające do realizacji w ramach programów na lata 2007–2013 w nowym okresie finansowym wynosić będą ok. 225 mld EUR⁽⁵⁾, co stanowi około 25 % całkowitego pułapu WRF na płatności w latach 2014–2020 (908,4 mld EUR) i 1,6 razy rocznego budżetu UE.

34. Odnotowuje, że kwota zobowiązań pozostających do realizacji jest sprzeczna z celem politycznym zadeklarowanym przez PE podczas negocjacji, czyli z rozpoczęciem nowego okresu programowania całkowicie od nowa, i ostrzega, że pod koniec 2020 r. zobowiązania pozostające do realizacji będą wynosić około 277 mld euro⁽⁶⁾, a różnica, tzn. deficyt strukturalny, doprowadzi do zwiększenia kolejnych WRF.

35. Odnotowuje, że dwie dziedziny, które w największym stopniu przyczyniają się do ogólnego poziomu zobowiązań pozostających do realizacji, to polityka spójności (dwie trzecie ogółu) i rozwój obszarów wiejskich, i zaleca, by znaleziono sposób uniknięcia akumulacji tychże zobowiązań na przestrzeni lat.

36. Popiera wezwanie Parlamentu Europejskiego do Komisji Europejskiej dotyczące „comiesięcznego przedstawiania (...) sprawozdań w sprawie zmian we wnioskach o płatności na fundusze strukturalne, fundusze spójności, fundusz rozwoju obszarów wiejskich i rybołówstwa składanych przez państwa członkowskie (w rozbiciu na poszczególne państwa członkowskie i fundusze)”.

⁽⁵⁾ Komisja Europejska, Preliminarz Komisji Europejskiej na rok budżetowy 2014 (przygotowanie projektu budżetu na 2014 r.), SEC(2013)370, czerwiec 2013 r., załącznik III – Przegląd wniosków o płatność, s. 86.

⁽⁶⁾ 277 mld EUR (różnica = środki na zobowiązania ogółem – środki na płatności ogółem 2014 + RAL z lat 2007–2013 i wcześniejszych okresów, których pokrycia oczekuje się w latach 2014–2020).

37. Odnawia, że około jednej trzeciej ogółu zobowiązań pozostających do realizacji (70,7 mld EUR) zostanie spłacone w 2014 r., lecz podziela obawy Komisji Europejskiej związane z rokiem budżetowym 2015 i 2016. Zgadza się, że o ile 2014 rok – jako pierwszy z nowych WRF – pozostawia pole do manewru w odniesieniu do środków na płatności, gdyż rozpoczęcie nowych programów zabierze nieco czasu (zwłaszcza programów w ramach zarządzania dzielonego), to w kolejnych latach ta elastyczność będzie się coraz bardziej zmniejszać.

38. Podkreśla w tym kontekście pozytywny aspekt porozumienia w sprawie WRF⁽⁷⁾ związany z ich marginesem manewru, a także tzw. „łączny margines płatności”⁽⁸⁾.

39. Wyraża zaniepokojenie, że Komisja nie przewiduje żadnego marginesu na 2014 r., gdyż płatności ustalono na poziomie 136,1 mld EUR, co oznacza, że Komisja nie będzie dysponować dodatkowym marginesem na 2015 r. i że istnieje ryzyko ponownej akumulacji deficytu strukturalnego wraz z rozpoczęciem nowych programów w latach 2014–2020 oraz zaległymi płatnościami z lat 2007–2013 (+/- 155 mld EUR).

40. Zwraca uwagę na konsekwencje nowej zasady „n+3” dla umorzeń w dziedzinie polityki spójności, jeżeli chodzi o akumulację zobowiązań pozostających do realizacji w nadchodzących latach. W tym względzie zaleca, by w latach 2014–2016 dano pierwszeństwo spłacie nieuregulowanych roszczeń z lat 2007–2013 (70 mld EUR co roku przez 3 lata), gdyż wnioski o płatność na nowy okres programowania zaczną się z pewnością akumulować w latach 2017–2018 (2014 + 3 lata, wliczając w to opóźnienia w rozpoczęciu programów w 2014 r. w związku z opóźnieniem porozumienia w sprawie WRF).

41. Uważa, że niedopuszczalne jest opóźnianie płatności, i nalega, by 60-dniowy termin płatności dla programów w ramach zarządzania dzielonego był wiążący. Domaga się również, by wprowadzono sankcję prawną lub finansową w wypadku niedotrzymania terminu, i by już istniejącą sankcję finansową (odsetki) dla centralnie zarządzanych programów (np. siódmego programu ramowego, przysyłanych projektów związanych z inicjatywą „Horyzont 2020”) przewidziano dla innych funduszy, jeżeli płatności nie dokonuje się w terminie. Jest to szczególnie istotna kwestia dla władz lokalnych i regionalnych oczekujących na zwrot kosztów. Komitet Regionów oczekuje zatem, że w ramach następnego przeglądu rozporządzenia finansowego UE uda się znaleźć rozwiązanie tego problemu.

(7) Projekt rozporządzenia Rady określającego wieloletnie ramy finansowe na lata 2014–2020, 27 czerwca 2013 r., art. 3 lit. A).

(8) „Łączny margines płatności” oznacza, że co roku, począwszy od 2015 r., Komisja będzie dostosowywać pułap płatności w górę o kwotę równoważną różnicy między dokonanymi płatnościami a określonym w WRF pułapem płatności na rok n-1 (np. 2014 r.).

42. Wyraża ubolewanie z powodu dużej liczby budżetów korygujących w roku realizacji, co wynika z nierealistycznie niskiego oszacowania potrzeb, narzuconego przez Radę, Komisję i Parlament. W odniesieniu do 2013 r. sporządzono już pięć budżetów korygujących, natomiast w 2010 r. było ich dziesięć.

43. Nalega, by Komisja, Parlament i Rada opracowały rozwiązania strukturalne w celu zaradzenia deficytowi strukturalnemu budżetu UE, tak by zaciągniętym zobowiązaniom władz lokalnych i regionalnych nie groził już niedobór europejskich środków na płatności.

Projekt budżetu UE na 2014 r.: priorytety strategiczne dla władz lokalnych i regionalnych

Strategia „Europa 2020”

44. Stwierdza, że inwestycje publiczne na szczeblu niższym niż krajowy zazwyczaj koncentrują się w szeregu kluczowych priorytetowych sektorów, które mają zasadnicze znaczenie dla powodzenia strategii „Europa 2020”, i ponawia swój apel o nadanie większego znaczenia politycznego stworzeniu synergii między budżetami UE, państw członkowskich, regionów i władz lokalnych, które są przeznaczone na realizację uzgodnionych priorytetów UE.

45. Z zadowoleniem przyjmuje inicjatywę Komisji zmierzającą do monitorowania wszystkich wydatków publicznych na finansowanie strategii „Europa 2020”, lecz wyraża zdziwienie, że za podstawę uznaje się siedem inicjatyw przewodnich, a nie pięć głównych celów (zatrudnienie, innowacje, kształcenie, włączenie społeczne i klimat / energia).

46. Wyraża ubolewanie, że brakuje odniesienia do jedenastu celów tematycznych rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów, na których muszą się koncentrować europejskie fundusze strukturalne i Europejski Fundusz Inwestycyjny⁽⁹⁾ i które muszą być zgodne ze wspólnymi ramami strategicznymi zaproponowanymi przez Komisję Europejską 14 marca 2012 r.

(9) Lambert van Nistelrooij/Constance Angela Krehl – projekt sprawozdania w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego wspólne przepisy (...), przyjęty w Komisji PE 10 lipca, art. 9: cele tematyczne: (1) wspieranie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji; (2) zwiększenie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości technologii informacyjno-komunikacyjnych, (3) podnoszenie konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw, sektora rolnictwa oraz sektora rybołówstwa i akwakultury, (4) wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach, (5) promowanie dostosowania do zmiany klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem, (6) ochrona środowiska naturalnego i wspieranie efektywności wykorzystywania zasobów, (7) usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszych infrastruktur sieciowych i uzupełnianie brakujących elementów, (8) wspieranie wysokiej jakości zrównoważonego zatrudnienia i mobilności pracowników, (9) wspieranie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i dyskryminacją, (10) inwestowanie w edukację, kształcenie, szkolenie zawodowe rozwijające umiejętności i uczenie się przez całe życie, (11) wzmacnianie potencjału instytucjonalnego władz publicznych i zainteresowanych stron oraz skuteczności administracji publicznej.

47. Ponawia swój postulat elastyczności, by uszanować specyfikę terytorialną regionów i miast.

48. Wyraża ubolewanie, że w prezentacji politycznej priorytetów budżetowych UE na 2014 r. brakuje odniesienia do europejskiego semestru. Ubolewa ponadto, że Komisja zignorowała apel PE o „udostępnienie rzeczowych i konkretnych danych na temat tego, w jaki sposób proponowany projekt budżetu UE może faktycznie odegrać rolę dźwigni, katalizatora, synergii i uzupełnienia w stosunku do inwestycji na szczeblu lokalnym, regionalnym i krajowym, aby zrealizować priorytety uzgodnione w ramach europejskiego semestru”⁽¹⁰⁾. W związku z tym domaga się także, by zgodnie z zasadą wielopoziomowego sprawowania rządów zapewniono udział regionów, zwłaszcza o kompetencjach ustawodawczych, w europejskim semestrze.

Inicjatywa na rzecz zatrudnienia ludzi młodych

49. Popiera inicjatywę na rzecz zatrudnienia ludzi młodych i wnosi, by była ona częścią przyszłych umów o partnerstwie, podkreślając jednocześnie, że władze lokalne i regionalne muszą w pełni uczestniczyć w realizacji wszelkich inicjatyw na rzecz zatrudnienia, zważywszy, że są one najlepiej przygotowane do tego, by ocenić lokalne rynki zatrudnienia oraz programy dostosowane do potrzeb młodych ludzi, a wiele regionów ma pełne kompetencje w tej dziedzinie polityki.

50. Wyraża ubolewanie, że inicjatywę na rzecz zatrudnienia ludzi młodych podejmuje się obok innych funduszy, nie wykorzystując przy tym ram EFS, by zająć się tą kwestią, co zwiększa obciążenia administracyjne beneficjentów.

51. Odnawia, że Komisja zaproponowała pełną koncentrację wydatków na wstępie (6 mld euro)⁽¹¹⁾ dla inicjatywy na rzecz zatrudnienia w latach 2014–2015, i proponuje, by koncentracji tej towarzyszyły odpowiednie środki szybkiego wdrażania (np. budowanie zdolności), wzięwszy pod uwagę niemożność przyjęcia projektu rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz rozporządzenia w sprawie EFS przed rozporządzeniem w sprawie WRF, tzn. do końca 2013 r., co prowadzi do opóźnienia wdrażania, oraz niepewność co do sposobu praktycznej realizacji inicjatywy przez państwa

⁽¹⁰⁾ Rezolucja Parlamentu Europejskiego z 13 marca 2013 r. w sprawie ogólnych wytycznych dotyczących przygotowania budżetu na rok 2014 – sekcja 3 – Komisja, punkt 22.

⁽¹¹⁾ Oznacza to koncentrację na wstępie zarówno szczególnego przydziału na zapewnienie kwoty równoważnej w wysokości 2143 mld EUR uzgodnionej w porozumieniu PE i Rady w sprawie WRF z 27 czerwca 2013 r. (art. 9 lit. f), jak i 3 mld EUR wygospodarowanych z budżetu EFS.

członkowskie/regiony i szybkości wykorzystania środków. Ponadto wzywa do zmiany art. 9 lit. f) rozporządzenia w sprawie wieloletnich ram finansowych, by usunąć jednoznaczne ograniczenie nowej linii budżetowej przeznaczonej na inicjatywę na rzecz zatrudnienia ludzi młodych do 3 mld EUR. Jest to niezbędne zwłaszcza dla uniknięcia koncentracji w okresie po 2016 r. wydatków w ramach programów mających kluczowe znaczenie dla spójności, takich jak programy współpracy transgranicznej lub elementy instrumentu „Łącząc Europę”.

Cięcia budżetowe w kluczowych programach

52. Wyraża szczególne zaniepokojenie z powodu cięć w kilku działach, które mają zasadnicze znaczenie dla inwestycji długoterminowych potrzebnych do szybkiego ożywienia gospodarczego, zwłaszcza w dziedzinie polityki spójności, rozwoju obszarów wiejskich, COSME i inicjatywy „Horyzont 2020”.

53. Wnosi, by zgodnie z art. 9 lit. f) projektu rozporządzenia Rady w sprawie WRF z 27 czerwca 2013 r. zapewniono koncentrację środków na zobowiązania na wstępie w wysokości do 200 mln EUR dla programu „Horyzont 2020”, 150 mln EUR dla programu Erasmus i 50 mln EUR dla programu COSME w latach 2014–2015.

54. Nie jest zaskoczony, że wysokość środków na zobowiązania na 2014 r. w dziedzinie spójności jest minimalna, zważywszy na oczekiwane opóźnienia⁽¹²⁾ we wdrażaniu umów o partnerstwie i programów operacyjnych, lecz zachęca państwa członkowskie do skupienia się na programach operacyjnych, by uruchomić fundusze już w 2014 r.

55. Wyraża ubolewanie z powodu usunięcia pozycji budżetu związanej z Erasmusem dla przedstawicieli władz lokalnych i regionalnych wyłonionych w wyborach w dziale 1 b (pozycja 13 03 77 11) i zwraca się o jej utrzymanie w oparciu o doświadczenia KR-u związane z tą inicjatywą.

56. Z zadowoleniem przyjmuje 10,3-procentowy wzrost środków na zobowiązania w programie LIFE+ w porównaniu z 2013 r., lecz uważa, iż niezrozumiałe jest obniżenie środków na płatności (– 1,1 %).

⁽¹²⁾ W 2006 r. rozporządzenie ogólne zostało opublikowane w dzienniku urzędowym pod koniec lipca, podczas gdy tym razem nie oczekuje się publikacji przed listopadem/grudniem, tzn. opóźnienie przedłuży się o kolejnych 5 lub 6 miesięcy w porównaniu z poprzednim okresem finansowania (który już znacznie się opóźnił).

57. Z zadowoleniem przyjmuje przejście od zarządzania bezpośredniego do dzielonego w odniesieniu do EFMR, chociaż oznacza to niższe płatności na początku okresu finansowania.

58. Z zadowoleniem przyjmuje postanowienie zawarte w art. 8 projektu rozporządzenia Rady w sprawie WRF, które umożliwia zmianę WRF w celu przeniesienia na następne lata, powyżej odnośnych pułapów wydatków, środków przydzielonych, ale niewykorzystanych w 2014 r. w wypadku przyjęcia po 1 stycznia 2014 r. nowych zasad lub programów w ramach zarządzania dzielonego.

Elastyczność budżetowa

59. Z zadowoleniem przyjmuje fakt, że przewiduje się przeniesienie 351,9 mln EUR z pierwszego do drugiego filaru wspólnej polityki rolnej (WPR) i ponownie wyraża stanowczy sprzeciw wobec przeniesienia środków w odwrotnym kierunku.

60. Podkreśla, że ani w konkluzjach Rady Europejskiej z 7–8 lutego 2013 r., ani w projekcie rozporządzenia Rady w sprawie WRF z 27 czerwca 2013 r. nie przewidziano podpułapu dla polityki spójności, która została przekształcona zamiast tego w poddział. Na tej podstawie Komitet kwestionuje liczne odniesienia do tego podpułapu w prezentacji projektu budżetu na 2014 r.⁽¹³⁾ i opowiada się – w stosownych przypadkach – za przeniesieniem środków na zobowiązania/płatności w ramach działu 1.

61. Z zadowoleniem przyjmuje „globalny margines dotyczący wzrostu gospodarczego i zatrudnienia”, który zostanie utworzony z marginesów pozostawionych poniżej pułapów WRF na środki na zobowiązania w latach 2014–2017. Docenia fakt, że środki na zobowiązania mogą zostać wykorzystane poza pułapami określonymi na lata 2016–2020⁽¹⁴⁾, i proponuje wykorzystanie tej dodatkowej elastyczności na dział 1b.

Bruksela, 8 października 2013 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

⁽¹³⁾ Jedyne uzgodnione podpułapy to wydatki związane z rynkiem i płatności bezpośrednie w dziale 2 oraz wydatki administracyjne w dziale 5.

⁽¹⁴⁾ Zob. art. 9 lit. g) projektu rozporządzenia Rady w sprawie WRF.

Opinia Komitetu Regionów – Gaz łupkowy, gaz zamknięty i ropa zamknięta (węglowodory ze złóż niekonwencjonalnych) z perspektywy władz lokalnych i regionalnych

(2013/C 356/05)

KOMITET REGIONÓW

- Zgadza się z europejskim komisarzem ds. środowiska, że przeprowadzone dotychczas badania wskazują na szereg niepewności bądź luk w obecnym prawodawstwie UE. Podkreśla, że podejście do problemu zagrożeń dla zdrowia i środowiska będzie miało pierwszorzędne znaczenie z punktu widzenia uzyskania akceptacji społecznej dla tej gałęzi przemysłu, w związku z czym wzywa UE, by ujęła w odpowiednich regulacjach unijnych ramy zarządzania ryzykiem i eliminowania niedociągnięć.
- Domaga się respektowania decyzji władz lokalnych i regionalnych co do zakazu, ograniczenia i kontroli eksploatacji węglowodorów ze złóż niekonwencjonalnych i związanej z nią działalności. Władze lokalne i regionalne powinny mieć prawo do wyłączenia wrażliwych obszarów (np. stref ochrony wody pitnej, wsi, gruntów ornych itp.) z ewentualnej działalności związanej z eksploatacją węglowodorów ze złóż niekonwencjonalnych.
- Podkreśla fundamentalne znaczenie zasady przejrzystości i udziału zainteresowanych grup ludności oraz władz lokalnych i regionalnych w podejmowaniu decyzji dotyczących tej wrażliwej dziedziny. Wyraża zaniepokojenie, że jak dotąd zasady te nie we wszystkich państwach członkowskich są wystarczająco uwzględniane.
- Popiera propozycję włączenia węglowodorów ze złóż niekonwencjonalnych do załącznika I zmiennej dyrektywy UE w sprawie oceny oddziaływania na środowisko (OOŚ), tak aby projekty ich dotyczące były systematycznie poddawane OOŚ. Wzywa Komisję, by rozważyła ustanowienie wspólnych norm środowiskowych w odniesieniu do poszukiwania i wydobywania węglowodorów ze złóż niekonwencjonalnych w UE, tak by ułatwić przeprowadzanie spójnych i zrozumiałych OOŚ.

Sprawozdawca Brian MEANEY (IE/EA), członek Rady Hrabstwa Clare oraz Władz Regionu Środkowozachodniego

Dokument źródłowy Opinia z inicjatywy własnej

I. ZALECENIA POLITYCZNE

KOMITET REGIONÓW

1. Uznaje, że Europa potrzebuje przystępnych cenowo, neutralnych pod względem emisji dwutlenku węgla, zrównoważonych, konkurencyjnych w skali światowej oraz bezpiecznych źródeł energii. Jest to dla Unii Europejskiej wielkie wyzwanie, w związku z którym państwa członkowskie muszą poszukiwać wszelkich możliwych rozwiązań alternatywnych, dlatego też pojawiło się znaczne zainteresowanie węglowodorami ze złóż niekonwencjonalnych. Zainteresowanie to rozwinęło się w kontekście obecnych różniących się między sobą i nieskoordynowanych ram prawnych w UE. Przypomina jednak, że węglowodory ze złóż niekonwencjonalnych nie są zrównoważonym źródłem energii, ani w kontekście zmiany klimatu, ani długoterminowego zaopatrzenia w energię, i niosą ze sobą duże zagrożenia.

2. Dostrzega znaczące zagrożenia dla środowiska i dla zdrowia powodowane przez proces poziomego szczelinowania hydraulicznego z wykorzystaniem dużych ilości cieczy o niskiej lepkości (*slickwater*) – techniki stosowanej do wydobycia węglowodorów ze złóż niekonwencjonalnych.

3. Podkreśla potrzebę zdecydowanej reakcji ze strony Komisji Europejskiej na szczeblu kształtowania polityki i wzywa Komisję Europejską, by nałożyła na państwa członkowskie wymóg zapewnienia właściwym władzom lokalnym i regionalnym zasobów potrzebnych do należytego wypełniania zadań i obowiązków w dziedzinie regulacyjnej i nadzorczej – zwłaszcza jeśli chodzi o sprawy społeczne i związane ze środowiskiem oraz właściwe zarządzanie wszystkimi zasobami naturalnymi – przypadających im zgodnie z ich zakresem kompetencji w poszczególnych państwach UE.

4. Podkreśla, że trzeba stale mieć na uwadze dążenie do możliwości przestawienia się na energetykę w 100 % opartą na źródłach odnawialnych i zadbać o to, by „niekonwencjonalne” lub inne formy uzyskiwania energii nie prowadziły do rozproszenia wysiłków i zasobów służących niezbędnej transformacji w kierunku OZE. Uznaje rolę, którą węglowodory ze złóż niekonwencjonalnych mogą odgrywać w fazie przejściowej między energetyką opartą na paliwach kopalnych a energetyką odnawialną.

A. Zasady ogólne

5. Zauważa, że zgodnie z Traktatem z Lizbony (2009 r., art. 194) każde państwo członkowskie ma prawo do „określania warunków wykorzystania jego zasobów energetycznych, wyboru między różnymi źródłami energii i ogólnej struktury jego zaopatrzenia w energię”. W związku z tym stanowiska wobec gazu z łupków są w UE bardzo zróżnicowane. Komitet domaga się uznania, poszanowania i wzięcia pod uwagę kompetencji, obowiązków, opinii i poglądów władz lokalnych i regionalnych przez wszystkie strony, a w szczególności przez

Komisję Europejską, podczas opracowywania propozycji mających na celu umożliwienie bezpiecznego wydobycia węglowodorów ze złóż niekonwencjonalnych, z poszanowaniem lokalnych zasobów naturalnych.

6. Domaga się – mając na uwadze kompetencje władz lokalnych i regionalnych, ich znajomość lokalnej specyfiki i ograniczeń związanych z zasobami, a także zasadnicze i wielorakie skutki i zagrożenia związane z wydobyciem węglowodorów ze złóż niekonwencjonalnych – respektowania decyzji władz lokalnych i regionalnych co do zakazu, ograniczenia i kontroli eksploatacji węglowodorów ze złóż niekonwencjonalnych i związanej z nią działalności. Podkreśla, że władze lokalne i regionalne powinny mieć prawo do wyłączenia wrażliwych obszarów (np. stref ochrony wody pitnej, wsi, gruntów ornych itp.) z ewentualnej działalności związanej z eksploatacją węglowodorów ze złóż niekonwencjonalnych. Dotyczy to także przypadków, gdy działalność taka uniemożliwiłaby władzom zrealizowanie celów w zakresie zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych. Ponadto należy umocnić ich niezależność w zakresie podejmowania decyzji co do zakazu eksploatacji węglowodorów ze złóż niekonwencjonalnych na ich terytorium. Przypomina w tym kontekście, że np. Bułgaria, Francja, Luksemburg, szwajcarski kanton Fryburg i hiszpańska prowincja Kantabria zakazały wydobycia węglowodorów ze złóż niekonwencjonalnych.

7. Zgadza się z Parlamentem Europejskim, że dobrowolnie przyjmowane wytyczne, zgodnie z którymi przedsiębiorstwa muszą podejmować problem negatywnych skutków społecznych i środowiskowych działalności przemysłu wydobywczego (takie jak Globalna Inicjatywa Sprawozdawcza, inicjatywa ONZ Global Compact oraz Wytyczne OECD dla przedsiębiorstw wielonarodowych), nie wystarczą, aby złagodzić negatywne skutki działalności wydobywczej.

8. Zgadza się z europejskim komisarzem ds. środowiska, że przeprowadzone dotychczas badania wskazują na szereg niepewności bądź luk w obecnym prawodawstwie UE. Podkreśla, że podejście do problemu zagrożeń dla zdrowia i środowiska będzie miało pierwszorzędne znaczenie z punktu widzenia uzyskania akceptacji społecznej dla tej gałęzi przemysłu, w związku z czym wzywa UE, by ujęła w odpowiednich regulacjach unijnych ramy zarządzania ryzykiem i eliminowania niedociągnięć.

9. Wnosi, by Komisja rozważyła zwrócenie się do państw członkowskich z prośbą o ograniczenie eksploatacji węglowodorów ze złóż niekonwencjonalnych do czasu, aż naprawione zostaną luki prawne w odnośnych dyrektywach UE.

10. Niezależnie od prerogatyw państw członkowskich w zakresie wykorzystania ich zasobów energetycznych, wszelka eksploatacja węglowodorów ze złóż niekonwencjonalnych powinna przebiegać w sposób zapewniający uczciwe i równe

warunki konkurencji w całej UE oraz pełną zgodność z odpowiednimi unijnymi przepisami dotyczącymi ochrony środowiska naturalnego i zdrowia publicznego. Potrzebne są jasne i wiążące prawnie unijne ramy regulacyjne, najlepiej w formie dyrektywy w sprawie poszukiwania i wydobycia węglowodorów ze złóż niekonwencjonalnych, aby zagwarantować odpowiednią ochronę przed zagrożeniami dla środowiska naturalnego i zdrowia człowieka wynikającymi z wydobycia gazu łupkowego.

11. Uważa, że przyjęta w unijnej polityce w dziedzinie środowiska naturalnego zasada ostrożności powinna być spójnie stosowana w całej UE, a ocena oddziaływania na środowisko powinna być obowiązkowa, niezależnie od skali poszukiwania i wydobycia węglowodorów ze złóż niekonwencjonalnych, i przeprowadzana z poszanowaniem interesów ekonomicznych, potrzeby zapewnienia bezpieczeństwa dostaw energii i wspierania zrównoważonego rozwoju.

12. Nalega, by zasadniczym elementem nowej unijnej dyrektywy w sprawie poszukiwania i wydobycia węglowodorów ze złóż niekonwencjonalnych w UE było obowiązkowe przeprowadzanie oceny cyklu życia w odniesieniu do każdego projektu eksploatacji węglowodorów ze złóż niekonwencjonalnych, przed udzieleniem koncesji na eksploatację.

13. Podkreśla fundamentalne znaczenie zasady przejrzystości i udziału zainteresowanych grup ludności oraz władz lokalnych i regionalnych w podejmowaniu decyzji dotyczących tej wrażliwej dziedziny. Wyraża zaniepokojenie, że jak dotąd zasady te nie we wszystkich państwach członkowskich są wystarczająco uwzględniane.

B. Uwagi ogólne

14. Ma świadomość, że technologiczny postęp ostatnich lat przyczynił się do szybkiego rozwoju wydobycia na skalę komercyjną gazu ze złóż niekonwencjonalnych w niektórych częściach świata, szczególnie w USA, gdzie gaz łupkowy okrzyknięto „atutem zdolnym zmienić reguły gry”. Jednocześnie jednak dostrzega techniczne i ekonomiczne ograniczenia wydobycia gazu łupkowego w Europie. Coraz częściej uświadamiamy sobie, że w Europie być może nie należy się spodziewać takiego boomu, jak w USA⁽¹⁾. Uważa się, że europejskie zasoby gazu ze złóż niekonwencjonalnych w najlepszym razie zrekompensują spadek wydobycia gazu ze złóż konwencjonalnych, jako że możliwości w tym zakresie ogranicza odmienna budowa geologiczna⁽²⁾, ustawodawstwo oraz większa gęstość zaludnienia. Uznaje, że w tej dziedzinie należy jeszcze przeprowadzić dogłębną ocenę.

15. Zauważa ponadto, że odwierty służące wydobywaniu węglowodorów ze złóż niekonwencjonalnych „wysychają” znacznie szybciej niż w przypadku węglowodorów ze złóż konwencjonalnych, co powoduje konieczność wykonywania

większej liczby odwiertów, a w efekcie prowadzi do wzrostu kosztów eksploatacji. Zauważa jednak, że wydobywanie węglowodorów ze złóż niekonwencjonalnych odbywa się z użyciem nowoczesnych technik, np. takich jak odwierty poziome i tzw. multi-well pad (czyli wiercenie wielu otworów z jednego placu wiertniczego), które mogą zmniejszyć wpływ na środowisko i otoczenie.

16. Jest zdania, że przy obecnych cenach gazu potencjał gazu łupkowego jest zbyt mały, by mógł mieć znaczący wpływ na zaopatrzenie w gaz w Europie. Nawet przyspieszenie rozwoju eksploatacji złóż gazu łupkowego w Europie mogłoby w najlepszym razie wnieść zaledwie jednocyfrowy wkład procentowy w europejskie dostawy gazu. Nie odwróci to stałej tendencji do obniżania się produkcji wewnętrznej i nie zahamuje wzrostu uzależnienia od przywozu⁽³⁾. Uznaje, że w tej dziedzinie należy przeprowadzić dalszą ocenę.

17. Zauważa, że mało restrykcyjne regulacje mogły być jednym z elementów decydujących o opłacalności eksploatacji gazu łupkowego, ponieważ wyłączenie jej spod szeregu ustaw o ochronie środowiska było jednym z głównych czynników napędzających boom na gaz łupkowy w USA (np. dokładny skład dodatków chemicznych stosowanych w szelinowaniu jest chroniony prawem patentowym, dlatego nie ma obowiązku jego ujawniania). Podkreśla zatem z naciskiem, że w Unii Europejskiej zezwolenie na tego rodzaju przedsięwzięcia musi być koniecznie obłożone wymogiem ujawnienia wszystkich substancji chemicznych wchodzących w skład płynu szelinującego i ich procentowej zawartości.

18. Zwraca uwagę, że nieuniknionym skutkiem wierceń w celu wydobycia gazu łupkowego i ropy zamkniętej jest zajęcie dużej powierzchni gruntów i intensywne użytkowanie przestrzeni pod wiertnie, miejsca do parkowania i manewrów pojazdów ciężarowych, sprzęt, infrastrukturę przetwarzania gazu i infrastrukturę transportową oraz drogi dojazdowe, co może stanowić zagrożenie dla zrównoważonego osadnictwa miejskiego i wiejskiego oraz siedlisk naturalnych. Największe udowodnione i możliwe konsekwencje to emisja zanieczyszczeń do powietrza, zanieczyszczenie wód podziemnych w wyniku niekontrolowanych przepływów gazu lub płynów spowodowanych wytryskami lub wyciekami, przeciekanie płynu szelinującego i niekontrolowane odprowadzanie wody odpadowej. Płyn szelinujący zawiera niebezpieczne substancje, a płyn zwrotny dodatkowo metale ciężkie i substancje promieniotwórcze ze złóż. Wydobycie gazu z łupków powoduje wysokie zagrożenie dla zdrowia ludzi⁽⁴⁾ i dla środowiska; wyższe niż w przypadku innych paliw kopalnych⁽⁵⁾, zwłaszcza że trzeba wykonywać więcej odwiertów, aby wydobyć taką samą ilość surowca.

⁽³⁾ Parlament Europejski:
<http://www.europarl.europa.eu/document/activities/cont/201107/20110715ATT24183/20110715ATT24183PL.pdf>

⁽⁴⁾ „Human health risk assessment of air emissions from development of unconventional natural gas resources” [„Ocena ryzyka dla zdrowia ludzkiego wynikającego z emisji do atmosfery powodowanych przez eksploatację zasobów gazu ze złóż niekonwencjonalnych”], Lisa M. McKenzie, Roxana Z. Witter, Lee S. Newman, John L. Adgate, Colorado School of Public Health, University of Colorado, Anschutz Medical Campus, Aurora, Colorado, USA.

⁽⁵⁾ http://ec.europa.eu/environment/integration/energy/unconventional_en.htm

⁽¹⁾ Dr Werner Zittel, „Shale Gas European Perspectives” [„Gaz z łupków – perspektywy europejskie”], Parlament Europejski, 14 maja 2013 r.

⁽²⁾ <http://www.kpmg.com/Global/en/IssuesAndInsights/ArticlesPublications/shale-gas/Documents/cee-shale-gas-2.pdf>

19. Jest zaniepokojony faktem, że obowiązujące w Europie ustawodawstwo górnicze i związane z nim regulacje mające wpływ na działalność górnictwa nie uwzględniają specyficznych aspektów eksploatacji węglowodorów ze złóż niekonwencjonalnych. Przepisy dotyczące górnictwa są bardzo zróżnicowane w poszczególnych państwach członkowskich UE. W wielu przypadkach prawa do użytkowania górnictwa mają pierwszeństwo przed prawami obywateli, a lokalne władze polityczne często nie mają wpływu na ewentualne przedsięwzięcia lub lokalizację działalności górniczej, ponieważ koncesje wydawane są przez rządy krajowe lub federalne i ich organy. Wskazuje ponadto na fakt, że w Europie – inaczej niż w USA – właściciele gruntów z reguły nie nabywają automatycznie prawa do zasobów naturalnych znajdujących się pod powierzchnią tych gruntów, dlatego nie zawsze odnoszą korzyści z ich eksploatacji.

20. Domaga się przeprowadzenia prawidłowej oceny faktycznego potencjału, jaki może mieć gaz ze złóż niekonwencjonalnych w UE, który to aspekt może mieć kluczowe znaczenie dla realizacji jakiegokolwiek planowania energetycznego lub politycznego w kontekście zasobu przejściowego na drodze do zwiększenia udziału energii ze źródeł odnawialnych w całej UE, jak stwierdzono to w unijnych dokumentach wytyczających tendencje dla przyszłości energetyki Europy, takich jak plan działania na rok 2050. Ocena ta powinna także pozwolić na sprawdzenie możliwości bardziej systematycznego wykorzystania lokalnych źródeł energii. Jednym z celów tego planowania powinno być dążenie do zapewnienia tego, by przejście na przyszłe, ekonomicznie konkurencyjne źródła energii o mniejszym śladzie węglowym dokonało się w taki sposób, by UE stała się konkurencyjna względem innych regionów geopolitycznych. Oprócz nieprzewidywalnych zagrożeń dla środowiska, klimatu i dla zdrowia ludzkiego, rozwój eksploatacji gazu z łupków mógłby także spowodować zahamowanie rozwoju energii ze źródeł odnawialnych, a nawet jeszcze większą zależność Europy od paliw kopalnych. Eksploatacja gazu z łupków, podobnie jak wychwytywanie i składowanie dwutlenku węgla, nie może być celem politycznym sama w sobie, w oderwaniu od potrzeb obywateli, i nie należy jej propagować jako ekologicznej opcji w kontekście przyszłości energetycznej Europy. Biorąc pod uwagę wysoką emisyjność gazu łupkowego, skalę rozpowszechnienia oraz poziom koniecznych inwestycji, należy wyjaśnić, jak mógłby on być „paliwem przejściowym”. Skutki spadku cen gazu w wyniku wzrostu eksploatacji gazu z łupków w USA mogłyby poważnie zagrozić opłacalności rozwiązań niskoemisyjnych i spowodować obciążenie dla rządowych systemów wsparcia.

21. Zauważa z zaniepokojeniem, że zwiększenie skali poszukiwania i wydobywania gazu łupkowego na całym świecie może doprowadzić do znacznego wzrostu ulotnych emisji metanu, których wpływ na efekt cieplarniany jest od 20 do 25 razy większy niż wpływ CO₂, a ogólny współczynnik ocieplenia globalnego (GWP) może, według prognoz, wzrosnąć o ponad 3,5 stopnia⁽⁶⁾ (docelowy dopuszczalny wzrost to 2 stopnie). Ponadto eksploatacja zasobów ropy i gazu ze złóż niekonwencjonalnych mogłaby utrudnić osiągnięcie wyznaczonego przez ONZ siódmego milenijnego celu rozwoju (MCR7) – zapewnienie stanu równowagi ekologicznej środowiska – a jednocześnie zagrozić realizacji najnowszych międzynarodowych

zobowiązań dotyczących zmiany klimatu, zawartych w porozumieniu kopenhaskim.

22. Popiera ideę zwiększenia wsparcia UE przeznaczonego na badania i rozwój w dziedzinie ekoprojektu ze środków funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności oraz Europejskiego Banku Inwestycyjnego, zauważa jednak, że obok tych starań należy zwrócić większą uwagę na ewentualne zakłócenia konkurencji, które może powodować przyjęcie nowych norm. Przyjmuje z zadowoleniem przeprowadzoną przez Komisję ocenę wstępną ram prawnych UE dotyczących węglowodorów ze złóż niekonwencjonalnych. Wzywa Komisję, by jak najszybciej:

- a) przeprowadziła dogłębną ocenę tych przepisów pod kątem tego, czy właściwie i w pełni uwzględniają wszystkie aspekty zarówno poszukiwania, jak i wydobywania węglowodorów ze złóż niekonwencjonalnych w Europie w dużych ilościach i na pełną skalę komercyjną;
- b) określiła luki i niedociągnięcia w obowiązujących przepisach w zakresie ochrony środowiska i w razie potrzeby przedstawiła odpowiednie wnioski mające na celu dostosowanie tych przepisów do specyfiki eksploatacji węglowodorów ze złóż niekonwencjonalnych i wyeliminowanie luk prawnych, które umożliwiałyby niewłaściwą interpretację lub szczególne odstępstwa dla eksploatacji węglowodorów ze złóż niekonwencjonalnych podczas transpozycji przepisów do prawa krajowego w aspektach mogących dotyczyć władz lokalnych i regionalnych;
- c) przeprowadziła ocenę właściwej transpozycji najważniejszego europejskiego ustawodawstwa w zakresie ochrony środowiska we wszystkich państwach członkowskich i w razie niezgodności niezwłocznie podjęła działania;
- d) wzięła pod uwagę, przeanalizowała i wykorzystała doświadczenia władz stanowych i federalnych USA.

Kwestie techniczne w związku z dyrektywą jako preferowaną przez Komitet Regionów formą prawną

C. Ocena wyjściowa

23. Wnosi, by Komisja wprowadziła wymóg przedstawiania przez podmioty branżowe niezależnej i możliwej do zweryfikowania oceny warunków środowiskowych na terenach, gdzie proponuje się eksploatację węglowodorów ze złóż niekonwencjonalnych, w której szczególnie nacisk kładziono by na:

- a) ogólne uwarunkowania dotyczące zdrowia ludzi i zwierząt oraz na jakość siedlisk naturalnych i połączenia między nimi;
- b) budowę geologiczną podłoża skalnego w kontekście retencji i przepływu wód podziemnych;
- c) siedliska mikrofauny i mikroflory tworzone przez wody podziemne;

⁽⁶⁾ IEA „Golden Rules for a Golden Age of Gas” [„Złote zasady na złoty wiek gazu”], s. 91.

- d) dostępne dane dotyczące jakości powietrza, wód powierzchniowych oraz gleby i dane sejsmologiczne oraz analizę występujących wcześniej naturalnych uskoków geologicznych;
- e) sprawdzalne dane mikrosejsmologiczne;
- f) wizualizacje systemów wód podziemnych w 3D i w 4D.

D. Ocena oddziaływania na środowisko (OOS)

24. Zauważa z zaniepokojeniem, że obecna dyrektywa OOS nie uwzględnia poziomów dziennego wydobycia węglowodorów ze złóż niekonwencjonalnych. Oznacza to, że przedsięwzięcia takie, mimo ich wpływu na środowisko, nie podlegają obowiązkowej ocenie oddziaływania na środowisko. Zgodnie z zasadą ostrożności i stosownie do postulatu Parlamentu Europejskiego zawartego w rezolucji z dnia 21 listopada 2012 r., Komitet popiera propozycję włączenia węglowodorów ze złóż niekonwencjonalnych do załącznika I zmienionej dyrektywy, tak aby projekty ich dotyczące były systematycznie poddawane OOS.

25. Wzywa Komisję, by rozważyła ustanowienie wspólnych norm środowiskowych w odniesieniu do poszukiwania i wydobycia węglowodorów ze złóż niekonwencjonalnych w UE, tak by ułatwić przeprowadzanie spójnych i zrozumiałych OOS.

26. Dostrzega brak doświadczenia i wiedzy fachowej w Europie. Podkreśla, że prawidłowe uregulowanie poszukiwania i eksploatacji węglowodorów ze złóż niekonwencjonalnych częściowo zależy od kompetencji i zasobów władz lokalnych i regionalnych. Uznaje potrzebę podniesienia kompetencji i zwiększenia zasobów kadrowych władz lokalnych i regionalnych w zakresie węglowodorów ze złóż niekonwencjonalnych.

E. Woda

27. Uważa, że w związku z tym, iż eksploatacja węglowodorów ze złóż niekonwencjonalnych odbywa się na głębokości ponad 2 km, głównym problemem w kontekście zanieczyszczenia wód podziemnych powinna być szczelność otworu wiertniczego oraz jakość orurowania i cementowania. Należy wziąć pod uwagę doświadczenia z USA, które wskazują, że w 6 % odwiertów dochodzi do przecieków (7).

28. Domaga się, by każdy etap szczelinowania był monitorowany, a szczegółowe dane dotyczące maksymalnej długości szczeliny były rejestrowane z podaniem odległości od warstw wodonośnych.

29. Zwraca się do Komisji, by nałożyła na podmioty branżowe wymóg opracowania procedury działań naprawczych na wypadek przedostania się do wód podziemnych metanu lub substancji radioaktywnej pochodzenia naturalnego czy też innych substancji pogarszających jakość wód gruntowych, w wyniku propagacji szczelin do wód podziemnych lub nieszczelności w orurowaniu i cementowaniu.

30. Wzywa do wprowadzenia obowiązku wykonywania pomiaru jakości wiązania cementu (CBL) oraz prób ciśnieniowych orurowania i cementowania przed rozpoczęciem jakiegokolwiek działania.

31. Podkreśla, że skuteczne zapobieganie wymaga spójnego monitorowania, czy ściśle przestrzegane są najsurowsze normy i praktyki w zakresie budowy otworów wiertniczych. Podkreśla, że zarówno branża, jak i właściwe organy powinny zapewnić regularną kontrolę jakości dotyczącą szczelności orurowania i cementowania.

32. Domaga się wprowadzenia obowiązkowych planów zapobiegania wyciekom, ich kontroli i reagowania w sytuacjach awaryjnych (planów SPCC) opracowywanych wspólnie przez operatorów, organy regulacyjne i służby ratownicze.

33. Wzywa do określenia minimalnej odległości wiertni od publicznych lub prywatnych ujęć wody i studni.

34. Wskazuje na fakt, że odpady i ścieki powstające przy eksploatacji węglowodorów ze złóż niekonwencjonalnych powodują szereg problemów związanych z bezpiecznym składowaniem, recyklingiem i utylizacją; dlatego konieczne jest odpowiednie uregulowanie tej kwestii. W związku z tym niezbędne jest zaangażowanie zainteresowanych władz lokalnych i regionalnych, które często są odpowiedzialne za gospodarkę odpadami.

F. Zagospodarowanie odpadów

35. Wzywa do recyklingu wody odpadowej powstającej w wyniku szczelinowania hydraulicznego w sposób minimalizujący ryzyko wycieków i przecieków. Zauważa, że w wyniku szczelinowania hydraulicznego powstają duże ilości wody odpadowej zawierającej różnorodne substancje zanieczyszczające. Sądzi, że recykling wody w obiegu zamkniętym na terenie wiertni podczas rozpoznawania/udostępniania złoża, przy zastosowaniu stalowych zbiorników do magazynowania, to sposób na uzdatnianie płynu zwrotnego minimalizujący ilość zużytej wody, możliwości wycieków powierzchniowych oraz koszty, ruch drogowy i uszkodzenia dróg związane z transportem uzdatnianej wody. Wzywa do zaprzestania stosowania otwartych zbiorników ziemnych wyłożonych materiałem izolującym, gdyż ryzyko wycieków i przecieków jest wyższe.

36. Wnosi, by publikowane były informacje o ilości i składzie płynu szczelinującego nieodzyskanego w procesie eksploatacji węglowodorów ze złóż niekonwencjonalnych, a także – uwzględniając budowę gleby i podłoża skalnego – o jego prawdopodobnym wpływie na wodę glebową i na faunę.

37. Podkreśla, że lokalne i krajowe oczyszczalnie, a także zakłady uzdatniania wody i utylizacji odpadów powstałych w wyniku uzdatniania wody, mogą nie dysponować możliwościami bądź technologiami koniecznymi do przetworzenia dużej ilości zużytych płynów o specyficznym składzie. Apeluje o ustanowienie norm w zakresie oczyszczania ścieków oraz wprowadzenia obowiązku sporządzania przez operatorów – we współpracy z organami odpowiedzialnymi za przetwarzanie odpadów i z właściwymi organami wydającymi zezwolenia – planów zarządzania zasobami wodnymi.

(7) Methane Migration Data Pennsylvania DEP.

38. Przypomina, że substancje promieniotwórcze występujące w formacjach geologicznych są różne w każdym złożu łupków. Podkreśla konieczność oceny zawartości substancji promieniotwórczych przed wydaniem koncesji na wydobycie.

G. Substancje chemiczne

39. Wyraża zaniepokojenie, że obecnie nie ma na szczeblu UE obowiązku podawania składu chemicznego płynu szczelinującego. Uważa, że powinno się zapewnić pełną przejrzystość i nałożyć na operatorów obowiązek ujawniania tego składu oraz że czynniki te powinno się uwzględnić przy przeprowadzaniu oceny oddziaływania na środowisko.

40. Wzywa do podjęcia większych starań w kierunku opracowania dodatków chemicznych do płynu szczelinującego, które miałyby jak najniższą toksyczność i powodowałyby jak najmniejsze zagrożenie dla środowiska.

H. Grunt, atmosfera i inne parametry

41. Podkreśla, że charakter skał w danym regionie przesądza o projekcie i metodzie działalności wydobywczej. Zachęca do czynnego i odpowiednio wczesnego zaangażowania krajowych instytutów geologicznych, a także zainteresowanych władz lokalnych i regionalnych. Wzywa do przeprowadzania przed udzieleniem koncesji obowiązkowej wyjściowej analizy geologicznej głębokich i płytkich warstw potencjalnych złóż łupków, obejmującej również sprawozdania z ewentualnej wcześniejszej lub obecnej działalności wydobywczej prowadzonej w danym regionie. Ponadto wzywa do gromadzenia danych z pomiarów geofizyki otworowej.

42. Zauważa, że wielopoziomowe odwierty z terenu jednej wiertni pozwalają ograniczyć do minimum obszar użytkowania gruntów oraz szkody dotyczące krajobrazu.

43. Opowiada się za stosowaniem ekologicznych metod wykańczania odwiertu w celu zmniejszenia emisji metanu lub jego odzyskiwania podczas prac wykończeniowych.

44. Przypomina, że wypadki na miejscu wiercenia często są skutkiem niedostatecznego wyszkolenia pracowników, zaniedbań lub nieprawidłowego postępowania wynikającego z niestosowania się do przepisów BHP.

45. Zaleca opracowanie ujednoczonych planów reagowania w sytuacjach kryzysowych i ustanowienie specjalistycznych zespołów reagowania.

I. Udział społeczeństwa i zdrowie publiczne

46. Wzywa do szczególnego monitorowania zdrowia mieszkańców terenów położonych w pobliżu miejsc prowadzenia działalności wiertniczej. Opowiada się za utworzeniem regionalnego rejestru danych o stanie zdrowia ludności.

47. Zaleca, by rozpowszechnianie w społeczeństwie informacji o działaniach związanych z węglowodorami ze złóż niekonwencjonalnych powierzać takim specjalistom lokalnym i spoza danego obszaru, którzy będą umieli – uwzględniając cechy środowiskowe i gospodarcze danego terenu – obiektywnie przedstawić wszystkie etapy eksploatacji, podkreślając

zarówno korzyści gospodarcze, jak i zagrożenia dla społeczeństwa i środowiska.

48. Uważa, że należy zapewnić udział społeczeństwa poprzez obowiązkowe wdrażanie, przed rozpoczęciem poszukiwań geologicznych, szerokiego zakresu skutecznych, opartych na uczestnictwie narzędzi i metod planowania, a także poprzez konsultacje publiczne przed każdym etapem eksploatacji. Wzywa do szerzej zakrojonych działań informacyjno-edukacyjnych dotyczących eksploatacji węglowodorów ze złóż niekonwencjonalnych w celu uzyskania zrozumienia i akceptacji społeczeństwa dla tej działalności oraz wzbudzenia zaufania do jej regulacji.

J. Likwidacja odwiertu, porzucone i nieudane odwierty, zbiorniki na płyn zwrotny

49. Stwierdza, że w świetle dotychczasowych doświadczeń, władze lokalne i regionalne będą wymagały przedstawienia gwarancji finansowych w wysokości 1,5-krotnych kosztów właściwego zaczopowania i zacementowania każdego otworu wiertniczego w celu jego unieczynnienia. Koszt ten powinien obejmować całość materiałów wraz z ekspertami przed podjęciem prac oraz ocenę po zakończeniu całego procesu.

50. Domaga się ponadto, by władzom lokalnym składane były gwarancje finansowe, które zapewniałyby stosowanie najlepszych praktyk na etapie wiercenia i szczelinowania. Gwarancje te byłyby istotne ze względu na konieczność rehabilitacji terenu w przypadku likwidacji podmiotu gospodarczego prowadzącego eksploatację.

51. Domaga się, by podmioty branżowe także wносиły wkład finansowy i przyczyniały się w inny sposób do zapewnienia stosowania najlepszych praktyk w zakresie remediacji i rehabilitacji terenów wydobycia węglowodorów ze złóż niekonwencjonalnych.

52. Wnosi, by władzom lokalnym i regionalnym o odpowiednich kompetencjach zapewnić zasoby konieczne do długoterminowego monitorowania atmosfery i wód podziemnych na terenach, gdzie prowadzi się lub zakończono eksploatację węglowodorów ze złóż niekonwencjonalnych.

K. Administracja i zasoby – wyzwania dla władz lokalnych i regionalnych

53. Zauważa, że wieloetapowa eksploatacja złóż gazu w łupkach może stanowić wyzwanie administracyjne, jeśli chodzi o zapewnienie właściwego przestrzegania procedur i przepisów w działaniach dotyczących planowania, monitorowania środowiska i wdrażania. Wnosi w związku z tym, by państwa członkowskie zapewniły władzom lokalnym i regionalnym zasoby konieczne do sprostania temu wyzwaniu.

L. Społeczne i gospodarcze skutki dla władz lokalnych i regionalnych

54. Zauważa, że trudna sytuacja władz lokalnych dysponujących niewielkimi budżetami, interesy ekonomiczne, a także możliwość częściowej niezależności energetycznej skłaniają do pomniejszania znaczenia analizy zagrożeń społecznych, co może wywołać nieodwracalne procesy.

55. Stwierdza, mając na uwadze doświadczenia władz lokalnych i regionalnych związane z cyklami szybkiego wzrostu i spadku koniunktury w przemyśle wydobywczym, że:

- a) boom w jednym sektorze gospodarki, takim jak górnictwo węglowe i wydobywanie gazu i oleju łupkowego, prowadzi do znacznego, często gwałtownego wzrostu liczby niewymagających wysokich kwalifikacji i wysoko płatnych miejsc pracy w tym sektorze;
- b) dostępność takich miejsc pracy powoduje, że młodzi ludzie są mniej skłonni do podejmowania dalszego kształcenia czy korzystania z innych możliwości podnoszenia kwalifikacji;
- c) inne gałęzie przemysłu unikają danego regionu, zarówno z powodu niższych kwalifikacji pracowników, jak i wyższych wynagrodzeń;
- d) kiedy zasoby naturalne zaczynają wyczerpywać się w wyniku wydobycia – lub tracić wartość w wyniku działania innych czynników ekonomicznych – zatrudnienie w branży gwałtownie spada;
- e) wobec braku innych realnych możliwości, pogorszenie sytuacji gospodarczej skłania pracowników do wyjazdu z danego regionu w poszukiwaniu innego zatrudnienia.
- f) Domaga się, by państwa członkowskie wzięły pod uwagę owe możliwe konsekwencje oraz by władze lokalne i regionalne mogły w swoich planach przewidzieć zapewnienie zrównoważonego rozwoju społeczności po wyczerpaniu się zasobów węglowodorów ze złóż niekonwencjonalnych lub ustania opłacalności ich eksploatacji.

Bruksela, 9 października 2013 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Opinia Komitetu Regionów – Zielona księga w sprawie europejskiej strategii dotyczącej odpadów z tworzyw sztucznych w środowisku

(2013/C 356/06)

KOMITET REGIONÓW

- Wzywa Komisję Europejską do wprowadzenia zakazu składowania odpadów z tworzyw sztucznych i odpadów łatwopalnych do 2020 r. oraz do wytyczenia szczegółowych i ambitnych celów w zakresie zapobiegania powstawania odpadów z tworzyw sztucznych, przygotowania do ich ponownego wykorzystania i recyklingu. Cele te należy zharmonizować we wszystkich właściwych dyrektywach i powinny one odzwierciedlać szacunki środowiskowe dla materiałów. Można by przewidzieć cele pośrednie i okresy przejściowe i wynegocjować je z państwami członkowskimi.
- Wzywa Komisję Europejską do rozważenia finansowania przyszłej infrastruktury skutecznego recyklingu tworzyw sztucznych i zaniechania finansowania przedsięwzięć w zakresie składowania i spalania. Środki unijne powinny być przeznaczane tylko na finansowanie obiektów odzysku energii, będących elementem spójnej strategii gospodarowania odpadami, która obejmuje wystarczającą infrastrukturę dla początkowych etapów w hierarchii postępowania z odpadami.
- Wzywa do pełnego wdrożenia zasady „zanieczyszczający płaci”. Domaga się, by Komisja Europejska rozważyła, w jaki sposób zapewnić skuteczniejsze stosowanie rozszerzonej odpowiedzialności producenta na terenie całej UE. System kaucji oraz system obowiązkowego przyjmowania do zwrotu to środki, które należy wprowadzić na poziomie UE w odniesieniu do niektórych produktów z tworzyw sztucznych oraz produktów zawierających tworzywa sztuczne. System opłat za poszczególne wyrzucane odpady wielkogabarytowe powinien być propagowany, z wykorzystaniem metod zbiórki odpadów określonych przez władze lokalne i regionalne. Należy rozważyć zakaz wydawania bezpłatnych toreb plastikowych, aby zachęcać do ich powtórnego użycia.
- Uważa, że we wzornictwie przemysłowym stosowanie niewielkiej ilości jednolitych i niepowiązanych z innymi materiałami tworzyw sztucznych oraz wyraźne oznaczenie rodzaju wykorzystanego tworzywa sztucznego na opakowaniach i produktach są istotnymi elementami ułatwiającymi powtórne wykorzystanie i recykling owych tworzyw. Zaleca, by w przyszłych projektach wprowadzić obowiązek minimalnej zawartości materiału z recyklingu.
- Wzywa do zawarcia międzynarodowego porozumienia w sprawie zakazu wykorzystywania ulegających rozkładowi mikrodrobin plastiku w produktach kosmetycznych oraz innych produktach higieny osobistej, aby zapobiec przeniknięciu tego względnie nowego źródła zanieczyszczenia do łańcucha żywnościowego. Uważa, że istnieją istotne dowody przemawiające za wprowadzeniem zakazu stosowania oksydegradowalnych tworzyw sztucznych, dopóki dalsze badania nie potwierdzą, że wnoszą one wartość dodaną.

Sprawozdawca:	Radna Linda GILLHAM (UK/EA), Rada Hrabstwa Runnymede
Dokument źródłowy	Zielona księga w sprawie europejskiej strategii dotyczącej odpadów z tworzyw sztucznych w środowisku COM(2013) 123 final

I. ZALECENIA POLITYCZNE

KOMITET REGIONÓW

1. Z zadowoleniem przyjmuje zieloną księgę dotyczącą odpadów z tworzyw sztucznych w środowisku. Optymalne gospodarowanie odpadami stanowi jedno z największych wyzwań, stojących obecnie przed władzami lokalnymi i regionalnymi, zarówno jeśli chodzi o zmniejszenie oddziaływania na środowisko zwiększonej ilości wytwarzanych odpadów dzięki tworzeniu i finansowaniu infrastruktury przetwarzania i unieszkodliwiania odpadów, jak i zachowanie zasobów naturalnych.

2. Zwraca jednakże uwagę, że zapobieganie powstawaniu odpadów nadal musi mieć najwyższy priorytet. Poza poprawą gospodarowania odpadami największym wyzwaniem są kompleksowe i ambitne strategie zapobiegania powstawaniu odpadów.

3. W tym kontekście wzywa władze lokalne i regionalne do pełnego wdrożenia zasady „zanieczyszczający płaci”, gdyż stanowi ona jeden z najskuteczniejszych sposobów zapobiegania powstawaniu odpadów, sprzyjający realizacji przez te władze celów dotyczących ograniczenia odpadów, a także zmniejszeniu ich obciążeń finansowych i organizacyjnych.

4. Uważa, że uczestnictwo gospodarstw domowych jest kluczowe w kontekście osiągnięcia rozszerzonych celów w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów, ich zbiórki i recyklingu. Władze lokalne i regionalne mają możliwość zapewniania obywatelom dostępu do informacji i środków, aby z jednej strony zmieniać ich nawyki w zakresie konsumpcji, a z drugiej zwiększyć zakres i poprawić jakość zbieranych materiałów. Podstawą takich działań jest zobowiązanie do uświadomienia sobie roli odpadów z tworzyw sztucznych jako potencjalnie wartościowego zasobu.

5. Zwraca uwagę, że odpady z tworzyw sztucznych powstają nie tylko w prywatnych gospodarstwach domowych, lecz w szczególności w przemyśle (np. budowa pojazdów), branży budowlanej oraz innych sektorach wytwórczych, które muszą zostać uwzględnione w znacznie większym stopniu, gdyż zużycie tworzyw sztucznych jest w nich bardzo wysokie.

6. Przyznaje, że istnieją rozbieżności pomiędzy państwami członkowskimi w zakresie gospodarowania odpadami. Z wielu powodów, w tym w wyniku oporu społecznego, w wielu

państwach członkowskich rozwój inwestycji w obiekty gospodarowania odpadami jest powolny, z długim czasem realizacji projektów infrastrukturalnych.

7. Z ubolewaniem przyjmuje brak lub wolne tempo planowania strategicznego w ramach łańcucha gospodarowania odpadami: zapobiegania ich powstawaniu i działań przygotowawczych mających na celu ponowne ich wykorzystanie i recykling, systemów zbiórki odpadów, oczyszczalni, inicjatyw rynkowych. Rozwój bezpiecznych rynków będzie możliwy jedynie przy zapewnieniu wystarczającej ilości recyklatów.

8. Wzywa Komisję Europejską do zapewnienia pełnego wdrożenia i egzekwowania istniejących przepisów unijnych dotyczących środowiska we wszystkich 28 państwach członkowskich. Jest zdania, że obecnie brakuje zasobów do zapewnienia egzekwowania i kontroli.

9. Z zadowoleniem przyjmuje planowany na 2014 r. przegląd dyrektywy w sprawie składowania. Uważa, że powinno się to wiązać z wprowadzeniem zakazu składowania odpadów z tworzyw sztucznych i odpadów łatwopalnych do 2020 r. Komitet Regionów przyznaje, że przemysł gospodarki odpadami oraz władze lokalne i regionalne potrzebują czasu, inwestycji i poczucia pewności, aby zaangażować środki w odpowiednią infrastrukturę służącą zbiórce, sortowaniu, recyklingowi i skutecznemu przetwarzaniu końcowemu. Pomimo że państwa członkowskie, które pozostają w tyle, mogą potrzebować przejściowego okresu wdrożeniowego dla zakazu, realizacja celów na 2020 r. wymaga gospodarowania, w ramach którego wszystkie odpady z tworzyw sztucznych uznaje się za zasoby w myśl Planu działania na rzecz zasobooszczędnej Europy.

10. Zauważa, że pomimo tego, że siedem państw członkowskich już teraz składa się z mniej niż 10 % odpadów, jedenaście państw członkowskich nadal składa się z ponad 60 % odpadów. W ramach gospodarki odpadami należy uznać szczególną wartość tworzyw sztucznych poprzez wprowadzenie ulepszonych i skuteczniejszych systemów zbiórki, tak, aby zminimalizować zanieczyszczenie.

11. Wzywa Komisję Europejską, aby w przyszłych przeglądach przyjęła zintegrowane podejście w odniesieniu do wszystkich tworzyw sztucznych, w tym zużytego sprzętu elektrycznego (WEEE), pojazdów wycofanych z eksploatacji (ELV) oraz opakowań. Cele określone w ramowej dyrektywie w sprawie odpadów są zbyt niskie i nie odnoszą się bezpośrednio do odpadów z tworzyw sztucznych.

12. Podkreśla, że nowe cele dla tworzyw sztucznych powinny uwzględniać kwestię niewłaściwego narzędzia pomiarowego, jakim jest objętość, w szczególności w przypadku bardzo lekkiej folii z tworzywa sztucznego. Cele powinny odzwierciedlać szacunki środowiskowe dla materiałów, aby zwiększyć wartość tworzyw sztucznych, które zasadniczo są pomijane na korzyść cięższych odpadów przetwarzalnych.

13. Zauważa, że wszystkie państwa członkowskie uznały „energię z odpadów” (EfW) jako właściwą alternatywę dla składowania odpadów reszkowych pozostałych po ponownym użyciu i recyklingu. W tym kontekście powtarza, że środki unijne powinny być przeznaczane tylko na finansowanie obiektów odzysku energii, będących elementem spójnej strategii gospodarowania odpadami, która obejmuje wystarczającą infrastrukturę zapewniającą od początkowych etapów sortowanie, czyszczenie i recykling zebranych odpadów. Ponadto zauważa, że tworzywa sztuczne mają wysoką wartość opałową, dlatego należy ustalić dla nich cele dotyczące recyklingu konkretnych materiałów w oparciu o ich zdolności przetwórcze, tak aby uniknąć wynikającego z popytu na paliwo spalania cennych zasobów.

14. Jest zdania, że istniejące cele powinny być lepiej egzekwowane. Ponadto popiera wprowadzanie wiążących, szczegółowych i ambitnych, lecz osiągalnych, celów w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów z tworzyw sztucznych, przygotowania do ich ponownego wykorzystania i recyklingu, które uzupełniałyby cele ograniczenia składowania odpadów, gdyż te pierwsze podlegają dokładniejszym pomiarom. Cele te należy zharmonizować we wszystkich właściwych dyrektywach. Można by przewidzieć cele pośrednie i okresy przejściowe i wynegocjować je z tymi państwami członkowskimi oraz władzami lokalnymi i regionalnymi, których postępy w realizacji celów dotyczących ograniczania odpadów nie są w pełni satysfakcjonujące.

15. Domaga się, by cele te wytyczone zostały zgodnie z zasadami proporcjonalności, bliskości i ostrożności.

16. Jest zdania, że te działania doprowadzą do umieszczenia odpadów z tworzyw sztucznych wyżej w hierarchii postępowania z odpadami, i popiera wniosek Parlamentu Europejskiego o zakaz składowania wszystkich materiałów przetwarzalnych i odpadów biologicznych do 2020 r., jednocześnie ostrzegając, że istnieje ryzyko zwiększenia eksportu odpadów z tworzyw sztucznych poza teren Europy, o ile nie nastąpi dalszy rozwój recyklingu odpadów z tworzyw sztucznych w UE.

17. Wzywa do większej popularyzacji recyklingu tworzyw sztucznych na wszystkich etapach, aby propagować gospodarkę obiegową. Pierwotny projekt powinien uwzględniać nie tylko potrzebę recyklingu produktów wycofanych z eksploatacji, ale także potrzebę racjonalizacji polimerów wykorzystywanych w produkcji oraz stosowania niewielkiej ilości jednolitych i niełączonych z innymi materiałami tworzyw sztucznych, aby ułatwić segregację w celu recyklingu.

18. Zachęca Komisję Europejską do propagowania zielonych zamówień publicznych ze zwiększonymi zachętami w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów, przygotowania do ich ponownego wykorzystania, recyklingu i zwiększenia zawartości tworzyw sztucznych pochodzących z recyklingu w nowych produktach.

19. Wzywa Komisję Europejską do rozważenia finansowania przyszłej infrastruktury skutecznego recyklingu tworzyw sztucznych i zaniechania finansowania przedsięwzięć w zakresie składowania i spalania, oraz jednocześnie do wspierania rynku recyklatów z tworzyw sztucznych, co pomaga tworzyć miejsca pracy.

20. Zauważa, że choć recykling materiałów umożliwia UE stanie się bardziej samowystarczalną, jeśli chodzi o surowce, i że odzysk energii powinien pozostać rozwiązaniem pomocniczym, zgodnie z hierarchią odpadów, aby w pełni wykorzystać potencjał odpadów niekierowanych na składowiska i nie powodować przerwania się na odzysk w celach produkcji energii, co zresztą zaleca się w zielonej księdze.

21. Wyraża głębokie przekonanie, że systemy zbiórki odpadów od gospodarstw domowych powinny być obowiązkowe, lecz jednocześnie zaprojektowane w sposób zachęcający do segregacji i maksymalizacji odzysku wysokiej jakości materiałów przetwarzalnych. Jest to kwestia pomocniczości i o ile w niektórych państwach członkowskich recykling suchych odpadów mieszanych okazał się bardzo skuteczną metodą, należy zauważyć, że w odniesieniu do metod zbiórki odpadów istnieją różnice pomiędzy obszarami miejskimi i wiejskimi oraz pomiędzy poszczególnymi krajami. Mając na uwadze fakt, że posiadanie jednolitej polityki w myśl zasady „jeden rozmiar dla wszystkich” jest niepraktyczne, istnieją przesłanki przemawiające za dobrowolną racjonalizacją i normalizacją metod zbiórki odpadów.

22. Ponownie wyraża przekonanie, że istnieją możliwości współpracy pomiędzy władzami regionalnymi w zakresie ustanowienia transgranicznych ośrodków gospodarowania odpadami i ich przetwarzania dla podobnych rodzajów nieruchomości, np. mieszkalnych budynków wysokościowych w celu zapewnienia skutecznego gospodarowania strumieniami odpadów i optymalnego wykorzystania infrastruktury i zasobów dostępnych w ramach sektora.

23. Jest zdania, że należy promować wysokiej jakości usługi recyklingu poprzez aktywne wspieranie rynku przetworzonych tworzyw sztucznych, a przy tym zachęcać do produkcji materiałów przyjaznych środowisku, aby zmniejszyć liczbę odpadów z tworzyw sztucznych w środowisku naturalnym.

24. Ubolewa, że obecnie sprawozdawczość odnośnie do celów w zakresie odzysku zgodnie z ramową dyrektywą w sprawie odpadów opiera się na zbiorce, a nie faktycznym recyklingu lub odzysku energii. Istnieje pilna potrzeba opracowania jasnych definicji i jednej metodologii w zakresie kalkulacji wyników recyklingu.

25. Zauważa, że Komisja Europejska wprowadziła już w życie program wsparcia dla dziesięciu państw członkowskich odnotowujących gorsze wyniki w zakresie polityki dotyczącej odpadów. Wyraża ubolewanie, że 18 państw członkowskich nadal dalekich jest od osiągnięcia zgodności z założeniami ramowej dyrektywy w sprawie odpadów.

26. Sugeruje, że niezbędne jest podjęcie szeregu środków, gdyż żaden pojedynczy instrument polityczny nie spowoduje zmiany tendencji i rezygnacji ze składowania odpadów na rzecz recyklingu. Niemniej jednak recykling nie zawsze jest strategią wykonalną w świetle trudności technicznych związanych z recyklingiem tworzyw sztucznych i nie zawsze jest ekonomicznie uzasadniony, nawet mimo najlepszych przesłanek środowiskowych.

27. Sądzi, że UE ma potencjał do tego, aby przeprowadzić na arenie międzynarodowej pod względem odejścia od składowania tworzyw sztucznych i powinna dzielić się najlepszymi praktykami w zakresie gospodarowania odpadami na szczeblu lokalnym, regionalnym, krajowym i międzynarodowym. Unia Europejska powinna wspierać inicjatywy zrównoważone i dopilnować, aby podmioty odpowiedzialne za recykling realizowały przemieszczanie odpadów wyłącznie do zakładów recyklingu o takich samych zobowiązaniach w zakresie gospodarowania odpadami, co zakłady z UE. Brokerzy nie zajmują się recyklingiem i KR zwykła do zaostrożenia monitoringu stosowania przepisów dotyczących przemieszczania odpadów w europejskich portach.

28. W tym kontekście ponownie wyraża poparcie dla utworzenia europejskiej platformy informacyjnej, która pozwoliłaby władzom lokalnym i regionalnym na wymianę informacji dotyczących zapobiegania powstawaniu odpadów i zarządzania nimi wewnątrz UE i poza nią.

29. Uznaje, że tworzywa sztuczne są produkowane dla całego świata, a zatem dobra praktyka na etapie projektowania w zakresie ponownego użycia, naprawy i projektowania dla recyklingu będzie skuteczna poza granicami UE i pomoże zapobiegać sytuacji, w której przedmioty z tworzyw sztucznych staną się w przyszłości odpadami morskimi.

30. Zauważa, że wiele dóbr konsumpcyjnych, w szczególności przedmiotów elektrycznych i elektronicznych, produkowanych jest poza obszarem UE z uwagi na wysokie koszty pracy w UE, po czym jest reeksportowanych do rozmontowania, recyklingu i unieszkodliwienia. Zgodnie z zasadą bliskości, KR zaleca tworzenie infrastruktury służącej recyklingowi i ponownemu użyciu w ramach UE, aby państwa członkowskie skutecznie korzystały z infrastruktury gospodarowania odpadami istniejącej na terenie UE i aby uniknąć niepotrzebnego dublowania inwestycji. Dlatego też odpady z tworzyw sztucznych mogłyby być poddawane obróbce w krajach sąsiednich bez potrzeby budowania w poszczególnych państwach członkowskich różnego rodzaju zakładów recyklingu odpadów, a na

poziomie UE można by planować powstanie określonej infrastruktury służącej specjalistycznej obróbce określonego rodzaju odpadów w celu uniknięcia dublowania. Komitet Regionów przyznaje, że należy opracować i wdrożyć odpowiednie systemy kontroli transgranicznego przemieszczania odpadów.

31. Jest zdania, że o ile dobrowolne działania mogą uzupełnić ustawodawstwo, pewne regulacje będą niezbędne dla zapewnienia skutecznych, efektywnych, bezpiecznych i zrównoważonych ram w zakresie gospodarowania odpadami. Jednakże KR jest zdania, że Komisja Europejska powinna rozważyć podjęcie środków, które mają na celu informowanie konsumentów i wpływanie na zmianę nawyków konsumenckich i tendencji obserwowanych w gospodarstwach domowych, zanim wprowadzi podatki i zakazy.

32. Domaga się, by Komisja Europejska rozważyła, w jaki sposób zapewnić skuteczniejsze stosowanie rozszerzonej odpowiedzialności producenta i importera na terenie całej UE, zwłaszcza w odniesieniu do odpadów z tworzyw sztucznych, których zagospodarowanie zbyt często leży w gestii władz lokalnych i regionalnych. Lepsze egzekwowanie tej odpowiedzialności powinno umożliwić wprowadzenie do obrotu produktów generujących mniej odpadów z tworzyw sztucznych i odpadów z tworzyw sztucznych łatwiej poddawanych recyklingowi. System kaucji, system obowiązkowego przyjmowania do zwrotu starych urządzeń to środki, które należy wprowadzić na poziomie UE w odniesieniu do niektórych produktów z tworzyw sztucznych oraz produktów zawierających tworzywa sztuczne, by ulżyć władzom lokalnym i regionalnym. Uważa, że warto także wspierać programy przynoszenia starych przedmiotów czy urządzeń do detalistów, szkół i zakładów pracy, gdzie można by gromadzić wyselekcjonowane cenne zasoby, aby zwiększyć opłacalność recyklingu. Za przykład mogą obecnie posłużyć telefony komórkowe i pojemniki na tusze do drukarek.

33. Uważa, że system opłat za poszczególne wyrzucane odpady wielkogabarytowe powinien być propagowany, z wykorzystaniem metod zbiórki odpadów określonych przez władze lokalne i regionalne, oraz powiązany z działaniami uświadamiającymi oraz wzmocnioną kontrolą kanałów odpadów, aby zapobiec coraz częstszemu spalaniu lub składowaniu odpadów (z tworzyw sztucznych) poza miejscami wyposażonymi w odpowiednią infrastrukturę techniczną.

34. Wskazuje, że istnieje możliwość opracowania programów kaucji i zwrotu produktów w poszczególnych przypadkach. Odzyskiwanie butelek po napojach i pojemników okazało się sukcesem w niektórych państwach członkowskich, stając się źródłem wysokiej jakości materiału do recyklingu. Taka możliwość mogłaby stanowić atrakcyjną, cenną alternatywę na obszarach wiejskich, gdzie osobna zbiórka nie jest wykonalna. Władze lokalne i regionalne mogą także zachęcać do zbiórki tworzyw sztucznych, np. PET (politereftalan etylenu) w ramach planów zrównoważonego rozwoju środowiskowego w kontekście dużych imprez masowych, chyba że istnieją przyjazne dla środowiska alternatywy dla butelek PET.

Ekoprojekt

35. Uważa, że projekt produktu jest kluczowy dla minimalizowania odpadów. Jest zdania, że podczas gdy obecna dyrektywa w sprawie ekoprojektu koncentruje się na kwestiach zużycia wody i energii, to przegląd mógłby aktualnie rozszerzyć zakres na inne wyroby z tworzyw sztucznych i objąć wymagania dotyczące przygotowania do ponownego wykorzystania, przeciwdziałania szybkiej utracie przydatności, możliwości naprawy i recykling, przy czym konsument uzyskiwałby poradę w zakresie trwałości produktu (np. za pośrednictwem „paszportu produktu” dołączanego do produktu). Projekt jest istotny dla konsumentów, ale także dla organów ds. gospodarowania odpadami, odpowiedzialnych za zarządzanie produktami na etapie wycofywania z eksploatacji. Dobry projekt produktu oraz jego opakowania i rozmontowania będzie przywydywał i poprawiał zakres jego recyklingu.

36. Zwraca uwagę na obserwowaną w branży opakowaniowej tendencję do zmniejszania wagi i wprowadzania plastikowych szaszetek (odchodzenia od szkła czy metalu na rzecz tworzyw sztucznych), co zmniejsza koszty transportu i tym samym emisji dwutlenku węgla. Odnotowuje, że choć rozwiązania te przynoszą korzyści wszystkim i tendencja ta może się okazać bardzo opłacalna dla producenta, to jednak może się wiązać z większymi kosztami zbiórki i przetwarzania dla władz lokalnych i regionalnych.

37. W tym kontekście za konieczne uważa ograniczenie liczby rodzajów plastiku (pod względem składu tworzyw sztucznych), aby umożliwić przetwarzanie posortowanych i nadających się do tego tworzyw sztucznych. Wiąże się z tym także wyraźne oznaczenie rodzaju wykorzystanego tworzywa sztucznego na opakowaniach i produktach, aby ułatwić sortowanie. Ponadto tworzywa sztuczne nie powinny zawierać trwałych zanieczyszczeń organicznych (TZO) ani substancji chemicznych zakazanych przepisami rozporządzenia REACH.

38. Jest zdania, że doradztwo w zakresie zrównoważonego projektu produktu w odniesieniu do całego cyklu życia produktu, w tym jego ostatecznego unieszkodliwiania, pomoże użytkownikowi zrozumieć prawdziwą wartość produktu i zapobiegnie niepotrzebnemu marnowaniu określonych cennych zasobów.

39. Zaleca, by przy okazji przyszłych przeglądów projektu wprowadzić obowiązek minimalnej zawartości materiału z recyklingu. Rozumie przy tym jednak, że niektóre zastosowania w kontekście żywności czy zdrowia osób wymagają określonych standardów materiału.

40. Wnosi o stopniowe wycofanie z użycia substancji niebezpiecznych w tworzywach sztucznych – tak w wyrobach nowych, jak i w produktach poddawanych recyklingowi, by zmniejszyć ryzyko związane z ich wykorzystaniem i zwiększyć możliwości recyklingu. Komitet popiera sugestię zawartą w planie działania na rzecz zasobooszczędnej Europy, by do 2020 r. uwzględniono wszystkie substancje wzbudzające szczególne obawy na liście REACH substancji kandydujących, co

pozwoliłoby na umieszczenie na niej wspomnianych dodatków do tworzyw sztucznych. Domaga się, by szczególną uwagę poświęcić mikrodrobinom plastiku i nanocząsteczkom, które stwarzają nowe problemy, niekoniecznie objęte rozporządzeniem REACH.

41. Wnosi o zwrócenie szczególnej uwagi na kwestie ekoprojektu w odniesieniu do drukarek trójwymiarowych, których rozwój mógłby mieć znaczny wpływ na jakościową i ilościową produkcję odpadów z tworzyw sztucznych.

Jednorazowe produkty z tworzyw sztucznych

42. Jest zdania, że należy podjąć szereg środków w odniesieniu do nietrwałych, jednorazowych produktów z tworzyw sztucznych, w tym wprowadzić przepisy mające na celu ograniczenie korzystania z nich i zachęcanie do korzystania z produktów wielokrotnego użycia. Nierozważnie wyrzucone plastikowe torby na zakupy i puste butelki są cechą charakterystyczną naszego społeczeństwa konsumenckiego i rujną nasze środowisko. Należy rozważyć zakaz wydawania bezpłatnych toreb plastikowych, aby zachęcać do ich powtórnego użycia; rozwiązanie to przyniosło już pozytywne wyniki w wielu regionach.

43. Uważa, że dobrowolne inicjatywy na poziomie krajowym, w tym odpowiedzialność za przyjęcie produktu z powrotem nałożona na detalistów, mogą pomóc w przeniesieniu kosztów gospodarowania niektórymi odpadami z tworzyw sztucznych z władz odpowiedzialnych za gospodarkę odpadami i środowisko na cały łańcuch wartości. Tego rodzaju środki muszą obejmować program edukacji konsumentów.

44. Uważa, że należy zachęcać do stosowania zasady zwrotu i rozszerzenia jej na inne często odwiedzane miejsca (zakłady pracy i szkoły często wdrażają własne programy tego typu, pomocne w zbieraniu odpowiednich ilości materiału do recyklingu).

Produkty ulegające biodegradacji

45. Wyraża obawę, że termin „ulegający biodegradacji” może wprowadzać konsumentów w błąd, gdyż tego rodzaju tworzywa sztuczne często rozkładają się tylko w przemysłowych instalacjach do kompostowania przy wysokiej temperaturze.

46. Podkreśla, że istotne jest rozróżnienie pomiędzy określeniem ulegający degradacji, ulegający biodegradacji i zdolny do kompostowania. Te terminy często błędnie stosowane są zamiennie. Tworzywo sztuczne może ulegać degradacji, ale nie biodegradacji lub może być jedynie zdolne do kompostowania.

47. Uważa, że niezbędna jest harmonizacja i uproszczenie wszystkich form etykietowania dla konsumentów. Jednakże wyraża obawę, że niektóre informacje mogą być mylące lub wprowadzające w błąd i należy je usunąć. Informacje na temat właściwych procedur w zakresie recyklingu i zawartości materiałów z recyklingu powinny być łatwo zrozumiałe.

48. Ponadto wyraża obawę, że określenie „tworzywa sztuczne oparte na biotechnologii” może sugerować ekologiczne referencje, podczas gdy biomasa użyta podczas produkcji może nie pochodzić ze źródeł zrównoważonych lub produkcja tej biomasy może konkurować z produkcją żywności. Opowiada się za wspieraniem i propagowaniem badań i rozwoju w zakresie biologicznych tworzyw sztucznych. Należy przy tym zwracać uwagę na projekty przyjazne dla środowiska – jeżeli chodzi o surowce (w miarę możliwości z odpadów), dodatki (przyjazne dla środowiska i bezpieczne dla użytkownika), możliwości naprawy (łatwość naprawy), ponowne wykorzystanie, degradowalność itp.

49. Wzywa zatem do pełnego wdrożenia takich istniejących Europejskich Standardów Normalizacyjnych w zakresie możliwości kompostowania (zarówno w warunkach domowych, jak i przemysłowych), biodegradacji i degradacji, jak EN 13432 czy EN 14995, ale także do ich skontrolowania pod kątem tego, czy sprawdzą się w odpowiednich środowiskach, w tym w glebie, wodzie morskiej i słodkiej, w oczyszczalni ścieków i w rozkładzie beztlenowym. Chodzi o to, by stworzyć system etykietowania obowiązujący w całej UE, który umożliwi dokonanie wyraźnego rozróżnienia między tymi deklaracjami.

50. Wzywa do zawarcia międzynarodowego porozumienia w sprawie zakazu wykorzystywania ulegających rozkładowi mikrodrobin plastiku w produktach kosmetycznych, np. peelingu do twarzy, paście do zębów lub innych produktach higieny osobistej, aby zapobiec przeniknięciu tego względnie nowego źródła zanieczyszczenia do łańcucha żywnościowego.

51. Wyraża obawę, że tworzywa sztuczne oznaczone jako „oksydegradowalne” ulegają jedynie oksyfragmentacji, a nie biodegradacji, a fragmentacja wiąże się z ryzykiem pozostawienia mikrodrobin plastiku w środowisku. Po włączeniu tworzyw sztucznych ulegających oksyfragmentacji do procesu recyklingu okazało się, że zanieczyszczają i obniżają one jakość materiału poddawanego recyklingowi. Istnieją istotne dowody przemawiające za wprowadzeniem zakazu stosowania oksydegradowalnych tworzyw sztucznych, dopóki dalsze badania nie potwierdzą, że wnoszą one wartość dodaną.

Odpady morskie

52. Zgadza się z twierdzeniami zawartymi w zielonej księdze, że „większość odpadów znajdujących w naszych morzach i oceanach to tworzywa sztuczne” i że stanowi to poważny problem na skalę światową. Jest zdania, że zmniejszenie ilości tworzyw sztucznych w środowisku morskim musi być traktowane priorytetowo przez wszystkie zainteresowane strony w ramach całego cyklu życia tworzyw sztucznych.

53. Uznaje potrzebę dalszych badań w celu przeanalizowania źródeł, transportu i występowania zarówno makro-, jak i mikroodpadów z tworzyw sztucznych w środowisku. Ponadto niezbędne jest zrozumienie wpływu tych mikroskopijnych cząstek na organizmy morskie.

54. Wzywa do zwiększenia monitoringu i gromadzenia danych, aby ocenić, czy określone środki zostały podjęte z powodzeniem czy zakończyły się porażką, oraz aby pomóc w opracowaniu potencjalnych rozwiązań. Uważa, że ilościowy cel dotyczący zmniejszenia ilości odpadów morskich może być określony jedynie pod warunkiem, że dostępne będą prawidłowe dane na temat ilości odpadów znajdujących się obecnie w wodzie morskiej.

55. Proponuje strategię dwutorową:

- (a) strategia lądowa/przybrzeżna mająca na celu zapobieganie przenikania odpadów z tworzyw sztucznych do środowiska wodnego;
- (b) strategia morska mająca na celu zapewnienie, że działania realizowane w wodach oceanicznych i morskich wiążą się z odpowiedzialnym gospodarowaniem powstającymi odpadami.

Strategia lądowa/brzegowa realizowana byłaby w oparciu o środki przedstawione powyżej, natomiast strategia morska wiązałaby się z lepszym stosowaniem przepisów konwencji MARPOL (międzynarodowej konwencji o zapobieganiu zanieczyszczeniu morza przez statki) i innych konwencji.

56. Zaleca pogłębienie współpracy pomiędzy UE a Międzynarodową Organizacją Morską (agendą ONZ odpowiedzialną za bezpieczeństwo transportu morskiego i zapobieganie zanieczyszczeniu wód morskich przez statki) w zakresie większej koordynacji i lepszego wykonania założeń polityki.

57. Przyznaje, że dyrektywa ramowa UE w sprawie strategii morskiej określa cele w zakresie odpadów morskich i że wszelkie nowe cele muszą być spójne z istniejącymi celami w zakresie odpadów. Szczegółowe cele dotyczące tworzyw sztucznych mogłyby zostać opracowane, jednak każdy taki cel musi być „inteligentny”, a nie jedynie nakładać ograniczenia. Istniejące przepisy dotyczące odpadów i zasobów zgodnie z konwencją MARPOL wymagają obecnie lepszego stosowania.

58. Uznaje rolę władz lokalnych i regionalnych i ich partnerów w kontekście podnoszenia świadomości. Wiedza na temat rozprzestrzeniania odpadów z tworzyw sztucznych w środowisku rzecznym i morskim stanowi warunek naprawienia i zmniejszenia skali problemu. Może to obejmować propagowanie programów edukacyjnych w szkołach, zachęcanie do odpowiedzialnego zachowania w branży turystycznej oraz inicjatywy płynące z przemysłu tworzyw sztucznych. Wprowadzenie europejskich tygodni sprzątnięcia lub podobnych inicjatyw przy zapewnieniu odpowiedniego nagłośnienia medialnego umiejscowiłoby problem w świadomości społecznej.

59. Zachęca do współpracy pomiędzy władzami lokalnymi i regionalnymi oraz ich partnerami, aby jak najlepiej określić cele pożytecznych inicjatyw w zakresie sprzątania. O ile dni sprzątania terenów przybrzeżnych, kosze na śmieci ustawiane na plażach i zbiórki odpadów na plażach to sposób na poradzenie sobie jedynie z małym odsetkiem śmieci, są to jednak także działania podnoszące świadomość społeczności lokalnych. Kolejnym pomysłem mogłyby być kampanie organizowane przez przemysł rybny, obejmujące wydobywanie z wody odpadów w dni wolne od połowów i umożliwienie pozbycia się odpadów w najbliższym porcie, a nie w porcie macierzystym. W związku z tym popiera plany Komisji, aby od 2014 r. wprowadzić ogólnoeuropejski „Dzień Sprzątania”, i deklaruje, że sprawdzi możliwości współpracy nad tą inicjatywą.

60. Wyraża przekonanie, że władze lokalne i regionalne nie są w stanie same pokryć kosztów usuwania odpadów morskich, i wzywa do zwiększenia współpracy pomiędzy państwami członkowskimi na wszystkich szczeblach zarządzania a właściwymi instytucjami, organami odpowiedzialnymi za gospodarkę wodną, władzami portów oraz przemysłem gospodarki odpadami w celu wypracowania oszczędnych sposobów na

zapobieganie przenikaniu odpadów z tworzyw sztucznych do środowiska morskiego.

61. Apeluje o poprawę podstawowej wiedzy poprzez takie programy wspierane przez UE, jak LIFE+, czy środki z EFRR, aby zbadać wpływ odpadów z tworzyw sztucznych zarówno na glebę, jak i na środowisko morskie.

Uwagi końcowe

62. Wzywa wszystkie strony zainteresowane w ramach przemysłu gospodarki odpadami do podejmowania wspólnych działań na rzecz ograniczenia występowania tworzyw sztucznych w środowisku i ich oddziaływania na środowisko, a także na rzecz wykorzystania surowców i uznania potencjału tych tworzyw jako cennego zasobu. Jest to duże wyzwanie, gdyż tworzywa sztuczne są tanie i uniwersalne, liczba ich zastosowań rośnie, a przy tym trwałość tworzyw stanowi uporczywy problem. O ile rosnąca ilość odpadów z tworzyw sztucznych zgromadzonych w globalnym środowisku morskim to dzwonek alarmowy, stwierdzono, że niekontrolowane usuwanie odpadów ma w większości przypadków swoje źródło na lądzie. Obecność odpadów z tworzyw sztucznych nie jest dopuszczalna w żadnym środowisku.

Bruksela, 8 października 2013 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Opinia Komitetu Regionów – Strategia UE w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu

(2013/C 356/07)

KOMITET REGIONÓW

- Uznaje, że skutki zmiany klimatu na świecie mogą być dla niektórych miast i regionów Europy równie poważne jak skutki lokalne. W związku z tym widzi potrzebę szerszego ukierunkowania strategii przystosowawczych, wykraczającego poza granice UE.
- Jest zdania, że zielona infrastruktura stanowi klasyczny opłacalny wariant adaptacyjny, który przyczyni się do zwiększenia odporności na obszarach miejskich.
- Jest bardzo zaniepokojony wpływem zmiany klimatu na produkcję w rolnictwie, leśnictwie i rybołówstwie.
- Twierdzi, że w strategii UE w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu więcej uwagi należy poświęcić kwestii pełniejszego wdrożenia strategii przystosowawczych na poziomie lokalnym, gdzie skutki są najbardziej odczuwalne i gdzie podejmuje się pierwsze działania.
- Dostrzega fakt, że finansowanie jest sprawą kluczową dla wdrażania rozwiązań adaptacyjnych na poziomie lokalnym.
- Uznaje znaczenie lokalnych i regionalnych sieci w propagowaniu środków przystosowawczych i opowiada się za ich odpowiednim wsparciem finansowym ze środków unijnych. Nie zaleca jednak tworzenia nowej organizacji lub dobrowolnego zobowiązania w zakresie przystosowania, jak sugerowano w strategii UE w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu, gdyż spowodowałyby to powielanie prac, byłoby mylące dla uczestników i mogłoby skutkować zmarnowaniem cennych zasobów. Należy zapewnić większe zasoby istniejącemu Porozumieniu Burmistrzów i nadać mu nową orientację jako sieci skoncentrowanej na działaniach w dziedzinie klimatu, obejmujących oba aspekty: łagodzenie i przystosowanie.
- Stwierdza, że z uwagi na pilny charakter działań przegląd strategii planowany na 2017 r. powinien obejmować nie tylko postępy w zakresie krajowych strategii przystosowawczych i ocenę, czy w przyszłości potrzebne będą działania ustawodawcze. Data ta powinna także wyznaczać termin zakończenia realizacji szeregu etapów wdrażania na wszystkich poziomach sprawowania rządów, być może z wykorzystaniem tablicy wyników w zakresie przygotowania, a strategii UE w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu powinno towarzyszyć doradztwo i wsparcie dla organów szczebla niższego niż krajowy oraz państw członkowskich w związku z realizacją tych etapów.

Sprawozdawca	Neil SWANNICK (UK/PSE), członek Rady Miejskiej w Manchesterze
Dokument źródłowy	Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Strategia UE w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu” COM(2013) 216 final

I. ZALECENIA POLITYCZNE

KOMITET REGIONÓW

1. Przyjmuje do wiadomości, że porozumienie ONZ w sprawie zmiany klimatu planowane na 2015 r. będzie obejmowało zarówno kwestie łagodzenia zmiany klimatu, jak i przystosowania się do niej. Budowanie odporności na zmianę klimatu, w szczególności w krajach najbiedniejszych i najbardziej podatnych na zagrożenia, jest absolutnie konieczne, jeżeli porozumienie ma mieć sprawiedliwy charakter.

2. Podkreśla, że łagodzenie zmiany klimatu jest najlepszym sposobem na sprostanie wielu kluczowym wyzwaniom związanym z przystosowaniem się do niej poprzez działania zapobiegawcze. Im bardziej stanowcze i ambitniejsze będą działania ukierunkowane na łagodzenie zmiany klimatu, tym bardziej uda się ograniczyć środki dostosowawcze.

3. Zauważa, że na świecie przekroczony został niebezpieczny próg stężenia dwutlenku węgla, którego poziom w atmosferze wynosi obecnie 400 ppm.

4. Wzywa negocjatorów UE do przyspieszenia działań służących podwyższeniu poziomu dążeń i zyskaniu międzynarodowego poparcia dla porozumienia planowanego na 2015 r., które w sposób jednoznaczny obejmie transformację światowego systemu energetycznego.

5. Jest w pełni świadomy, że wiele krajów rozwijających się narażonych jest na stopniowo postępujące procesy zmiany klimatu, takie jak podnoszenie się poziomu morza oraz wzrost temperatur, które zwiększają zagrożenia związane z ekstremalnymi zjawiskami pogodowymi i poważnie osłabiają szanse na osiągnięcie globalnego zrównoważonego rozwoju.

6. Podkreśla, że zmiana klimatu wywiera bezpośredni wpływ na zasoby wodne, a zarządzanie tymi zasobami wpływa na ekosystemy, produkcję roślinną i zwierzęcą, działalność społeczno-gospodarczą oraz zdrowie ludzi.

7. Wzywa Radę i Komisję, aby włączyć KR nie tylko do prac nad łagodzeniem zmiany klimatu, lecz również do prac

technicznych związanych z programem działania z Nairobi, koncentrujących się na przystosowaniu opartym na ekosystemie i różnorodności biologicznej.

Przystosowanie się i odporność

8. Przyjmuje z zadowoleniem odniesienia do odporności zawarte w strategii UE w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu oraz jej ogólny cel, jakim jest wspieranie postępu w tworzeniu „Europy odpornej na zmianę klimatu”. Komitet Regionów jest zdania, że traktowanie przystosowania do zmiany klimatu jako wymiaru odporności to cenne podejście. Niska odporność może poważnie osłabić miasto, którego system urbanistyczny został naruszony (przez zjawiska klimatyczne lub inne), natomiast wysoka odporność może umożliwić miastu poradzenie sobie z tą sytuacją.

9. Uważa, że niezbędne jest tworzenie powiązań pomiędzy przystosowaniem się do zmiany klimatu oraz społecznościami zajmującymi się zarządzaniem ryzykiem związanym z klęskami żywiołowymi i planowaniem kryzysowym.

10. Uważa, że w kontekście odporności przystosowanie to:

— całościowy program, wykraczający poza granice systemów, sektorów, skali przestrzennych i czasowych;

— element szerszej strategii potrzebnej do zbudowania odporności w Europie, w ramach miast i regionów;

— proces rozpoznania, a następnie ograniczenia ryzyka związanego z zagrożeniami wynikającymi z ekstremalnych warunków pogodowych i klimatycznych, zmniejszający w ten sposób natężenie wstrząsów z tym związanych.

11. Zdaje sobie sprawę, że negatywny wpływ zmiany klimatu jest prawdopodobny nawet mimo opracowania solidnych rozwiązań adaptacyjnych i osiągnięcia celu ograniczenia globalnego ocieplenia do przeciętnie 2 °C. Osiągnięcie odporności na tego rodzaju zjawiska jest kwestią priorytetową, zatem „zwiększenie odporności na zmianę klimatu” jest bardziej odpowiednim pojęciem niż „uodpornienie na zmianę klimatu”.

12. Uznaje, że skutki zmiany klimatu na świecie mogą być dla niektórych miast i regionów Europy równie poważne jak skutki lokalne ze względu na oddziaływanie na globalną logistykę i globalne łańcuchy dostaw, bezpieczeństwo żywnościowe oraz migrację (ludzi, flory i fauny oraz chorób). W związku z tym widzi potrzebę szerszego ukierunkowania strategii przystosowawczych, wykraczającego poza granice UE. Wspieranie działań przystosowawczych powinno mieć charakter globalny, tak jak w przypadku rozwoju i współpracy, żywności i energii, biorąc pod uwagę związane z nimi potencjalne ryzyko i korzyści dla UE.

13. Zauważa katalog badań naukowych, których przedmiotem jest wpływ zmiany klimatu na dziedzictwo kulturowe, i twierdzi, że strategie przystosowawcze powinny obejmować ocenę podatności dziedzictwa w postaci budynków, dzieł sztuki i archiwów na zagrożenia związane z ekstremalnymi zjawiskami pogodowymi i degradacją środowiska naturalnego.

14. Jest zdania, że zielona infrastruktura stanowi klasyczny opłacalny wariant adaptacyjny, który przyczyni się do zwiększenia odporności na obszarach miejskich poprzez obniżanie temperatury powierzchni i ograniczanie odpływu wód deszczowych. Niezbędne jest podejście przystosowawcze oparte na systemach przyrodniczych i urbanistycznych: na przykład korytarze ekologiczne przekraczające granice administracyjne, w celu wspierania migracji dzikiej przyrody w zmieniającym się klimacie. Dlatego też pożyteczne jest promowanie ekosystemów lub zielonej infrastruktury jako infrastruktury o kluczowym znaczeniu.

15. Uważa, że zdrowe ekosystemy i bogactwo różnorodności biologicznej wzmocnią odporność na zmianę klimatu na szczeblu lokalnym i regionalnym. Podkreśla równocześnie, że zmieniający się klimat stwarza zagrożenia także dla tych systemów. Należy to silniej uwypuklić w strategii UE w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu, krajowych strategiach przystosowawczych i programach UE.

Przystosowanie i konkurencyjność gospodarcza

16. Przyjmuje z zadowoleniem fakt, że w strategii UE w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu uznano związek między przystosowaniem się do zagrożeń związanych z ekstremalnymi warunkami pogodowymi i zmianą klimatu a ochroną przyszłego dobrobytu gospodarczego Europy. Ostrzega jednak, iż działania sprzyjające adaptacji w celu utrzymania wzrostu i konkurencyjności nie mogą mieć miejsca kosztem dobrobytu społecznego i ochrony zdrowia.

17. Uznaje znaczące bezpośrednie koszty związane z niebezpiecznymi warunkami pogodowymi i klimatycznymi, takimi jak zniszczenia budynków i infrastruktury. Dlatego należy wspierać

rozwiązania adaptacyjne obejmujące zarówno modernizację istniejących obiektów, jak i uwzględnienie kwestii odporności w przyszłych projektach dotyczących na przykład budowy linii kolejowych i budownictwa mieszkaniowego.

18. Stwierdza, że dostawcy usług ubezpieczeniowych mogą uznać, że grunty, budynki czy infrastruktura zlokalizowane na terenie danego miasta lub regionu nie są wystarczająco zabezpieczone przed zagrożeniami związanymi ze zmianą klimatu, co z kolei może skutkować ograniczoną dostępnością ubezpieczeń lub wyższym kosztem ochrony ubezpieczeniowej. Obszary borykające się z tego rodzaju trudnościami mogą mieć problem ze spełnieniem swoich aspiracji w zakresie wzrostu, a część obszarów miejskich może stać się niemożliwa do ubezpieczenia. Dlatego z zadowoleniem należy przyjąć fakt, iż Komisja podejmuje tę kwestię w przedłożonej Zielonej księdze w sprawie ubezpieczeń od klęsk żywiołowych i katastrof spowodowanych przez człowieka.

19. Wskazuje na znaczenie oceny kosztów związanych ze skutkami zmiany klimatu, umożliwiającą porównanie wartości wyprzedzających działań przystosowawczych. Niosłoby to ze sobą lepsze zrozumienie szans gospodarczych związanych z przystosowaniem oraz unikniętych kosztów. W tzw. raporcie Sterna przeanalizowano już ekonomiczne aspekty zmiany klimatu. Należy zachęcać do prowadzenia dalszych badań w tym obszarze, aby wspierać opracowanie analiz rentowności w związku z włączeniem kwestii przystosowania do zmiany klimatu do wszystkich obszarów polityki i strategii.

20. Promuje podejście do oceny kosztów i korzyści kapitałowych uwzględniające cały cykl życia w celu zapewnienia długich okresów zwrotu z inwestycji odpornych na zmianę klimatu. Powinien istnieć wymóg stanowiący, że rejestry księgowo i rejestry ryzyka muszą zawierać informacje na temat gospodarczych, środowiskowych i społecznych skutków działań i inwestycji kapitałowych, które nie uwzględniają zmian klimatu.

21. Uważa, że kluczowym aspektem uwzględnionym w strategiach przystosowawczych powinna być możliwość naruszenia systemów infrastruktury sieciowej przez ekstremalne warunki pogodowe i zmianę klimatu. Zagrożenie wynikające z warunków pogodowych lub klimatycznych, takie jak utrata stacji elektroenergetycznej lub centrali ICT może wywierać skutki pośrednie lub „kaskadowe” w ramach wielu sektorów gospodarki i usług.

22. Zauważa, że powiązania między systemami społeczno-gospodarczymi, zmianą klimatu i infrastrukturą mogą prowadzić do zmiany preferencji turystycznych lub wzorców zużycia energii i w ten sposób znacząco wpłynąć na popyt i podaż na rynku usług infrastrukturalnych.

23. Jest bardzo zaniepokojony wpływem zmiany klimatu na produkcję w rolnictwie, leśnictwie i rybołówstwie. Wzywa, by europejska polityka w tej dziedzinie wspierała odporność na zmianę klimatu tychże niezbędnych pierwotnych źródeł produkcji i ekosystemów, które je umożliwiają.

Cel w zakresie przystosowania

24. Dostrzega niepewność związaną ze stężeniem gazów cieplarnianych w atmosferze w przyszłości oraz związanymi z tym skutkami i wzrostem temperatury. Strategia UE w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu koncentruje się na przystosowaniu się do konsekwencji ocieplenia klimatu na świecie o 2 °C. Niemniej jednak w świetle obecnego stanu wiedzy naukowej oraz treści IPCC AR4⁽¹⁾, obecne stężenie w atmosferze (nawet jeśli tylko pozostanie na tym samym poziomie) doprowadzi do ocieplenia o ponad 2 °C. A zatem zgodnie z zasadą ostrożności zalecamy podjęcie środków odpowiadających potrzebom w zakresie przystosowania do wyższego przewidywanego wzrostu temperatury w przyszłości.

Podatność na zagrożenia związane z ekstremalnymi warunkami pogodowymi i zmianą klimatu

25. Przyjmuje z zadowoleniem odniesienia do podatności na zagrożenia zawarte w strategii UE w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu jako ważny element zrozumienia i przystosowania się do zmiany klimatu; obniżenie podatności „odbiorców” (tj. ludzi, infrastruktury i sektorów gospodarki) na szkody spowodowane zagrożeniami związanymi z ekstremalnymi warunkami pogodowymi i zmianą klimatu to główny cel przystosowania.

26. Promuje podejście do przystosowania skoncentrowane na podatności na zagrożenia, gdyż:

— opracowywanie prognoz w zakresie zmiany klimatu na poziomie lokalnym jest trudne pod względem metodologicznym, czasochłonne i kosztowne, podczas gdy dane na temat czynników wpływających na podatność na zagrożenia są zasadniczo łatwiej dostępne; podejście skoncentrowane na podatności na zagrożenia umożliwia szybki postęp, gdy brak szczegółowych prognoz w zakresie zmiany klimatu dla danej lokalizacji;

— Światowa Organizacja Zdrowia zauważa, że zmiana klimatu stanowi największe wyzwanie XXI wieku w zakresie zdrowia publicznego;

— dla grup szczególnie podatnych na zagrożenia, w tym osób w wieku starszym i bardzo młodym oraz znajdujących się w niekorzystnej sytuacji społeczno-gospodarczej, ekstremalne warunki pogodowe i zmiana klimatu są szczególnie niebezpieczne z uwagi na brak zasobów i dostępu do ochrony ubezpieczeniowej; podejście oparte na podatności na zagrożenia wspiera uwzględnienie kwestii zdrowia i sprawiedliwości społecznej wśród przesłanek uzasadniających podjęcie działań w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu.

27. Stwierdza, że strategia UE w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu zyskałaby na bardziej przejrzystym stosowaniu takich pojęć, jak ryzyko, podatność na zagrożenia, narażenie i odporność, w tym także na sformułowaniu podstawowych definicji.

Wielopoziomowy system sprawowania rządów

28. Zauważa, że w strategii UE w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu nacisk kładzie się na włączenie kwestii przystosowania w zakres działań UE i rozwój krajowych strategii przystosowawczych, a mniej uwagi poświęca znaczeniu wspierania państw członkowskich w uwzględnianiu kwestii przystosowania się w działaniach na szczeblu regionalnym i lokalnym.

29. Podkreśla potrzebę wyraźniejszego uznania roli wielopoziomowego systemu sprawowania rządów w opracowywaniu rozwiązań w zakresie przystosowania do zmiany klimatu. Pomogłoby to:

— zwiększyć świadomość, że role i wymogi przystosowawcze różnią się w zależności od zastosowanej skali przestrzennej;

— osiągnąć lepsze zrozumienie kwestii odpowiedzialności za działania przystosowawcze w różnych skalach przestrzennych, np. odpowiedzialności za strategiczne i lokalne drogi szybkiego ruchu;

— uznać znaczenie kwestii transgranicznych w dziedzinie przystosowania się, na poziomie państw członkowskich i na skalę regionalną, np. zarządzania zagrożeniem powodziowym;

— wspierać realizację polityki państw członkowskich w zakresie przystosowania na poziomie regionalnym i lokalnym, gdzie będzie ona wdrażana.

30. Dostrzega fakt, że strategię krajowe zawierają ogład skutków i ryzyka z perspektywy wyższego szczebla, jednak – co zrozumiałe – często nie uwzględniają informacji i kwestii o znaczeniu regionalnym i lokalnym.

31. Podkreśla, że krajowe strategię przystosowawcze powinny zawierać ścieżki zarządzania umożliwiające wsparcie procesu przystosowania na szczeblu regionalnym i lokalnym, a państwa członkowskie, we współpracy z władzami regionalnymi i lokalnymi, powinny monitorować rozwój i wdrażanie strategii przystosowawczych na poziomie regionalnym i lokalnym: UE powinna zapewnić wskazówki dotyczące realizacji tych zadań.

32. Uważa, że powinno się zachęcać państwa członkowskie do tworzenia sieci łączących zainteresowane strony z różnych sektorów w działaniach na rzecz wspólnego tworzenia strategii przystosowawczych w różnych skalach przestrzennych.

⁽¹⁾ 4. sprawozdanie oceniające Międzyrządowego Zespołu ds. Zmian Klimatu.

33. Jest zdania, że regionalne strategie przystosowawcze stanowią najlepsze źródło informacji dotyczących uwarunkowań lokalnych, wyznaczania odpowiednich zasobów i wskazań wspierających działania na szczeblu lokalnym. Na poziomie władz lokalnych i regionalnych możliwe jest także wskazanie najczęstszych skutków zmiany klimatu, które są często charakterystyczne dla danego regionu z uwagi na zróżnicowanie obszarów takich jak wyspy, regiony górskie, konurbacje i obszary przybrzeżne.

34. Dostrzega różnice między poszczególnymi państwami członkowskimi w zakresie struktur zarządzania wdrażaniem strategii na szczeblu lokalnym, gdzie w niektórych państwach – niestety nie we wszystkich – opracowano odpowiednie struktury planowania na szczeblu regionalnym. Twierdzi jednak, że we wszystkich przypadkach niezbędne jest wdrożenie ram zarządzania przystosowaniem na poziomie niższym niż krajowy w celu przełożenia inwestycji, ustawodawstwa i polityki ze szczebla krajowego na poziom lokalny.

35. Twierdzi, że w strategii UE w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu więcej uwagi należy poświęcić kwestii pełniejszego wdrożenia strategii przystosowawczych na poziomie lokalnym, gdzie skutki są najbardziej odczuwalne i gdzie podejmuje się pierwsze działania. Miarą przystosowania do zmiany klimatu na szczeblu europejskim będzie stopień, w jakim na obszarach lokalnych opracowano i wdrożono rozwiązania adaptacyjne mające na celu ograniczenie skutków ekstremalnych warunków pogodowych i zagrożenia zmianą klimatu.

36. Przyznaje, że miasta to obszary, na których wypracowanie rozwiązań adaptacyjnych jest sprawą najwyższej wagi. Większość obywateli UE mieszka w miastach. W miastach skutki zmiany klimatu są wyraźniejsze (np. efekt miejskiej wyspy ciepła), żyją w nich odbiorcy podatni na zagrożenia, przy czym miasta to kluczowe centra gospodarcze i kulturalne.

37. Podkreśla, że kwestia przystosowania powinna zostać włączona w szczególności do dziedzin takich jak planowanie przestrzenne, z uwagi na zasadniczą rolę w zapewnianiu długoterminowych zmian w krajobrazie i środowisku zbudowanym.

Wdrażanie rozwiązań adaptacyjnych na szczeblu regionalnym i lokalnym

38. Przyjmuje z zadowoleniem zawarte w wieloletnich ramach finansowych na lata 2014–2020 zobowiązanie dotyczące zwiększenia wydatków związanych z klimatem do przynajmniej 20 % i włączenia kwestii przystosowania do zmiany klimatu do programów finansowania, polityki i programów badawczych na szczeblu UE, w tym funduszy strukturalnych, programów „Horyzont 2020” i Life+ oraz programu rozwoju obszarów wiejskich.

39. Przyznaje, że zgodnie z zasadą pomocniczości państwa członkowskie są odpowiedzialne za zachęcanie do włączenia kwestii przystosowania do zmiany klimatu do polityki i działań praktycznych na szczeblu regionalnym i lokalnym.

40. Dostrzega fakt, że państwa członkowskie, regiony i miasta będą różnić się pod względem poziomu przystosowania z uwagi na zakres zagrożeń związanych ze zmianą klimatu, podatnością na te zagrożenia oraz zdolnościami w zakresie przystosowania. To z kolei wpłynie na zdolność do przygotowania się na ekstremalne warunki pogodowe i zmianę klimatu oraz zdolność do reagowania na nie.

41. Popiera opracowywanie „typologii przystosowania” w celu wspierania procesu tworzenia strategii na poziomie miast. Wskazywanie podobieństw między miastami, np. w zakresie aktualnych i przewidywanych zagrożeń klimatycznych oraz cech społeczno-gospodarczych, może pomóc w tworzeniu sieci łączących typy miast o podobnych potrzebach w dziedzinie przystosowania. Powstanie takich grup miast sprzyjałoby skuteczniejszemu planowaniu strategicznemu i kształtowaniu polityki w tej dziedzinie, alokacji zasobów, zapewnianiu odpowiedniego doradztwa i tworzeniu sieci nauczania. Zauważa, że pewne dobrowolne stowarzyszenia już istnieją i należy je wspierać.

42. Wskazuje, że z uwagi na różnorodność potrzeb i możliwości w zakresie przystosowania, np. różnice w systemach zarządzania, dostępie do zasobów oraz cechach biofizycznych, które wpływają na opracowywanie i wdrażanie rozwiązań adaptacyjnych, termin „najlepsze praktyki” jest mylący. Mając na uwadze, że praktycznych doświadczeń nie można całkowicie przenieść na inny grunt, w tym kontekście bardziej odpowiedni wydaje się termin „dobre praktyki”.

43. Wskazuje, że budowanie zdolności w zakresie przystosowania stanowi ważną podstawę opracowywania i wdrażania rozwiązań adaptacyjnych. Dlatego istotne jest tworzenie ośrodków na poziomie państw członkowskich i na poziomie niższym niż krajowy w celu budowania zdolności w zakresie przystosowania, szkolenia, wymiany informacji i doświadczeń pomiędzy miastami i regionami.

44. Podkreśla znaczenie edukacji i komunikacji na tematy dotyczące środowiska oraz kluczową rolę władz lokalnych i regionalnych w tych działaniach. Podkreśla wagę dostosowania komunikacji, zwłaszcza na temat zmiany klimatu, do odbiorców i warunków lokalnych oraz udostępnienia wsparcia finansowego na potrzeby kampanii komunikacyjno-edukacyjnych.

45. Dostrzega fakt, że finansowanie jest sprawą kluczową dla wdrażania rozwiązań adaptacyjnych na poziomie lokalnym. Potrzebna jest jasność co to tego, z jakich źródeł pozyskiwać duże sumy kapitału niezbędne do zapewnienia postępu w działaniach przystosowawczych, zwłaszcza z tego względu, że istnieją pewne wątpliwości co do wspomnianych w komunikacie przychodów ze sprzedaży na aukcji w ramach EU ETS, o których mowa. Istnieje szczególna potrzeba uwzględnienia przystosowania w kontekście korzystania z funduszy strukturalnych, takich jak EFRR, w kolejnym okresie programowania, przy czym nie należy ograniczać środków budżetowych niezbędnych do łagodzenia zmiany klimatu.

46. Uznaje znaczenie lokalnych i regionalnych sieci w propagowaniu środków przystosowawczych i opowiada się za ich odpowiednim wsparciem finansowym ze środków unijnych. Nie zaleca jednak tworzenia nowej organizacji lub dobrowolnego zobowiązania w zakresie przystosowania, jak sugerowano w strategii UE w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu, gdyż spowodowałoby to powielanie prac, byłoby mylące dla uczestników i mogłoby skutkować zmarnowaniem cennych zasobów. Należy zapewnić większe zasoby istniejącemu Porozumieniu Burmistrzów i nadać mu nową orientację jako sieci skoncentrowanej na działaniach w dziedzinie klimatu, obejmujących oba aspekty: łagodzenie i przystosowanie.

47. Podkreśla potrzebę bardziej proaktywnej niż reaktywnej wizji przystosowania w ramach strategii UE w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu: podczas opracowywania i wdrażania rozwiązań adaptacyjnych należy uwzględnić obie strategie w celu ograniczenia długoterminowego ryzyka i poprawy przygotowania i zdolności reagowania na obserwowane obecnie ekstremalne zjawiska pogodowe i klimatyczne.

Synergie i konflikty w zakresie przystosowania i łagodzenia

48. Dostrzega fakt, że przystosowanie i łagodzenie to niezbędne elementy zintegrowanej strategii dotyczącej zmiany klimatu. O ile przystosowanie się do obecnych i niemożliwych do uniknięcia w przyszłości ekstremalnych warunków pogodowych i zmiany klimatu jest konieczne, o tyle nie powinno być postrzegane jako strategia zastępująca łagodzenie. W porozumieniu z Cancún, wypracowanym na podstawie Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu, podkreśla się fakt, że strony powinny równie priorytetowo traktować kwestie przystosowania i łagodzenia. Niemniej jednak na poziomie niższym niż krajowy będą występować różnice w sposobie alokacji zasobów.

49. Podkreśla, że zachęcanie społeczeństw i gospodarek do zwiększania odporności na zmiany klimatu to istotny aspekt wzmacniania konkurencyjności Europy i poprawy jakości

życia w kolejnych dziesięcioleciach. Należy również jak najszybciej zwiększyć liczbę działań mających na celu znaczące ograniczenie emisji szkodliwych gazów cieplarnianych odpowiedzialnych za zmianę klimatu.

50. Wskazuje, że choć przystosowanie do zmiany klimatu i łagodzenie jej skutków są zasadniczo ze sobą powiązane, zintegrowane działania przystosowawcze i łagodzące są obecnie rzadkością, i w związku z tym istnieje pilna potrzeba opracowania polityki, praktycznych działań i prowadzenia badań w celu rozpoznania i wspierania synergii. Ponadto ważne jest, aby wszystkie polityki UE przyczyniały się do realizacji tych dwóch celów.

51. Uznaje korzyści płynące z podjęcia środków łączących aspekty łagodzenia i przystosowania, gdyż w przeciwnym razie kolidujące ze sobą środki przystosowawcze i łagodzące mogą nieść ze sobą znaczne negatywne skutki, np. zastosowanie mechanicznego chłodzenia w budynkach jako reakcja na wyższe temperatury zwiększa emisję gazów cieplarnianych.

52. Stwierdza na zakończenie, że z uwagi na pilny charakter działań przegląd strategii planowany na 2017 r. powinien obejmować nie tylko postępy w zakresie krajowych strategii przystosowawczych i ocenę, czy w przyszłości potrzebne będą działania ustawodawcze. Data ta powinna także wyznaczać termin zakończenia realizacji szeregu etapów wdrażania na wszystkich poziomach sprawowania rządów, być może z wykorzystaniem tablicy wyników w zakresie przygotowania, a strategii UE w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu powinno towarzyszyć doradztwo i wsparcie dla organów szczebla niższego niż krajowy oraz państw członkowskich w związku z realizacją tych etapów.

53. Uważa, że propozycje Komisji Europejskiej, przedstawione w strategii UE w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu, są zgodne z zasadami pomocniczości i proporcjonalności.

Bruksela, 8 października 2013 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Opinia Komitetu Regionów – Zielona infrastruktura – zwiększanie kapitału naturalnego Europy

(2013/C 356/08)

KOMITET REGIONÓW

- Podkreśla zasadniczą rolę władz lokalnych i regionalnych w opracowywaniu i wprowadzaniu tej inicjatywy. Zachęca wszystkie władze lokalne i regionalne do wykorzystania wszelkich kierunków polityki sektorowej, zwłaszcza za pomocą swych kompetencji w zakresie zagospodarowania przestrzennego i planowania przestrzennego miast, by zaplanować i zorganizować zieloną infrastrukturę. Podkreśla, że kluczem do pomyślnego wprowadzenia zielonej infrastruktury jest skuteczne wielopoziomowe sprawowanie rządów oraz udział wszystkich podmiotów i zainteresowanych stron.
- Zwraca się do Komisji, by jak najszybciej sporządziła konkretne poradniki w celu włączenia zielonej infrastruktury do różnych obszarów polityki UE, i apeluje o uzupełniającą dokumentację techniczną zielonej infrastruktury w miastach. Zielona infrastruktura powinna zostać włączona do europejskich ram odniesienia dla zrównoważonych miast oraz do przyszłej sieci na rzecz rozwoju obszarów miejskich.
- Podkreśla pilną potrzebę opracowania sposobów uwzględnienia zielonej infrastruktury i jej pierwszoplanowego znaczenia w przygotowywanych obecnie umowach o partnerstwie i operacyjnych programach finansowania dotyczących funduszu spójności i funduszy strukturalnych na lata 2014–2020.
- Apeluje do Komisji, by uwzględniła w ustawodawstwie UE wymogi mające na celu zapewnienie zerowej utraty różnorodności biologicznej netto i usług ekosystemowych. Postuluje, by Komisja kontynuowała i poszerzyła zasadę współzależności w zakresie ochrony środowiska, a także by kontynuowała i rozszerzyła działania na rzecz ograniczania negatywnych skutków, jakie finansowanie przez UE może mieć dla różnorodności biologicznej. Proponuje ponadto pobranie określonej wielkości procentowej ze wszystkich europejskich dotacji na budowę szarej infrastruktury, by przeznaczyć je na uzupełniający fundusz na rzecz różnorodności biologicznej.
- Przyjmuje z zadowoleniem zapewnienie, iż Komisja wraz z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym podejmie wysiłki na rzecz ustanowienia do 2014 r. specjalnego instrumentu finansowania dla podmiotów, które chcą rozwijać projekty z zakresu zielonej infrastruktury. Pragnie, by władze lokalne i regionalne zostały włączone do jego opracowania.
- Przyjmuje z zadowoleniem projekt TEN-G i apeluje, by miał on takie samo znaczenie wspólnotowe jak sieci transportowe i energetyczne czy też technologie informacyjno-komunikacyjne. Zwraca się do Komisji o zbadanie możliwości sporządzenia prawodawstwa europejskiego w tej dziedzinie.

Sprawozdawca	Annabelle JAEGER (FR/PSE), członkini Rady Regionalnej Prowansja-Alpy-Lazurowe Wybrzeże
Dokument źródłowy	Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Zielona infrastruktura – zwiększanie kapitału naturalnego Europy” COM(2013) 249 final

I. ZALECENIA POLITYCZNE

KOMITET REGIONÓW

Uwagi ogólne

1. Przyjmuje z entuzjazmem komunikat Komisji „Zielona infrastruktura – zwiększanie kapitału naturalnego Europy”, który stanowi zapowiedź strategii UE w tej dziedzinie. Uważa, że przedstawione propozycje mają zasadnicze znaczenie dla osiągnięcia do 2020 r. celów europejskich w dziedzinie efektywnego gospodarowania zasobami, spójności społecznej i regionalnej, trwałego i inteligentnego wzrostu gospodarczego, atrakcyjności, poprawy różnorodności biologicznej i jakości krajobrazu, ochrony przed zagrożeniami naturalnymi, stworzenia zrównoważonego modelu miejskiego, utrzymania i tworzenia lokalnych miejsc pracy w małych i średnich przedsiębiorstwach, poprawy stanu zdrowia publicznego oraz walki z nierównością. Uważa także, że będą one służyć osiągnięciu celów unijnej strategii ochrony różnorodności biologicznej na okres do 2020 r. zgodnie z dyrektywami ptasią i siedliskową, a także służyć wspieraniu tych dyrektyw oraz ustanowieniu połączeń między obszarami „Natura 2000”⁽¹⁾.

2. Oczekuje, że przyszłe wprowadzanie zielonej infrastruktury w UE przyczyni się w szczególności do osiągnięcia drugiego celu unijnej strategii ochrony różnorodności biologicznej na okres do 2020 r., jakim jest odbudowa do 2020 r. co najmniej 15 % zdegradowanych ekosystemów, a także do powstrzymania utraty różnorodności biologicznej i degradacji ekosystemów oraz do ich odbudowy na całym terytorium europejskim, a nie tylko na obszarach „Natura 2000”.

3. Uważa ponadto, że poszczególne strategie i programy wdrażane dotychczas na szczeblu międzynarodowym, europejskim i krajowym nie przyniosły jeszcze wyników na miarę wyzwania, jakim jest ochrona różnorodności biologicznej, i że istnieje konsensus w sprawie potrzeby zrewidowania naszych społecznych modeli produkcji i konsumpcji, aby sprostać wyzwaniom związanym z utratą różnorodności biologicznej, której są one głównym powodem w związku z niszczeniem i fragmentacją siedlisk oraz licznymi zanieczyszczeniami. Bez tego nie uda się zrealizować odnowionych zobowiązań podjętych w Konwencji o różnorodności biologicznej i w unijnej strategii ochrony różnorodności biologicznej na okres do 2020 r.

4. Podkreśla zatem zasadniczą rolę Komisji, jeżeli chodzi o nadanie impulsu strategii przekrojowej opartej na zielonej infrastrukturze. Jest to wyjątkowa okazja, by włączyć wszystkie

podmioty europejskie – państwa, samorządy lokalne i regionalne, przedsiębiorstwa, naukowców, stowarzyszenia i obywateli – do działań na rzecz pogodzenia gospodarki, społeczeństwa i biosfery.

5. Z zainteresowaniem przyjmuje zaproponowaną definicję, która obejmuje zarówno łączność między gatunkami i siedliskami, jak i jakość zielonej infrastruktury, w tym tej w miastach, niezależnie od jej wielkości, nadzwyczajną różnorodność biologiczną gatunków chronionych i tę bardziej zwyczajną różnorodność, rozwiązania naturalne, a także rozwiązania oparte na naturze, lecz wprowadzane przez człowieka. Ma jednak nadzieję, że zostanie ona uściślona w poradnikach, które się ukażą, i będzie uwzględniać kwestię przenikalności i tworzenia sprzyjających warunków dla organizmów żywych. W tym kontekście należy zwrócić szczególną uwagę na wykorzystanie i tworzenie powiązań ekologicznych i funkcjonalnych, niezależnie od wielkości elementów.

6. Przyjmuje z zadowoleniem fakt, że uznano właściwą wartość wielu korzyści gospodarczych, środowiskowych, społecznych i w zakresie ochrony przed zagrożeniami, wynikających z ekosystemów sprawnie funkcjonujących z ekologicznego punktu widzenia, i nalega, by ten przydatny aspekt produkcji towarów i świadczenia usług użytecznych dla ludzi wspierał zawsze wymiar etyczny ochrony przyrody i różnorodności biologicznej.

7. Przypomina, że z jednej strony pojęcie zielonej infrastruktury z definicji wykracza poza granice administracyjne i terytorialne, a z drugiej strony jej rozwój, konserwacja czy też narazenie jej na niebezpieczeństwo są zależne przede wszystkim od polityki zagospodarowania przestrzennego i ochrony zasobów naturalnych państw członkowskich oraz władz lokalnych i regionalnych.

8. Przyjmuje i popiera to całościowe podejście, które polega na trwałym powiązaniu zielonej infrastruktury z łagodzeniem skutków zmiany klimatu i adaptacją do niej. Podkreśla zasadniczą rolę władz lokalnych i regionalnych w opracowywaniu i wprowadzaniu tej strategii.

9. Utrzymuje, że w perspektywie średnio- i długoterminowej ochrona, rozwój i utrzymanie zielonej infrastruktury jest znacznie mniej kosztowne od szarej infrastruktury ze względu na całkowity koszt tej ostatniej, w tym koszty zewnętrzne, które obecnie pokrywa społeczeństwo. Rozwiązania zainspirowane przyrodą czy też na niej oparte w synergii z różnorodnością biologiczną (inżynieria ekologiczna) są mniej energochłonne i łatwiejsze w konserwacji i utrzymaniu od rozwiązań konwencjonalnych i są tym samym bardziej skuteczne i trwałe.

⁽¹⁾ CđR 22/2009 fin, CđR 112/2010 fin.

10. Przypomina, że zapobieganie degradacji ekosystemu i przywrócenie funkcji zdegradowanych ekosystemów powinny mieć pierwszoplanowe znaczenie, gdyż środki radzenia sobie z konsekwencjami zaburzeń równowagi ekologicznej wynikających z działalności człowieka są zawsze bardziej kosztowne i długotrwałe, a także przynoszą niepewne wyniki.

11. Uważa, że o ile ocena ekonomiczna usług ekosystemowych może się okazać przydatna w ramach niektórych analiz kosztów i korzyści, by wyważyć sprzeczne ze sobą cele, to jest ona związana z trudnościami metodologicznymi – a w wielu kontekstach może być wręcz nieodpowiednia – i ma oczywiste konsekwencje etyczne. Należy również podkreślić, że istnieje inny sposób oszacowania kosztów utraty różnorodności biologicznej: obliczenie kosztów utrzymania możliwości ekologicznych w celu przywrócenia do dawnego stanu na podstawie kosztów inwestycji koniecznych do utrzymania lub poprawy stanu różnorodności biologicznej w celu zagwarantowania stabilności usług ekosystemowych. Komitet Regionów pragnie, by dano pierwszeństwo tej właśnie metodzie.

12. Zachęca wszystkie władze lokalne i regionalne do wykrzestania wszelkich kierunków polityki sektorowej, zwłaszcza za pomocą swych kompetencji w zakresie zagospodarowania przestrzennego i planowania przestrzennego miast, by zaplanować i zorganizować zieloną infrastrukturę.

13. Apeluje do UE i państw członkowskich, by wsparły te władze za pomocą zasobów ludzkich, technicznych i finansowych, które byłyby odpowiednie do wyzwań⁽²⁾.

Rolnictwo, lasy, grunty i gleby

14. Uważa, że przeciwdziałanie utracie funkcji gleby, intensyfikacji użytkowania gruntów i degradacji gleby powinno być absolutnym priorytetem w dziedzinie zagospodarowania przestrzennego i planowania przestrzennego miast. W związku z niekontrolowanym rozrastaniem się miast należy dążyć do osiągnięcia „zero utraty netto” środowiska naturalnego, lasów i gruntów rolnych. Niektóre władze lokalne i regionalne zaczęły już na różne sposoby uwzględniać w swej dokumentacji urbanistycznej i planowaniu przestrzennym pojęcia zielonej infrastruktury i „zero utraty netto”.

15. Przypomina ponadto swe poparcie dla wznowienia przez państwa członkowskie dyskusji w sprawie przyjęcia wspólnych europejskich ram prawnych dotyczących ochrony i przywrócenia funkcji gleb, które to ramy są niezbędne do zmierzenia się z tym istotnym wyzwaniem⁽³⁾.

16. Przypomina wkład leśnictwa w zieloną infrastrukturę, który może mieć charakter czynny – dzięki przywróceniu ciągłości lasów czy też przyjęciu ekologicznych praktyk zarządzania – bądź bierny, dzięki zachowaniu skraju lasu. Zwłaszcza w regionach, gdzie własność lasów jest bardzo rozproszona i prywatna, budowa zielonej infrastruktury wymaga utworzenia

i dobrego funkcjonowania stowarzyszeń właścicieli i wyposażenia władz lokalnych i regionalnych w narzędzia mobilizacji podmiotów prywatnych związane z gruntami, szkoleniem, wsparciem technicznym oraz łączeniem zasobów, a nawet ze wsparciem finansowym.

17. Przyjmuje do wiadomości decyzje podjęte przez UE w ramach wspólnej polityki rolnej na lata 2014–2020 i zastanawia się nad skuteczną budową zielonej infrastruktury w tych dziedzinach do 2020 r. Komitet Regionów potwierdza zatem znaczenie działań właściwych władz, które powinny uczynić z zielonej infrastruktury jeden z głównych elementów wykorzystywania swych środków działania w zakresie zachowania i przywracania różnorodności biologicznej poprzez ekologizację płatności bezpośrednich w strefach o znaczeniu ekologicznym, a także poprzez wykorzystywanie EFRROW, w tym spójne umiejscowienie działań rolno-środowiskowych i spójne przeznaczenie środków na nie. Powinny one równolegle przeznaczyć środki na odbudowę różnorodności biologicznej na obszarach rolnych, między innymi poprzez wspieranie rolnictwa ekologicznego i agroleśnictwa.

18. Uważa, że w celu promowania zrównoważonego rolnictwa i leśnictwa w ramach zielonej infrastruktury niezbędny z punktu widzenia solidarności obszarów wiejskich i miejskich jest rozwój materiałów budowlanych z ekologicznych źródeł, gdyż wykorzystanie tradycyjnych materiałów do wznoszenia budynków w mieście i do budowy szarej infrastruktury wywiera silną presję na środowisko wiejskie, a nawet morskie. Istotne jest pobudzanie do wykorzystywania drewna i innych materiałów wytworzonych z ubocznych produktów rolnych lub produktów uzupełniających w stosunku do upraw zwyczajowych (słoma, konopie, len, wełna itp.) z korzyścią dla lokalnych zainteresowanych podmiotów. Dlatego KR uważa, że trzeba wesprzeć dynamikę lokalną, zwłaszcza pomagając w ustrukturyzowaniu sektorów, inwestycjach w infrastrukturę przetwórstwa przemysłowego, a także w organizacji rynku dzięki wzorcowym zamówieniom publicznym lub zachętom dla społeczności, które je wybierają. Trzeba także rozwijać programy badawcze dotyczące właściwości technicznych tych materiałów oraz dobrych warunków produkcji z punktu widzenia ochrony ekosystemów. Ponadto użytkownicy muszą być informowani o pochodzeniu materiałów i warunkach ich pozyskiwania poprzez zamieszczenie odpowiedniej etykiety.

Wspólne zarządzanie

19. Podkreśla, że kluczem do pomyślnego wprowadzenia zielonej infrastruktury jest współpraca między wszystkimi szczeblami zarządzania, skuteczne wdrożenie zasad dotyczących wielopoziomowego sprawowania rządów, a także udział wszystkich podmiotów, zainteresowanych stron, a nawet ogółu społeczeństwa szczebla lokalnego w jej opracowywaniu i tworzeniu.

20. Opowiada się za podejściem partycypacyjnym, które doprowadzi do podjęcia niezbędnych i uzupełniających inicjatyw oddolnych przez podmioty biorące bezpośredni udział w zagospodarowaniu przestrzennym i wykorzystaniu przestrzeni, a przede wszystkim przez społeczności lokalne⁽⁴⁾.

⁽²⁾ CdR 22/2009 fin, CdR 112/2010 fin.

⁽³⁾ CdR 112/2010 fin.

⁽⁴⁾ CdR 112/2010 fin.

Nowe obywatelstwo

21. Odnotowuje wielkie zapotrzebowanie społeczne na różne formy kontaktu z przyrodą (miejsca odpoczynku i rozrywek, miejsca przeznaczone na prace ogrodnicze i rolnicze, elementy krajobrazu, elementy upiększające, obszary dzikiej przyrody itd.) w miastach, które wynika zarówno z rozwoju potrzeb w tym zakresie, jak i z poczucia związanego z tym dobrostanu, lecz jest ono również związane z kwestiami zdrowia publicznego oraz zwalczania nierówności ekonomicznych i społecznych. Zaspokojenie tych potrzeb dotyczy rzecz jasna najmłodszych, a także osób najstarszych i defaworyzowanych.

22. Obserwuje z zainteresowaniem inicjatywy obywatelskie związane z zieloną infrastrukturą, a także zachęca do ich podejmowania, zwłaszcza na obszarach miejskich i podmiejskich (sporządzanie wykazu różnorodności biologicznej oparte na partycypacji, udział w wyznaczaniu nowych obszarów miejskich związanych z różnorodnością biologiczną, rekultywacja terenów ugorowanych lub miejsc zaniedbanych, wspólne ogrody itp.). Powiązanie wszystkich tych obszarów dzięki trasom dostosowanym do transportu niemotoryzowanego ma fundamentalne znaczenie dla poprawy jakości życia w miastach.

Potencjał innowacji i tworzenia nowych zawodów

23. Odnotowuje, że zielona infrastruktura zachęca do badań i innowacji, które stwarzają również wiele szans rozwoju dla podmiotów odpowiedzialnych za zagospodarowanie przestrzenne, na przykład w zakresie zazielenionych ścian i dachów czy też ekologicznego odtwarzania. Zwraca jednak uwagę na fakt, że realne korzyści z zielonej infrastruktury, na przykład w dziedzinie przystosowania się do zmiany klimatu, są zależne od jakości jej realizacji. Należy zachęcać jedynie do funkcjonalnych rozwiązań dostosowanych do klimatu i różnorodności biologicznej.

24. Popiera propozycję Komisji, by zmniejszyć ryzyko związane z procesem innowacji dzięki zastosowaniu instrumentów finansowych (takich jak praktyka podziału ryzyka), i zamiar wsparcia projektów finansowanych z funduszy publicznych i prywatnych.

25. Obserwuje z zainteresowaniem pojawienie się nowych zawodów związanych z zieloną infrastrukturą: inżynierię ekologiczną w dziedzinie odtwarzania, konserwacji i odzyskiwania zdegradowanych ekosystemów, i podkreśla znaczenie uwzględnienia zawodów pośrednich lub z nimi związanych (produkcja roślin, sektory rolnictwa itp.). Władze lokalne i regionalne, odpowiadające za rozwój gospodarczy, powinny wspierać tę tendencję, dzięki której powstają nowe miejsca pracy.

26. Uważa, że zielona infrastruktura opiera się na ekosystemach i powiązanych z nimi uprawach, które są bardzo zróżnicowane z uwagi na warunki biogeograficzne i historię. Dlatego też jest ona czynnikiem rozwoju lokalnych sektorów gospodarczych i miejsc pracy, które nie podlegają delokalizacji. W tym kontekście KR przypomina, że prawodawstwo Unii Europejskiej w zakresie zamówień publicznych podlega obecnie przeglądowi i że Komisja Rynku Wewnętrznego Parlamentu Europejskiego

w dniu 11 stycznia 2013 r. jasno stwierdziła, iż najkorzystniejsza ekonomicznie oferta powinna być kryterium, którym kierują się instytucje zamawiające przy udzielaniu zamówień publicznych. KR popiera stanowisko PE, że kryterium to – poza ceną i kosztami – może obejmować zwłaszcza względy jakościowe, ekologiczne i społeczne, szczególnie aspekty społeczne, środowiskowe i innowacyjne, w tym – w stosownych przypadkach – efektywność kosztową zamówienia udzielanego lokalnie.

Motor działania

27. Zwraca się do Komisji, by jak najszybciej sporządziła praktyczne, dokładne i konkretne poradniki w celu włączenia zielonej infrastruktury do różnych obszarów polityki UE. Proponuje, by władze lokalne i regionalne uczestniczące już w promowaniu zielonej infrastruktury zostały włączone do ich opracowywania w celu sporządzenia wraz z Komisją ich lokalnych wersji, które byłyby bardziej szczegółowe pod względem biotopów oraz lokalnej wiedzy i know-how. Przyjmuje do wiadomości, że pierwsze porady są już dostępne w postaci publikacji pt. „Informacje na temat korzyści z inwestycji w środowisko naturalne i infrastrukturę ekologiczną w ramach polityki spójności”⁽⁵⁾.

28. Apeluje o uzupełniającą dokumentację techniczną zielonej infrastruktury w miastach, która pomogłaby również w wykorzystaniu projektów w ramach nowych środków związanych z funduszami strukturalnymi. Środki te przewidują zainwestowanie 5 % z funduszy w zrównoważony rozwój miast.

29. Ma nadzieję, że zielona infrastruktura zostanie włączona do europejskich ram odniesienia dla zrównoważonych miast⁽⁶⁾ oraz do przyszłej sieci na rzecz rozwoju obszarów miejskich przewidzianej w polityce spójności na lata 2014–2020.

30. Wnosi, by w przyszłym przeglądzie dyrektywy 2001/42/WE w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko uwzględniono odwołanie do zielonej infrastruktury jako dodatkowego kryterium pozwalającego określić ich prawdopodobne skutki.

31. Podkreśla, że w przypadku, gdy po dokonaniu uprzedniej analizy wszystkich alternatywnych możliwości opartych na infrastrukturze zielonej, szara infrastruktura zostanie uznana za niezbędną, należy ją zaplanować w taki sposób, by w jak największym stopniu zapobiec jej wpływowi na środowisko, a następnie ograniczyć jej wpływ rezydualny i wreszcie wprowadzić środki uzupełniające zatwierdzone pod względem równowagi ekologicznej i gruntowej⁽⁷⁾. Komitet Regionów apeluje do Komisji, by wszystkie te wymogi uwzględniła w prawodawstwie UE, biorąc przy tym pod uwagę prace Komisji Europejskiej w odniesieniu do działania 7b unijnej strategii ochrony różnorodności biologicznej na okres do 2020 r. dotyczącego zapewnienia zerowej utraty różnorodności biologicznej netto i usług ekosystemowych.

⁽⁵⁾ http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/studies/pdf/guide_multi_benefit_nature.pdf

⁽⁶⁾ Reference Framework for Sustainable European Cities (RFSC) – wspólna inicjatywa państw członkowskich UE, Komisji Europejskiej i europejskich organizacji samorządów lokalnych. Zob. <http://www.rfsc-community.eu/>.

⁽⁷⁾ By osiągnąć cel „zero utraty netto różnorodności biologicznej”.

Monitorowanie i ocena

32. Z zadowoleniem przyjmuje propozycję przeprowadzenia do końca 2017 r. przeglądu postępów poczynionych w dziedzinie zielonej infrastruktury i stwierdza, że władze lokalne i regionalne są gotowe do udziału w nim z wykorzystaniem swych lokalnych centrów monitorowania ds. różnorodności biologicznej, działalności gospodarczej, zdrowia, nierówności społecznych itp., by zapewnić uwzględnienie istotnych informacji na szczeblu UE.

33. Zastanawia się nad stopniem skuteczności zielonej infrastruktury i podkreśla, że należy wspierać opracowanie narzędzia szybkiej oceny stanu funkcjonalnego ekosystemów, które byłoby łatwe do zastosowania i zrozumienia przez zainteresowane strony, tak by ocenić jej skuteczność i porównać ją do szarej infrastruktury.

34. Uważa, że należy umożliwić dokonanie kompleksowej oceny związku szarej infrastruktury z przyrodą i popiera prace Komisji w zakresie odwzorowań i oceny usług ekosystemowych oraz ich korzyści w Europie (MAES). Podkreśla ponadto konieczność wsparcia opracowywania metod i narzędzi pomiarowych i obliczeniowych, umożliwiających sporządzenie przejrzystej charakterystyki działalności gospodarczej i produktów w kontekście wszystkich ich powiązań z przyrodą i usługami ekosystemowymi, w oparciu o analizę cyklu życia.

Komunikacja, podnoszenie świadomości i nauczanie

35. Zaleca ambitną kampanię informacyjną UE we współpracy z innymi szczeblami sprawowania rządów, którą mogłyby wykorzystać zwłaszcza władze lokalne i regionalne⁽⁸⁾ oraz inne podmioty lokalne (stowarzyszenia, przedsiębiorstwa itd.). Mogłaby się ona opierać na trojakich korzyściach płynących z zielonej infrastruktury: środowiskowych, gospodarczych i społecznych, a także na dobrych praktykach stosowanych obecnie w państwach członkowskich.

36. Stwierdza, że konieczne jest promowanie dobrych praktyk. Komisja we współpracy z innymi podmiotami instytucjonalnymi, stowarzyszeniami oraz władzami lokalnymi i regionalnymi gromadzącymi już te informacje powinna nadal wskazywać, rozpowszechniać i promować pozytywne doświadczenia za pośrednictwem platformy wymiany, a także regularnych spotkań i sesji szkoleniowych, które władze lokalne i regionalne są gotowe organizować z jej wsparciem, gdyż odgrywają kluczową rolę w szerzeniu świadomości na temat zielonej infrastruktury.

37. Zachęca Komisję Europejską do uwzględnienia aspektów zielonej infrastruktury w istniejących lub przyszłych europejskich programach etykietowania ekologicznego, jeżeli chodzi o przestrzeń (wiejskie, podmiejskie lub miejskie parki przyrodnicze) lub produkty (materiały, budowę itp.).

Finansowanie

38. Chociaż uznaje przydatność finansowania krzyżowego dla realizacji polityki sektorowej w dziedzinie różnorodności

biologicznej, to jednak podkreśla trudności związane z wykorzystaniem tych środków finansowych, wynikające z różnych przyczyn: od odmiennych nazw narzędzi finansowych po złożoną infrastrukturę finansową. Dlatego też postuluje sporządzenie szczegółowych instrukcji użytkownika.

39. Podkreśla pilną potrzebę opracowania sposobów uwzględnienia zielonej infrastruktury i jej pierwszoplanowego znaczenia w przygotowywanych obecnie umowach o partnerstwie i operacyjnych programach finansowania dotyczących funduszu spójności i funduszy strukturalnych na lata 2014–2020, tak by właściwe władze wzięły na siebie w pełni odpowiedzialność za finansowanie w tej dziedzinie. Zachęca właściwe organy regionalne lub lokalne do wykorzystania możliwości finansowania rozwiązań w zakresie zielonej infrastruktury dostosowanych do konkretnych obszarów, które zostały zaproponowane w programach operacyjnych. Nakłania także do inwestowania w niezbędne budowanie potencjału międzysektorowego, we współfinansowanie i w tworzenie sieci kontaktów, by zapewnić skuteczne wdrożenie tych rozwiązań.

40. Zgadza się, że jest potrzebne zapewnienie narzędzia finansowego przeznaczonego na projekty zielonej infrastruktury, i z wyraźnym zadowoleniem przyjmuje w związku z tym zapewnienie w komunikacie Komisji, iż do 2014 r. podejmie ona wraz z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym wysiłki na rzecz ustanowienia specjalnego instrumentu finansowania dla podmiotów, które chcą rozwijać projekty z zakresu zielonej infrastruktury. Komitet pragnie, by władze lokalne i regionalne zostały włączone do jego opracowania.

41. Proponuje pobranie określonej wielkości procentowej ze wszystkich europejskich dotacji na budowę szarej infrastruktury, by przeznaczyć je na uzupełniający fundusz na rzecz różnorodności biologicznej. Zostały on wykorzystany w ramach dokapitalizowania budowy zielonej infrastruktury w tych państwach członkowskich, których dotyczy wspomniana szara infrastruktura.

42. Apeluje do Komisji, państw członkowskich i władz lokalnych o skuteczne wstrzymanie na wszystkich szczeblach finansowania dotacji i narzędzi fiskalnych szkodliwych dla różnorodności biologicznej.

43. Postuluje, by Komisja kontynuowała i poszerzyła zasadę współzależności w zakresie ochrony środowiska⁽⁹⁾, a także by kontynuowała i rozszerzyła działania na rzecz ograniczania negatywnych skutków, jakie finansowanie przez UE może mieć dla różnorodności biologicznej⁽¹⁰⁾, tak by wpływ na zieloną infrastrukturę i różnorodność biologiczną był oceniany w odniesieniu do wszystkich projektów otrzymujących wsparcie z UE i by wielkość tego wsparcia została odpowiednio dostosowana.

⁽⁹⁾ CdR 22/2009 fin, CdR 218/2009 fin.

⁽¹⁰⁾ Instytut Europejskiej Polityki Ochrony Środowiska (IEEP), grudzień 2012 r.: *Background Study towards biodiversity proofing of the EU budget* [Badanie nt. ograniczania negatywnych skutków, jakie finansowanie UE może mieć dla różnorodności biologicznej].

⁽⁸⁾ CdR 112/2010 fin.

44. Wnosi, by w śródkresowej ocenie funduszy strukturalnych na lata 2014–2020 oraz instrumentu „Łącząc Europę” Komisja określiła i wyeksponowała dalsze działania związane z zieloną infrastrukturą.

Inicjatywa TEN-G

45. Entuzjastycznie odnosi się do projektu TEN-G i apeluje, by we wszystkich uprzednich badaniach uwzględniono wymiar lokalny i regionalny zielonej infrastruktury w skali europejskiej w celu zagwarantowania spójności, skuteczności rezultatów – jeśli chodzi o przywrócenie funkcjonowania ekosystemów, czyli ochronę różnorodności biologicznej i jej zdolność do opierania się zmianie klimatu – oraz większej akceptacji przez obywateli i zainteresowane strony.

46. Pragnie, by uznano, że TEN-G ma znaczenie wspólnotowe, podobnie jak sieci transportowe i energetyczne czy też technologie informacyjno-komunikacyjne, i zwraca się do Komisji o zbadanie możliwości sporządzenia prawodawstwa europejskiego w tej dziedzinie.

Wyzwania transgraniczne i ogólnoeuropejskie

47. Zachęca władze lokalne i regionalne, by współpracowały ze sobą nad wspólną łącznością ekologiczną w celu zapewnienia spójności zielonej infrastruktury, i wnosi, by Komisja Europejska włączyła tę współpracę transgraniczną do całościowego programu na szczeblu UE.

48. Apeluje, by inicjatywa budowy zielonej infrastruktury europejskiej została rozszerzona poza granice UE dzięki większemu wykorzystaniu Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa w dziedzinie inwestycji w zieloną infrastrukturę na obszarach miejskich i wiejskich. Istniejące inicjatywy, takie jak sieć Emerald, program „Man and Biosphere” i sieć Pan-European Ecological Network mogłyby się do tego przyczynić.

Pomocniczość

49. Uważa, że propozycje Komisji Europejskiej dotyczące uwzględnienia zielonej infrastruktury w innych obszarach polityki europejskiej oraz proponowane przez nią wsparcie dla innych szczebli sprawowania rządów na rozwinięcie ich własnej polityki w tym zakresie są zgodne z zasadami pomocniczości i proporcjonalności.

Bruksela, 8 października 2013 r.

Przewodnicząca
Komitetu Regionów
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Opinia Komitetu Regionów – Kosmiczna polityka przemysłowa UE

(2013/C 356/09)

KOMITET REGIONÓW

- Wskazuje na istotne aspekty wymagające uregulowania w kontekście rodzącej się polityki kosmicznej UE: normy przemysłowe, kwestie związane z operacjami technicznymi oraz komercyjne wykorzystanie infrastruktury komunikacji satelitarnej.
- Zgadza się, że kształtowanie zorientowanej na popyt polityki publicznej w zakresie sektora kosmicznego UE ma na celu wzmocnienie pozycji użytkowników, jednak nie może ograniczać się do dotacji dla konsumentów.
- Wzywa Komisję Europejską do opracowania kryteriów użyteczności publicznej służących władzom publicznym w ramach ich kompetencji i potrzeb, które to kryteria będą stosowane podczas dokonywania oceny popytu wśród użytkowników.
- Zaznacza, że bliskie relacje między szczeblem lokalnym/regionalnym, który współpracuje z sektorami przemysłowymi w celu rozpoznania i wsparcia ich pierwszych kroków, a szczeblami krajowymi/wspólnotowymi powinny stanowić istotny aspekt polityki przemysłowej UE.
- Pragnie zwrócić uwagę na dowody uzyskane z najlepszych lokalnych i regionalnych praktyk, które wskazują na to, iż w przytłaczającej większości przypadków usługi niższego szczebla w ramach programu Copernicus/GMES spełniają potrzeby polityki publicznej i okazują się przydatne do realizacji celów publicznych.
- Proponuje, by usługi i zastosowania opracowane w oparciu o technologie kosmiczne mogły być współfinansowane z funduszy strukturalnych, pod warunkiem że istnieje wystarczająca wola polityczna oraz świadomość tych, którzy zarządzają funduszami. Mechanizm tego rodzaju wdrożono już w ramach finansowych na lata 2007–2013, kiedy to niewykorzystane środki z funduszy spójności/EFRR były przydzielane na nowy priorytet: satelitarny internet szerokopasmowy dla regionów oddalonych.
- Wyraża opinię, że operacyjna faza programu Copernicus jest kluczowa dla przełomu gospodarczego w rozwoju nowych technologii, jednak do podołania kosztom rozpoczęcia działalności związanym z wykorzystaniem nowych technologii przez szereg użytkowników konieczne będzie wsparcie finansowe.

Sprawozdawca	Adam STRUZIŁ (PL/PPE), marszałek województwa mazowieckiego
Dokument źródłowy	Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Kosmiczna polityka przemysłowa UE: uwolnienie potencjału wzrostu gospodarczego w sektorze kosmicznym”
	COM(2013) 108 final

I. ZALECENIA POLITYCZNE

KOMITET REGIONÓW

1. Przyjmuje z zadowoleniem przyjmuje komunikat Komisji, który wyraźnie stwierdza, jak istotna jest kosmiczna polityka przemysłowa UE.

Uwagi wstępne

2. Podkreśla, że sektor kosmiczny stanowi kluczowy element strategii „Europa 2020” oraz jej inicjatyw przewodnich, w szczególności „Unii innowacji” i „Polityki przemysłowej”. Technologia kosmiczna ma szczególne znaczenie dla gospodarki opartej na wiedzy, wywiera wpływ na przyszłą konkurencyjność gospodarczą oraz dostarcza narzędzi służących rozwiązywaniu innych niecierpiących zwłoki problemów dotyczących Ziemi. Kosmiczną działalność typu spin-off można zdefiniować jako to, czego nauczono się lub to, co zostało zmienione, podczas prowadzenia działań w przestrzeni kosmicznej, i co następnie jest wykorzystywane lub przekazywane innym kontekstom, przez co tworzy dalszą wartość gospodarczą.

3. Zauważa, że zgodnie z dokonaną przez ESA oceną tworzących wartość dodaną sektorów niższego rzędu związanych z zastosowaniami opartymi na wykorzystywaniu przestrzeni kosmicznej rynek europejski jest mniejszy i mniej wyspecjalizowany pod względem rynku prywatnego niż rynek światowy. Co więcej, w przeciwieństwie do sytuacji w innych krajach prowadzących działalność kosmiczną wyjściowych norm i działań nie wyznacza przemysł obronny. Na całym świecie większość przedsiębiorstw działa w kilku segmentach i wzdłuż łańcucha wartości. W Europie właściwie żaden podmiot nie kontroluje całego łańcucha wartości. Ogólnie rzecz biorąc, specjalizacja w Europie (skupiająca się na konkretnych zastosowaniach nawigacji satelitarnej) jest nieco mniejsza niż na świecie.

4. Ma pełną świadomość głównych zagadnień polityki dotyczącej sektora kosmicznego UE, do których należą: organizacja rynku, uproszczenie administracyjne, zasady udzielania zamówień publicznych, dostęp do danych, instytucje publiczne jako klienci oraz ramy regulacyjne.

5. Uznaje, że – ogólnie rzecz biorąc – przemysł kosmiczny UE ma olbrzymi wpływ na pozycję naukową i technologiczną Europy. Obejmuje to wspieranie europejskiej bazy naukowo-technologicznej oraz bardziej rozległego wpływu technologii kosmicznej na szerszej rozumianą gospodarkę.

6. Zgadza się z konkluzjami Rady z 30 maja 2013 r. pt. „Kosmiczna polityka przemysłowa UE – uwolnienie potencjału

wzrostu gospodarczego w sektorze kosmicznym” co do tego, że dla dobra zrównoważonej bazy przemysłowej udział MŚP w łańcuchu dostaw jest kluczowym elementem konkurencyjności europejskiego przemysłu kosmicznego, i przyłącza się do skierowanego do Komisji wezwania Rady o to, aby dokonywać dalszej oceny zapotrzebowania na nowe innowacyjne instrumenty finansowe.

7. Uważa, że z punktu widzenia władz lokalnych i regionalnych szczególnie ważne jest promowanie w polityce unijnej sięgania po zastosowania oparte na wykorzystaniu przestrzeni kosmicznej oraz że UE powinna z tego względu opracować właściwe środki wsparcia służące stymulowaniu rozwoju i realizacji zastosowań opartych na wykorzystywaniu przestrzeni kosmicznej przez użytkowników publicznych i prywatnych, w szczególności wśród władz lokalnych i w sektorze MŚP, jak również powiązane środki wspierania innowacji.

A. Cele i działania w ramach polityki przemysłu kosmicznego

8. Podziela opinię Komisji, że przestrzeń kosmiczna jest niezwykle ważna dla UE i jej obywateli oraz, podobnie jak Komisja, dostrzega wielkie wyzwania, przed którymi stoi europejski przemysł kosmiczny w obliczu wydarzeń we wschodzących potęgach kosmicznych (takich jak Chiny i Indie). Według diagnozy zamieszczonej w komunikacie sytuacja ta jest wynikiem niedostatecznego finansowania, a nie braku skuteczności po stronie europejskiego sektora kosmicznego.

9. Rozumie, że w czasie, gdy UE oraz państwa członkowskie mają trudności finansowe, kosmiczna polityka przemysłowa UE powinna koncentrować się na budowaniu fundamentów przysłego wzmocnienia sektora na światowym rynku oraz na likwidowaniu przeszkód mogących utrudnić ten proces. Z tego względu Komitet w pełni popiera cele opisane w komunikacie: ustanowienie ram regulacyjnych, budowę konkurencyjnej bazy przemysłowej, stymulowanie oszczędności kosztowej, rozwijanie rynków dla zastosowań kosmicznych oraz zapewnienie niezależności technologicznej i niezależnego dostępu do przestrzeni kosmicznej.

10. Popiera argument, że skuteczne zarządzanie przestrzenią kosmiczną w Europie wymaga porozumienia między głównymi zainteresowanymi stronami, tj. KE, ESA oraz państwami członkowskimi, zauważając, że z politycznego punktu widzenia wspólne podejmowanie decyzji w ramach europejskiej polityki obronnej ułatwiłoby współpracę między krajowymi sektorami wojskowymi, na czym skorzystałby również cywilny sektor kosmiczny.

11. Docenia osiągnięcia rynkowe europejskiego sektora kosmicznego, zwłaszcza w dziedzinie łączności satelitarnej, i wspiera Komisję w jej wysiłkach na rzecz utrzymywania konkurencyjności tego segmentu na światowym rynku. Z tej perspektywy zdecydowanie popiera inicjatywę dotyczącą zagwarantowania operatorom europejskim dostępu do częstotliwości radiowych. Kwestia ta ma znaczenie dla regionów, ponieważ łączność satelitarna zapewnia środki umożliwiające niwelowanie różnic w dostępie do łączności szerokopasmowych na obszarach słabo zaludnionych.

12. Uznaje, jak istotna jest technologiczna niezależność europejskiego sektora kosmicznego, i zgadza się z proponowanymi rozwiązaniami, takimi jak wzajemna wymiana z sektorami niezwiązanymi z przestrzenią kosmiczną, zaproszenie do składania odnośnych projektów w ramach programu „Horyzont 2020” oraz inwestowanie w szkolenie wykwalifikowanej siły roboczej na potrzeby przemysłu kosmicznego.

13. Zastanawia się jednak, czy dostępne finansowanie (np. w ramach programu „Horyzont 2020”) byłoby wystarczające, by uczynić istotny krok naprzód w rozwoju niezależności technologicznej. Z tego względu wzywa Komisję do przedstawienia szczegółowego planu wskazującego, w jaki sposób cel ten ma zostać osiągnięty.

14. Sugeruje, że jeżeli chodzi o kwestię wykwalifikowanej siły roboczej, to wyjściowym priorytetem powinno być rozpoczęcie poszukiwań w nowych państwach członkowskich UE, z których wszystkie wyraziły ambicję i zainteresowanie dołączeniem do grupy krajów prowadzących działania kosmiczne, a co więcej wykazały się wysokim poziomem kształcenia w zakresie inżynierii i nauk fizycznych.

15. Stanowczo popiera rozwój rynku zastosowań i usług kosmicznych i odnotowuje, że władze lokalne i regionalne mogą odegrać fundamentalną rolę w tym procesie.

16. W tym kontekście pragnie przypomnieć, że władze lokalne i regionalne są istotnymi użytkownikami końcowymi usług kosmicznych. Jednak, aby w pełni wykorzystać potencjał zastosowań kosmicznych, władze lokalne i regionalne muszą być bardziej świadome płynących z nich korzyści. Konieczny jest bardziej ożywiony dialog między dostawcą usług a użytkownikiem końcowym.

17. Uważa ponadto, że władze lokalne i regionalne w obrębie swoich terytoriów umożliwiają nawiązanie kontaktu różnym podmiotom gospodarczym oraz podmiotom zaangażowanym w trójkąt innowacji. Władze lokalne i regionalne odpowiadają za programy innowacji oraz programy dotyczące MŚP, które mogłyby być powiązane z przestrzenią kosmiczną i w ten sposób przyczynić się pod względem strategicznym do rozwoju rynku kosmicznego.

18. Zauważa również, że poprzez swój kontakt ze społeczeństwem władze lokalne i regionalne mają wyjątkowy dostęp

do różnych grup społecznych na swoich terytoriach, co sprawia, że idealnie nadają się do tego, by informować ludność o korzyściach płynących z usług kosmicznych. W tym kontekście szczególnego znaczenia nabiera tworzenie sieci władz lokalnych i regionalnych, takich jak np. sieć NEREUS (Sieć Regionów Europejskich Wykorzystujących Technologie Kosmiczne).

B. Ogólne obawy lokalne i regionalne

19. Uznaje, że z perspektywy regionów jako jednego z głównych użytkowników zastosowań satelitarnych, w szczególności usług i produktów programu Copernicus/GMES, kosmiczna polityka przemysłowa UE powinna wspierać innowacje techniczne i usuwać przeszkody utrudniające ich rozwój. Sukces polityki kosmicznej UE będzie mierzony w kategoriach wzrostu, zmniejszenia kosztów, efektów rozlania między sektorami oraz stworzenia produktywnych miejsc pracy wymagających wysokich kwalifikacji.

20. Podziela opinię Komisji, że wspieranie innowacji po stronie popytu to główne wyzwanie, z jakim należy zmierzyć się w ramach polityki kosmicznej UE, aby regiony i obywatele UE odnieśli korzyści z funduszy zainwestowanych już w przestrzeń kosmiczną w programach ramowych.

21. Zgadza się, że kształtowanie zorientowanej na popyt polityki publicznej w zakresie sektora kosmicznego UE ma na celu wzmocnienie pozycji użytkowników, jednak nie może ograniczać się do dotacji dla konsumentów.

22. Wzywa Komisję do opracowania kryteriów użyteczności publicznej służących władzom publicznym w ramach ich kompetencji i potrzeb, które to kryteria będą stosowane podczas dokonywania oceny popytu wśród użytkowników.

23. Zauważa, że – z perspektywy regionalnej – lokalni i regionalni użytkownicy końcowi będą korzystać z usług i produktów programu Copernicus tylko wówczas, jeżeli będą dostrzegać wyraźne argumenty ekonomiczne przemawiające za ich wykorzystaniem

24. Zaleca, aby Komisja zajęła się kwestią mechanizmów finansowania faktycznych i potencjalnych użytkowników, które mogłyby być udostępnione przez UE i państwa członkowskie, gdy usługi staną się funkcjonalne. W Europie, podobnie jak na całym świecie, do obserwacji Ziemi stosuje się infrastrukturę publiczną, a podążanie za zainteresowaniem społeczeństwa wiąże się z zależnością od publicznego finansowania badań i rozwoju, jak również operacyjnego wdrożenia usług.

25. Wyraża opinię, że operacyjna faza programu Copernicus jest kluczowa dla przełomu gospodarczego w rozwoju nowych technologii, jednak do podolania kosztom rozpoczęcia działalności związanym z wykorzystaniem nowych technologii przez szereg użytkowników konieczne będzie wsparcie finansowe.

26. Spodziewa się, że użytkownicy, tacy jak władze lokalne i regionalne oraz MŚP, będą nadal wymagać zachęt finansowych oraz wsparcia ze strony UE i państw członkowskich, jak również zauważa, że w zapewnianie wsparcia użytkownikom mogłaby być zaangażowana także ESA.

27. Pragnie zwrócić uwagę na dowody uzyskane z najlepszych lokalnych i regionalnych praktyk, które wskazują na to, iż w przytłaczającej większości przypadków usługi niższego szczebla w ramach programu Copernicus/GMES spełniają potrzeby polityki publicznej i okazują się przydatne do realizacji celów publicznych.

28. Proponuje, by usługi i zastosowania opracowane w oparciu o technologie kosmiczne mogły być współfinansowane z funduszy strukturalnych, pod warunkiem że istnieje wystarczająca wola polityczna oraz świadomość tych, którzy zarządzają funduszami. Mechanizm tego rodzaju wdrożono już w ramach finansowych na lata 2007–2013, kiedy to niewykorzystane środki z funduszy spójności/EFRR były przydzielane na nowy priorytet: satelitarny internet szerokopasmowy dla regionów oddalonych.

C. Uwzględnienie problemów sektora

29. Zauważa, że sektor kosmiczny charakteryzuje się długimi cyklami rozwoju. Zwiększa to ryzyko rynkowe, ponieważ potencjał rynkowy w zakresie nowych zastosowań należy oceniać z dużym wyprzedzeniem. Z tego względu przedsiębiorcom prowadzącym działalność w przestrzeni kosmicznej trudno jest przyciągnąć inwestorów. Ponadto długi okres użytkowania sprzętu kosmicznego (10–15 lat w przypadku satelity telekomunikacyjnego) sprawia, że rynek ten jest bardzo cykliczny i niezwykle trudno jest dopasować szybko podaż do zmieniającego się popytu.

30. Uznaje, że w sektorze wyższego szczebla wysokie koszty stałe wynikające z olbrzymich inwestycji w badania i rozwój oraz długi okres rozwoju i niewielki rozmiar rynku uniemożliwiają tworzenie korzyści skali, co wywołuje tendencję do koncentracji (np. przy działalności związanej z wynoszeniem). Z drugiej strony olbrzymie korzyści skali można osiągać w sektorze niższego szczebla, czyniąc w ten sposób większe rynki bardziej opłacalnymi. Charakter tych wyzwań oznacza, że nie można nie dostrzegać centralnej roli, jaką w europejskiej gospodarce kosmicznej odgrywają rządy.

31. Podkreśla, że całkowicie kluczowe dla Unii Europejskiej i państw członkowskich, prowadzących współpracę z ESA, jest bezzwłoczne podejmowanie koniecznych decyzji politycznych, prawnych i technicznych w celu zapewnienia koniecznych zasobów finansowych gwarantujących niezależny dostęp do przestrzeni kosmicznej, uzupełnienia opracowywanych już obecnie lub planowanych systemów kosmicznych oraz promowania badań i rozwoju, a także rozwoju innowacyjnych usług i zastosowań kosmicznych.

32. Zauważa, że kosmiczny przemysł wytwórczy, choć istotny z perspektywy strategicznej, w dalszym ciągu nie stanowi poważnej siły w ramach krajowych gospodarek w porównaniu z pozostałymi sektorami przemysłowymi w Europie, i wzywa do tego, aby przyszła kosmiczna polityka przemysłowa UE gwarantowała większą niezależność UE od dostaw strategicznych komponentów od krajów trzecich.

33. Zachęca ESA do dalszego wspierania organizacji zainteresowanych przenoszeniem technologii kosmicznych do innych sektorów przemysłowych poprzez finansowanie studiów wykonalności, analiz rynkowych oraz prototypów. Wsparcie dla nowych przedsiębiorstw jest dostępne poprzez inkubatory przedsiębiorczości oraz zachęty finansowe (lub kapitał zaangażowany) oferowane przez Biuro Programu Transferu Technologii ESA. Komitet nawołuje również do dialogu, który mógłby doprowadzić do zwiększenia możliwości podmiotów na szczeblu lokalnym i regionalnym.

34. Jest zdania, że jeżeli UE chce uniknąć pozostawania w tyle za międzynarodowymi konkurentami, kluczowe jest promowanie przez nią „inteligentnej specjalizacji” oraz współpracy między programami regionalnymi i programami finansowania innowacji.

35. Zgadza się z konkluzjami Rady, że kluczowym elementem inteligentnej specjalizacji jest zaangażowanie regionów jako kluczowych podmiotów europejskiej polityki innowacji, co może również pomóc sektorowi badań w uwolnieniu olbrzymiego potencjału finansowego funduszy regionalnych UE. Rozwijanie modeli biznesowych i podnoszenie umiejętności biznesowych w MŚP w dziedzinie usług dotyczących obserwacji Ziemi ma szczególne znaczenie z perspektywy władz lokalnych i regionalnych.

36. Apeluje o skoordynowane strategie unijne i krajowe w celu przyspieszenia procesu dojrzewania europejskiego sektora obserwacji Ziemi, zarówno po stronie podaży, jak i popytu. Ostatnia fala konsolidacji stanowi sygnał, że sama branża przygotowuje się do kolejnej fazy. Nadszedł czas na to, aby kluczowe grupy klientów, takie jak rządy, korzystały z zakrojonych na szeroką skalę zastosowań obserwacji Ziemi. Gdy rządy osiągną sukces w łączeniu popytu w skali UE, z jednej strony zwiększy to popyt, a z drugiej – umożliwi normalizację (oraz przyniesie branży korzyści skali).

D. Wpływ sektora kosmicznego

37. Odnotowuje, że wiele firm typu spin-off działających w sektorze kosmicznym w zakresie technologii powiązanych z naukami biologicznymi jest obecnie niedostatecznie wykorzystanych w UE i że olbrzymią korzyścią byłoby stworzenie na szczeblu unijnym dobrze ukierunkowanej strategii dotyczącej działalności typu spin-off na początku programu kosmicznego, zakładającej szerszy udział przedstawicieli innych sektorów przemysłowych.

38. Podkreśla znaczenie technologii satelitarnej w sektorze kosmicznym UE i zauważa, że w przybliżeniu dwie trzecie całkowitej sprzedaży satelitów dotyczy zastosowań telekomunikacyjnych. W kontekście kosmicznej polityki przemysłowej UE jest zatem istotne, aby uwzględnić fakt, iż rynek ten podlega cyklicznym wahaniom odzwierciedlającym przede wszystkim zmiany w popycie na satelity telekomunikacyjne GEO oraz powiązane z tym usługi w zakresie wnoszenia.

39. Zauważa, że telefony komórkowe, internet, karty kredytowe, opłaty drogowe, transmisje telewizyjne oraz prognozy pogody to tylko niektóre przykłady codziennych zastosowań, które częściowo lub całkowicie opierają się na satelitach. Inne strategiczne zastosowania obejmują między innymi: rolnictwo, monitorowanie oceanu i prądów powietrznych, nawigację statków morskich i powietrznych, monitorowanie zagrożeń, zanieczyszczeń, klimatu i środowiska.

40. Odnotowuje również, że wzrost liczby prywatnych podmiotów funkcjonujących w przestrzeni kosmicznej pozwolił na uczynienie technologii kosmicznej i usług bardziej przystępnymi cenowo i dostępnymi, co umożliwiło państwom bez krajowych programów kosmicznych oraz państwom rozwijającym się na czerpanie niektórych korzyści oferowanych przez przestrzeń kosmiczną.

41. Uznaje, że europejski program ramowy (7. PR) wniósł istotny wkład w promowanie innowacji w ramach programu Galileo/EGNOS oraz usług towarzyszących; jednak sprawozdawca może ubolewać nad tym, że w ramach 7. PR niewiele uwagi poświęcono zastosowaniom, podczas gdy koncentrowano się na sektorze wyższego szczebla.

E. Przyszłe podejście do kosmicznej polityki przemysłowej UE

42. Zastanawia się, czy nacisk, który jak dotąd kładziono na rynek pracy, infrastrukturę oraz zgodność z konkurencją (innymi słowy – jakość środowiska gospodarczego) jest wystarczający, lub czy uwagi nie powinno się skierować zamiast tego na zdolność do produkowania dóbr i usług przeznaczonych na eksport.

43. Przyjmuje z zadowoleniem fakt, że programy GALILEO i Copernicus zostały uwzględnione w wieloletnich ramach finansowych UE na lata 2014–2020.

44. Zwraca uwagę, że pomimo, iż europejska strategia na lata 2014–2020 koncentruje się na badaniach i rozwoju oraz zaawansowanej technologii, to jeżeli budżety państw członkowskich na badania i rozwój pozostaną poniżej poziomu wyznaczonego w strategii lizbońskiej, UE może stracić swoją przewagę konkurencyjną w tej dziedzinie na rzecz szybko rozwijających się krajów uprzemysławiających się, takich jak Indie, Chiny i Brazylia.

45. Zauważa, że sukces dowolnej polityki przemysłowej jest nieodłącznie związany z trendami makroekonomicznymi w UE oraz krajowych gospodarkach, i apeluje o rozwój zaawansowanej technologicznie produkcji przemysłowej opartej na intensywnych badaniach, w której można wykorzystać przewagę konkurencyjną.

46. Uważa, że zrównoważone wdrożenie strategii „Europa 2020” jest ważne; zastanawia się przy tym, czy konkurencyjność w innowacyjnych sektorach jest wystarczająca, by zwiększyć zatrudnienie i wzrost w całej gospodarce UE, a także apeluje o udzielenie wsparcia całemu sektorowi kosmicznemu, tak aby struktura sektora była bardziej zrównoważona pod względem obecności dużych, średnich i małych przedsiębiorstw.

47. Uznaje, że ponieważ Komisja Europejska nie dysponuje narzędziami (takimi jak inteligentna specjalizacja) umożliwiającymi zagwarantowanie bardziej geograficznego podejścia do polityki przemysłowej w kluczowych sektorach, w dalszym ciągu należy wiele uczynić, aby zagwarantować wystarczający dostęp do finansowania (kapitału wysokiego ryzyka) ze źródeł, które charakteryzują się niską awersją do ryzyka.

48. Zaznacza, że bliskie relacje między szczeblem lokalnym/regionalnym, który współpracuje z sektorami przemysłowymi w celu rozpoznania i wsparcia ich pierwszych kroków, a szczeblami krajowymi/wspólnotowymi powinny stanowić istotny aspekt polityki przemysłowej UE.

F. Pomocniczość i proporcjonalność

49. Zgadza się z opinią Komisji, że zgodnie z art. 4 ust. 3 TFUE w dziedzinach badań, rozwoju technologicznego i przestrzeni kosmicznej Unia ma kompetencje do prowadzenia działań, w szczególności do określania i realizacji programów, jednakże wykonywanie tych kompetencji nie może doprowadzić do uniemożliwienia państwom członkowskim wykonywania ich kompetencji. Kompetencje dzielone będą istnieć do czasu, gdy UE stworzy prawo wtórne w tych dziedzinach, a wówczas krajowe parlamenty będą musiały zlikwidować sprzeczne względem niego przepisy krajowe.

50. Odnotowuje, że rozproszenie i ograniczenie finansowania przeznaczanego na badania kosmiczne jest uważane za jedną z głównych barier dalszego rozwoju działań w przestrzeni kosmicznej i z tego względu apeluje o lepszą koordynację działań w przestrzeni kosmicznej pomiędzy UE, ESA oraz poszczególnymi państwami członkowskimi, co pozwoli Europie objąć światowe przywództwo w sektorze kosmicznym. O znaczeniu zaangażowania UE w finansowanie badań kosmicznych świadczy to, iż wiele z nich nie zaistniałoby bez wsparcia KE. Działalność UE w tej kwestii jest zatem uznawana za niezbędną.

51. Jest zdania, że działania zaproponowane w komunikacie są konieczne, ponieważ poruszana kwestia obejmuje aspekty transnarodowe, których nie można w zadowalający sposób uregulować na poziomie państw członkowskich, oraz ponieważ istniejące środki unijne i ukierunkowana pomoc udzielana w obrębie obecnych ram nie są wystarczające do osiągnięcia zamierzonych celów. Proponowane działania ze względu na ich skalę oraz skuteczność przyniosą wyraźne korzyści w porównaniu z rozproszonymi działaniami na szczeblu krajowym, regionalnym lub lokalnym, przede wszystkim za sprawą korzyści skali, gdyż kompleksowe programy kosmiczne wymagają inwestycji na poziomie, na jaki państwa członkowskie samodzielnie nie mogą sobie pozwolić.

52. Zauważa ponadto, że celem obecnej inicjatywy nie jest zastąpienie inicjatyw podejmowanych przez państwa członkowskie. Ma ona na celu uzupełnienie działań podejmowanych na tym szczeblu oraz wzmocnienie koordynacji, gdy taka koordynacja jest konieczna do osiągnięcia wspólnych celów.

53. Uznaje argumenty za jasne, odpowiednie i przekonujące. Dlatego też działania UE zaplanowane w komunikacie są zgodne z zasadą pomocniczości.

54. Zgadza się z Komisją, że – w kwestii proporcjonalności – UE powinna wprowadzać przepisy wyłącznie w zakresie, w jakim jest to niezbędne. Należy dać pierwszeństwo zachęcaniu do współpracy państw członkowskich, koordynowaniu działań krajowych lub uzupełnianiu i wspieraniu takich działań w drodze wytycznych, ustanawiając mechanizmy wymiany informacji itp. Istotnymi aspektami wymagającymi uregulowania w kontekście rodzącej się polityki kosmicznej UE będą normy przemysłowe, kwestie związane z operacjami technicznymi oraz komercyjne wykorzystanie infrastruktury komunikacji satelitarnej.

Bruksela, 8 października 2013 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Opinia Komitetu Regionów – CARS 2020: Plan działania na rzecz konkurencyjnego i zrównoważonego przemysłu motoryzacyjnego w Europie

(2013/C 356/10)

KOMITET REGIONÓW

- Stwierdza, że trudności przemysłu motoryzacyjnego w wielu państwach członkowskich są związane z przyczynami strukturalnymi, które wymagają głębokich przemian.
- Podkreśla znaczenie wykorzystania wszystkich możliwości na poziomie władz lokalnych i regionalnych. W zależności od kompetencji tych władz w poszczególnych krajach można tu wymienić: zmniejszenie obciążeń biurokratycznych, przyspieszenie procedur zatwierdzania, środki w dziedzinie kształcenia i szkoleń, tworzenie ośrodków umiejętności i innowacji oraz ogłaszanie przetargów na projekty innowacyjne.
- Wskazuje na możliwości związane z finansowaniem projektów w zakresie badań i rozwoju oraz tworzeniem klastrów. W niektórych regionach klastry samochodowe są przekształcane w „klastry mobilności” poprzez włączanie do nich systemów kolejowych i lotniczych, a nawet rowerów – w szczególności rowerów elektrycznych i rowerów ze wspomaganie elektrycznym. Dzięki dywersyfikacji produkcji możliwe było pełne wykorzystywanie mocy produkcyjnych przedsiębiorstw również w okresie kryzysu. Tendencji tej sprzyja przede wszystkim wykorzystanie efektów synergii w dziedzinie innowacji i technologii.
- Przyjmuje z dużym zadowoleniem podejście Komisji Europejskiej polegające na powołaniu grupy ekspertów wysokiego szczebla, której zadaniem jest obserwowanie wdrażania i dostosowanie środków planu działania, oraz przyjmuje z zadowoleniem zaangażowanie Komitetu Regionów w jej prace.

Sprawozdawca	Christian BUCHMANN (AT/PPE), członek rządu kraju związkowego Styria
Dokument źródłowy	Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „CARS 2020: Plan działania na rzecz konkurencyjnego i zrównoważonego przemysłu motoryzacyjnego w Europie”
	COM(2012) 636 final

I. UWAGI OGÓLNE

1. Przemysł motoryzacyjny zapewnia bezpośrednio lub pośrednio około 12 mln miejsc pracy w Unii Europejskiej oraz nakłady inwestycyjne na badania i rozwój w wysokości 28 mld EUR (dane z 2009 r.). Przemysł ten wywołuje efekt mnożnikowy w zakresie wzrostu gospodarczego wywierający znaczący pozytywny wpływ na saldo bilansu handlowego UE.

2. Europejski przemysł motoryzacyjny przeżywa poważny kryzys, który może się jeszcze zaostrzyć i który ma konsekwencje dla całej gospodarki europejskiej.

3. Podczas gdy pozaeuropejskie rynki, na przykład w krajach BRIC, przeżywają rozkwit, popyt na samochody w Europie nie wzrasta, czego wyraźnie dowodzą dane dotyczące nowo rejestrowanych samochodów osobowych w Europie. Liczba nowo rejestrowanych pojazdów spadła w styczniu 2013 r. o 8,7 % do 885 159 sztuk, czyli do najniższej miesięcznej wartości w styczniu, od momentu, w którym zaczęto gromadzić dane ⁽¹⁾.

4. Europejscy producenci korzystają lub skorzystali jedynie w ograniczonym zakresie i w zróżnicowany sposób z możliwości, jakie stwarzają rynki zagraniczne. Podczas gdy PSA, Peugeot, Citroen, Ford czy Fiat odnotowują znaczne straty, sprzedawcom samochodów premium – BMW, Audi i Daimlerowi – udało się początkowo zwiększyć sprzedaż. Sytuacja gospodarcza staje się coraz trudniejsza dla producentów masowych, którzy dotychczas sprzedawali swoje małe i średniej wielkości pojazdy przede wszystkim w Europie.

5. Zdaniem ekspertów nie należy spodziewać się poprawy tej sytuacji w ciągu najbliższych trzech lat. W przemyśle motoryzacyjnym należy oczekiwać dalszej restrukturyzacji, redukcji zatrudnienia i likwidacji zakładów. Jednocześnie zaś pojawia się pytanie o zakres możliwego wsparcia oraz o zintensyfikowanie działań na rzecz badań i innowacyjności.

II. ZALECENIA POLITYCZNE

KOMITET REGIONÓW

6. Stwierdza, że trudności przemysłu motoryzacyjnego w wielu państwach członkowskich są związane z przyczynami strukturalnymi, które wymagają głębokich przemian.

⁽¹⁾ Dane według ACEA – Europejskiego Stowarzyszenia Producentów Samochodów:
http://www.acea.be/index.php/news/news_detail/passenger_car_registrations_-8.7_in_january_2013 [21.2.2013].

7. Podkreśla, że zmianom tym musi towarzyszyć intensywny dialog społeczny, aby ich skutki nie były zbyt dotkliwe.

8. Przyjmuje z wyraźnym zadowoleniem komunikat Komisji „CARS 2020”, który zawiera propozycję planu działania na rzecz konkurencyjnego i zrównoważonego przemysłu motoryzacyjnego w Europie.

9. Podziela pogląd Komisji Europejskiej, że w świetle opisanej sytuacji środki te powinny zostać jak najszybciej zastosowane.

10. Podkreśla, że europejski przemysł motoryzacyjny powinien wnieść wkład w kształtowanie trwale zrównoważonego społeczeństwa. W związku z tym większe znaczenie przypada środkom w dziedzinie ochrony środowiska, klimatu i bezpieczeństwa ruchu drogowego.

11. Przyjmuje z dużym zadowoleniem podejście Komisji Europejskiej polegające na powołaniu grupy ekspertów wysokiego szczebla, której zadaniem jest obserwowanie wdrażania i dostosowanie środków planu działania, oraz przyjmuje z zadowoleniem zaangażowanie Komitetu Regionów w prace grupy ekspertów wysokiego szczebla.

12. Jest bardzo zaniepokojony brakiem spójności propozycji Komisji Europejskiej. Dyrekcje generalne ds. przedsiębiorstw, klimatu, środowiska, zatrudnienia, rynku wewnętrznego czy też handlu często działają w sposób ze sobą niepowiązany, przez co inicjatywy w różnych obszarach polityki nie są ze sobą odpowiednio skoordynowane.

13. Wskazuje przykładowo na ograniczenia w pomocy dużym przedsiębiorstwom oraz obecny bardzo niski próg stosowany w definicji małych i średnich przedsiębiorstw, o czym mowa już była w opinii KR-u „Wytyczne dotyczące regionalnej pomocy państwa na lata 2014–2020” (CdR 2232/2012_00_00_TRA_AC).

14. Podkreśla w tym kontekście duże znaczenie elastycznych instrumentów wspomagania przedsiębiorstw przeżywających trudności i wskazuje w tym kontekście na opinię KR-u „Wytyczne UE dotyczące pomocy państwa na rzecz wspomagania i restrukturyzacji przedsiębiorstw przeżywających trudności” (CdR 240/2013_00_00_TRA_AC).

15. Przypomina, że opracowanie europejskich wytycznych w sprawie zachęt finansowych służących promowaniu czystych ekologicznie pojazdów było jednym z zaleceń zawartych w przyjętym w czerwcu 2012 r. końcowym sprawozdaniu na temat CARS 21. Ubolewa w związku z tym, że wytyczne w sprawie tych zachęt finansowych Komisja Europejska sporządziła jedynie w formie dokumentu roboczego zamiast dokumentu legislacyjnego. Ubolewa również, że ten dokument roboczy obejmuje tylko pięć „zalecanych zasad” o prawnie niewiążącym charakterze i że mało konkretnie porusza się w nim kwestię wpływu, jaki znaczące różnice zachęt fiskalnych mogą mieć na funkcjonowanie rynku wewnętrznego.

16. Podkreśla znaczenie wykorzystania wszystkich możliwości na poziomie władz lokalnych i regionalnych. W zależności od kompetencji tych władz w poszczególnych krajach można tu wymienić: zmniejszenie obciążeń biurokratycznych, przyspieszenie procedur zatwierdzania, środki w dziedzinie kształcenia i szkoleń, tworzenie ośrodków umiejętności i innowacji oraz ogłaszanie przetargów na projekty innowacyjne.

17. Wskazuje w tym kontekście, że inicjatywą, którą można by podjąć na szczeblu regionalnym lub lokalnym, mogłaby być współpraca w zakresie wspólnych centrów testowych dla europejskiego przemysłu motoryzacyjnego. Takie wspólne projekty, w których mogłyby uczestniczyć władze lokalne i regionalne, podmioty branżowe, badawcze itp., miałyby duży potencjał pozwalający obniżyć ogólne koszty rozwoju przemysłu motoryzacyjnego i mogłyby przynieść korzystne długoterminowe skutki, jeśli chodzi o konkurencję na arenie światowej.

18. Zwraca uwagę, że w komunikacie skupiono się na dążeniu do efektywności energetycznej pojazdów i pominięto kwestię szczególnie istotną dla konkurencyjności przedsiębiorstw i dla środowiska naturalnego, a mianowicie efektywność energetyczną samych zakładów produkujących pojazdy oraz zakładów produkujących na ich potrzeby. Sprawę tę należałoby potraktować jako jeden z wątków prac w ramach planu „CARS 2020”.

INWESTYCJE W BADANIA I ROZWÓJ

19. Zgadza się z Komisją Europejską, że inwestycje w badania i rozwój mają kluczowe znaczenie dla przyszłego rozwoju europejskiego przemysłu motoryzacyjnego, na co zwrócił już uwagę w opinii KR-u „Horyzont 2020” – program ramowy w zakresie badań naukowych i innowacji” (CdR 402/2011 fin).

20. Zwraca uwagę m.in. na rozwój demograficzny, który dobitnie potwierdza potrzebę podjęcia zdecydowanych środków na rzecz inwestycji w badania i rozwój. W coraz bardziej starzejącym się społeczeństwie pojawiają się nowe potrzeby dostosowania techniki i funkcji pojazdów do zmienionych potrzeb osób starszych, które je użytkują. Wydajniejsze, wygodniejsze, bezpieczniejsze, mniej hałaśliwe, połączone z siecią i bardziej przyjazne dla użytkownika pojazdy mogą tym

samym stać się nowoczesnymi czynnikami konkurencyjności, które w perspektywie długoterminowej mogą wzmocnić europejski przemysł motoryzacyjny.

21. Podkreśla, że MŚP odgrywają szczególnie ważną rolę w przemyśle motoryzacyjnym, jako podmioty innowacyjne w dziedzinie dostaw komponentów oraz gdy chodzi o tworzenie miejsc pracy. W związku z tym szczególne znaczenie miałyby w tym obszarze omówiona w komunikacie „CARS 2020” pomoc na szczeblu UE.

22. Wskazuje na doświadczenia związane z programami ramowymi w zakresie badań naukowych w ostatnich latach, a mianowicie na fakt, że MŚP skorzystały tylko w ograniczonym zakresie ze środków dostępnych w ramach programów badawczych, pomimo wysiłków KE na rzecz poprawy sytuacji. Przyczyną tego stanu rzeczy są duże obciążenia biurokratyczne, długie czasy realizacji, a także zbyt niski ogólny poziom dostępnych środków finansowych i związana z tym niewielka liczba projektów otrzymujących wsparcie.

23. Popiera propozycje Komisji Europejskiej mające na celu uproszczenie finansowania projektów w ramach programu „Horyzont 2020” i wzywa Parlament Europejski do poparcia propozycji dotyczących zmniejszenia zbiurokratyzowania, tak aby można było także obniżyć wydatki na kontrolę.

24. Wyraża ubolewanie, że propozycje Komisji Europejskiej w sprawie finansowania programu „Horyzont 2020” nie zostały zrealizowane.

ROLA FUNDUSZY STRUKTURALNYCH

25. Apeluje o optymalne wykorzystanie funduszy strukturalnych przez władze lokalne i regionalne w ramach przepisów w sprawie pomocy państwa.

26. Wskazuje na możliwości związane z wykorzystaniem funduszy strukturalnych, do których zalicza się przykładowo wspieranie projektów w zakresie badań i rozwoju oraz tworzenie klastrów. W niektórych regionach klastry samochodowe są przekształcane w „klastry mobilności” poprzez włączanie do nich systemów kolejowych i lotniczych, a nawet rowerów – w szczególności rowerów elektrycznych i rowerów ze wspomaganiami elektrycznymi. Dzięki dywersyfikacji produkcji możliwe było pełne wykorzystywanie mocy produkcyjnych przedsiębiorstw również w okresie kryzysu. Tendencji tej sprzyja przede wszystkim wykorzystanie efektów synergii w dziedzinie innowacji i technologii.

KWALIFIKACJE

27. Podkreśla omówione w komunikacie „CARS 2020” problemy kształcenia i szkolenia, zmian demograficznych, braku wykwalifikowanych pracowników oraz odczuwalnego braku młodych absolwentów uczelni technicznych.

28. Podkreśla konieczność rozsądnego wykorzystania środków EFS w celu dalszego podnoszenia kwalifikacji pracowników, którzy nie są jeszcze zagrożeni bezrobociem. Programowanie wykorzystania środków EFS należy do kompetencji państw członkowskich. W ten sposób można zagwarantować uwzględnienie specjalnych wymogów rozwojowych poszczególnych regionów.

29. W tym kontekście wyraża poparcie dla postulatu Parlamentu Europejskiego, by Komisja przedstawiła wniosek dotyczący dyrektywy w sprawie informowania pracowników i konsultowania się z nimi, przewidywania restrukturyzacji i zarządzania nimi.

30. Apeluje o zapewnienie Europejskiemu Funduszowi Dostosowania do Globalizacji odpowiednich środków i elastyczności, aby mógł on ograniczać niekorzystne następstwa globalizacji dla europejskich przedsiębiorstw i ich pracowników.

31. Wskazuje na korzystne doświadczenia z wczesnym szkoleniem młodzieży w dualnym systemie kształcenia zawodowego, w którym przedsiębiorstwa same szkolą młodzież w zakresie wymaganych umiejętności, przez co po zakończeniu kształcenia ma ona duże szanse znaleźć od razu zatrudnienie.

32. Popiera ukierunkowane działania na rzecz zwiększenia atrakcyjności zawodów technicznych dla kobiet. W skali ogólnoeuropejskiej udział kobiet wśród absolwentów uczelni technicznych wynosi poniżej 10 %. Doświadczenia w poszczególnych regionach dowiodły, że zwłaszcza w zakresie badań i rozwoju kobiety wnoszą szczególnie cenną wrażliwość i są też doceniane przy projektowaniu samochodów. Ponadto stanowią najliczniejszą grupę nabywców, której udział przekracza 50 %.

33. Zachęca do dalszej współpracy systemu szkolnictwa zawodowego i sektora przedsiębiorstw, upatrując w niej szansy na lepsze dostosowanie realizowanych programów kształcenia do wymogów zmieniającego się rynku.

ALTERNATYWNE PALIWA I POTRZEBNA W TYM CELU INFRASTRUKTURA

34. Apeluje do przemysłu motoryzacyjnego o nasilenie prac nad rozwojem alternatywnych technologii napędu i o wprowadzanie praktycznych rozwiązań na rynek, aby można było zrealizować cele w zakresie klimatu, a także odnieść korzyści ekonomiczne z przewagi technologicznej (ograniczenie kosztów paliwa, równowaga handlowa, zatrudnienie przy produkcji biopaliw itd.) i uzyskać oszczędność energii. Dotyczy to także procesów i technologii przechowywania i magazynowania nowych zasobów energii.

35. Proponuje, by państwa członkowskie podjęły intensywniejszą wymianę dobrych praktyk w zakresie współpracy

systemu kształcenia zawodowego i przedsiębiorstw, z korzyścią dla wszystkich regionów.

36. Nawołuje w tym kontekście do rozwijania różnych technologii poprzez określenie konkretnych celów, nie wykluczając przy tym żadnych możliwych rozwiązań. W zależności od celu zastosowania, poszczególne technologie mają silne i słabe strony. Jednocześnie przy regulowaniu wykorzystania paliw alternatywnych ze źródeł odnawialnych należy uwzględnić całkowity bilans energetyczny, w tym zużycie energii przy produkcji paliw.

37. Podkreśla w związku z tym znaczenie stworzenia odpowiedniej infrastruktury, bez której trudno jest wprowadzić produkty na rynek. Dlatego też należy podejmować wspólne wysiłki na rzecz wprowadzania alternatywnych paliw i tworzenia niezbędnej infrastruktury. W tym celu powinny powstać specjalne grupy koordynacyjne pomiędzy branżą a podmiotami odpowiedzialnymi za planowanie infrastruktury. Rozbudowa infrastruktury powinna być prowadzona na podstawie wcześniejszych całościowych analiz i planów mobilności pozwalających przeanalizować różne rozwiązania w oparciu o różnorodne środki transportu i potrzeby regionalne i lokalne.

38. Apeluje o sporządzenie europejskich wytycznych w sprawie zachęt finansowych dla czystych ekologicznie pojazdów, które powinny opierać się na obiektywnych i dostępnych danych, np. dotyczących emisji CO₂.

39. W tym kontekście przyjmuje z zadowoleniem inicjatywę Komisji Europejskiej „Czysta energia dla transportu” i odnosi się do opinii KR-u na jej temat (CdR 28/2013_00_00_TRA_AC).

40. Stwierdza, że w obszarze zamówień publicznych istnieją innowacyjne rozwiązania. Można wspierać alternatywne technologie napędu przy pomocy inwestycji publicznych zwłaszcza na obszarach miejskich (wymiana floty pojazdów.)

41. Wskazuje na szereg przykładów udanych działań podejmowanych w regionach i gminach, gdzie wkroczone na nowe ścieżki dzięki połączeniu promocji pojazdów elektrycznych, zagospodarowania przestrzeni parkingowej i infrastruktury (punkty ładowania).

KONCEPCJA CYKLU ŻYCIA I RECYKLING

42. Wskazuje, że w dyrektywie 2000/53/WE z dnia 18 września 2000 r. przewidziano, że od 2015 r. 95 % masy pojazdu będzie musiało zostać poddane powtórnemu przetworzeniu. W ten sposób, dzięki wykorzystaniu surowców wtórnych, możliwe jest zmniejszenie zużycia surowców i ograniczenie zależności od dostawców surowców importowanych. Jednocześnie recykling ukierunkowany na wymagania procesu będzie podstawą dla ciągłego tworzenia wartości, zapewniając w regionach Europy miejsca pracy wymagające wysokich kwalifikacji.

43. Podkreśla, że konsekwentna koncepcja cyklu życia zaczyna się już na etapie projektowania pojazdu i obejmuje również w procesie produkcji wszystkie kwestie istotne dla środowiska naturalnego, uwzględniając etap użytkowania, a na końcu cyklu również recykling lub przygotowanie do późniejszego powtórnego wykorzystania.

44. Wskazuje, że ta całościowa koncepcja stwarza przede wszystkim ogromne możliwości w procesie rozwoju nowych, zrównoważonych materiałów i surowców oraz pomaga osiągnąć określone w strategii „Europa 2020” cele w zakresie emisji CO₂.

45. Podkreśla, że ponad 75 % starych pojazdów pod koniec swojego cyklu życia jest eksportowanych do regionów znajdujących się poza granicami Europy, przez co Europa traci ogromną ilość potencjalnych surowców i w produkcji nowych pojazdów musi wykorzystywać surowce pierwotne, które trzeba zakupić w Azji (metale ziem rzadkich).

46. W tym kontekście zwraca uwagę na ważną funkcję recyklingu, jaką jest tworzenie nowych miejsc pracy w Europie i zmniejszanie zależności od dostawców surowców.

47. Dlatego też opowiada się za podejmowaniem wspólnych wysiłków, by w większym stopniu wykorzystywać stare pojazdy jako źródła surowców. Należy dążyć do ustanowienia jasnych przepisów dotyczących obowiązków w zakresie recyklingu i wspierania rozwoju zrównoważonych materiałów.

48. Wnosi o poświęcenie większej uwagi rynkowi samochodów używanych oraz analizie nawyków konsumenckich podczas procesu decyzyjnego dotyczącego oceny przemysłu motoryzacyjnego i związanych z nim kwestii.

49. Wyraża ubolewanie, że w planie działania wspomina się tylko w jednym akapicie o rynku samochodów używanych i wskazuje na starzejącą się flotę samochodową we wschodnich krajach UE. Jest to spowodowane szeregiem czynników łącznie – takich jak tańsze usługi dealerów samochodów używanych, ceny nowych samochodów oraz wysokość średnich płac netto, a także obniżenie się standardu życia.

Bruksela, 9 października 2013 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Opinia Komitetu Regionów – Pakiet UE dotyczący inwestycji społecznych

(2013/C 356/11)

KOMITET REGIONÓW

- Docenia intencje Komisji, by dzięki pakietowi dotyczącemu inwestycji społecznych poświęcić więcej uwagi kwestii zwiększenia zdolności obywateli i wspierania ich udziału w życiu społecznym i na rynku pracy z myślą o zwiększeniu dobrobytu, ożywieniu gospodarki i wsparciu wysiłków UE zmierzających do przezwyciężenia kryzysu, zwiększenia jej spójności i konkurencyjności.
- Wyraża ubolewanie z powodu tego, iż zaproponowany przez Komisję „Pakiet dotyczący inwestycji społecznych” nie docenia roli władz lokalnych i regionalnych. Władze lokalne i regionalne znają najlepiej problemy społeczne i odgrywają kluczową rolę w koordynowaniu i wdrażaniu działań na rzecz ich rozwiązywania.
- Zauważa, że wiele władz lokalnych i regionalnych już obecnie opracowuje i wdraża udane programy ukierunkowane na problemy wspomniane w pakiecie dotyczącym inwestycji społecznych. Należy zatem propagować wymianę sprawdzonych rozwiązań między władzami lokalnymi i regionalnymi.
- Wzywa UE do rozważenia – w porozumieniu z państwami członkowskimi – możliwości ustanowienia europejskich ram w zakresie mieszkalnictwa socjalnego, jako że odgrywa ono kluczową rolę w rozwiązywaniu problemu bezdomności i realizacji strategii w zakresie mieszkalnictwa i zapobiegania bezdomności, do których nawołuje Komisja.
- Wskazuje, że wobec tego EFS powinien lepiej odpowiadać na rzeczywiste potrzeby obywateli, pozostawiając władzom lokalnym i regionalnym więcej swobody przy ustalaniu celów na szczeblu lokalnym.
- Wzywa Komisję do opracowania konkretnego planu wdrażania pakietu dotyczącego inwestycji społecznych. Powinien on zawierać mechanizmy monitorowania, koordynacji, wymiany transgranicznej i wzajemnego uczenia się dotyczące priorytetów tematycznych, takich jak bezrobocie młodzieży, oświata, bezdomność, ubóstwo dzieci oraz opieka nad osobami niepełnosprawnymi i niesamodzielnymi.

Sprawozdawca	Ahmed ABOUTALEB (NL/PSE), burmistrz Rotterdamu
Dokument źródłowy	Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Inwestycje społeczne na rzecz wzrostu i spójności, w tym wdrażanie Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014–2020” COM(2013) 83 final

I. ZALECENIA POLITYCZNE

KOMITET REGIONÓW

Tło i powody opracowania opinii

1. Docenia intencje Komisji, by dzięki pakietowi dotyczącemu inwestycji społecznych poświęcić więcej uwagi kwestii zwiększenia zdolności obywateli i wspierania ich udziału w życiu społecznym i na rynku pracy z myślą o zwiększeniu dobrobytu, ożywieniu gospodarki i wsparciu wysiłków UE zmierzających do przezwyciężenia kryzysu, zwiększenia jej spójności i konkurencyjności.

2. Przypomina swoją opinię w sprawie aktywnego włączenia (2008/C 257/01), w której podkreślał znaczenie władz lokalnych i regionalnych jako głównych podmiotów w polityce aktywnego włączenia.

3. Uważa, że zrównoważony rozwój, równowagę budżetową i spójność społeczną można osiągnąć jedynie pod warunkiem, że podjęte zostaną większe wysiłki na rzecz stworzenia nowych miejsc pracy i udoskonalenia opieki socjalnej i integracji społecznej. Działania te muszą znaleźć pełne odzwierciedlenie w europejskim semestrze poprzez objęcie celów związanych zwłaszcza z godziwymi miejscami pracy i zmniejszeniem nierówności mechanizmami nadzoru i koordynacji, i tym samym zapewnienie równowagi między celami gospodarczymi i socjalnymi oraz poprzez stałe wysiłki na rzecz spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, aby zmniejszyć różnice gospodarcze i społeczne między regionami.

4. Zwraca uwagę na fakt, że wyzwania związane z ubóstwem i wykluczeniem społecznym są szczególnie poważne w kategoriach bezwzględnych na obszarach miejskich, na których mieszka 80 % ludności Europy i które generują 85% PKB Unii Europejskiej, podczas gdy obszary wiejskie, ze względu na niższy poziom dochodów i niewielką gęstość zaludnienia, stają przed poważnymi problemami społecznymi w kategoriach względnych. Na obszarach miejskich problemy społeczne zazwyczaj skupiają się w pewnych dzielnicach, w których warunki życia są najtrudniejsze, niezależnie od zamożności miast.

Uwagi ogólne

5. Podkreśla, że przy zwalczaniu ubóstwa i wykluczenia społecznego niezbędne jest zapewnienie wszystkim obywatelom, zgodnie z Kartą praw podstawowych Unii Europejskiej, równego dostępu do usług podstawowych świadczonych w

interesie ogólnym, takich jak mieszkalnictwo, edukacja, opieka zdrowotna i zatrudnienie oraz dostęp do usług socjalnych. Jednym z warunków osiągnięcia tego celu jest solidarność wśród obywateli ze wszystkich grup społecznych. Dystrybucja tych podstawowych usług wymaga kompleksowego podejścia z perspektywy krótko- i długoterminowej, w której obywatele znajdują się w centrum procesu poszukiwania rozwiązań.

6. Wzywa do tego, by wszystkie instytucje UE w jasny sposób zobowiązały się umożliwić obywatelom udział na wszystkich etapach kształtowania polityki, od początkowych rozważań aż do wdrażania. W tym momencie szczególnie istotne jest, byśmy odzyskali zaufanie do naszych demokratycznych instytucji, demonstrując naszą całkowitą gotowość do reagowania na potrzeby i aspiracje obywateli. Ponadto poszukiwanie odpowiedzi na szczeblu wspólnoty i korzystanie z energii, zaangażowania i lokalnej wiedzy obywateli dotyczącej faktycznych potrzeb w terenie ułatwi nam znalezienie realistycznych i skutecznych rozwiązań problemów społecznych. Inwestowanie w społeczność na poziomie władz lokalnych lub niższym niż władze lokalne tworzy stabilne warunki sąsiedztwa, które będą mieć pozytywny wpływ na poczucie bezpieczeństwa.

7. Przyjmuje z zadowoleniem fakt, iż Komisja uznaje, że odpowiedzialność za zatrudnienie i politykę społeczną ponoszą głównie państwa członkowskie oraz władze lokalne i regionalne, a zatem uwzględni ona zasadę pomocniczości.

8. Popiera pogląd Komisji, że w walce z bezrobociem należy zwłaszcza położyć większy nacisk na środki mające na celu stworzenie nowych miejsc pracy, zmniejszenie bezrobocia, promowanie uczenia się przez całe życie, inicjatywy mające zwiększyć konkurencyjność na rynku pracy, kształcenie, szkolenia, wyrównywanie szans oraz inne działania na rzecz zwiększania umiejętności i możliwości pracowników. Do wspomnianych działań można zaliczyć wspomaganie mobilności pracowników oraz udzielanie mikrokredytów osobom zamierzającym podjąć lub rozwinąć działalność gospodarczą.

9. Wyraża ubolewanie z powodu tego, iż zaproponowany przez Komisję „Pakiet dotyczący inwestycji społecznych” nie docenia roli władz lokalnych i regionalnych. Władze lokalne i regionalne wywierają ogromny wpływ na życie większości obywateli europejskich – dotyczy to zarówno gospodarstw domowych, jak i miejsc pracy i placówek oświatowych, a także opieki nad osobami niepełnosprawnymi i niesamodzielnymi. Samorządy terytorialne zapewniają większość usług społecznych i pokrywają koszty sporej części świadczeń społecznych.

10. Uważa, że silniejsza rola władz lokalnych i regionalnych w podejmowaniu decyzji przyniesie korzyści z punktu widzenia zintegrowanego realizowania strategii aktywnego włączenia, do czego wzywają Parlament Europejski i Komisja Europejska. Władze lokalne i regionalne znają najlepiej problemy społeczne i odgrywają kluczową rolę w koordynowaniu i wdrażaniu działań na rzecz ich rozwiązywania. Doświadczenie w zakresie postępowania z problemami społecznymi ma zasadnicze znaczenie dla realizacji celów strategii „Europa 2020”. Z tego względu władze lokalne i regionalne muszą odgrywać zasadniczą rolę w semestrze europejskim i w negocjacjach na temat krajowych programów reform i ich wdrażania.

11. Podkreśla, że praca powinna być opłacalna. Oznacza to zagwarantowanie odpowiedniej płacy minimalnej i dobrej jakości miejsc pracy. Jeżeli dana osoba jest (czasowo) niezdolna do pracy, należy zapewnić jej byt z równym dostępem do usług prewencyjnych, szkoleń i aktywizacji zawodowej. Dlatego KR wzywa Komisję Europejską, by zadbała o wdrożenie zalecenia Rady z 1992 r. w sprawie dochodu minimalnego.

12. Zauważa, że władze lokalne muszą wykorzystać energię wszystkich obywateli, społeczeństwa obywatelskiego i przedsiębiorstw obecnych w obszarach miejskich. Należy wspierać ducha innowacji przedsiębiorców społecznych, którzy mogą dostarczyć nowych rozwiązań niezbędnych do sprostania potrzebom w zakresie usług i infrastruktury. Regiony i miasta powinny starać się wprowadzić proces współtworzenia, tworząc owocne partnerstwa z sektorem prywatnym i grupami społeczeństwa obywatelskiego oraz promując jednocześnie autentyczne i głębokie zaangażowanie obywateli na wszystkich etapach innowacji społecznych (pomysły, planowanie, projekt pilotażowy, opracowanie planu działań i wdrażanie).

13. Uważa, że na poziomie lokalnym i regionalnym w polityce integracji społecznej i włączenia społecznego kluczowe znaczenie ma udział wszystkich mieszkańców. Nie powinno się stosować rozróżnienia między obywatelami państw trzecich a obywatelami UE. Zwraca uwagę, że napływ nowych mieszkańców będący wynikiem mobilności wewnątrz UE stwarza wyzwania, jeśli chodzi o dostosowanie w zakresie usług publicznych i świadczenie opieki na rzecz obywateli w zakresie zakwaterowania, pracy i edukacji. Zasadnicze wymogi integracyjne dotyczące obywateli UE nie różnią się znacząco od wymogów odnoszących się do pozostałych nowo przybyłych mieszkańców. Muszą oni zapoznać się z nowym językiem, nowymi instytucjami, a niekiedy z odmiennymi normami społecznymi.

14. Wyraża ubolewanie, że Komisja jedynie w części uwzględniła sprawozdanie z inicjatywy własnej Parlamentu Europejskiego w sprawie inwestycji społecznych (25.7.2012, 2012/2003 INI), w którym Parlament wzywał do poprawy jakości sprawowania rządów, by osiągnąć cele dotyczące zatrudnienia i cele społeczne strategii „Europa 2020”, i że Komisja nie proponuje żadnych dodatkowych środków. „Pakiet dotyczący inwestycji społecznych” nie powinien ograniczać się do zaleceń politycznych skierowanych do państw członkowskich i do ogłoszenia kilku inicjatyw legislacyjnych. Zwłaszcza w czasie kryzysu budżet UE i budżety krajowe powinny służyć uwzględnieniu programów na rzecz zatrudnienia i inwestycji społecznych.

15. Zauważa, że „Pakiet dotyczący inwestycji społecznych” zawiera pełne informacje na temat tendencji społecznych w Europie. Wykorzystano w nim dane i informacje uzyskane w oparciu o tendencje i statystyki krajowe lub regionalne. Takie zagregowane informacje nie ilustrują w wystarczającym stopniu wyzwań dotyczących szczelności lokalnego czy też zróżnicowanych potrzeb społecznych i poziomu zubożenia na szczeblu miejskim, regionalnym i krajowym. Zbieranie danych na temat tego, co się sprawdza, a co nie na szczeblu lokalnym ma zasadnicze znaczenie dla zapewnienia wydajności i skuteczności zastosowanych środków w realizacji celów polityki społecznej. KR zachęca instytucje europejskie do gromadzenia danych i informacji na temat tendencji społecznych na szczeblu lokalnym i regionalnym oraz do badania i oceny polityki integracji społecznej prowadzonej przez samorządy regionalne i lokalne, w szczególności zaś wielkie miasta.

16. Wskazuje na nadal utrzymującą się dyskryminację ze względu na płeć, jeszcze bardziej nasiloną wśród osób, które należą do grup defaworyzowanych pod wieloma względami (np. kobiety samotnie wychowujące dzieci), i z zadowoleniem przyjmuje fakt, że Komisja Europejska ma świadomość tego szczególnego wyzwania i poświęci mu odpowiednią uwagę.

17. Zauważa jednakże, iż komunikat mógłby stanowić punkt zwrotny, określając politykę społeczną raczej jako inwestycję w społeczeństwo niż jako cenę płaconą za niedoskonałość rynku. Opisanie polityki społecznej w tych kategoriach może przyczynić się do zmiany orientacji polityki ze środków korekcyjnych na środki prewencyjne, co pozwoliłoby zająć się takimi problemami jak wykluczenie społeczne, zanim się one pojawią. Opóźniłoby także potrzebę opieki długoterminowej poprzez wspieranie samodzielności i aktywnego starzenia się.

18. Z zadowoleniem przyjmuje uznanie przez Radę Europejską na posiedzeniu w dniach 27-28 czerwca 2013 r. potrzeby wzmocnienia wymiaru społecznego UGW. To wyzwanie polegające na ustanowieniu narzędzi, dzięki którym UE mogłaby wspierać potencjał rzeczywistej konwergencji gospodarczej i postępu społecznego zamiast zwalczać wstrząsy asymetryczne wyłącznie za pomocą mechanizmów wewnętrznej dewaluacji. Dlatego oczekuje, że na początku października 2013 r. Komisja przedstawi planowany komunikat dotyczący wymiaru społecznego UGW.

19. Uważa, że – zgodnie z sugestią Parlamentu Europejskiego⁽¹⁾ – wymiar społeczny UGW mógłby opierać się na pakcie na rzecz inwestycji społecznych bazującym na wzorze paktu euro plus. W ten sposób wyznaczono by cele dotyczące inwestycji społecznych, których powinny dokonać państwa członkowskie, aby zrealizować cele strategii „Europa 2020” dotyczące zatrudnienia, spraw społecznych i kształcenia. Należy również uzupełnić pakt na rzecz inwestycji społecznych tablicą wyników w zakresie zatrudnienia i polityki społecznej, zgodnie z art. 148

⁽¹⁾ Rezolucja z 20 listopada 2012 r.: „Pakt inwestycji społecznych jako odpowiedź na kryzys”.

TFUE, za którą odpowiedzialna byłaby Rada EPSCO. Umożliwiłoby to wykrycie nierówności społecznych i dotyczących zatrudnienia, które mogłyby zagrozić stabilności unii gospodarczej i walutowej.

20. Zachęca Komisję Europejską do dalszego rozważenia wykonalności utworzenia systemu świadczeń dla bezrobotnych w Unii Europejskiej, który być może mógłby automatycznie stabilizować rynek na poziomie UGW.

21. Przyjmuje z zadowoleniem fakt, iż w konkluzjach Rady Europejskiej⁽²⁾ podkreśla się, że „możliwości, jakie w zakresie równoważenia potrzeb dotyczących efektywnych inwestycji publicznych z celami dyscypliny fiskalnej oferują istniejące unijne ramy fiskalne” powinny być dalej „wykorzystywane w ramach funkcji zapobiegawczej paktu stabilności i wzrostu”. Oczekuje zatem, iż Komisja zajmie się tą kwestią w zapowiedzianym komunikacie w sprawie jakości wydatków publicznych, w którym należałoby rozważyć m.in. zagadnienie oddzielenia w kalkulacji deficytu budżetowego wydatków bieżących od inwestycji, tak aby uniknąć kalkulowania inwestycji publicznych przynoszących zyski netto w długim okresie jako wartości negatywnych.

Zalecenia

22. Nalega, aby kształcenie (zarówno formalne, jak i nieformalne) było centralnym elementem paktu na rzecz inwestycji społecznych. Nierówności w dostępie do edukacji – zwłaszcza do edukacji wysokiej jakości, która przygotowuje młodych ludzi do zatrudnienia w społeczeństwie informacyjnym sprzyjającym włączeniu i do tego, by stali się aktywnymi obywatelami w złożonych społeczeństwach demokratycznych – stanowią główną przeszkodę na drodze do zmniejszenia ubóstwa i zwiększenia wzrostu gospodarczego. Państwa członkowskie muszą pokazać swoje zaangażowanie w inwestycje w edukację, uczenie się przez całe życie i szkolenia dla wszystkich grup ludności, przy czym główny akcent pada na edukację wczesnoszkolną i dostęp do szkolnictwa wyższego oraz współpracę między przedsiębiorstwami a szkołami, szkolenia w miejscu pracy i specjalne szkolenia w sektorach, gdzie występują niedobory pracowników (np. w sektorze medycznym, czystej technologii oraz ICT), jak też na zmniejszenie liczby osób przedwcześnie kończących naukę.

23. Przyjmuje z zadowoleniem fakt, że Komisja koncentruje się na kształceniu i szkoleniu, oraz uważa, że należy poświęcić większą uwagę kształceniu zawodowemu i jego jakości poprzez zastosowanie konkretnych środków zarówno na etapie orientacji zawodowej, jak i szkolenia i kształcenia zawodowego. Gospodarka UE, aby była konkurencyjna we współczesnym świecie, potrzebuje więcej rzemieślników, inżynierów i techników. Niestety, coraz mniej ludzi w UE interesuje się szkoleniami

zawodowymi, chociaż oferują one duże możliwości zwalczania bezrobocia i zapewnienia zrównoważonego rozwoju gospodarki.

24. Nalega na odpowiednie docenienie systematycznego ustawicznego kształcenia zawodowego. Unia Europejska powinna przedstawić wystarczające środki i zarezerwować odpowiednie finansowanie z EFS, aby poprawić poziom szkoleń zawodowych.

25. Podkreśla, że oprócz skoncentrowania się na podażowej stronie zatrudniania, należy poświęcić więcej uwagi stronie popytowej rynku pracy. Jest stwierdzonym faktem, że bezrobotnymi są w większości osoby nisko wykwalifikowane, zaś wolne miejsca pracy wymagają wysokich kwalifikacji, a w obecnym czasie kryzysu należy uzupełnić środki popytowe instrumentami strony podażowej, wykraczającymi poza deregulację rynków pracy, obniżając przy tym koszty pracy i stwarzając zachęty dla bezrobotnych do przyjmowania ofert niskopłatnej pracy. Powinniśmy podnosić kwalifikacje osób nisko wykwalifikowanych, stwarzając im niezbędne warunki do nauki.

26. Wzywa Komisję, państwa członkowskie oraz władze lokalne i regionalne do działań na rzecz skutecznego przewidywania przyszłych potrzeb w zakresie umiejętności, opracowywania lepszych programów kojarzenia umiejętności z potrzebami rynku pracy i zlikwidowania luki między światem edukacji a światem pracy. Dotyczy to zwłaszcza najniższych segmentów rynku pracy, do udziału w którym należy zachęcać w sposób elastyczny i niebiurokratyczny. Na przykład w Niderlandach rząd, przedsiębiorstwa i placówki oświatowe podpisały tzw. Pakt technologiczny, którego celem jest poprawa związków pomiędzy kształceniem a rynkiem pracy w sektorze technologii, a tym samym ograniczenie niedoboru personelu technicznego. Pakt technologiczny został uzgodniony na szczeblu krajowym, lecz składa się on głównie z działań przeprowadzanych w perspektywie regionalnej i sektorowej, z wykorzystaniem istniejących już struktur, takich jak np. różne lokalne ośrodki wiedzy fachowej „kenniswerkplaatsen”, w celu rozwijania talentów, promowania nadających się do mieszkania miast i poprawy stanu zdrowia publicznego w Rotterdamie.

27. Podkreśla znaczenie pełnego wykorzystania dostępnego potencjału siły roboczej. W przypadku osób znajdujących się na marginesie rynku pracy można wprowadzić środki wsparcia leżące w kompetencji władz krajowych i/lub terytorialnych.

28. Zaleca wzbogacenie trzech istniejących filarów podejścia Komisji (wystarczające wsparcie dochodu, aktywna integracja i usługi socjalne wysokiej jakości) o czynnik uczestnictwa w życiu społecznym w celu zwiększenia aktywnej integracji

⁽²⁾ Konkluzje Rady Europejskiej z 13–14 grudnia 2012 r., część I „Polityka gospodarcza”, pkt 2.

osób najbardziej oddalonych od rynku pracy. Udział w życiu społecznym i włączenie społeczne muszą stanowić klucz do realizacji naszych ambicji społecznych oraz rozbudowy i umocnienia naszych krajowych systemów zabezpieczenia społecznego. Obywatele powinni być w stanie w pełni zrealizować swój potencjał i wykorzystać oraz rozwinąć swoje umiejętności, przy czym celem jest ich niezależność ekonomiczna.

29. Opowiada się za większą przejrzystością w dziedzinie określania warunków dostępu do pomocy społecznej. Można uznać warunkowość za uzasadnioną, o ile stosuje się transfery społeczne zapewniające danym osobom zarówno wsparcie, jak i zachęty do ponownego wejścia na rynek pracy lub do systemu kształcenia czy też szkolenia.

30. Zważywszy, że szacuje się, że około 56 mln osób w UE powyżej 15. roku życia nie posiada rachunku bankowego, z zadowoleniem przyjmuje propozycję Komisji, by każdy obywatel UE miał prawo do zwykłego rachunku płatniczego.

31. Z zadowoleniem stwierdza gotowość Komisji do poszukiwania możliwości wykorzystania nowych instrumentów finansowych, a w szczególności takich jak korzyści społeczne z inwestycji i obligacje społeczne, w celu zwiększenia lewarowania publicznych inwestycji społecznych i apeluje do Komisji o przedstawienie bardziej szczegółowych propozycji w tej sprawie, przy czym zasady UE dotyczące zamówień publicznych nie powinny wpływać na korzyści społeczne z inwestycji. W tym kontekście popiera propozycję ustanowienia rachunku oszczędnościowego UE, który mógłby zapewnić UE dodatkowe finansowanie i w ten sposób przyczynić się do osiągnięcia na szczeblu lokalnym i regionalnym celów strategii „Europa 2020” dotyczących zatrudnienia i wzrostu.

32. Podkreśla, że państwa członkowskie, regiony i społeczności lokalne powinny wykorzystać zróżnicowanie swoich obywateli. Warunkiem wstępnym innowacji jest kultura sprzyjająca integracji, w której odmienność jest bezpieczna i pozwala nawiązać kontakty z innymi poprzez to zróżnicowanie.

33. Zauważa, że wiele władz lokalnych i regionalnych już obecnie opracowuje i wdraża udane programy ukierunkowane na problemy wspomniane w pakiecie dotyczącym inwestycji społecznych. Wśród przykładów można wymienić punkty kompleksowej obsługi młodzieży, regionalne ośrodki młodzieżowo-rodzinne, strategie w zakresie mieszkalności i zapobiegania bezdomności, strategie na rzecz korzyści społecznych z inwestycji, obligacje społeczne, „talent houses”, okolice przyjazne dzieciom i pełne zaangażowanie. Z tego względu należy propagować wymianę sprawdzonych rozwiązań między władzami lokalnymi i regionalnymi. Dzięki partnerstwu i współpracy władz lokalnych możliwe jest korzystanie z szerszej puli zasobów i doświadczeń przy jednoczesnym powszechnym udziale w nich partnerów z różnych sektorów. Powinniśmy w pełni uwzględniać te doświadczenia przy tworzeniu zaproponowanego w „Pakiecie dotyczącym inwestycji społecznych” banku wiedzy oraz przy wspieraniu tej wymiany w kontekście Programu Unii Europejskiej na rzecz przemian i innowacji społecznych (PSCI).

34. Wskazuje, że zarówno Europejski Fundusz Integracji (INTI), jak i EFS finansowały programy integracji. Jednakże zbyt często źródło finansowania ograniczało zakres świadczonych usług. Należy podkreślić, że biorąc pod uwagę coraz większą mobilność w UE, w kolejnym projekcie budżetu powinno się przeznaczyć środki na wsparcie mobilności obywateli UE, łącząc priorytety obu funduszy i utworzyć program finansowania dla wszystkich mieszkańców, niezależnie od ich obywatelstwa. Można byłoby wykorzystać te nowe budżety do włączenia obywateli UE w programy nauki języków i poradnictwa zawodowego, w ścisłej współpracy z innymi zainteresowanymi podmiotami, takimi jak organizacje pozarządowe, a w szczególności z sektorem prywatnym. Komisja musi wykorzystać swoje wpływy, aby nakłonić niektóre władze lokalne i regionalne w krajach pochodzenia migrantów do wykorzystywania EFS i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRD) w celu intensywnego inwestowania w rozwój społeczno-gospodarczy swoich obywateli.

35. Zauważa, że jakkolwiek migracja w obrębie państw członkowskich i pomiędzy nimi stała się jedną z form reakcji obywateli na pogorszenie koniunktury gospodarczej, bardziej kompleksowe i długookresowe inwestycje społeczne podejmowane na szczeblu regionalnym, a także przez władze lokalne, które najlepiej znają specyfikę swojego obszaru i gmin, mogą przeciwstawić się kryzysowi w sposób bardziej trwały poprzez zmniejszenie wywieranej na mieszkańców presji do opuszczenia swoich domów, rodzin i gmin w poszukiwaniu pracy. Ponadto niedostateczna znajomość języka może ograniczać możliwości wyjazdu obywateli do innych państw członkowskich w poszukiwaniu zatrudnienia lub okazji kształcenia się itp. Do czasu znalezienia rozwiązań długookresowych konieczne mogą okazać się wysiłki na rzecz poprawy nauczania języków obcych, aby wspierać krótkookresową emigrację. Przyczyni się to także do wspierania integracji społecznej.

36. Popiera punkt widzenia Komisji Europejskiej odnośnie do wpływu na szczeblu lokalnym zmian demograficznych i starzenia się społeczeństwa, które to zjawiska wywołują nowy rodzaj wyzwań dotyczących infrastruktury socjalnej i dostępności obszarów publicznych. Nasilające się zjawisko ubóstwa w starszym wieku pociąga za sobą potrzebę stabilnych systemów zabezpieczenia społecznego i usług, które muszą być dostępne i finansowo przystępne dla wszystkich. Należy wyjść poza model oparty na opiece i dążyć do wdrożenia modelu opartego na profilaktyce, który wydłużyłby niezależność funkcjonalną i sprzyjał integracji osób starszych w społeczeństwie. Należy zwrócić szczególną uwagę na promowanie aktywności i zdrowia w starszym wieku, zmieniając perspektywę z instytucjonalnej na opartą na wspólności.

37. Ubolewa nad faktem, że w dokumencie roboczym służb Komisji w sprawie opieki długoterminowej w starzejących się społeczeństwach nie uwzględnia się kwestii ubóstwa, wykluczenia społecznego i godziwych dochodów dla osób starszych, co może z kolei prowadzić do zwiększenia potrzeb w zakresie opieki długoterminowej. Zdaniem KR-u w dokumencie brakuje również bardziej dogłębnej analizy sposobów, na jakie fundusze strukturalne mogą wspierać inwestycje w opiekę długoterminową.

38. Uważa, że pakietowi dotyczącemu inwestycji społecznych musi towarzyszyć wzrost świadomości roli odgrywanej przez gospodarkę społeczną, zważywszy, że w UE działa 2 mln przedsiębiorstw gospodarki społecznej (stanowiących 10 % wszystkich europejskich przedsiębiorstw), które zatrudniają ponad 11 mln pracowników najemnych (czyli 6 % ludności w wieku produkcyjnym UE). W związku z tym ponownie wzywa do ustanowienia statutu europejskiej spółki wzajemnej, co zyskało także poparcie Parlamentu Europejskiego w marcu 2013 r.

39. Podkreśla znaczenie współpracy zawodowej pomiędzy sektorem ochrony zdrowia a sektorem opieki społecznej oraz pomiędzy formalnymi i nieformalnymi sieciami w społeczności. Potrzebna jest wiedza na temat różnych rodzajów wsparcia sąsiedzkiego i uzupełniającej roli wolontariuszy, profesjonalistów i sąsiadów świadczących pomoc. Profesjonaliści powinni się ściślej identyfikować ze środowiskiem lokalnym, ponieważ rola polegająca na współpracy i wspomaganium może działać stymulująco i pośrednicząco w odniesieniu do wsparcia ze strony sąsiadów i pracy wolontariuszy. To nowe podejście do sprawowania rządów, które przynosi dobre wyniki w niektórych miastach Europy, powinno być wspierane przy pomocy instrumentów stosowanych na szczeblu europejskim, aby można było rozpowszechniać sprawdzone rozwiązania w całej Europie. Celowe byłoby wprowadzenie systemów, w których łączono by informacje o obywatelach (sytuacja socjalna i dokumentacja medyczna) z informacjami o dostępnych zasobach i usługach (katalog lub koszyk usług i zasobów, odpowiednie technologie innowacyjne, takie jak systemy zaawansowanej teleopieki, monitorowanie na odległość itp.).

40. Wzywa UE do rozważenia – w porozumieniu z państwami członkowskimi – możliwości ustanowienia europejskich ram w zakresie mieszkalnictwa socjalnego, zgodnie z postulatem zawartym w jego opinii z października 2011 r. oraz w rezolucji Parlamentu Europejskiego z 11 czerwca 2013 r. Mimo że mieszkalnictwo socjalne nie należy do kompetencji wyraźnie przypadających UE, to jednak wpływa na nie bezpośrednio wiele strategii politycznych Unii (polityka konkurencji, rynku wewnętrznego, funduszy strukturalnych, polityka w zakresie efektywności energetycznej, normy środowiskowe itp.). Dlatego też konieczne są ramy koordynacji w celu zapewnienia spójności z prawami podstawowymi oraz spójności pomiędzy obszarami polityki UE oddziałującymi na mieszkalnictwo. W związku z tym KR przypomina, że zgodnie z Traktatem UE władze publiczne mają swobodę ustalania, w jaki sposób zorganizowane jest mieszkalnictwo socjalne oraz które gospodarstwa domowe mogą z niego korzystać. Uważa również, że mieszkalnictwo socjalne jest kluczem do spójności i nie powinno się ograniczać wyłącznie do grup znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji, jeśli chcemy promować środowiska społecznie zróżnicowane.

41. Przypomina państwom członkowskim i Komisji, że wydatki na mieszkalnictwo socjalne, jako podstawa strategicznych inwestycji społecznych, pomagają zaradzić palącym problemom socjalnym. Zapewniają one w trwałe sposoby lokalne miejsca pracy, których nie można „przekazać do obsługi zewnętrznej”. Pomagają także w stabilizowaniu gospodarki przez zapobieganie powstawaniu baniek spekulacyjnych na rynku nieruchomości oraz w zwalczaniu zmiany klimatu i ubóstwa energetycznego. Ponadto KR podkreśla, że mieszkalnictwo socjalne odgrywa kluczową rolę w rozwiązywaniu

problemu bezdomności i realizacji strategii w zakresie mieszkalnictwa i zapobiegania bezdomności, do których nawołuje Komisja.

42. Przyjmuje z zadowoleniem włączenie problemu bezdomności do „Pakietu dotyczącego inwestycji społecznych” jako priorytetu tematycznego i wzywając państw członkowskich do „zwalczania bezdomności poprzez zastosowanie kompleksowych strategii opartych na zasadach prewencji i podejściach opierających się na kwestiach dotyczących mieszkalnictwa oraz dokonania przeglądu przepisów i praktyk dotyczących eksmisji, biorąc pod uwagę najważniejsze ustalenia wytycznych dotyczących zwalczania bezdomności zawartych w niniejszym pakiecie”. W tym kontekście KR wzywa Komisję do opracowania konkretnych ram UE na rzecz wsparcia zainteresowanych podmiotów, a zwłaszcza odpowiednich władz krajowych, regionalnych i lokalnych, w zwalczaniu bezdomności, uwzględniając opinię z inicjatywy własnej Komitetu Regionów w tej sprawie.

43. Podkreśla, że jeśli chcemy odnieść sukces w realizacji naszych celów społecznych, musimy zreformować nasze podejście, tak aby poprawić jakość rezultatów dla beneficjentów oraz zapewnić skuteczność i efektywność. Konieczne są innowacje społeczne w zwalczaniu ubóstwa i wykluczenia społecznego, które powinny być uwzględnione w przepisach dotyczących funduszy strukturalnych, lecz również winny odgrywać istotną rolę w programie „Horyzont 2020”, a także uzyskać wsparcie ze strony Programu Unii Europejskiej na rzecz przemian i innowacji społecznych. W tym celu inicjatywy przewodnie strategii „Europa 2020”, a zwłaszcza europejska platforma przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu, powinny stanowić ramy odniesienia, aby skuteczniej dążyć do wyznaczonych celów.

44. Wskazuje, że współczesne społeczeństwa polegają na nauce i technologii nie tylko po to, aby pobudzać wzrost gospodarczy, lecz także po to, aby zwiększyć dobrobyt obywateli i zapewnić postęp. Jednak interakcja między nauką i badaniami z jednej strony a społeczeństwem i obywatelami z drugiej strony jest często niewystarczająca, a czasami w ogóle nie występuje. Dlatego też w przyszłości przy finansowaniu europejskich badań naukowych powinno się zwracać uwagę nie tylko na nauki ścisłe, lecz także na nauki społeczne i humanistyczne, tak aby rozwinąć w sposób praktyczny odpowiednią wiedzę o problemach i jakości życia w niektórych dzielnicach miast i na słabo zaludnionych obszarach oraz rozpowszechniać taką praktycznie istotną wiedzę wśród osób odpowiedzialnych za planowanie przestrzenne i politykę miejską. KR zaleca w szczególności opracowywanie planów nowoczesnych badań oceniających, aby uzyskać systematyczną wiedzę na temat skuteczności działań politycznych i powodów ich „funkcjonowania” w odniesieniu do określonych grup i w określonych warunkach. Przyjmuje z zadowoleniem inicjatywy podejmowane przez Komisję na rzecz wsparcia innowacji społecznych i wysiłków na rzecz dzielenia się informacjami o doświadczeniach w zakresie innowacji.

45. Zwraca uwagę na fakt, że od 1989 r. w polityce regionalnej promuje się zrównoważony rozwój miast. Przez fundusze strukturalne polityka regionalna inwestuje w projekty promujące dobre sprawowanie rządów na szczeblu lokalnym, zapewnia zrównoważone środowisko miejskie, wspiera

włączenie społeczne i równość, prowadzi do regeneracji obszarów miejskich i wspiera wzrost gospodarczy i tworzenie miejsc pracy. Jeśli chodzi o bliskość władz lokalnych i regionalnych w odniesieniu do obywateli i ich wiedzę specjalistyczną na temat lokalnych potrzeb i aspiracji, należy podkreślić, że obecna struktura finansowania powinna być w większym stopniu możliwa do dostosowania do lokalnych potrzeb, co umożliwiłoby miastom i obszarom miejskim podjęcie większej odpowiedzialności i przyjęcia na siebie roli przywódczej w koordynowaniu zintegrowanego podejścia na szczeblu miasta lub obszaru metropolitalnego. By wspierać spójność terytorialną i zintegrowane podejścia oparte na konkretnych obszarach, należy usprawnić koordynację EFS i EFRR.

46. Przyjmuje z zadowoleniem propozycję dotyczącą przeznaczenia przez każde państwo członkowskie co najmniej 20 % środków z EFS na wspieranie integracji społecznej i walkę z ubóstwem. KR chciałby, aby w dziedzinie tej dodatkowo zapewniono, że środkami finansowymi zarządza się odpowiednio i kieruje je do tych, którzy najbardziej potrzebują pomocy. Może to oznaczać, że w każdym państwie członkowskim środki będą rozdzielane na szczeblu regionalnym, a nie centralnie, na podstawie ogółu czynników decydujących o większej potrzebie wsparcia (wskaźniki ubóstwa, PKB na mieszkańca, zatrudnienie, stopień skolaryzacji, imigracja itp.).

47. Wzywa do natychmiastowego wdrożenia inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych (YEI) i podkreśla potrzebę uwzględnienia w systemach gwarancji dla młodzieży młodych ludzi w wieku do 30 lat. Popiera zalecenie Komisji dotyczące gwarancji dla młodzieży, przewidujące podjęcie odpowiednio wcześniej interwencji wobec osób, którym grozi to, że znajdą się poza systemem edukacyjnym, rynkiem pracy lub programami szkoleń. Podkreśla kluczową rolę władz lokalnych i regionalnych w jej wdrażaniu. Wyraża głębokie zaniepokojenie brakiem odpowiednich funduszy przeznaczonych na inicjatywę na rzecz zatrudnienia ludzi młodych (YEI) w całym przyszłym okresie programowania (6 mld EUR) i wzywa do pilnej, znacznej koncentracji wydatków na nową linię budżetową YEI w pierwszych latach wieloletnich ram finansowych. Kryteria kwalifikowalności NUTS II powinny opierać się nie tylko na warunku 25 % bezrobocia wśród młodzieży, lecz uwzględnić istotne odchylenie na szczeblu NUTS II od średniej stopy bezrobocia w ujęciu krajowym.

48. Wskazuje, że wobec tego EFS powinien lepiej odpowiadać na rzeczywiste potrzeby obywateli, pozostawiając władzom lokalnym i regionalnym więcej swobody przy ustalaniu celów na szczeblu lokalnym. Władze te powinny brać udział w kształtowaniu priorytetów EFS i w zarządzaniu środkami tego funduszu. Gdy chodzi o ustawodawstwo, rozporządzenie w sprawie przyszłego EFS powinno przewidywać większą rolę władz lokalnych i regionalnych w zarządzaniu strategicznym tym funduszem. KR opowiada się także za wprowadzeniem wobec władz zarządzających EFS obowiązku wykazania, że władze lokalne i regionalne brały udział w ustalaniu priorytetów programów operacyjnych, a następnie w zarządzaniu strategicznym EFS.

49. Uważa w szczególności, nawiązując do swoich wcześniejszych opinii w sprawie agendy miejskiej UE oraz szczytu kopenhaskiego zorganizowanego przez KR w 2012 r., że istnieje kilka możliwości wzmocnienia faktycznego udziału miast, takich jak: programy operacyjne wyraźnie skoncentrowane na tematyce miejskiej, udział miast jako organów pośredniczących i w zarządach, komitetach zarządzających i grupach doradczych EFS, a także współpraca władz zarządzających EFS z miastami przy tworzeniu i realizacji programów. W przypadku niektórych dużych miast wskazane jest posiadanie własnych programów operacyjnych.

50. Apeluje do EFS o propagowanie innowacyjnych modeli usług oraz o nowe ramy prawne mające ułatwić i finansować rozwój usług dla danej społeczności lokalnej z myślą o wsparciu środków w zakresie polityki rynku pracy.

51. Zauważa, że budżet wspólnej polityki rolnej (WPR) jest pięciokrotnie wyższy od budżetu EFS. Jest to oczywiście związane z faktem, że WPR jest wyłącznie wspólną polityką UE, podczas gdy finansowanie polityki społecznej polega w bardzo dużym stopniu na budżetach krajowych i budżetach jednostek szczebla niższego od krajowego. Jednak ta nierównowaga może być również interpretowana przez społeczeństwo jako przyznanie niższego priorytetu polityce społecznej UE. Dlatego też KR podkreśla, że nowemu zainteresowaniu polityką społeczną UE musi towarzyszyć wzrost środków przeznaczanych na EFS.

52. Przyjmuje z zadowoleniem podejście oparte na zintegrowanych inwestycjach terytorialnych w nowym okresie funduszy strukturalnych na rzecz konsolidacji rozwoju społecznego, gospodarczego i fizycznego. Z uwagi na kluczowe znaczenie miast dla spójności społecznej, gospodarczej i terytorialnej próg wsparcia ze strony UE powinien być znacznie wyższy niż proponowane dotąd minimalne 5 %.

53. Zauważa, że rygorystyczne przepisy unijne dotyczące zamówień publicznych i pomocy państwa powinny być lepiej zharmonizowane z polityką społeczną, co sprawi, że będzie ona kształtowana i wdrażana bardziej efektywnie. KR wnosi, aby z myślą o nadaniu kształtu tej harmonizacji Komisja Europejska przedstawiła wniosek dotyczący ulepszenia jakości i dostępności usług socjalnych użyteczności publicznej na podstawie art. 114 TFUE.

54. Zaleca, aby dokument ten został wdrożony w ścisłej synergii z innymi dokumentami roboczymi służb Komisji, co zapewni jego konsekwentne i skuteczne wdrożenie. KR zachęca Komisję do przyjęcia całościowego podejścia do tego zagadnienia i do bezpośredniego zaangażowania się w ten proces wraz z władzami lokalnymi i regionalnymi.

55. Wzywa Komisję do opracowania konkretnego planu wdrażania pakietu dotyczącego inwestycji społecznych. Powinien on zawierać mechanizmy monitorowania, koordynacji, wymiany transgranicznej i wzajemnego uczenia się dotyczące priorytetów tematycznych, takich jak bezrobocie młodzieży, oświata, bezdomność, ubóstwo dzieci oraz opieka nad osobami niepełnosprawnymi i niesamodzielnymi. W ramach semestru europejskiego powinno się przeprowadzać konsultacje z władzami lokalnymi i regionalnymi w sprawie sporządzania rocznych analiz wzrostu gospodarczego. Władze te muszą także odgrywać większą rolę w procesie monitorowania. Powinno się nakłaniać państwa członkowskie do zwiększania stopnia, w jakim władze lokalne i regionalne uczestniczą w konsultacjach, są informowane i biorą udział w procesie decyzyjnym, ponieważ wiele inwestycji społecznych stanowi podstawowy obszar działań władz lokalnych i regionalnych.

Bruksela, 9 października 2013 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Opinia Komitetu Regionów – Plan działania na rzecz przedsiębiorczości do 2020 r.

(2013/C 356/12)

KOMITET REGIONÓW

- Uznaje znaczenie planu działania i podkreśla wagę koordynowania przez władze działań na szczeblu ponadnarodowym, krajowym, a zwłaszcza regionalnym i lokalnym, aby skutecznie wdrożyć cele planu.
- Podkreśla, że zaangażowanie władz lokalnych i regionalnych oraz zainteresowanych podmiotów we wdrażanie planu działania ma ogromne znaczenie, ponieważ władze samorządowe znajdują się najbliżej MSP i podmiotów oferujących usługi wsparcia dla przedsiębiorstw, a większość MSP działa na rynkach lokalnych i regionalnych, na których jest mocno zakorzeniona.
- Zwraca uwagę, że Nagroda dla Europejskiego Regionu Przedsiębiorczości (EPR), przyznawana przez Komitet Regionów od 2010 r., może służyć za europejski model rozwoju i wdrażania strategii politycznych sprzyjających przedsiębiorczości, a także odpowiednio dostosowanego wsparcia dla MSP i perspektywicznych strategii.
- Zaznacza, że należy przypisać większe znaczenie samozatrudnieniu i rozwojowi przedsiębiorstw oraz postrzegać je jako realistyczną i pożądaną alternatywę. Podkreśla, jak duże znaczenie ma dalsze propagowanie przedsiębiorczości społecznej jako wiarygodnej alternatywy dla tradycyjnej przedsiębiorczości zarówno w formie nastawionej, jak i nienastawionej na zysk.
- Podkreśla, że Europa powinna z powodzeniem przedstawiać młodym ludziom przedsiębiorczość jako wiarygodną i obiecującą ścieżkę kariery, pobudzając tym samym ducha przedsiębiorczości. Zwraca uwagę, że władze lokalne i regionalne mają uprawnienia do wspierania kształcenia i uwzględnienia przy tym wymiaru związanego z przedsiębiorczością.

Sprawozdawca	Paweł ADAMOWICZ (PL/PPE), prezydent miasta Gdańska
Dokument źródłowy	Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Plan działania na rzecz przedsiębiorczości do 2020 r. Pobudzanie ducha przedsiębiorczości w Europie”
	COM(2012) 795 final

I. ZALECENIA POLITYCZNE

KOMITET REGIONÓW

1. Z zadowoleniem przyjmuje komunikat Komisji „Plan działania na rzecz przedsiębiorczości do 2020 r. Pobudzanie ducha przedsiębiorczości w Europie”, którego celem jest wzmocnienie kultury przedsiębiorczości w Europie, ułatwienie dostępu do finansowania, świadczenie wysokiej jakości usług wsparcia dla przedsiębiorstw, opracowywanie wzorców i docieranie do konkretnych grup.

2. Przypomina o swoim pełnym poparciu dla działań ukierunkowanych na krzewienie przedsiębiorczości i likwidowanie barier stojących na drodze rozwoju MŚP, a tym samym uznaje rolę tych przedsiębiorstw w zwiększaniu konkurencyjności Unii Europejskiej.

3. Podkreśla, że wszystkie władze na wszystkich poziomach sprawowania rządów muszą podejmować starania, by usprawnić procedury związane z udzielaniem zezwoleń, nadzorem i innego rodzaju wykonywaniem władzy publicznej. Samorządy powinny dążyć do uproszczenia przekazywania informacji, standaryzacji pojęć oraz systemów organizacji, które w sposób zautomatyzowany mogą pobierać informacje z innych systemów organizacji i baz danych.

4. Wskazuje na wagę szybkiego wdrożenia przyjętych już postanowień. Dalsze teoretyczne dyskusje nie posłużą rozwojowi otoczenia sprzyjającego przedsiębiorczości.

5. Podkreśla, że ostatnie pogorszenie koniunktury było niezwykle trudne dla małych i średnich przedsiębiorstw w UE, szczególnie w regionach peryferyjnych, w których coraz częściej dochodzi do bankructwa firm.

6. Odnotowuje istotne znaczenie odpowiedniego otoczenia sprzyjającego przedsiębiorczości oraz w pełni funkcjonującego rynku wewnętrznego dla ożywienia gospodarczego, wzrostu i zwiększenia spójności społecznej w Europie.

7. Podkreśla, że lokalne i regionalne otoczenie biznesu jest istotnym czynnikiem powodzenia. Należy podjąć kroki zmierzające do rozwinięcia zdolności innowacyjnych oraz hołdować kulturze sprzyjającej otwartej innowacji, której kamieniem

węgielnym są skuteczne wykorzystywanie wiedzy z różnych źródeł, dialog motywacyjny, współpraca i współtworzenie.

8. Sądzi, że plan działania jest potrzebny jako zachęta do utworzenia warunków sprzyjających przedsiębiorcom w ramach jednolitego rynku, co przyczyniłoby się do ożywienia gospodarczego w całej Unii.

9. Popiera priorytety wyznaczone w planie działania w ramach 3 filarów, a mianowicie rozwijanie kształcenia i szkolenia z zakresu przedsiębiorczości, tworzenie odpowiedniego otoczenia biznesowego i wzorców oraz docieranie do konkretnych grup. Z zadowoleniem przyjmuje oczekiwane rezultaty planu działania.

10. Zaznacza, że należy przypisać większe znaczenie samozatrudnieniu i rozwojowi przedsiębiorstw oraz postrzegać je jako realistyczną i pożądaną alternatywę. Są to elementy niezbędne do wzmocnienia konkurencyjności gospodarki europejskiej, dlatego w tych aspektach wymagane jest wsparcie wielopoziomowe i zintegrowane. Oznacza to, że na wszystkich szczeblach władzy należy przedsięwziąć środki w celu istotnego zmniejszenia biurokracji wobec osób samozatrudnionych, poprawy ich zabezpieczenia społecznego i uprawnień emerytalnych oraz złagodzenia presji fiskalnej.

11. Odnotowuje niewystarczającą reprezentację kobiet w przedsiębiorstwach (tylko 30 % wszystkich przedsiębiorców to kobiety) oraz istotny wpływ szkoleń uwzględniających wymiar płci i wsparcia mającego na celu zwiększenie liczby kobiet-przedsiębiorców. Apeluje o tworzenie specjalnych ośrodków przedsiębiorczości kobiet.

12. Ponawia skierowany do Komisji apel, przedstawiony w ostatnich opiniach w sprawie polityki przemysłowej ⁽¹⁾ i regionalnej pomocy państwa ⁽²⁾, by zajęła się „wpływem progów” związanym z określeniem kategorii przedsiębiorstw oraz zmieniła definicję MŚP. Komisja powinna zatem „udoskonalic swą zdolność analizy i instrumenty wspierania przedsiębiorstw”, rozważając „w tym celu możliwości utworzenia – zaakceptowanej przez nią w odniesieniu do przemysłu rolno-spożywczego – nowej kategorii pośredniej przedsiębiorstw, pomiędzy MŚP a dużym przedsiębiorstwem, w których liczba pracowników waha się od 250 do 750, a obroty nie przekraczają

⁽¹⁾ Opinia KR-u z 11 kwietnia 2013 r., CDR2255-2012_00_00_TRA_AC, pkt 18.

⁽²⁾ Opinia KR-u z 31 stycznia 2013 r., CDR2232-2012_00_00_TRA_AC, pkt 45.

200 mln euro”. „Komitet Regionów wzywa też do przemyślenia w tym kontekście kwestii uwzględnienia przedsiębiorstw o średniej wielkości powstałych z MŚP, szybko rozwijających się, liczących od 250 do 5 000 pracowników”, które będą podstawą przyszłego bogactwa Europy. Te nowe kategorie przedsiębiorstw mogłyby korzystać z „odpowiednich progów pomocowych, wyższych niż przyznawane dużym przedsiębiorstwom, a niższych od tych przyznawanych MŚP”.

13. Podkreśla, że rzemiosło – element sektora MŚP – odgrywało i nadal odgrywa ważną rolę w stymulowaniu wzrostu gospodarki europejskiej jako podstawa rozwoju przemysłowego, tak więc jego szczególne potrzeby powinny zostać w dużym stopniu uwzględnione. Dotyczy to szczególnie rozwoju i wspierania centrów szkolenia zawodowego.

14. Pragnie podkreślić szczególną rolę przedsiębiorstw sektora gospodarki społecznej i solidarnej. Sprzyjają one działalności gospodarczej i więzi społecznej na obszarach znajdujących się w trudnej sytuacji i wypełniają zadania leżące w interesie ogólnym uzasadniające ich szczególne traktowanie, zwłaszcza jeśli chodzi o regulacje dotyczące wielkości interwencji publicznych.

15. Zaznacza, że dalsza dezindustrializacja może mieć wpływ na zatrudnienie i dobrobyt w Europie. UE powinna zatem dążyć do reform strukturalnych, które zwiększą jej konkurencyjność w sferze międzynarodowej w tym zwłaszcza w obszarze potencjału przemysłowego.

16. Zgadza się, że rola przedsiębiorców w społeczeństwie zasługuje na większe uznanie i należy ją znacznie wzmocnić.

17. Z zadowoleniem przyjmuje otwarte i sprzyjające włączeniu podejście omawianego planu działania, który jest skierowany do dużej grupy podmiotów w celu zaangażowania rozmaitych MŚP, rozpoczynających działalność przedsiębiorców i potencjalnych nowych przedsiębiorców.

18. Zobowiązuje się wspierać wizję Europy bardziej przedsiębiorczej oraz pełne wdrożenie na poziomie lokalnym i regionalnym „Planu działania na rzecz przedsiębiorczości do 2020 r.” i programu „Small Business Act” dla Europy.

19. Jest rozczarowany, iż niewystarczająco uznano w planie działania rolę władz lokalnych i regionalnych mimo faktu, że władze te mają do odegrania niekwestionowaną istotną rolę w realizacji wszystkich celów ustalonych w ramach 3 głównych filarów planu działania.

20. Podkreśla kluczową rolę władz lokalnych i regionalnych w najważniejszych obszarach planu działania, tj. kształceniu

i szkoleniu, zapewnianiu przejrzystych praktyk administracyjnych, tworzeniu otoczenia wspierającego przedsiębiorców i promowaniu przedsiębiorczości.

21. Podkreśla, że władze lokalne i regionalne we wszystkich państwach członkowskich podjęły już istotne starania i rozpoczęły inicjatywy w dziedzinach objętych planem działania.

22. Jest rozczarowany, iż rola władz lokalnych i regionalnych we wdrażaniu planu działania nie została odpowiednio uwzględniona, a o wymiarze regionalnym wspomina się jedynie jako o elemencie horyzontalnej sieci wspierania przedsiębiorstw.

23. Podkreśla, że zaangażowanie władz lokalnych i regionalnych oraz zainteresowanych podmiotów we wdrażanie planu działania ma ogromne znaczenie, ponieważ władze samorządowe znajdują się najbliżej MŚP i podmiotów oferujących usługi wsparcia dla przedsiębiorstw, a większość MŚP działa na rynkach lokalnych i regionalnych, na których jest mocno zakorzeniona.

24. Podkreśla centralną rolę władz lokalnych i regionalnych w stwarzaniu bodźców organizacyjnych i politycznych, które uwolniłyby synergię współpracy pomiędzy zakorzenionymi w regionach podmiotami, takimi jak izby handlowe lub rzemieślnicze, organizacje zawodowe, ośrodki technologiczne, parki technologiczne, inkubatory przedsiębiorczości, uczelnie wyższe, klastry itp., będącymi odpowiednimi partnerami wspierającymi MŚP, rozpoczynających działalność przedsiębiorców, szybko rozwijające się nowe przedsiębiorstwa i inne podmioty w realizacji ich projektów.

25. Zaznacza, że podmioty lokalne i regionalne są odpowiedzialne za kształtowanie regionalnych strategii z zakresu przedsiębiorczości, które można wspierać bardziej zdecydowanie niż dotychczas w kolejnych ramach finansowych UE, zwłaszcza poprzez fundusze strukturalne.

26. Podkreśla fakt, że zwiększenie pomocy publicznej i wsparcia jest niezbędne, jeżeli innowacyjne MŚP i nowo powstające przedsiębiorstwa mają mieć zapewnione publiczne dobra i usługi, informacje, wiedzę i finansowanie, w tym z zakresu rozwoju zarządzania i szkoleń, zwłaszcza w dziedzinie planów finansowych, strategii i marketingu dla postępujących przedsiębiorców.

27. Sądzi, że istnieje potrzeba usprawnienia podejścia i procesów stosowanych przez wiele banków do oceny ryzyka związanego z działalnością gospodarczą oraz finansowania nowych przedsiębiorstw i MŚP. Kwestię tę należy potraktować priorytetowo tam, gdzie władze publiczne nadal udzielają wsparcia bankom.

28. Zwraca uwagę, że Nagroda dla Europejskiego Regionu Przedsiębiorczości (EPR), przyznawana przez Komitet Regionów od 2010 r., może służyć za europejski model rozwoju i wdrażania strategii politycznych sprzyjających przedsiębiorczości, a także odpowiednio dostosowanego wsparcia dla MŚP i perspektywicznych strategii. Poprzez Nagrodę dla Europejskiego Regionu Przedsiębiorczości można również wspierać rozwój lokalnych i regionalnych partnerstw „Small Business Act” (SBA) jako „partnerstw przedsiębiorczości”, co ułatwiłoby realizację celów planu działania i programu COSME.

29. Odnotowując zasadniczą rolę MŚP jako głównych motorów wzrostu gospodarczego i tworzenia miejsc pracy (85 % nowych miejsc pracy w UE w latach 2002–2010 powstało dzięki MŚP), podkreśla wyzwania stojące przed władzami lokalnymi i regionalnymi w zakresie docierania do MŚP i dostosowywania wsparcia do potrzeb różnych rodzajów MŚP – zwłaszcza mikroprzedsiębiorstw – oraz zapewnienia im jak najlepszych środków wsparcia.

30. Odnotowuje, że choć władze samorządowe odgrywają fundamentalną rolę w usuwaniu barier hamujących przedsiębiorczość, UE pełni istotną funkcję w tym procesie, zapewniając sprawne funkcjonowanie jednolitego rynku i poprawiając otoczenie biznesowe.

31. Uznaje znaczenie planu działania i podkreśla wagę koordynowania przez władze działań na szczeblu ponadnarodowym, krajowym, a zwłaszcza regionalnym i lokalnym, aby skutecznie wdrożyć cele planu.

32. Mając na uwadze horyzontalny i przekrojowy charakter projektów wspierających przedsiębiorczość, podkreśla potrzebę wzmocnionej współpracy między różnymi dyrekcjami generalnymi Komisji.

33. Uwzględniając powyższe uwagi, wzywa Komisję do zapewnienia pełnej komplementarności pomiędzy różnymi unijnymi programami finansowania przedsiębiorstw, zwłaszcza pomiędzy programem COSME, funduszami strukturalnymi i programem „Horyzont 2020”, by jak najlepiej wykorzystywać synergię i uniknąć niepotrzebnego powielania działań.

34. Zaznacza, że ewentualne powielanie wysiłków mogłoby okazać się nieefektywne i nieskuteczne i dlatego apeluje o usprawnienie i skoordynowanie strategii politycznych wdrażanych na różnych poziomach sprawowania rządów.

35. Mając na uwadze wagę problemu, domaga się bardziej szczegółowych informacji na temat konkretnych środków finansowych przeznaczonych na wdrażanie różnych zaproponowanych działań.

36. Jest zawiedziony, iż Komisja nie uwzględniła specyfiki różnorodnych kultur i ekosystemów przedsiębiorczości

występujących w poszczególnych regionach europejskich; istnieją znaczne różnice między „starymi” i „nowymi” państwami członkowskimi, obszarami metropolitalnymi i niemetropolitalnymi, jak też regionami centralnymi i peryferyjnymi.

37. Wzywa władze lokalne i regionalne do wykazania większego zainteresowania propagowaniem dynamiki przedsiębiorstw i stymulowaniem zrównoważonego wzrostu poprzez innowacyjne przedsiębiorstwa w swoich regionach.

38. Zwraca uwagę na środki służące wdrażaniu nowatorskiej przedsiębiorczości, którą uznaje się za kamień węgielny leżący u podstaw wykorzystania funduszy strukturalnych i inteligentnej specjalizacji.

39. Wzywa władze szczebla regionalnego i lokalnego do opracowania programów operacyjnych w taki sposób, by z góry przewidzieć w nich dostosowane do konkretnych potrzeb środki sprzyjające realizacji celów planu działania i zapewnić odzwierciedlenie różnorodności i równości płci w partnerstwach dotyczących funduszy strukturalnych.

40. Podkreśla, że przyznawana przez Komitet Regionów Nagroda dla Europejskiego Regionu Przedsiębiorczości to dobry przykład pokazujący, że regiony mogą opracować strategie perspektywiczne, ze szczególnym uwzględnieniem przedsiębiorczości i dostosowania wsparcia do potrzeb MŚP, aby skuteczniej stawić czoła wspólnym wyzwaniom i specyficznym problemom poszczególnych regionów.

41. Zwraca uwagę, że wszystkie regiony wyróżnione nagrodą dla ERP (2011–2013) podjęły nowe ciekawe działania lub rozwinęły te już istniejące w celu kształtowania regionalnej polityki gospodarczej.

42. Wzywa do dalszego rozwoju „sieci ERP”. W tym kontekście program przewodni Komisji Europejskiej COSME na lata 2014–2020 mógłby być jednym z odpowiednich narzędzi.

43. Wnosi o realizację celów wytyczonych w programie COSME (Programie na rzecz konkurencyjności przedsiębiorstw i MŚP), który ma ułatwić MŚP dostęp do finansowania, stworzyć otoczenie sprzyjające zakładaniu przedsiębiorstw i ich rozwojowi, zachęcać do kultury przedsiębiorczości w Europie, zwiększać trwałą konkurencyjność przedsiębiorstw UE, pomagać małym przedsiębiorstwom w rozszerzaniu działalności poza kraj ojczysty oraz usprawnić ich dostęp do rynków.

44. Z zadowoleniem przyjmuje zamiar Komisji uproszczenia zarządzania programem COSME w porównaniu z poprzednim programem na rzecz konkurencyjności i innowacyjności (2007–2013), by zmniejszyć koszty administracyjne i zamiast tego skupić się na zapewnieniu lepszych środków wsparcia przedsiębiorstw.

45. Wzywa, by Komitet Regionów został zaproszony na przyszłe posiedzenia komitetu zarządzającego programem COSME.

46. Zaznacza, że plan działania powinien skupić się na ogólnych ramach polityki i wyraża rozczarowanie, iż Komisja postrzega kwestię przedsiębiorczości głównie jako wyzwanie ilościowe (zwiększenie liczby przedsiębiorstw).

47. Zwraca uwagę na środki, które przyczyniają się do znacznego wzrostu działalności nowych przedsiębiorstw związanych z uniwersytetami i innymi instytucjami edukacyjnymi. Kluczowym narzędziem jest tu przekształcanie sprawdzonych przykładów wybitnych rozwiązań w modele, tak by można je było powielić w całej UE.

48. Podkreśla, że innowacyjne i konkurencyjne przedsiębiorstwa są kluczem do wzrostu gospodarczego. Ponadto istnieje potrzeba szczególnego zachęcania ich do rozwijania działalności i konkurencyjności na rynkach globalnych. Niezbędne jest wspieranie rozwoju wydajnych przedsiębiorstw, aby regiony pozostające w tyle mogły nadrobić braki (konwergencja), a pozostałe utrzymać poziom konkurencyjności na rynkach międzynarodowych.

49. Wyraża zaniepokojenie, że z powodu zmian demograficznych wielu przedsiębiorców prowadzących rodzinne firmy osiągnie wkrótce wiek emerytalny, lecz nie wszyscy będą w stanie znaleźć następców, co może zagrozić przyszłości firmy i miejscom pracy.

50. Uważa, że aby ułatwić umiędzynarodowianie przedsiębiorstw, należy zwiększać znajomość języków obcych zarówno wśród przedsiębiorców, jak i wśród studentów i uczniów. Trzeba również poszerzyć wiedzę na temat możliwości oferowanych przez wspólny rynek UE i rynek globalny.

51. Przypomina, że fundusze UE powinny być także wykorzystywane do ułatwienia stosowania w przedsiębiorczości modelu mistrz-uczeń. Przekazywanie wiedzy pomiędzy pokoleniami tworzy znaczną wartość dodaną, ponieważ starsi pracownicy mogą przekazywać młodszemu swój sposób myślenia i wiedzę fachową, a młodsi mogą wnieść nowe pomysły i entuzjazm. Dlatego też model mistrz-uczeń działa w obie strony⁽³⁾.

52. Zaznacza, że podmioty lokalne i regionalne wspierające przedsiębiorstwa powinny podwoić wysiłki, by MŚP mogły skorzystać w pełni z ogromnego potencjału jednolitego rynku UE. Dlatego Europejska Sieć Przedsiębiorczości powinna kontynuować swoje działania.

53. Podkreśla, że inne podmioty regionalne, takie jak podmioty udzielające wsparcia przedsiębiorstwom, uniwersytety, ośrodki transferu technologii, klastry itp., powinny zmienić

rodzaj swojego zaangażowania w rozwój regionalny, aby określić najlepsze modele współpracy umożliwiające przedsiębiorstwom z danego regionu otrzymanie kompleksowej i profesjonalnej pomocy w zdobywaniu nowych rynków.

54. Zgadza się, że oprócz zacieśniania współpracy i partnerstw, regiony UE muszą być również w stanie określić własny potencjał wzrostu i wyzwolić potencjał innowacyjny w sektorach mniej i bardziej zaawansowanych technologii, opracowując np. strategię inteligentnej specjalizacji zgodne z warunkami panującymi w danym regionie.

55. Odnawia, że dla niektórych regionów europejskich kluczowe technologie wspomagające (nowoczesne materiały, nanotechnologia, mikro- i nanoelektronika, biotechnologia i fotonika) mogłyby mieć największe znaczenie w stymulowaniu wzrostu i tworzenia nowych miejsc pracy. Sektory te wiążą się z przechodzeniem na niskoemisyjną gospodarkę opartą na wiedzy. Przedsiębiorcy aktywni w dziedzinie tych technologii mogliby znacznie przyczynić się do stawienia czoła obecnym wyzwaniom społecznym i unowocześnienia unijnego przemysłu.

56. Podkreśla znaczenie, jakie wraz z tradycyjną przedsiębiorczością ma przyspieszenie działań w celu wyraźnego zwiększenia we wszystkich państwach członkowskich przedsiębiorczości akademickiej wśród doktorantów i osób, które uzyskały tytuł doktora.

57. Podkreśla, że UE posiada kompetencje wspierające w obszarach objętych planem działania, z zastrzeżeniem zasady pomocniczości. Zwraca przy tym uwagę na fakt, że plan działania jest systemem dobrowolnym dla władz lokalnych i regionalnych.

58. Dostrzega, że proponowane działania UE są konkretnie ukierunkowane na niedociągnięcia polityki i niedoskonałości rynku, takie jak asymetria informacji, którym można zaradzić jedynie na szczeblu UE. Są więc one zgodne z Traktatem z Lizbony.

59. Przyznaje, że plan działania jest zgodny z zasadą proporcjonalności. Rozmiar i skala planowanych działań UE mają przynieść pozytywne skutki poprzez efekt pobudzania (*crowding-in*) i efekt mnożnikowy, które mają zaradzić konkretnym niedociągnięciom rynku.

Promowanie kształcenia i szkolenia z zakresu przedsiębiorczości

60. Podkreśla, że Europa powinna z powodzeniem przedstawiać młodym ludziom przedsiębiorczość jako wiarygodną i obiecującą ścieżkę kariery, pobudzając tym samym ducha przedsiębiorczości.

⁽³⁾ CdR 14/2012 fin, ECOS-V-025, pkt 64.

61. Zwraca uwagę, że władze lokalne i regionalne mają uprawnienia do wspierania kształcenia i uwzględnienia przy tym wymiaru związanego z przedsiębiorczością.

62. Podkreśla, że należy uznać zdolność władz lokalnych i regionalnych do wspierania przedsiębiorczości.

63. Wzywa lokalne i regionalne podmioty organizujące szkolenia i odpowiedzialne za systemy edukacji, by przedstawiane oferty (nauczania formalnego i nieformalnego) były lepiej dostosowane do potrzeb konkretnych odbiorców szkoleń z zakresu przedsiębiorczości i biznesu.

64. Podkreśla również znaczenie europejskich ram kluczowych kompetencji, gdzie przedsiębiorczość została uznana za bardzo ważną kompetencję, na równi z matematyką, technikami rozwiązywania problemów, komunikacją, językami obcymi i innymi kompetencjami.

65. Wzywa Komisję, by wspierała uczenie przedsiębiorczości w szkołach ogólnokształcących i wyższych, przy czym należy położyć nacisk na zdobywanie praktycznych umiejętności i nieformalne uczenie się w kontaktach między przedsiębiorcami a uczniami i studentami.

66. Wzywa władze lokalne i regionalne do zapewnienia lub podwyższenia jakości oferowanego obecnie kształcenia i szkolenia z zakresu przedsiębiorczości.

67. Podkreśla znaczenie programów kształtowania świadomości przedsiębiorczości oraz poszerzania umiejętności z nią związanych już od szkoły podstawowej, by wykształcić w młodych ludziach potencjał innowacji i chęć do eksperymentowania.

68. Sądzi, że władze lokalne i regionalne są w stanie zainicjować takie programy edukacyjne, dzięki którym pobudzano by ducha przedsiębiorczości młodzieży w specyficznych dla regionów sektorach gospodarki, przyczyniając się tym samym tak do rozwoju danej dziedziny gospodarczej, jak i całego regionu.

69. Podkreśla znaczenie dialogu między rozpoczynającymi działalność przedsiębiorcami i potencjalnymi przedsiębiorcami, np. propagowanego w europejskim programie „Erasmus” dla młodych przedsiębiorców.

70. Podkreśla, że niektóre regiony nagrodzone tytułem ERP poważnie zaangażowały się w ten program, a wyniki ich przedsiębiorców są bardzo zachęcające. Program oferuje przyszłym przedsiębiorcom szansę na szkolenie w MŚP, a doświadczeni przedsiębiorcy skorzystają jednocześnie ze świeżego spojrzenia młodych i zmotywowanych (przyszłych) przedsiębiorców, którzy inaczej patrzą na codzienne wyzwania firm (związane z produkcją lub bieżącymi procesami). Istnieje więc ogromny potencjał zwiększenia zdolności innowacji przedsiębiorstw zaangażowanych w te wymiany.

71. Podkreśla, jak duże znaczenie ma dalsze propagowanie przedsiębiorczości społecznej jako wiarygodnej alternatywy dla tradycyjnej przedsiębiorczości zarówno w formie nastawionej, jak i nienastawionej na zysk. Przedsiębiorczość społeczna może być bardzo korzystną działalnością gospodarczą, zwłaszcza z uwagi na to, że utrzymujący się kryzys finansowy i gospodarczy sprawia, że konieczne staje się prowadzenie bardziej zrównoważonej działalności z zakresu przedsiębiorczości.

Tworzenie środowiska, w którym przedsiębiorcy mogą odnosić sukcesy i rozwijać się

72. Stwierdza, że należy podnieść poziom świadomości w środowisku biznesu i przyszłych przedsiębiorców, by wykorzystać szanse oferowane przez jednolity rynek.

73. Zachęca Komisję i państwa członkowskie do sprawnego zniesienia nadal istniejących barier dla przedsiębiorczości, zgodnie z postanowieniami drugiego filaru planu działania. Ponadto jest zdania, że systemy zabezpieczenia społecznego nie powinny dyskryminować przedsiębiorców i osób samozatrudnionych.

74. Zwraca uwagę na fakt, iż stworzenie środowiska sprzyjającego rozwojowi przedsiębiorstw wymaga od władz publicznych inwestycji w dobrej jakości infrastrukturę zarówno w dziedzinie transportu, jak i technologii cyfrowych, co wymaga wsparcia ze strony Unii Europejskiej.

75. Stwierdza zwłaszcza, że w nadchodzących latach kilkaset tysięcy starszych właścicieli firm w Unii będzie musiało przekazać przedsiębiorstwo młodszemu pokoleniu lub je zamknąć. Stąd też trzeba wdrożyć strategię sukcesji firm oraz zwiększyć świadomość problemu. W związku z tym Komitet Regionów przypomina o swym wniosku sformułowanym w opinii w sprawie wytycznych dotyczących regionalnej pomocy państwa (*), by w ramach tych wytycznych uznać za kwalifikowalne przejmowanie działalności.

76. Zgadza się, że należy uprościć procedury upadłościowe, aby dać przedsiębiorcom drugą szansę.

Krzewienie wzorców i ducha przedsiębiorczości wśród konkretnych grup docelowych

77. Uważa za istotne systematyczne zmniejszanie obciążeń biurokratycznych związanych z rozpoczynaniem bądź rozszerzaniem działalności i zakładaniem przedsiębiorstw.

78. Popiera pomysł, by propagować przedsiębiorczość w konkretnych grupach docelowych, pamiętając o specyficznych wyzwaniach, przed którymi stoją.

79. Podkreśla zasadniczą rolę starszych przedsiębiorców w gospodarce UE i zwraca uwagę, że ze względu na obserwowane procesy demograficzne najpewniej będzie ona jeszcze większa.

(*) Opinia KR-u z 31 stycznia 2013 r., CDR2232-2012_00_00_TRA_AC, pkt 49.

80. Z zadowoleniem przyjmuje fakt, że w planie działania interpretuje się rolę osób starszych jako cenny zasób przedsiębiorczości w UE, co ułatwia potencjalną synergię z polityką społeczną mającą na celu nasilenie działalności gospodarczej pokolenia osób mających więcej niż 50 lat.

81. Podkreśla, że ze względu na długie doświadczenie zawodowe starsi przedsiębiorcy posiadają ogromną wiedzę i mogą odegrać kluczową rolę w kształceniu nowego pokolenia biznesmenów, pomagając im założyć lub umocnić przedsiębiorstwa.

82. Podmioty wspierające przedsiębiorstwa na poziomie lokalnym i regionalnym muszą nadal opracowywać modele pracy umożliwiające starszym pracownikom, jeśli tego zapragną, utrzymanie aktywności zawodowej, a jednocześnie zwiększające zdolność do zatrudnienia studentów i przedsiębiorców rozpoczynających działalność (poprzez programy mentorskie).

83. W tym kontekście zaleca popularyzację w społeczeństwie postawy aktywnego starzenia się. Nie tylko przynosi ona korzyści bezpośrednio zainteresowanym, lecz może być także źródłem wzrostu gospodarczego i innowacji. Decydenci na poziomie lokalnym i regionalnym mogliby dogłębnie przestudiować i popularyzować wspaniały potencjał srebrnej gospodarki, co w dużej mierze będzie zależało od zmiany nastawienia do nowych strategii uwzględniających kwestię wieku.

84. Zaznacza, że niektóre regiony europejskie już podjęły działania, aby zwiększyć potencjał przedsiębiorczości konkretnych grup; zachęca pozostałe regiony do skorzystania ze zdobytej w ten sposób wiedzy. Dobry przykład stanowi tu program Principi Attivi realizowany przez region Puglia.

Zwiększanie potencjału innowacyjnego Europy poprzez przedsiębiorczość

85. Zgadza się, że ekologiczna gospodarka niesie ze sobą znaczny potencjał z zakresu innowacji. MŚP w Europie mogłyby w większym stopniu zaangażować się w tej dziedzinie.

86. Nawiązuje do ważnej roli inkubatorów przedsiębiorczości, inicjatyw związanych z klastrami i klastrów w transferze wiedzy naukowej, rozpowszechnianiu możliwej do zastosowania w praktyce wiedzy w gospodarce realnej oraz wzmacnianiu konkurencyjnej pozycji i siły przebicia przedsiębiorstw regionalnych. Zachęca także do komercjalizacji wiedzy naukowej.

87. Obiecujące przykłady można znaleźć w wielu regionach nagrodzonych tytułem ERP, gdzie dzięki inicjatywom związanym z klastrami i centrom inkubacji dla nowych przedsiębiorców powstały nowe produkty i usługi o dużym potencjale rozwojowym. Przykładami takich udanych inicjatyw są Eco World Styria (ERP 2013), Golm Science Park w Brandenburgii (ERP 2011) czy też park naukowy z inkubatorem w regionie Murcja (ERP 2011).

88. Z zadowoleniem przyjmuje wzmocnienie Europejskiej Sieci Przedsiębiorczości i zwiększenie budżetu na konkretny wspierany przez nią cel dotyczący poprawy dostępu do rynków.

89. Wzywa wszystkie zainteresowane podmioty regionalne do włączenia się do tej sieci, by mogły dotrzeć do różnego rodzaju MŚP i zacieśnić z nimi stosunki.

Bruksela, 9 października 2013 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Opinia Komitetu Regionów – Zielona księga „Długoterminowe finansowanie gospodarki europejskiej”

(2013/C 356/13)

KOMITET REGIONÓW

- Popiera podjętą we właściwym momencie inicjatywę Komisji w postaci zielonej księgi „Długoterminowe finansowanie gospodarki europejskiej” i z zadowoleniem przyjmuje rozpoczęcie poprzez ankietę szeroko zakrojonej debaty z myślą o przyszłym rozwoju UE. Celem debaty jest określenie, jak ulepszyć zapewnianie finansowania długoterminowego oraz jak wzmocnić i zdywersyfikować system finansowania inwestycji długoterminowych w Europie.
- Podziela zdanie Komisji, że kryzys finansowy osłabił zdolność europejskiego sektora finansowego do kierowania oszczędności na realizację inwestycji długoterminowych. Przede wszystkim kryzys finansowy i niestabilna sytuacja makroekonomiczna doprowadziły do atmosfery niepewności i niechęci do podejmowania ryzyka, szczególnie w przypadku państw członkowskich napotyających trudności finansowe.
- Ubolewa, że oferty długoterminowego finansowania i działania typowe dla inwestycji długoterminowych niedostatecznie uwzględniają specyfikę poziomu lokalnego i regionalnego.
- Wyraża ubolewanie, że UE ograniczyła konkurencję oraz pole manewru rządów w określonych obszarach inwestowania, które właśnie dla władz lokalnych i regionalnych mają szczególne znaczenie. Koordynacja i procedury uzyskania zezwoleń trwają zbyt długo i są skomplikowane, co obniża konkurencyjność Europy na rynku światowym i zwiększa atrakcyjność innych regionów świata w oczach inwestorów.

Sprawozdawca	Uno SILBERG (EE/EA), radny gminy Kose
Dokument źródłowy	Zielona księga Komisji Europejskiej „Długoterminowe finansowanie gospodarki europejskiej” COM(2013) 150 final

I. UWAGI OGÓLNE

KOMITET REGIONÓW

Inteligentny rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu

1. Popiera podjętą we właściwym momencie inicjatywę Komisji w postaci zielonej księgi „Długoterminowe finansowanie gospodarki europejskiej” i z zadowoleniem przyjmuje rozpoczęcie poprzez ankietę szeroko zakrojonej debaty z myślą o przyszłym rozwoju UE. Celem debaty jest określenie, jak ulepszyć zapewnianie finansowania długoterminowego oraz jak wzmocnić i zdwersyfikować system finansowania inwestycji długoterminowych w Europie.

2. Podziela zdanie Komisji, że kryzys finansowy osłabił zdolność europejskiego sektora finansowego do kierowania oszczędności na realizację inwestycji długoterminowych. Przede wszystkim kryzys finansowy i niestabilna sytuacja makroekonomiczna doprowadziły do atmosfery niepewności i niechęci do podejmowania ryzyka, szczególnie w przypadku państw członkowskich napotykających trudności finansowe.

3. Popiera stanowisko Komisji, że Europa stoi obecnie przed pilnym zadaniem sprowadzenia UE ponownie na drogę inteligentnego i trwałego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu. Jednocześnie należy zadbać o lepsze uwzględnienie specyfiki lokalnej i regionalnej, a także wyzwania, przed którymi stoją MŚP.

4. Podkreśla, że o przezwyciężeniu kryzysu gospodarczego, stawieniu czoła nowym wyzwaniom oraz o wytyczeniu i urzeczywistnieniu wspólnych celów zadecyduje przede wszystkim oparta na zasadzie pomocniczości i proporcjonalności wszechstronna i szeroko zakrojona współpraca instytucji unijnych, państw członkowskich, miast i regionów, władz lokalnych i regionalnych, a także grup interesów.

5. Jest zdania, że podniesienie średniej wartości dodanej tworzonej przez przedsiębiorstwa produkcyjne z sektorów, które cechują duże nakłady na zatrudnienie, może dać gospodarce skuteczny impuls do wzrostu. Wspieranie tego sektora za pomocą innowacji oraz uproszczonych warunków dostępu do kapitału mogłoby znacząco wpłynąć na całą gospodarkę.

6. Zwraca uwagę, że w największych na świecie przedsiębiorstwach (spółkach giełdowych wchodzących w skład indeksu S&P 500) aktywa oparte na wiedzy już teraz stanowią 80 % ogółu wartości tych firm. Motorem wzrostu są w pierwszej kolejności te dziedziny gospodarki, które na świecie charakteryzują się największym potencjałem wzrostu, czyli zielona

gospodarka, rolnictwo (m.in. bardziej wydajne wykorzystanie lokalnych zasobów biologicznych i biogospodarka), srebrna gospodarka, podaż produktów i usług w dziedzinie zdrowia i opieki społecznej, korzystanie z rozwiązań informatycznych oraz wykorzystanie sektora kreatywnego w określonych dziedzinach życia i gospodarki. Przykładowo w Stanach Zjednoczonych w ciągu najbliższych 10 lat znaczna część (niemal 60 %) nowych miejsc pracy może powstać właśnie w związku z pojawieniem się takich produktów czy usług, które dziś jeszcze nie istnieją. Korzyści ekonomiczne związane z przetworzeniem lub ponownym wykorzystaniem informacji sektora publicznego dzięki rozwiązaniom informatycznym mogą wynieść nawet 40 mld EUR rocznie i zasilić PKB ⁽¹⁾.

7. Przypomina wcześniejsze, powiązane tematycznie opinie KR-u: „Synergia między inwestycjami prywatnymi a finansowaniem publicznym na szczeblu lokalnym i regionalnym” ⁽²⁾, „Wspieranie inwestycji publiczno-prywatnych krokiem w kierunku naprawy gospodarki i długoterminowej zmiany strukturalnej: zwiększanie znaczenia partnerstw publiczno-prywatnych” ⁽³⁾, „Program na rzecz konkurencyjności przedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw (2014–2020)” ⁽⁴⁾, „Osiąganie większej synergii między budżetami unijnym, krajowym i władz niższego szczebla” ⁽⁵⁾ oraz „Rola władz lokalnych i regionalnych w promowaniu wzrostu gospodarczego i działaniu na rzecz tworzenia miejsc pracy” ⁽⁶⁾.

II. STANOWISKO KOMITETU REGIONÓW

Zapewnianie finansowania długoterminowego i cechy inwestycji długoterminowych

8. Zgadza się z analizą Komisji Europejskiej, którą w skrócie można przedstawić następująco: inwestorom brakuje pewności prawa i w swoich inwestycjach są bardzo ostrożni. Preferują oni krótkoterminowe i płynniejsze formy inwestycji, przede wszystkim lokaty w prywatne obiekty inwestycyjne. Instytucje finansowe często koncentrują się na gospodarkach wschodzących, cechujących się szybkim rozwojem i niskim poziomem płac.

9. Jednocześnie jest zaniepokojony gwałtownym zaostrzeniem międzynarodowej konkurencji o kapitał zagraniczny, co jest spowodowane tym, że zadłużone państwa pilnie potrzebują nowych źródeł kapitału, aby uruchomić inwestycje pobudzające wzrost i móc obsługiwać nagromadzone długi. Tymczasem nie należy się skupiać wyłącznie na pożyczkach, ale także w innych źródłach kapitału.

⁽¹⁾ Komisja Europejska, informacje sektora publicznego – nieprzetworzone dane o usługach i produktach (<http://bit.ly/wa4AR>).

⁽²⁾ CdR 272/2013.

⁽³⁾ CdR 21/2010.

⁽⁴⁾ CdR 98/2012.

⁽⁵⁾ CdR 1778/2012.

⁽⁶⁾ CdR 1186/2012.

10. Wskazuje, że gminy i regiony odgrywają wiele różnych ról na rynkach finansowych: przeprowadzają własne długoterminowe inwestycje, a także inwestują w większym lub mniejszym stopniu na własny rachunek, na przykład za pośrednictwem gminnych przedsięwzięć lub w ramach polityki przemysłowej. Ponadto gminy i regiony stanowią same w sobie inwestycje na rynkach finansowych.

11. Zauważa, że sektor publiczny prowadzi działalność na rynkach finansowych w innych warunkach i w innych celach niż sektor prywatny. Przykładowo potrzeba uzyskania zwrotu z inwestycji, horyzont czasowy inwestycji i tolerancja ryzyka bardzo się różnią w przypadku inwestorów publicznych i prywatnych. Komisja powinna zatem zwracać szczególną uwagę na działalność sektora publicznego w przypadku finansowania długoterminowego.

12. Ubolewa, że oferty długoterminowego finansowania i działania typowe dla inwestycji długoterminowych niedostatecznie uwzględniają specyfikę poziomu lokalnego i regionalnego.

13. Wyraża ubolewanie, że UE ograniczyła konkurencję oraz pole manewru rządów w określonych obszarach inwestowania, które właśnie dla władz lokalnych i regionalnych mają szczególne znaczenie. Koordynacja i procedury uzyskania zezwoleń trwają zbyt długo i są skomplikowane, co obniża konkurencyjność Europy na rynku światowym i zwiększa atrakcyjność innych regionów świata w oczach inwestorów.

14. Wzywa władze gminne i regionalne do przeprowadzania takich długoterminowych inwestycji, które tworzą miejsca pracy, promują innowacje technologiczne i zielony wzrost, oraz rozbudowują infrastrukturę energetyczną, transportową i komunikacyjną; co należy ułatwiać i do czego trzeba zachęcać, również w trudnych czasach dla gospodarki.

Promowanie długoterminowego finansowania gospodarki europejskiej. Zdolność instytucji finansowych do pośredniczenia w udostępnianiu finansowania długoterminowego. Banki komercyjne

15. Przypomina, że w konkluzjach Rady Europejskiej z grudnia 2012 r.⁽⁷⁾ podkreślono, że „możliwości, jakie w zakresie równoważenia potrzeb dotyczących efektywnych inwestycji publicznych z celami dyscypliny fiskalnej oferują istniejące unijne ramy fiskalne, mogą być wykorzystywane w ramach funkcji zapobiegawczej paktu stabilności i wzrostu”. W związku z tym przypomina o swym postulatcie, by pakt stabilności został zreformowany w celu rozróżnienia wydatków bieżących i wydatków inwestycyjnych przy obliczaniu deficytu budżetowego, tak by nie hamować inwestycji publicznych rentownych w długiej perspektywie czasowej.

16. Wyraża zadowolenie, iż banki powoli odzyskują zdolność przeznaczania zasobów finansowych na finansowanie długoterminowe, choć w wypadku inwestycji lokalnych środki nadal udostępniane są na całkowicie nieodpowiednich warunkach.

⁽⁷⁾ Konkluzje Rady Europejskiej, 13 i 14 grudnia 2012 r., I. Polityka gospodarcza, pkt 2.

Banki krajowe i wielostronne banki rozwoju oraz zachęty finansowe

17. Uważa za istotne, by banki krajowe i wielostronne banki rozwoju wspierały strategicznie ważne inwestycje, zwłaszcza w infrastrukturę i dostawy energii, oraz prowadziły antycykliczną politykę fiskalną, a mianowicie w czasach koniunktury gospodarczej gromadziły środki finansowe i znacznie zwiększały inwestycje szczególnie w czasie kryzysu gospodarczego.

18. Podziela pogląd, że na poziomie UE należy unikać nadmiernej konsolidacji banków. Z drugiej strony wskazane byłoby rozszerzenie współpracy w celu skumulowania dostępnych środków finansowych na potrzeby inwestycji na szczeblu lokalnym i regionalnym.

19. Odnośnie do inwestycji w zrównoważony wzrost gospodarczy, opowiada się za powiązaniem kontroli z dłuższymi terminami i wzywa do kontynuowania tymczasowych planów inwestycyjnych. Obligacje projektowe zagwarantowałyby w dłuższej perspektywie zrównoważoność na poziomie lokalnym i regionalnym.

20. Stwierdza, że długoterminowe inwestycje na szczeblu samorządowym można by wspierać nie tylko dzięki instrumentom politycznym i ramom, lecz także zmniejszając biurokrację, rozbudowując komunikację online i wydawnie przyspieszając procesy podejmowania decyzji.

Inwestorzy instytucjonalni

21. Zgadza się, że inwestorzy instytucjonalni odgrywają zasadniczą rolę w finansowaniu długoterminowym i że należy przestrzegać dyrektywy Solwency II. Rola tych inwestorów nabiera znaczenia wraz ze wzrostem inwestowanych sum. Należy upewnić się, że środki pozostające do dyspozycji zostaną zainwestowane w gospodarkę UE, nie zaś Azji czy innego regionu świata.

Łączny wpływ reformy regulacyjnej na instytucje finansowe

22. Zaznacza, że obecne i przyszłe reformy przepisów ostrożnościowych będą się wiązać z długofalowymi łącznymi skutkami. System regulacyjny musi zostać gruntownie przemyślany, a ewentualne skutki – także na szczeblu lokalnym i regionalnym – należy dokładnie monitorować na przestrzeni lat.

Skuteczność i efektywność rynków finansowych w oferowaniu instrumentów finansowania długoterminowego

23. Odnotowuje, że finansowanie długoterminowych inwestycji w Europie przez rynki kapitałowe można by usprawnić poprzez wzmocnienie wewnętrznego rynku kapitałowego w UE oraz infrastruktury, i poprzez wspieranie lokalnych i regionalnych instytucji finansowych, a także zapewnienie skutecznej ochrony inwestorów. Należy również włączyć fundusze emerytalne, inwestujące w rozwój lokalny i regionalny.

24. Sądzi, iż należy opracować kolejne produkty inwestycyjne lub pakiety potencjalnych inwestycji (takich jak projekty drogowe / użyteczności publicznej), które zapewniłyby im większą zdadność do bezpośrednich inwestycji ze strony funduszy emerytalnych.

25. Uznaje podwyższenie wydajności pracy za pilnie potrzebne. Musi się ona nieustannie dostosowywać do ciągle zmieniającego się otoczenia gospodarczego. W takim otoczeniu może być korzystne, jeżeli pracownik będzie mógł i chciał funkcjonować jednocześnie jako udziałowiec bądź inwestor, zainteresowany zapewnieniem długoterminowych inwestycji w przedsiębiorstwie, w którym jest zatrudniony. W przypadku inwestycji lokalnych, zwłaszcza w sektorze energetycznym i ochrony środowiska, istnieje potrzeba stworzenia struktur inwestycyjnych, w których społeczność lokalna i regionalna mogłaby odgrywać rolę podmiotu finansującego, a nie tylko konsumenta.

26. Podkreśla, że dla przemian i rozwoju lokalnego może być w odpowiednich przypadkach korzystne, jeżeli pracownicy będą jednocześnie udziałowcami i inwestorami, o ile tego chcą i o ile w ramach danej struktury rynku w ogóle istnieje możliwość partycypacji. Zmiana zasad rachunkowości oraz zwiększenie przejrzystości mogą przy tym zwiększać chęć pracowników do udziału.

27. Jest przekonany o konieczności włączenia na większą skalę mikroprzedsiębiorstw i MŚP, poprawy przejrzystości systemów obrotu oraz zaangażowania inwestorów. Należy zwiększyć udział w rynku obligacji spoza sektora finansowego oraz ułatwić dostęp do niego obligacjom MŚP.

28. Podkreśla, że w celu pobudzenia rynku sekurytyzacji w UE należałoby kontrolować, w jaki sposób instytucje finansowe wykorzystują kapitał, oraz zapewnić, dzięki jednolitym i przejrzystym metodom oceny, uwzględnienie wyłącznie kapitału, który został odpowiednio zabezpieczony. Zastosowanie tych środków powinno wygenerować kapitał, który można by przeznaczyć na inwestycje. Jednocześnie trzeba zagwarantować MŚP płynne rynki obligacji projektowych.

Przekrojowe czynniki umożliwiające oszczędzanie i finansowanie długoterminowe

29. Jest zdania, że opracowanie różnych modeli specjalnych kont oszczędnościowych w obrębie UE oraz potencjalne atuty tych modeli są powiązane z tym, w jaki sposób można zagwarantować oprocentowanie wkładów.

30. Obawia się, że obowiązkowe, choćby tylko częściowo, europejskie konta oszczędnościowe mogłyby wzbudzić w niektórych państwach członkowskich zdecydowany sprzeciw. Z kolei konta dobrowolne nie spotkałyby się z zainteresowaniem szerszych kręgów społeczeństwa. Przy wyborze modelu specjalnego unijnego konta oszczędnościowego należy zdecydowanie wybierać te warianty, które najlepiej będą w stanie odbudować nadszarpnięte zaufanie i przyczynić się do realizacji celów strategii „Europa 2020” dotyczących zatrudnienia i wzrostu na szczeblu lokalnym i regionalnym.

Podatki

31. Pożądane byłoby rozważenie skoordynowanego podejścia europejskiego w celu obniżenia stawki opodatkowania w przypadku inwestycji kapitałowych.

32. Jest zdania, że z myślą o właściwych zachętach do długoterminowego oszczędzania należałoby rozważyć zastosowanie na szczeblu krajowym korzyści podatkowych skłaniających do szybkiego reinwestowania zysków, do inwestycji długoterminowych oraz do inwestycji kapitałowych w mikroprzedsiębiorstwa i w MŚP. Wskazane byłoby tu rozróżnienie między dochodami kapitałowymi a dochodami z innych źródeł. Ponadto można by rozważyć zróżnicowanie stawek podatku i zwolnienie z podatku długoterminowych lokat oszczędnościowych.

33. Proponuje, by oceniając korzyści, które przedsiębiorstwa uzyskują z tytułu ulg w podatku od osób prawnych, oprócz się na dotychczas zgromadzonych pozytywnych lub negatywnych doświadczeniach. Przykładowo, w niektórych państwach członkowskich jak dotąd cały zysk nadal jest nieopodatkowany, niezależnie od tego, czy zostanie ponownie zainwestowany czy nie; opodatkowane są tylko niektóre sposoby jego przeznaczenia, które powodują odpływ pieniędzy z przedsiębiorstwa, takie jak dywidendy, specjalne korzyści, świadczenia rzeczowe itp. W końcowym rozrachunku efektywna stawka podatku wynosi ok. 4–5 %. Taki system nie służy wspieraniu inwestycji lokalnych.

34. Wskazuje na fakt, że w szeregu ankiet na temat decyzji inwestycyjnych system podatkowy wymieniano dopiero na 4–6. miejscu. Oznacza to, że inne czynniki są ważniejsze, na przykład dostępność pracowników na miejscu i ich odpowiednie kwalifikacje, dostępność energii, wody itp., niskie koszty prowadzenia działalności, ale także zjawiska, które bezpośrednio lub pośrednio mogą ograniczać przedsiębiorczość, takie jak korupcja itp.

35. Zaleca rozważenie możliwości, by reinwestowana część zysku i przychodów z odsetek z inwestycji nie podlegała opodatkowaniu oraz by przewidzieć zwolnienie z podatku projektów badawczo-rozwojowych i środowiskowych.

36. Popiera ponadto ściślejszą koordynację w celu uproszczenia systemu opodatkowania osób prawnych, rozszerzenia podstawy opodatkowania i obniżenia stawek podatkowych. Trzeba ograniczyć ingerencję państwa w gospodarkę i w życie obywateli, a jednocześnie odpowiednio zwiększyć odpowiedzialność przedsiębiorstw i obywateli za ich sytuację ekonomiczną oraz wspierać różnorodne inicjatywy zbiorowe.

Zasady rachunkowości

37. Stwierdza, że nie we wszystkich państwach członkowskich stosowane są zasady księgowania według wartości godziwej. Stosują je przedsiębiorstwa, które prowadzą działalność jednocześnie w kilku państwach członkowskich UE. Jak dotąd zasady księgowania według wartości godziwej nie spowodowały żadnych zmian w zachowaniu inwestorów.

38. Należy zapewnić stabilność zasad księgowania opartych na ocenie wartości rynkowej aktywów i pasywów w przypadku długich okresów finansowania. Mając na uwadze wartość rynkową aktywów i ich źródła, należy także przewidzieć alternatywne środki umożliwiające wyeliminowanie ryzyka na koniec okresu długoterminowego finansowania.

Ład korporacyjny

39. Uważa, że można by skłonić akcjonariuszy do długoterminowego zaangażowania, wprowadzając korzystne opodatkowanie dywidend. Podobny skutek miałyby zwiększenie wysokości dywidend wypłacanych akcjonariuszom, którzy inwestują je długoterminowo. Ponadto powinno się przewidzieć ulgi podatkowe dla długoterminowych inwestycji w rozwój lokalny i regionalny.

40. Jest zdania, że w sytuacjach, gdy zachęty dla zarządzających aktywami stają się czynnikiem przynoszącym efekty odwrotne do zamierzonych, należy z pewnością zwiększyć przejrzystość rachunkowości, tak by zbudować wzajemne zaufanie społeczeństwa, właścicieli, kadry kierowniczej i pracowników.

Ujawnianie informacji i sprawozdawczość

41. Jest zdania, że chociaż zwiększenie integracji informacji finansowych i niefinansowych może przyczynić się do zapewnienia jaśniejszego oglądu sytuacji gospodarczej przedsiębiorstwa w dłuższym okresie oraz do usprawnienia podejmowania przez nie decyzji, to jednak biorąc pod uwagę obecne tempo życia i możliwości ery cyfrowej, rezygnacja ze sprawozdawczości kwartalnej nie byłaby właściwa. Taka sprawozdawczość umożliwia ponadto ocenę zmieniającej się sytuacji, jeszcze zanim nagromadzą się problemy albo zanim okaże się, że naprawienie ewentualnych szkód będzie dużo bardziej kosztowne.

42. Zachęca do uwzględnienia zakresu i zasięgu wskaźników kwartalnych, biorąc pod uwagę wszystkie możliwości ery cyfrowej. Jednocześnie ważne jest, by dane były podawane w mediach fachowych nie w sposób tendencyjny, ale obiektywny i rzetelny, by towarzyszyły im zrozumiałe streszczenia, a w razie potrzeby opinie ekspertów i krótkie analizy.

43. Jest zdania, że ekonomia i statystyka wypracowały już dostatecznie dużo wskaźników umożliwiających porównania w perspektywie długoterminowej, co sprawia, że stosowanie, kontrola i analiza już istniejących wskaźników jest pracochłonnym przedsięwzięciem. Wobec tego wprowadzanie nowych wskaźników nie wydaje się celowe. Mogłoby się to jednak zmienić, gdyby udało się znaleźć wskaźnik bądź medianę wskaźników porównawczych o szczególnie wysokiej wartości informacyjnej.

Ułatwienie dostępu MŚP do finansowania bankowego i pozabankowego

44. Podziela pogląd, zgodnie z którym MŚP mają gorszy dostęp do finansowania niż duże przedsiębiorstwa, przy czym dodatkowym ograniczeniem jest to, że w wielu państwach członkowskich działalność MŚP napotyka utrudnienia wynikające z dyskryminującego je pod różnymi względami ustawodawstwa.

45. Proponuje rozważenie możliwości utworzenia giełdy publicznej lub internetowego rynku obligacji, co umożliwiłoby wszystkim zainteresowanym swobodne inwestowanie – bez pośrednictwa biur maklerskich – w rozwój lokalny lub regionalny.

46. Zaleca małym i średnim przedsiębiorstwom, by jako dodatkowe możliwości uzyskania pożyczek wykorzystywały spółdzielnie kredytowe, towarzystwa budowlane i podobne małe instytucje finansowe, które w większości państw Europy Wschodniej mają niestety bardzo mały udział w rynku, a ich rozwój często nie jest wspierany przez państwo. Przykładowo w niektórych państwach członkowskich istnieją wprawdzie gwarancje depozytów na rachunkach bankowych, ale nie dotyczą one spółdzielni kredytowych.

47. Proponuje samorządom lokalnym i regionalnym, organizacjom reprezentującym interesy gospodarcze, organom właściwym w kwestiach majątku publicznego oraz organizacjom rynku pieniężnego, by tworzyły lokalne i regionalne spółdzielnie, które mogłyby być alternatywnym źródłem długoterminowego finansowania na poziomie lokalnym i regionalnym.

48. Zachęca do zbadania możliwości zmian w ustawodawstwie, celowych i koniecznych dla skutecznego funkcjonowania spółdzielni kredytowych, oraz do przedstawienia stosownych propozycji.

49. Jest zdania, że tego rodzaju sieć małych instytucji finansowych mogłaby być rozwiązaniem wielu problemów występujących na poziomie lokalnym i regionalnym. Uważa także, że należałoby zapewnić, by MŚP otrzymały gwarantowany udział procentowy kapitału wysokiego ryzyka. Jednocześnie należy rozważyć wzmoczone wykorzystanie wsparcia kredytowego.

50. Podkreśla, że opracowanie unijnych ram regulacyjnych dotyczących alternatywnych źródeł finansowania pozabankowego dla MŚP pod pewnymi warunkami byłoby z pewnością korzystne dla rozwoju lokalnego i regionalnego, gdyż obecne ramy prawne raczej ograniczają działalność MŚP niż jej służą.

Bruksela, 9 października 2013 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów

Ramón Luis VALCÁRCEL SISÓ

Opinia Komitetu Regionów – Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich

(2013/C 356/14)

KOMITET REGIONÓW

- Potwierdza, że chociaż regiony o przewadze obszarów wiejskich nadrabiają opóźnienia, to poziom ich rozwoju pozostaje nadal istotnie niższy od średniej wspólnotowej.
- Ubolewa, że w stosunku do perspektywy finansowej 2007–2013 alokacja środków na rozwój obszarów wiejskich znacząco maleje.
- Zwraca uwagę na rozważane obecnie poszerzenie kierunków wykorzystania środków drugiego filaru WPR. Ubolewa nad tym, gdyż nastąpiłoby przez to dalsze osłabienie alokacji na poprawę infrastruktury technicznej i społecznej na wsi.
- Ustalenie 5-procentowej minimalnej puli środków finansowych EFRROW przeznaczonej na program LEADER jest niewystarczające dla ożywienia gospodarki wiejskiej.
- Widzi zasadność szerokiej, bezpośredniej współpracy pomiędzy gminami wiejskimi znajdującymi się w obszarze funkcjonalnym, szczególnie w zakresie przygotowania strategii negocjacyjnej wobec miast znajdujących się w tym obszarze.
- Uznaje, że strategie rozwoju tych obszarów powinny wyznaczać ramy wieloletnie o okresie co najmniej kilkunastoletnim.
- Postuluje systematyczne i pełne mapowanie stref ubóstwa na obszarach wiejskich (przynajmniej na poziomie NUTS 3) celem bardziej efektywnego wykorzystania środków na zwalczanie zjawisk marginalizacji społecznej.
- Uważa, że przyszła europejska polityka rozwoju obszarów wiejskich powinna:
 - być zgodna ze zrównoważonym rozwojem obszarów wiejskich;
 - uwzględnić fakt, że obszary wiejskie oferują perspektywy rozwoju i mają do odegrania kluczową rolę w sprostaniu wyzwaniom, przed którymi stoi Europa;
 - przyjąć do wiadomości, że różnorodność europejskich obszarów wiejskich jest istotnym czynnikiem w stawianiu czoła przyszłym wyzwaniom;
 - być przejrzysta i jasna, by zapewnić jej szersze poparcie;
 - wykorzystać różnorodność regionalną do osiągnięcia wspólnego celu europejskiego i zadbać przy tym o to, by żaden region nie został pozostawiony samemu sobie.

Sprawozdawca Jerzy ZAJĄKAŁA, wójt Łubianki (PL/EA)

I. ZALECENIA POLITYCZNE

KOMITET REGIONÓW

Znaczenie żywotności obszarów wiejskich

1. Przypomina, że według aktualnej klasyfikacji Eurostatu ponad 23 % ludności UE żyje na obszarach wyłącznie wiejskich, a kolejnych 35 % na obszarach pośrednich. Zwraca też uwagę, że w niektórych krajach członkowskich populacja zamieszkująca obszary wyłącznie wiejskie jest znacznie większa. Taka sytuacja występuje aż w 17 z 27 państw członkowskich, w tym m. in. w Irlandii (73 %), Słowacji (50 %), Estonii (48 %), Rumunii (46 %), Finlandii, Grecji, Litwie i Danii (43 %).

2. Podkreśla, że obszary wiejskie posiadają wielki potencjał wyrażający się w zasobach ludzkich (kulturowych i społecznych), środowisku naturalnym i różnorodności biologicznej oraz surowcach i innych zasobach gospodarczych, które są szczególnie ważne dla życia społecznego wspólnoty europejskiej i jej rozwoju. W tym kontekście uznaje za szczególnie ważne działania na rzecz podtrzymania żywotności obszarów wiejskich w sensie społecznym, kulturowym, przyrodniczym, ekologicznym oraz gospodarczym.

3. Zwraca uwagę, że obszary wiejskie cechują się bardzo dużą różnorodnością. Niektóre z nich dotyka problem wyludnienia i przeżywają w związku z tym poważne problemy, a inne, głównie położone w pobliżu miast, muszą stawić czoła rosnącej presji na grunty i presji demograficznej. Niektóre z nich nadal borykają się z poważną recesją związaną z ogólnym kryzysem gospodarczym, w tym także w rolnictwie, a inne odnoszą coraz większe sukcesy dzięki turystyce i jakości środowiska naturalnego.

4. Wyraża zaniepokojenie gwałtownym spadkiem liczby ludności i coraz szybciej postępującym starzeniem się społeczeństwa na znacznej części europejskich obszarów wiejskich. Z uwagi na żywotność regionów dotkniętych tym zjawiskiem trzeba będzie ustabilizować obszary wiejskie jako przestrzeń do życia i prowadzenia działalności gospodarczej, oferującą wystarczające możliwości zarobku. W tym celu niezbędny jest wysiłek całego społeczeństwa, potrzebne są również koncepcje dopasowane do poszczególnych regionów, oparte na ich endogennym potencjale.

5. Podkreśla, że jakość życia na obszarach wiejskich ma wielkie znaczenie dla decyzji o podjęciu bądź kontynuowaniu zamieszkania i pracy na tych obszarach przez rolników, ich

rodziny, inne grupy zawodowe eksploatujące inne surowce pierwotne, zajmujące się ich waloryzacją lub przetwarzaniem i mieszkańców gmin wiejskich nieprowadzących gospodarstw rolnych. W konsekwencji decyzje te mają wpływ na wielkość oraz skład demograficzny populacji i zachowanie żywotności obszarów wiejskich.

6. Podkreśla potrzebę zachowania i odtwarzania tradycyjnego charakteru kulturowego obszarów wiejskich jako ważnego elementu lokalnej, regionalnej, narodowej i europejskiej tożsamości.

7. Uznaje ważną rolę rolnictwa w dostarczaniu także istotnych dóbr publicznych, jak krajobraz czy bezpieczna żywność. W związku z tym popiera dalsze finansowe wsparcie ze strony Unii Europejskiej dla gospodarstw rolnych zaangażowanych w dostarczanie tych dóbr. Ponadto uważa, że to obszary wiejskie znajdują się w najtrudniejszej sytuacji z powodu przyszłych transformacji klimatycznych wywołanych zmianą klimatu. Dlatego w instrumentach planowania, zarządzania terytorialnego i w instrumentach budżetowych należy uwzględnić środki łagodzące i dostosowawcze, by poprzez mechanizmy uczestnictwa i praktyki rolnicze umożliwić zrównoważony rozwój.

8. Widzi potrzebę edukowania całego społeczeństwa, a w szczególności młodego pokolenia, w kierunku rozumienia i doceniania walorów obszarów wiejskich oraz znaczenia zachowania ich żywotności dla ogółu populacji.

Wymiar finansowy zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich

9. Uznaje niezbędność dalszego realizowania i ulepszania wspólnej polityki rolnej jako ważnego instrumentu wspólnotowego, służącego zarówno realizacji celów doraźnych, jak i długoterminowych, ukierunkowanego na osiągnięcie dobrych rezultatów w gospodarce wewnętrznej i w konkurowaniu na rynkach globalnych oraz służącego osiągnięciu spójności terytorialnej wszystkich obszarów państw członkowskich.

10. Uważa, że środowisko wiejskie będzie musiało znacznie się zmienić pod wpływem polityki energetycznej, klimatycznej i polityki w zakresie efektywniejszego wykorzystania surowców, które to strategie mogą nadać mu ważniejszą rolę w pierwotnym sektorze gospodarki, oraz że należy już teraz antycypować te zmiany, aby zagwarantować, że będą one zrównoważone i w harmonijny sposób uwzględnią kwestie gospodarcze, społeczne i środowiskowe. Ponadto należy zauważyć, że płodozmian jest bardzo pożyteczny dla środowiska wiejskiego, ponieważ może zmniejszyć zależność od przywozu soi, poprawić jakość gleby, ograniczyć stosowanie nawozów, ponownie przyciągnąć na

obszary wiejskie stałą działalność gospodarczą i przywrócić równowagę w bilansie handlowym Unii Europejskiej. Wyraża jednocześnie ubolewanie, że w decyzjach szefów państw lub rządów z 26 czerwca br. nie uwzględniono opinii Komitetu Regionów na temat pułapu i zazieleniania, gdyż decyzje te osłabiają zarówno różnorodność, jak i zrównoważony rozwój obszarów wiejskich.

11. Popiera równocześnie szerokie finansowanie przez Unię Europejską efektywnych programów zachęt dla młodych rolników, finansowe wspieranie gospodarstw niskotowarowych oraz gospodarstw rolnych położonych na obszarach ONW, które są ważnymi instrumentami podtrzymania żywotności obszarów wiejskich. Wskazuje także na potrzebę zwiększenia wsparcia i subwencji na działania związane z odnawianiem, utrzymaniem i ochroną obszarów chronionych, by pogodzić zachowanie środowiska naturalnego ze zrównoważonym rozwojem obszarów wiejskich, na których leży większość obszarów chronionych.

12. Zwraca uwagę, że dochody rolników uzyskiwane zarówno z prowadzonej działalności rolniczej, jak i z ekwiwalentów oraz subsydiów uzyskiwanych przez nich w ramach obu filarów wspólnej polityki rolnej mają istotny wpływ na sytuację gmin wiejskich, w których oni zamieszkują i prowadzą gospodarstwa rolne. Dochody te wpływają nie tylko na efektywność prowadzonej przez nich działalności rolniczej i jakość życia rolników i ich rodzin, ale także na poziom dochodów podatkowych gmin, w których zamieszkują. Wysokość tych dochodów ma także istotny wpływ na realne możliwości rolników w zakresie poprawy standardu życia na obszarach wiejskich i na ich zaangażowanie osobiste w ten proces.

13. Wyraża niepokój w związku z przewidywanym zmniejszeniem środków na rozwój obszarów wiejskich w perspektywie finansowej 2014–2020. Ubolewa, że w stosunku do perspektywy finansowej 2007–2013 alokacja środków na rozwój obszarów wiejskich znacząco maleje z 95,7 mld do poniżej 85 mld euro. Ta pula środków finansowych realnie dostępna dla gmin wiejskich może się jeszcze zmniejszyć w wyniku planowanego przekazania państwom członkowskim uprawnień do przenoszenia do 15 % środków z drugiego do pierwszego filaru WPR (w niektórych regionach UE nawet do 25 %).

14. Zwraca także uwagę na rozważane obecnie poszerzenie kierunków wykorzystania środków drugiego filaru WPR na fundusze powiernicze związane z pokrywaniem strat finansowych wynikających z chorób zwierząt lub roślin, incydentów środowiskowych lub znacznego spadku dochodów rolnych, które były tradycyjnie zależne od pierwszego filaru WPR. Ubolewa nad tym, gdyż nastąpiłoby przez to dalsze osłabienie alokacji na poprawę infrastruktury technicznej i społecznej na wsi.

15. Z zadowoleniem przyjmuje fakt, że wspólne ramy strategiczne i umowy o partnerstwie stwarzają warunki sprzyjające

koordynacji i integracji, tak by wspierać zrównoważony rozwój obszarów wiejskich. Ustalenie 5-procentowej minimalnej puli środków finansowych EFRROW przeznaczonych na program LEADER jest istotnym punktem wyjścia dla wsparcia rozwoju lokalnego. Niemniej stwierdza, że jest to poziom niewystarczający dla ożywienia gospodarki wiejskiej.

16. Popiera włączenie rozwoju kierowanego przez lokalną społeczność do programów funduszy strukturalnych w formie strategii rozwoju lokalnego realizowanej przez podmioty lokalne. Niemniej uważa, że podejście oparte na wielu funduszach powinno być powiązane z niezbędną koordynacją odpowiednich rozporządzeń dotyczących funduszy. Zaproponowane przez Komisję rozwiązanie w postaci stopnia pośredniego jest niewystarczające. Odpowiedzialność spoczywa wprawdzie na jednym organie zarządzającym zamiast na kilku, ale nie upraszcza to administracji jako takiej. Brakuje spójności między poszczególnymi przepisami prawnymi i istnieje wyraźne ryzyko, że więcej czasu i zasobów będzie się przeznaczać na zapobieganie zastrzeżeniom kontrolnym niż na pobudzenie rozwoju.

17. Ubolewa, że dla programów operacyjnych EFRR i EFS inicjatywa LEADER ma jedynie fakultatywny charakter i może być finansowana wyłącznie w ramach 9. celu tematycznego „wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem”. Ta zasada będzie ograniczać potencjalne pole manewru lokalnych grup działania, a także możliwość włączenia różnych funduszy do opracowania strategii rozwoju lokalnego.

18. Zwraca uwagę, że utrzymanie wysokiej jakości usług publicznych i prywatnych wymaga często silnej mobilizacji politycznej, obywatelskiej i finansowej w oparciu o bardziej zdecydowane wyrównywanie różnic, które wiąże się z potrzebą większej solidarności między obszarami wiejskimi i miejskimi.

19. Przewiduje, że planowana dalsza deregulacja europejskich rynków rolnych zwiększy wahania cen rolnych, co stanowi zagrożenie przede wszystkim dla małych i średnich rodzinnych gospodarstw rolnych. Zwraca także uwagę, że liberalizacja kwot mlecznych może doprowadzić do większego uprzemysłowienia i koncentracji hodowli bydła mlecznego, co z kolei przyspieszy zmianę klimatu i odpływ mieszkańców z obszarów wiejskich. Uważa, że nadal istotne jest rekompensowanie rolnikom ich wkładu w dostarczanie dóbr publicznych, m.in. wartości przyrodniczych i kulturowych, jakie stanowiąc otwarte tereny uprawne. Wkładu tego nie da się wycenić w kategoriach rynkowych. Gdyby okazało się, że zniesienie systemu kwot mlecznych doprowadzi do rozwoju niepożądanych tendencji w hodowli, konieczne będzie podjęcie środków politycznych, by stworzyć warunki sprzyjające lepszemu informowaniu konsumentów i rynku i zapewnić dobrostan zwierząt w całej UE.

20. Zwraca uwagę na możliwości połączenia wsparcia w ramach programu rozwoju obszarów wiejskich (filary 2) z działaniami w ramach funduszu regionalnego, społecznego i rybackiego, czyli funduszy objętych wspólnymi ramami strategicznymi. Produkcja biogazu, infrastruktura naziemna dla ICT, innowacje, rozwój umiejętności, rozwój przedsiębiorstw i rozwój kierowany przez lokalną społeczność to działania, które wchodzą w zakres programu rozwoju obszarów wiejskich, występują tu jednak powiązania z pozostałymi funduszami i różne branże mogą korzystać od siebie nawzajem, a potrzeby i zasoby miast i wsi mogą się zbiegać.

Waga powiązań funkcjonalnych między obszarami miejskimi i wiejskimi

21. Dostrzega szczególne wyzwania stojące przed gminami wiejskimi znajdującymi się w obszarze bezpośredniego oddziaływania średnich i dużych miast oraz zaleca preferowanie podejścia funkcjonalnego dla określania strategii rozwojowych tych obszarów.

22. Stwierdza, że zarówno miasta, jak i gminy wiejskie znajdujące się w obszarach funkcjonalnych posiadają cenne i wielce przydatne zasoby społeczne i gospodarcze. Zaleca, aby przygotowując strategię rozwoju obszaru funkcjonalnego, dokonywać każdorazowo diagnozy istniejących zasobów dla całego obszaru funkcjonalnego oraz uwzględniać w strategii rozwoju potencjał znajdujący się zarówno w gminach wiejskich, jak i miastach, planując optymalne jego wykorzystanie z myślą o zrównoważonym rozwoju. Zwraca równocześnie uwagę na potencjalne niebezpieczeństwa zagrażające obszarom wiejskim, będące konsekwencją braku równowagi rozwojowej miast i gmin wiejskich i mogące być skutkiem wykorzystywania przez miasta przewagi populacyjnej i ekonomicznej.

23. Widzi zasadność szerokiej, bezpośredniej współpracy pomiędzy gminami wiejskimi znajdującymi się w obszarze funkcjonalnym, szczególnie w zakresie przygotowania strategii negocjacyjnej wobec miast znajdujących się w tym obszarze.

24. Uważa, że przy tworzeniu strategii zrównoważonego rozwoju obszarów funkcjonalnych pożądane jest przyjęcie takiej metodologii, która zapewni udział władz lokalnych oraz społeczności miast i gmin wiejskich. Udział ten winien być zagwarantowany zarówno w czasie prac przygotowawczych (diagnostycznych i analitycznych), jak i przy podejmowaniu decyzji określających ostateczny kształt strategii.

25. Zwraca także uwagę, że w gminach wiejskich znajdujących się w strefach oddziaływania miast jedynie część populacji prowadzi gospodarstwa rolne. Zamieszkująca te tereny ludność migrująca z miast zgłasza częstokroć oczekiwania dotyczące zaprzestania takich rodzajów działalności rolniczej, które

mogą być dla niej uciążliwe, jak np. nawożenie naturalne i sztuczne, praca sprzętu agrotechnicznego, hodowla zwierząt i ich wypasanie itp. Zaleca się, aby w ramach planowania przestrzennego przewidywać takie problemy i im przeciwdziałać, zwłaszcza za pomocą strategii zrównoważonego rozwoju, godzącej interesy gospodarcze, społeczne i ekologiczne wszystkich zainteresowanych stron, na przykład wyznaczając strefy preferowania produkcji rolnej, aby w ten sposób minimalizować możliwe konflikty społeczne.

26. Uważa, że programy integracji społecznej na obszarach wiejskich notujących stały napływ ludności miejskiej to jeden z wielu sposobów rozwiązywania konfliktów społecznych, które mogą wyłaniać się w sytuacjach, gdy pojawiają się tam różnorodne style życia, wartości i normy społeczne.

27. Zwraca uwagę na konieczność solidarnego podziału kosztów niwelowania ekonomicznych, środowiskowych i społecznych skutków ekspansji miejskiej między ośrodkami miejskimi i wiejskimi.

Wyzwania gmin wiejskich na obszarach oddalonych (peryferyjnych)

28. Zwraca uwagę, że zdecydowana większość gmin wiejskich funkcjonuje poza obszarami bezpośredniego oddziaływania wielkich i średniej wielkości miast. Ta sytuacja wymusza zastosowanie specyficznych instrumentów oddziaływania na te obszary i ich wspierania. Zaleca zatem, by zarówno we wspólnej polityce rolnej, jak i w polityce spójności realizowanej także poprzez instrumenty rozwoju regionalnego uwzględniono takie rozwiązania, które realnie skutkowałyby osiągnięciem spójności terytorialnej i wyrównywaniem szans rozwojowych w perspektywie zrównoważonego rozwoju.

29. Uznając ważność zachowania obszarów wiejskich, postuluje zwiększenie wsparcia lokalnych samorządów w zakresie tworzenia i utrzymania infrastruktury technicznej i społecznej mającej wpływ na podtrzymanie żywotności tych obszarów.

30. Zwraca uwagę na funkcjonalne powiązanie peryferyjnych obszarów wiejskich z niewielkimi ośrodkami miejskimi i postuluje stworzenie odpowiednich mechanizmów stymulujących wspólną realizację przedsięwzięć służących poprawie jakości życia w obrębie tych obszarów, w szczególności w zakresie zapewnienia przez niewielkie ośrodki miejskie lokalnych usług niezbędnych dla prawidłowego funkcjonowania obszaru.

31. Stwierdza, że dokumenty strategiczne tych obszarów, określające ich politykę rozwoju, winny być zarówno wynikiem współdziałania i porozumień gmin sąsiadujących ze sobą (na poziomie bilateralnym i szerszym), jak i owocem współpracy w zakresie polityki regionalnej.

Relacje wiejsko-miejskie oraz ich znaczący wpływ na rozwój regionalny

32. Podkreśla po raz kolejny szczególną wagę i potrzebę współdziałania gmin wiejskich i miast w ramach obszarów funkcjonalnych. Uznaje równocześnie, że strategie rozwoju tych obszarów powinny wyznaczać ramy wieloletnie o okresie co najmniej kilkunastoletnim.

33. Postuluje, aby współdziałanie gmin wiejskich i miejskich odbywało się na zasadach partnerstw terytorialnych.

34. Uważa, że przystąpienie do współdziałania w ramach obszaru funkcjonalnego winno być poprzedzone szeroką debatą obywatelską zakończoną suwerenną decyzją poszczególnych gmin. Jednakże ewentualne wycofanie się danej gminy ze współpracy w ramach obszaru funkcjonalnego po rozpoczęciu tej współpracy, ze względu na istnienie sieci powiązań infrastrukturalnych i społecznych winno być uzależnione od aprobaty wszystkich miast i gmin realizujących współpracę w danym obszarze funkcjonalnym.

35. Zwraca uwagę na wzajemne zależności miast i gmin wiejskich w ramach obszaru funkcjonalnego oparte na wzajemnym korzystaniu z zasobów ludzkich, przyrodniczych i gospodarczych oraz organizowaniu usług publicznych.

36. W związku z obecnymi w społecznościach miejskich trendami w stylu życia postuluje stymulowanie ich wykorzystania dla promocji walorów obszarów wiejskich. Zwraca uwagę, że współdziałania sieciowe dają niespotykaną dotychczas szansę na ściśle powiązania między rolnikami a konsumentami żywności. Podkreśla, że inicjatywy takie mogą być niezwykle cennym przyczynkiem do tworzenia nowego rodzaju powiązań wiejsko-miejskich.

37. Podkreśla, że krótkie łańcuchy dostaw produktów rolnych przyczyniają się do rozwoju zrównoważonej produkcji i odpowiedzialnej konsumpcji. Odpowiadają rosnącemu zapotrzebowaniu konsumentów na autentyczne produkty, odpowiadające kryterium pory roku, bliskości miejsca produkcji i więzi społecznych. Ten model konsumpcji odwołuje się również do postaw obywatelskich wiążących się z poszanowaniem środowiska, których wyrazem jest ograniczenie ilości opakowań, obniżenie emisji CO₂ i wsparcie zrównoważonych praktyk produkcyjnych. Należy równocześnie wspierać krótkie łańcuchy dostaw w ramach propagowania integracji spółdzielczej, jako element wzmacniający pozycję rolników na rynkach. Kluczowe znaczenie ma koncentracja podaży, będąca skutecznym narzędziem gwarantującym sprawiedliwe ceny dla rolników i stanowiącym gwarancję z punktu widzenia rosnącego popytu na żywność.

38. Wskazuje jednakże, że producenci pragnący zaangażować się w tę inicjatywę muszą stawić czoła licznym problemom. Zapewnienie regularnej i stałej oferty konsumentom, którzy zazwyczaj domagają się regularności dostaw pod względem ilości i różnorodności produktów, jest często trudne. Tego rodzaju działalność wymaga najczęściej kosztownego

sprzętu (dostosowanego pojazdu, systemu chłodzenia, punktów sprzedaży i pomieszczeń do przetwórstwa itp.). Zaleca zatem, aby tego rodzaju działalność mogła uzyskać odpowiednią pomoc.

39. Zwraca uwagę, że dostępność do obszarów wiejskich, ich oddalenie od ośrodków decyzyjnych i badawczych, a także ograniczony dostęp do nowych technologii stwarzają przeszkody, które wielu gminom wiejskim trudno pokonać. Tymczasem elementy te mają istotne znaczenie, jeśli chodzi o możliwości rozwoju, równość szans oraz jakość życia. Ponadto współczynnik aktywności zawodowej na obszarach wiejskich jest niższy niż na obszarach miejskich i tworzy się tam mniej miejsc pracy.

40. Wskazuje, że do występujących dotychczas problemów dochodzą nowe wyzwania, takie jak wpływ zmiany klimatu, utrata różnorodności biologicznej i inne problemy środowiskowe, uszczuplanie przestrzeni wiejskiej, w tym zwłaszcza rolniej, czy też starzenie się społeczeństwa. Podkreśla, że należy dogłębnie rozważyć ten problem i podjąć odpowiednie środki zapobiegawcze, takie jak aktywne strategie polityczne zapobiegające depopulacji.

41. Ubolewa, że obszary wiejskie tracą dynamikę w stosunku do obszarów miejskich. Podkreśla równocześnie, że w 5. sprawozdaniu w sprawie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej z listopada 2010 r. zwrócono uwagę na dysproporcje społeczno-gospodarcze między regionami europejskimi.

42. Potwierdza, że chociaż regiony o przewadze obszarów wiejskich nadrabiają opóźnienia, to poziom ich rozwoju pozostaje nadal istotnie niższy od średniej wspólnotowej. Przypomina, że rozwarstwienie to jest szczególnie widoczne w zestawieniu z regionami o przewadze obszarów miejskich. Średni PKB na obszarach wiejskich jest niższy o 73 % od PKB obszarów miejskich w UE-12. Dysproporcje między obszarami wiejskimi i miejskimi są szczególnie widoczne w Europie Środkowej i Wschodniej oraz w Europie Południowej.

43. Postuluje systematyczne i pełne mapowanie stref ubóstwa na obszarach wiejskich (przynajmniej na poziomie NUTS 3) celem bardziej efektywnego wykorzystania środków na zwalczanie zjawisk marginalizacji społecznej.

44. Po raz kolejny zwraca uwagę, że ustanowienie ram wielopoziomowego sprawowania rządów jest niezbędnym warunkiem skutecznego przekształcenia polityk europejskich i krajowych, w tym także wspólnej polityki rolnej po 2013 r. Na tym tle nasuwają się wątpliwości, na które należy pilnie odpowiedzieć. Chociaż zasada ta została wyraźnie uznana w projekcie ogólnego rozporządzenia, wciąż niejasna jest rola władz lokalnych i regionalnych w umowach o partnerstwie.

Regiony i społeczności na obszarach wiejskich nie mogą się już zadowolić samym statusem podmiotu współfinansującego, nie uczestnicząc w wyborze priorytetów oraz metod wdrażania i zarządzania. W opracowywanym właśnie przez Komisję Europejską poradniku dotyczącym sporządzania umów o partnerstwie należy jasno podkreślić wagę włączenia przedstawicieli obszarów wiejskich w przygotowywanie tych umów.

Europejska strategia i polityka w zakresie obszarów wiejskich do 2030 r.

45. Uważa, że przyszła europejska polityka rozwoju obszarów wiejskich powinna:

- być zgodna ze zrównoważonym rozwojem obszarów wiejskich;
- uwzględnić fakt, że obszary wiejskie oferują perspektywy rozwoju i mają do odegrania kluczową rolę w sprostitaniu wyzwaniom, przed którymi stoi Europa;

— przyjąć do wiadomości, że różnorodność europejskich obszarów wiejskich jest istotnym czynnikiem w stawianiu czoła przyszłym wyzwaniom;

— być przejrzysta i jasna, by cieszyła się szerszym poparciem;

— wykorzystać różnorodność regionalną do osiągnięcia wspólnego celu europejskiego i zadbać przy tym o to, by żaden region nie został pozostawiony samemu sobie.

46. Jest zdania, że aby osiągnąć wyżej wspomniane cele, przyszła polityka rozwoju obszarów wiejskich będzie musiała zapewnić większy udział rolników w świadczeniu usług publicznych.

47. Uważa, że w następnym okresie programowania należy lepiej wyważyć obecną tendencję do koncentrowania finansowania rozwoju obszarów wiejskich przede wszystkim na sektorze rolnictwa, by zapewnić rzeczywisty rozwój gospodarczy tych obszarów.

Bruksela, 9 października 2013 r.

Przewodnicząca
Komitetu Regionów

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Opinia Komitetu Regionów – Wzmocnienie pozycji samorządów lokalnych w krajach partnerskich w celu poprawy zarządzania i zwiększenia skuteczności w dziedzinie rozwoju

(2013/C 356/15)

KOMITET REGIONÓW

- W pełni popiera podejście, jakie Komisja przyjęła w nowym komunikacie, w którym dostrzeżono polityczną rolę samorządów lokalnych i regionalnych jako podmiotów kształtujących politykę i podejmujących decyzje – rolę wymagającą odpowiedniego poziomu autonomii, budowania potencjału i zasobów finansowych.
- Przyjmuje z zadowoleniem spostrzeżenie, że w ramach wsparcia dla sektora publicznego w krajach partnerskich na rzecz skuteczniejszego i wydajniejszego opracowywania i wdrażania krajowej polityki i planów rozwoju należy uwzględnić także istotną rolę lokalnego sektora publicznego.
- Zachęca Komisję do przyjęcia przepisów (przepisów wykonawczych do rozporządzenia finansowego) umożliwiających pełne finansowanie „w przypadku, gdy w interesie Wspólnoty leży bycie jedynym donatorem w przypadku danego działania” w jej programach, np. takich jak „Podmioty niepaństwowe i władze lokalne”.
- Zgadza się z Komisją, że UE powinna dostosować swoje wsparcie do rosnącej roli, potencjału i potrzeb samorządów lokalnych i ich stowarzyszeń w krajach partnerskich, aby wyjść poza idee skuteczności pomocy i skupić się na skuteczności rozwoju, a także podkreśla, że oznacza to zwiększenie środków finansowych przydzielanych na działania wspierające decentralizację i wzmocnianie pozycji samorządów lokalnych i regionalnych i ich stowarzyszeń.
- Wyraża gotowość do tego, by ze wsparciem technicznym i finansowym Komisji przyczynić się do opracowania sposobów oceny i monitorowania różnych aspektów decentralizacji w krajach partnerskich we współpracy ze wszystkimi zainteresowanymi stronami.
- Stwierdza, że aby zapewnić szeroki udział samorządów lokalnych w działaniach dotyczących programu na okres po 2015 r., potrzebny jest proces faktycznie oparty na uczestnictwie; inaczej niż w przypadku opracowywania milenijnych celów rozwoju, udział ten trzeba zagwarantować na wczesnym etapie sporządzania planów na okres po 2015 r. W tym celu należy udostępnić niezbędne zasoby finansowe.
- Ponownie wyraża swoje poparcie dla ogłoszenia roku 2015 „Europejskim Rokiem Rozwoju”. Dlatego wnosi o to, by budżet pozwalał na odpowiednie wsparcie finansowe projektów władz lokalnych i regionalnych.
- Potwierdza swą gotowość do zapewniania europejskim samorządom lokalnym i regionalnym przestrzeni politycznej do rozwoju współpracy międzynarodowej i transgranicznej.

Sprawozdawca	Hans JANSSEN (NL/PPE), burmistrz Oisterwijk
Dokument źródłowy	Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Wzmocnienie pozycji samorządów lokalnych w krajach partnerskich w celu poprawy zarządzania i zwiększenia skuteczności w dziedzinie rozwoju”
	COM(2013) 280 final

I. ZALECENIA POLITYCZNE

KOMITET REGIONÓW

Uwagi ogólne

1. Przyjmuje z zadowoleniem nowy komunikat Komisji Europejskiej „Wzmocnienie pozycji samorządów lokalnych w krajach partnerskich w celu poprawy zarządzania i zwiększenia skuteczności w dziedzinie rozwoju”. Jest to ważny krok, jeśli chodzi o wyraźne uznanie i określenie szczególnej pozycji samorządów lokalnych i regionalnych jako partnerów w polityce UE na rzecz rozwoju, równie ważnych jak inni partnerzy i inne podmioty, takie jak rządy centralne i organizacje społeczeństwa obywatelskiego, choć różnych od nich.

2. Przypomina, że w 2008 r. Komisja Europejska opublikowała pierwszy komunikat ⁽¹⁾ dotyczący roli samorządów lokalnych i regionalnych w ramach działań na rzecz rozwoju. Był to ważny etap w uznawaniu miejsca i roli samorządów lokalnych i regionalnych w polityce i współpracy w dziedzinie rozwoju oraz wnoszonej przez nie wartości dodanej.

3. Odsyła do wcześniejszych opinii KR-u, a zwłaszcza tych najnowszych, dotyczących komunikatu „Globalny wymiar Europy: nowe podejście do finansowania działań zewnętrznych UE” oraz komunikatu „Zwiększanie wpływu unijnej polityki rozwoju – program działań na rzecz zmian”, w których podkreślił szczególną pozycję i rolę samorządów lokalnych i regionalnych w działaniach zewnętrznych UE.

4. W pełni popiera podejście, jakie Komisja przyjęła w nowym komunikacie, w którym dostrzeżono polityczną rolę samorządów lokalnych i regionalnych jako podmiotów kształtujących politykę i podejmujących decyzje – rolę wymagającą odpowiedniego poziomu autonomii, budowania potencjału i zasobów finansowych.

5. Przypomina, że wszystkie rodzaje „władz lokalnych” – regiony, prowincje, hrabstwa, okręgi, gminy, wsie itd. – odgrywają strategiczną rolę we wzmocnianiu zarządzania demokratycznego oraz przyczyniają się do sprawniejszego rozwoju.

Dlatego też uznaje za niezasadną decyzję Komisji Europejskiej, by w komunikacie skupić się głównie na szczeblu gminnym, jak stwierdzono w przypisie 1.

6. Przyjmuje z zadowoleniem zalecane w komunikacie wzmocnienie pozycji samorządów lokalnych i regionalnych w krajach partnerskich, gdyż pomoże to tym samorządom odgrywać ważną rolę – powierzoną im m.in. w programie działań na rzecz zmian – w dziedzinie praw człowieka, demokracji i innych kluczowych elementów dobrego rządzenia, jak również w dziedzinie zrównoważonego i sprzyjającego włączeniu społecznemu wzrostu na rzecz rozwoju społecznego.

7. Przypomina, że europejskie samorządy lokalne i regionalne mają ogromne doświadczenie w wielu dziedzinach, w których samorządy lokalne i regionalne z krajów partnerskich muszą rozwinać swój potencjał. Trzeba to wyraźniej zaznaczyć w komunikacie, który powinien też dotyczyć możliwości przenoszenia tego doświadczenia – m.in. poprzez wzajemną wymianę zdobytej wiedzy – i wykorzystywania go w lokalnych warunkach.

8. Sądzi, że na podstawie analizy zawartej w komunikacie należy ściśle włączyć samorządy lokalne i regionalne w opracowywanie programu działań na rzecz rozwoju na okres po roku 2015. Ważna rola samorządów lokalnych i regionalnych dotyczy nie tylko rozwoju zrównoważonego, ale także powiązanych dziedzin, takich jak urbanizacja sprzyjająca włączeniu społecznemu, spójność społeczna, przystosowanie się do zmiany klimatu, bezpieczeństwo ludzkie itd. W związku z tym KR:

— z zadowoleniem przyjmuje sprawozdanie powołanego przez Sekretarza Generalnego ONZ panelu wysokiego szczebla składającego się z wybitnych osobistości ds. programu działań na rzecz rozwoju na okres po 2015 roku;

— wyraża zadowolenie z faktu, że w 2016 r. konferencja Habitat III ⁽²⁾ skupi się na nowym programie rozwoju miast;

⁽¹⁾ COM(2008) 626 final.

⁽²⁾ Trzecia konferencja Organizacji Narodów Zjednoczonych poświęcona mieszkalnictwu i trwałemu rozwojowi obszarów miejskich.

— podkreśla potrzebę pełnego zaangażowania władz lokalnych i regionalnych w opracowywanie wkładu i stanowiska UE, w tym w proces przygotowawczy.

9. Docenia fakt, że proces przygotowywania komunikatu był procesem otwartym. Samorządy lokalne i regionalne mogły przedstawiać swe poglądy i pomysły; przy wielu okazjach, w tym podczas posiedzenia Komisji CIVEX KR-u, miały miejsce wymiany poglądów.

10. Docenia, że w komunikacie dostrzeżono kluczową rolę KR-u w stymulowaniu i koordynowaniu wysiłków samorządów lokalnych i regionalnych na rzecz rozwoju, i proponuje utrzymanie współpracy podczas dalszego kształtowania i wdrażania polityki UE na rzecz rozwoju. Fora, na których mogłoby to się odbywać, to m.in. konferencja poświęcona współpracy zdecentralizowanej, która ułatwia dialog między samorządami lokalnymi i regionalnymi z państw UE i z krajów rozwijających się oraz z instytucjami europejskimi, a także – zwłaszcza jeśli chodzi o współpracę w ramach wysiłków UE na rzecz wspierania rozwoju w państwach z nią sąsiadujących – ARLEM i CORLEAP, które są zgromadzeniami skupiającymi przedstawicieli samorządów lokalnych i regionalnych z państw UE i krajów partnerskich sąsiadujących z UE.

Kontekst

11. Zgadza się z Komisją, że kierowane centralnie, odgórne strategie i programy nie są w stanie zapewnić pomyślnego rozwiązania problemów zrównoważonego rozwoju i walki z ubóstwem i że pewną rolę mają w tym zakresie do odegrania także podmioty publiczne i prywatne, szczególnie na szczeblu lokalnym.

12. Zgadza się z dobrze wyważonym stanowiskiem Komisji w odniesieniu do kluczowej roli samorządów lokalnych i regionalnych: z jednej strony mogą one odgrywać ważną rolę niezależnie od tego, jak funkcjonują władze centralne (np. w państwach niestabilnych), z drugiej zaś rolę samorządów lokalnych i regionalnych mogą osłabiać niekorzystne czynniki polityczne, w tym te występujące na poziomie lokalnym.

13. Przyjmuje z zadowoleniem propozycję Komisji Europejskiej, by podjąć bardziej strategiczne działania obejmujące samorządy lokalne i regionalne z myślą o wzmocnieniu ich pozycji i realizacji celów dotyczących rozwoju.

14. Podziela zdanie Komisji, że w celu pełnego wzmocnienia pozycji samorządów uznaniu roli samorządów lokalnych i regionalnych w procesach rozwojowych powinien towarzyszyć odpowiedni poziom autonomii, budowanie potencjału i

odpowiednie zasoby finansowe, tak aby pozycja samorządów odpowiadała podziałowi kompetencji między różnymi poziomami sprawowania rządów.

15. Wzywa Komisję do przełożenia tych bardzo trafnych spostrzeżeń na priorytety uzgadniane z krajami partnerskimi w odniesieniu do programów na rzecz współpracy. Z uwagi na swe znaczenie samorządy lokalne i regionalne powinny zostać w pełni włączone w przygotowywanie i wdrażanie tych programów, w tym za pośrednictwem stowarzyszeń reprezentujących te samorządy.

Uwolnienie potencjału rozwoju samorządów lokalnych

16. Przyjmuje z zadowoleniem spostrzeżenie, że w ramach wsparcia dla sektora publicznego w krajach partnerskich na rzecz skutecznego i wydajniejszego opracowywania i wdrażania krajowej polityki i planów rozwoju należy uwzględnić także istotną rolę sektora publicznego na szczeblu lokalnym i regionalnym. Jest to zbieżne z apelem Komitetu Regionów o lepsze włączenie samorządów lokalnych i regionalnych w politykę na rzecz rozwoju, zarówno w UE, jak i w partnerskich krajach rozwijających się.

17. Podziela zdanie Komisji co do znaczenia partnerstwa osób zainteresowanych i mechanizmów dialogu na poziomie beneficjentów jako sposobu na podjęcie dialogu z właściwymi organami władz centralnych oraz zakomunikowanie potrzeb i obaw, a także dopilnowanie, że będą one brane pod uwagę. Jest to zgodne z podejściem opartym na wielopoziomowym sprawowaniu rządów. Podejście to wymaga zarazem, by władze centralne dążyły do wejścia w dialog z samorządami lokalnymi i regionalnymi, aby poznać obawy i potrzeby występujące na poziomie lokalnym.

18. Wymóg dotyczący współfinansowania nie pozwala na uczestnictwo niektórych podmiotów w UE i krajach partnerskich. W wypadku krajów partnerskich ograniczenia dotyczące zasobów finansowych mogą uniemożliwić zaangażowanie podmiotów lokalnych, zaś w niektórych państwach członkowskich, np. w Szwecji, samorządy terytorialne nie mogą uczestniczyć w takich programach, jak np. „Podmioty niepaństwowe i władze lokalne”, gdyż nie mają prawa wykorzystywać podatków lokalnych do finansowania międzynarodowej współpracy na rzecz rozwoju. Z uwagi na specyficzne cele programu i szeroki zakres doświadczeń poszczególnych państw europejskich (w dziedzinie opieki społecznej, decentralizacji, opieki zdrowotnej itp.) nie wydaje się to leżeć w interesie UE i jej programu współpracy zewnętrznej. Dlatego Komitet zachęca Komisję do przyjęcia przepisów (przepisów wykonawczych do rozporządzenia finansowego) umożliwiających pełne finansowanie „w przypadku, gdy w interesie Wspólnoty leży bycie jedynym donatorem w przypadku danego działania” (art. 253 ust. 1 lit. e).

19. Podkreśla znaczenie terytorialnego podejścia do kwestii rozwoju, o którym mowa jest w komunikacie, oraz wzywa UE, by współpracowała z innymi partnerami działającymi na rzecz rozwoju w zakresie kształtowania i wdrażania tego podejścia. UE powinna także opracować zachęty, takie jak dodatkowe wsparcie finansowe dla krajów partnerskich, które w dialogu z samorządami lokalnymi i regionalnymi i ich stowarzyszeniami w danym państwie faktycznie podejmują działania służące zastosowaniu podejścia terytorialnego w krajowych planach rozwoju.

Opracowanie wsparcia ze strony UE na rzecz lepszego zarządzania i skuteczniejszych wyników w dziedzinie rozwoju na poziomie lokalnym

20. Zauważa, że propozycja Komisji, by dążyć do zapewnienia samorządom demokratycznej legitymacji, jest słuszna. Niemniej stwierdza, że zawarte w pierwszym ustępie tego rozdziału wyraźne odniesienie do „możliwości zapewnienia koordynacji z władzami regionalnymi” nie jest zrozumiałe w kontekście uwagi wstępnej zamieszczonej w przypisie 1 komunikatu, w którym jest mowa o tym, że termin „samorząd lokalny” obejmuje wszystkie rodzaje samorządów – tzn. poziomy takie jak gminy i powiaty, okręgi, prowincje i regiony.

21. Zgadza się z Komisją, że wola polityczna jest warunkiem powodzenia decentralizacji. Jednakże zgodnie z komunikatem tę wolę polityczną należy wspierać, na przykład w ramach dialogu politycznego. I gdy takie działania zostaną wykazane, powinny być wynagradzane zachętami w ramach współpracy z UE.

22. Podziela zdanie, że wsparcie UE na rzecz decentralizacji powinno koncentrować się na stworzeniu sprzyjających warunków prawnych i politycznych oraz na rozwoju instytucjonalnym i budowaniu potencjału. KR popiera także wskazane dodatkowe priorytety, takie jak nastawienie na decentralizację fiskalną, zarządzanie finansami publicznymi, odpowiedzialność oraz długoterminowe i ukierunkowane na potrzeby podejście do budowania potencjału.

23. Przypomina, że samorządy lokalne i regionalne z państw UE posiadają ogromne doświadczenie i wiedzę w wielu dziedzinach, w których ich odpowiedniki z krajów partnerskich muszą rozwinąć swój potencjał. Uważa, że obok dwustronnej współpracy między samorządami lokalnymi i regionalnymi z państw UE i krajów partnerskich i w powiązaniu z nią można by uznać stowarzyszenia tychże samorządów za strategicznych partnerów w zarządzaniu programami na rzecz budowania potencjału władz lokalnych i regionalnych.

24. Zgadza się z Komisją, że stowarzyszenia samorządów lokalnych mogą mieć zasadnicze znaczenie w dążeniu do zapewnienia dobrych rządów i rozwoju na poziomie lokalnym, i zauważa, że oprócz sześciu głównych funkcji wymienionych

w komunikacie należy wspomnieć także o funkcji polegającej na świadczeniu usług dla członków stowarzyszenia. Członkowie stowarzyszeń samorządów lokalnych i regionalnych często proszą te stowarzyszenia o zapewnianie usług z zakresu budowania potencjału i szkoleń, zwłaszcza w kontekście rozwoju. Świadczenie tych usług okazało się mieć kluczowe znaczenie dla rozpoznawalności stowarzyszeń, zaangażowania ich członków i tym samym trwałości istnienia tychże organizacji. Pozwala także na gromadzenie informacji i spostrzeżeń, które stowarzyszenia te mogą wykorzystywać w działaniach służących promowaniu i ochronie interesów ich członków.

25. Zgadza się z poglądem Komisji, że w wielu krajach partnerskich stowarzyszenia samorządów lokalnych nadal mają słabą pozycję. Aby mogły w pełni odgrywać swą rolę, potrzebują znacznego długoterminowego wsparcia. Może ono przybierać różne formy. Na przykład można przyznawać bezpośrednie finansowanie w ramach budżetów zarządzanych przez delegatury UE oraz tworzyć lub nadal realizować większe, wzajemnie powiązane programy, takie jak wspomniany w komunikacie program ARIAL. We wszystkich przypadkach kluczowe znaczenie ma wykorzystywanie wiedzy i doświadczenia europejskich stowarzyszeń samorządów lokalnych i regionalnych za pośrednictwem uczenia się od siebie nawzajem i wymiany doświadczeń.

Kierunek przyszłych działań: wydajniejsze i elastyczniejsze warunki wsparcia

26. Zgadza się z Komisją, że UE powinna dostosować swoje wsparcie do rosnącej roli, potencjału i potrzeb samorządów lokalnych i ich stowarzyszeń w krajach partnerskich, aby wyjść poza idee skuteczności pomocy i skupić się na skuteczności rozwoju.

27. Podkreśla, że oznacza to zwiększenie środków finansowych przydzielanych na działania wspierające decentralizację i wzmacnianie pozycji samorządów lokalnych i regionalnych i ich stowarzyszeń. Teraz, na początku nowego okresu finansowania, jest ku temu dobry moment. Należy jasno stwierdzić, że samorządy lokalne i regionalne mogą być objęte wszystkimi instrumentami z pakietu „Globalny wymiar Europy”. Trzeba także dokonać istotnej zmiany w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju. W dokumencie poświęconym ocenie wsparcia Komisji dla procesów decentralizacji pt. „Thematic global evaluation of the Commission support to decentralisation processes”⁽³⁾ z lutego 2012 r. pokazano, że bezpośredni wkład w decentralizację stanowił jedynie 1 % ogólnego wkładu finansowego Komisji (we wszystkich sektorach i państwach) w latach 2000–2004, jedynie ok. 2,5 % w latach 2004–2008 i był ponownie o wiele niższy w ostatnich latach objętych oceną (2008–2009). Wzmocnienie pozycji samorządów lokalnych w celu poprawy zarządzania i zwiększenia skuteczności w dziedzinie rozwoju jest warte o wiele więcej.

⁽³⁾ Zob. http://ec.europa.eu/europaid/how/evaluation/evaluation_reports/2012/1300_docs_en.htm

28. Przyjmuje z zadowoleniem zamiar Komisji, by zbadać możliwość wykorzystania innowacyjnych sposobów finansowania oraz pomysł powiązania tego z oceną sprawności instytucjonalnej samorządów lokalnych. Zbyt często jednak oceny takie są działaniami odgórnymi, których rezultatem są sankcje dla samorządów osiągających słabsze wyniki. Prowadzi to zazwyczaj do mniejszej otwartości wśród uczestników. Mając na uwadze potrzebę rozwoju potencjału samorządów lokalnych i regionalnych, zachęca do wykorzystywania horyzontalnych procesów uczenia się, korzystając z takich narzędzi, jak *benchmarking* i otwarte porównania, które mogą wzmocnić rolę stowarzyszeń władz lokalnych i regionalnych w podnoszeniu efektywności, które można łatwiej powiązać z pozytywnymi zachętami finansowymi i które są bardziej odpowiednie i przynoszą lepsze rezultaty w dłuższym okresie.

29. Popiera pogląd, że UE powinna zapewnić wystarczającą elastyczność w swych programach, by wspierać inicjatywy samorządów lokalnych i ich stowarzyszeń. Jest to *de facto* niezbędny element bardziej strategicznych działań na rzecz wzmocnienia ich pozycji. Elastyczność taka powinna zatem obejmować możliwość bezpośredniego finansowania własnych inicjatyw samorządów lokalnych i regionalnych i ich stowarzyszeń oraz finansowanie tych inicjatyw z udziałem lub za pośrednictwem partnerskich samorządów lokalnych i regionalnych i partnerskich stowarzyszeń w UE.

30. Podziela zdanie Komisji, że w kontekście wsparcia budżetowego UE powinna wspierać systemy służące do monitorowania transferów finansowych od władz centralnych do samorządów lokalnych i regionalnych. Powinno to także przyczynić się do stworzenia bardziej wszechstronnych instrumentów na poziomie regionalnym i globalnym, zapewniających ukierunkowanie procesów decentralizacji i podstawę do monitorowania rozwoju sytuacji, takich jak np. Europejska karta samorządu lokalnego na poziomie europejskim.

31. Wyraża gotowość do tego, by ze wsparciem technicznym i finansowym Komisji przyczynić się do opracowania sposobów oceny i monitorowania różnych aspektów decentralizacji w krajach partnerskich we współpracy ze wszystkimi zainteresowanymi stronami, zwłaszcza stowarzyszeniami samorządów lokalnych i regionalnych, i innymi organizacjami (Programem Narodów Zjednoczonych ds. Osiedli Ludzkich, Programem Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju) lub organami, w tym z krajów rozwijających się (np. Radą Samorządów Terytorialnych Unii Gospodarczej i Walutowej Afryki Zachodniej).

32. Uważa, że takie wszechstronne instrumenty zapewniają cenny wkład w dialog polityczny między UE a krajami partnerskimi. Umożliwiają uwzględnienie w tym dialogu koordynacji, uzupełniania się i spójności polityki władz różnych poziomów sprawowania rządów w danym państwie. Taki dialog polityczny mogą wzmocnić zachęty polityczne powiązane z tymi zagadnieniami, zgodnie z zamiarem zbadania możliwości wykorzystania innowacyjnych sposobów finansowania.

33. Zgadza się z Komisją, że UE powinna wspierać zdecentralizowaną współpracę transgraniczną między samorządami lokalnymi z Europy i krajów partnerskich na podstawie długoterminowego, opartego na równości partnerstwa instytucjonalnego. Z perspektywy europejskiej należy zachęcać do koordynacji partnerstw w ramach szerszych sieci lub współpracy w ramach wspólnych programów i ułatwiać takie działania. Zauważa, że portal zdecentralizowanej współpracy na rzecz rozwoju ułatwia taką koordynację, gdyż zapewnia informacje dotyczące istniejących projektów i umożliwia dyskusje w celu opracowania nowych. KR chętnie będzie nadal odgrywał swą rolę w tym zakresie, na przykład wspólnie ze stowarzyszeniami samorządów lokalnych i regionalnych. Jeśli chodzi o oczekiwane wzmocnienie oddziaływania dzięki takiemu bardziej skoordynowanemu podejściu, to do działań tych należy zachęcać, zwiększając unijne finansowanie dostępne na potrzeby realizacji takiego podejścia.

34. Przyjmuje z zadowoleniem pogląd Komisji, że UE powinna wspierać rolę odgrywaną przez samorzady lokalne i regionalne i ich stowarzyszenia w opracowywaniu programu działań na rzecz rozwoju na okres po roku 2015. Z satysfakcją odnotowuje, że Rada⁽⁴⁾ popiera KR, kiedy wzywa UE i państwa członkowskie, by w odpowiednich przypadkach we współpracy z Komitetem Regionów, uwzględniły opinie i doświadczenia samorządów lokalnych i poparły udział ich reprezentacji w dyskusjach na temat strategii politycznych na poziomie krajowym i międzynarodowym, w tym także w opracowywaniu programu działań na rzecz rozwoju na okres po 2015 roku i w przygotowaniach związanych z konferencją Habitat III.

35. Stwierdza, że aby zapewnić szeroki udział samorządów lokalnych w działaniach dotyczących programu na okres po 2015 r., potrzebny jest proces faktycznie oparty na uczestnictwie; inaczej niż w przypadku opracowywania milenijnych celów rozwoju, udział ten trzeba zagwarantować na wczesnym etapie sporządzania planów na okres po 2015 r. W tym celu należy udostępnić niezbędne zasoby finansowe.

⁽⁴⁾ Zob. konkluzje Rady „Samorzady lokalne a rozwój”, posiedzenie Rady do Spraw Zagranicznych w Brukseli, 22 lipca 2013 r. i „Nadrzędny program działań na okres po roku 2015 – konkluzje Rady”, posiedzenie Rady do Spraw Ogólnych w Luksemburgu, 25 czerwca 2013 r.

36. Ponownie wyraża swoje poparcie dla ogłoszenia roku 2015 „Europejskim Rokiem Rozwoju”⁽⁵⁾ i uznaje ten fakt za doskonałą okazję do rozpoczęcia działań na poziomie lokalnym i regionalnym oraz ich wspierania, również finansowego. Dlatego wnosi o to, by budżet pozwalał na odpowiednie wsparcie finansowe projektów władz lokalnych i regionalnych.

37. Potwierdza swą gotowość do zapewniania europejskim samorządom lokalnym i regionalnym przestrzeni politycznej do rozwoju współpracy międzynarodowej i transgranicznej.

38. Potwierdza swe zobowiązanie, by wносить wkład w dalsze opracowywanie polityki i w innowacje, na podstawie między innymi omawianego komunikatu i doświadczeń związanych ze zdecentralizowaną współpracą na rzecz rozwoju oraz we współpracy z sieciami i stowarzyszeniami samorządów lokalnych i regionalnych. Wszystko to służy wzmocnieniu pozycji samorządów lokalnych i regionalnych w krajach partnerskich w celu poprawy zarządzania i zwiększenia skuteczności w dziedzinie rozwoju.

Bruksela, 9 października 2013 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

⁽⁵⁾ Wniosek dotyczący decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Roku Rozwoju (2015) – COM(2013) 509 final.

III

(Akty przygotowawcze)

KOMITET REGIONÓW

103. SESJA PLENARNA W DNIACH 7–9 PAŹDZIERNIKA 2013 R.

Opinia Komitetu Regionów – Czwarty pakiet kolejowy

(2013/C 356/16)

KOMITET REGIONÓW

- Przyjmuje z zadowoleniem zamiar Komisji Europejskiej, by uzupełnić ramy prawne niezbędne do powstania jednolitego obszaru kolejowego.
- Uważa, że celem nie jest liberalizacja jako taka, ale poprawa oferty i jakości usług. Otwarcia na konkurencję nie można ocenić, nie uwzględniając także inwestycji w infrastrukturę, faktycznych warunków funkcjonowania rynku czy technicznych aspektów interoperacyjności.
- Przypomina, że zasada samodzielności samorządu terytorialnego umożliwia władzom lokalnym decydowanie o tym, jak chcą organizować swoje usługi transportu publicznego. Niemniej jest zdania, że wprowadzenie zbyt niskich wartości progowych w wypadku bezpośredniego udzielania zamówień dramatycznie ograniczy swobodę decyzji władz lokalnych i regionalnych.
- Przyjmuje z zadowoleniem wzmocnienie roli zarządcy infrastruktury i utworzenie komitetów koordynacyjnych, które będą nadzorować działania wzmocnionego zarządcy infrastruktury i czuwać nad skutecznością działania całego systemu. Władze lokalne powinny w nich uczestniczyć regularnie, a nie tylko „w stosownych przypadkach”.
- Wzywa do szybkiego utworzenia europejskiej sieci zarządów infrastruktury niezbędnej dla działania jednolitego europejskiego obszaru kolejowego i koordynacji transgranicznej.
- Popiera wzmocnienie roli Europejskiej Agencji Kolejowej (ERA), do której zadań należy przede wszystkim wspieranie interoperacyjności technicznej i harmonizacja procedur bezpieczeństwa, z myślą o zapobieżeniu istotnym problemom związanym z rozbieżnościami pomiędzy 26 organami krajowymi.

Sprawozdawca	Pascal MANGIN (FR/PPE), członek Rady Regionalnej Alzacji
Dokumenty źródłowe	<p>Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów w sprawie „Czwarty pakiet kolejowy – zakończenie budowy jednolitego europejskiego obszaru kolejowego w celu wspierania konkurencyjności i wzrostu gospodarczego w Europie”</p> <p>COM(2013) 25 final</p> <p>Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady uchylającego rozporządzenie Rady (EWG) nr 1192/69 w sprawie wspólnych zasad normalizujących rachunkowość przedsiębiorstw kolejowych</p> <p>COM(2013) 26 final</p> <p>Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Agencji Kolejowej Unii Europejskiej i uchylającego rozporządzenie (WE) nr 881/2004</p> <p>COM(2013) 27 final</p> <p>Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 1370/2007 w odniesieniu do otwarcia rynku krajowych usług kolejowego transportu pasażerskiego</p> <p>COM(2013) 28 final</p> <p>Wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającej dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/34/UE z dnia 21 listopada 2012 r. w sprawie utworzenia jednolitego europejskiego obszaru kolejowego w odniesieniu do otwarcia rynku krajowych kolejowych przewozów pasażerskich oraz zarządzania infrastrukturą kolejową</p> <p>COM(2013) 29 final</p> <p>Wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie interoperacyjności systemu kolei w Unii Europejskiej (wersja przekształcona)</p> <p>COM(2013) 30 final</p> <p>Wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie bezpieczeństwa kolei (wersja przekształcona)</p> <p>COM(2013) 31 final</p> <p>Sprawozdanie Komisji dla Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów na temat postępów w dążeniu do osiągnięcia interoperacyjności systemu kolei</p> <p>COM(2013) 32 final</p> <p>Sprawozdanie Komisji dla Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów dotyczące profilu i zadań pozostałych członków personelu pociągu</p> <p>COM(2013) 33 final</p> <p>Sprawozdanie Komisji dla Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów dotyczące wykonania przepisów dyrektywy 2007/58/WE w zakresie otwarcia rynku międzynarodowych kolejowych przewozów pasażerskich towarzyszące komunikatowi do Rady i Parlamentu Europejskiego w sprawie czwartego pakietu kolejowego</p> <p>COM(2013) 34 final</p>

I. ZALECENIA POLITYCZNE

A. *Obowiązek świadczenia usługi publicznej*

KOMITET REGIONÓW

Uwagi ogólne

1. Przyjmuje z zadowoleniem zamiar Komisji Europejskiej, by uzupełnić ramy prawne niezbędne do powstania jednolitego obszaru kolejowego.

2. Przypomina o swym wyrażonym często (m.in. w opinii w sprawie ekologicznego transportu) przekonaniu, że jednym z najważniejszych celów europejskiej polityki transportowej jest przeniesienie transportu osób i towarów, szczególnie transgranicznego transportu towarów i transportu ciężkiego, z dróg na kolej, która jest najbardziej przyjazna środowisku. Unia musi zapewnić realizację tego celu poprzez odpowiednie środki, jeśli dostępna jest wystarczająca zdolność przepustowa.

3. Uważa, że celem nie jest liberalizacja jako taka, ale poprawa oferty i jakości usług. Otwarcia na konkurencję nie można ocenić, nie uwzględniając także inwestycji w infrastrukturę, faktycznych warunków funkcjonowania rynku czy technicznych aspektów interoperacyjności.

4. Chętnie przyłączy się do realizacji całościowego podejścia łączącego proporcjonalność, pomocniczość i kontrolę rynku przez silny organ regulacyjny. Komitet Regionów pozytywnie odnosi się zatem do wprowadzonych przez Komisję warunków proporcjonalności usług publicznych i do kontrolowania przez organy regulacyjne relacji między usługami komercyjnymi a usługami publicznymi.

5. Apeluje, by władze lokalne i regionalne były w pełni włączone w opracowywanie i wdrażanie środków polityki kolejowej mających bezpośredni wpływ na użytkowników i same właściwe władze.

6. Uważa, że większa sprawność działania systemu kolei, a zwłaszcza lepsze funkcjonowanie umów o świadczenie usług publicznych są korzystne dla samorządów lokalnych i regionalnych ze względu na duże ograniczenia budżetowe i finansowe, z którymi mają one do czynienia.

7. Przypomina, że zasada samodzielności samorządu terytorialnego umożliwia władzom lokalnym decydowanie o tym, jak chcą organizować swoje usługi transportu publicznego.

W związku z tym art. 5 ust. 2 nie powinien być kwestionowany, gdyż umożliwia świadczenie usług przez podmiot wewnętrzny. Niemniej jest zdania, że wprowadzenie zbyt niskich wartości progowych w wypadku bezpośredniego udzielenia zamówień dramatycznie ograniczy swobodę decyzji władz lokalnych i regionalnych.

8. Podkreśla, że transport publiczny musi być przystępny cenowo.

Ramy prawne

Plany transportu publicznego

9. Apeluje, by w planach transportu publicznego zapewnić operatorom i użytkownikom wszystkich rodzajów transportu odpowiednią dostrzegalność i bezpieczeństwo, aby sprzyjać intermodalności. Plany te muszą uwzględniać kwestie związane ze spójnością społeczną i terytorialną oraz ze zrównoważonym rozwojem.

10. Popiera apel Komisji Europejskiej, by plany transportu obejmowały wszystkie rodzaje transportu. Właściwe władze lokalne powinny móc z łatwością dostosowywać te plany do potrzeb, gdyż mogą tego wymagać różne zmiany okoliczności. Ponadto należy zachęcać do skutecznej współpracy transgranicznej, zwłaszcza za pośrednictwem EUWT, między właściwymi władzami i ją gwarantować, tak by mogły one koordynować plany transportu w odniesieniu do różnych rodzajów transportu.

11. Postuluje, aby zobowiązania nakładane na władze lokalne z tytułu realizacji planów transportowych nie powodowały nadmiernych obciążeń organizacyjnych i finansowych.

Warunki społeczne

12. Przyjmuje z zadowoleniem odniesienia do warunków społecznych. Trzeba je jednak doprecyzować, tak by ograniczyć do minimum ryzyko dumpingu socjalnego. Z drugiej strony nie powinny one jednak być przeszkodą dla poprawy konkurencyjności sektora kolei i powinny sprzyjać wszechstronności pracowników.

Sposób wyboru podmiotów świadczących usługi

13. Zauważa, że zawieranie umów o świadczenie usług publicznych na podstawie procedury przetargowej może w pewnych okolicznościach doprowadzić do zwiększenia wydajności i do oszczędności dla właściwych władz i to przy utrzymaniu lub nawet poprawie jakości usług.

14. Apeluje jednak, by właściwe władze lokalne zachowały możliwość wyboru między przeprowadzeniem przetargu (częściowym lub całkowitym otwarciem umowy o świadczenie usług publicznych), zarządem publicznym a bezpośrednim

udzieleniem zamówienia. Aby uniknąć tendencji monopolistycznych, trzeba ściślej określić warunki bezpośredniego udzielenia zamówień, zwłaszcza co do kryteriów jakości usług, a nie tylko ich ceny. Wyzwanie dla władz organizujących transport polega na tym, żeby dzięki badaniu warunków konkurencyjności rynku osiągnąć przejrzystość cen w odniesieniu do świadczonych usług.

15. Podkreśla, że elastyczne podejście do wyboru przewoźnika przez właściwe władze lokalne, w tym regiony, powinno uwzględniać stopień rozwoju rynku przewozów regionalnych w poszczególnych krajach członkowskich.

16. Zastanawia się nad tym, jak faktycznie wygląda sytuacja w odniesieniu do udzielania zamówień w trybie konkurencyjnym, gdyż w przypadku niektórych przetargów konkurencja jest bardzo mała. Zachęca Komisję do wyjaśnienia kryteriów faktycznego udzielania zamówień w trybie konkurencyjnym w oparciu w szczególności o administracyjne koszty udziału w przetargu czy okres obowiązywania umów proponowanych przez właściwe władze.

17. Podkreśla, że przedsiębiorstwa kolejowe świadczące usługi publiczne powinny także być odpowiedzialne za ścisłość informacji podawanych w procedurze przetargowej mającej na celu odnowienie lub przeniesienie umowy, bez naruszania granic tajemnicy handlowej.

Dostęp do rynku taboru kolejowego

18. Dostrzega, że zakup taboru kolejowego może stanowić barierę dla wejścia na rynek.

19. Nie wykluczałaby żadnej metody gwarantowania pokrycia wartości końcowej taboru kolejowego.

Pomoc państwa

20. Przypomina, że Parlament i Rada podały już do wiadomości, że odmówią skreślenia art. 9 obowiązującego obecnie rozporządzenia.

21. Przyłącza się do Parlamentu i Rady, które nie zgadzają się na obowiązek systematycznego zgłaszania wszelkich środków przydzielanych na usługi transportu publicznego ze względu na specyfikę sektora transportu.

B. Otwarcie rynków i zarządzanie

22. Twierdzi, że jeżeli ściśle spełnione są warunki dotyczące uczciwej konkurencji i otwarcia dla wszystkich europejskich

przedsiębiorstw kolejowych oraz braku zakłóceń konkurencji na rynku, państwa członkowskie powinny mieć pewną swobodę w organizowaniu i ukierunkowaniu swego systemu kolejowego pomiędzy modelem zakładającym rozdział a modelem przedsiębiorstw zintegrowanych.

23. Przyjmuje z zadowoleniem wzmocnienie roli zarządcy infrastruktury z myślą o racjonalizacji systemu kolejowego. Zarządca infrastruktury musi oferować punkt kompleksowej obsługi w odniesieniu do dostępu do sieci, zwłaszcza dla organów organizujących usługi. Jego zarząd lub rada nadzorcza muszą zatem obejmować grupę przedstawicieli regionalnych organów organizujących usługi.

24. Przyjmuje z zadowoleniem utworzenie komitetów koordynacyjnych, które będą nadzorować działania wzmocnionego zarządcy infrastruktury i czuwać nad skutecznością działania całego systemu. Władze lokalne powinny w nich uczestniczyć regularnie, a nie tylko „w stosownych przypadkach”.

25. Apeluje o wyznaczenie w ramach zarządcy infrastruktury osób odpowiedzialnych za kontakty z władzami lokalnymi i regionalnymi.

26. Przypomina o obowiązku stosowania zasad proporcjonalności i pomocniczości, zwłaszcza w przypadkach gdy Komisja pragnie przyznać sobie nowe uprawnienia decyzyjne.

27. Wzywa do szybkiego utworzenia europejskiej sieci zarządów infrastruktury niezbędnej dla działania jednolitego europejskiego obszaru kolejowego i koordynacji transgranicznej.

28. Podkreśla, że zarządcy stacji muszą być odpowiedzialni przed władzami lokalnymi i regionalnymi. Stacje kolejowe są bardzo ważne dla atrakcyjności poszczególnych obszarów.

29. Przypomina, że celem nie jest liberalizacja jako taka, ale poprawa oferty i jakości usług. Jednakże doświadczenia związane z otwarciem na konkurencję rynków międzymiastowych przewozów kolejowych są jeszcze w Europie zbyt nieliczne. Należy zachęcać do ich gromadzenia, a jednocześnie gwarantować usługi publiczne dzięki uwzględnieniu idei zagrożenia równowagi ekonomicznej tych usług.

30. Zaznacza, że zasadne jest utrzymanie obecnych zapisów umożliwiających przedsiębiorstwom pełniącym rolę zarządcy infrastruktury i operatora, wykonujących usługi o charakterze lokalnym na wyodrębnionej infrastrukturze kolejowej o niewielkiej skali, kontynuowanie działalności na obecnych zasadach. Taka infrastruktura lokalna nie może przekraczać 150 km.

31. Przyjmuje z zadowoleniem odniesienia do warunków społecznych. Trzeba je jednak doprecyzować, tak by ograniczyć do minimum ryzyko dumpingu socjalnego. Z drugiej strony nie powinny one jednak być przeszkodą dla poprawy konkurencyjności sektora kolei i powinny sprzyjać wszechstronności pracowników.

32. Popiera wzmocnienie uprawnień organów regulacyjnych i zachęca do współpracy między nimi na poziomie europejskim, zwłaszcza w odniesieniu do oceny zagrożenia równowagi ekonomicznej danej usługi. Dla władz lokalnych i regionalnych należy też przewidzieć odpowiednie terminy odwoływania się do organów regulacyjnych w przypadku wątpliwości co do utrzymania teje równowagi.

33. Przypomina, że systemy biletowe są nieodłącznym elementem otwarcia rynków. W tej kwestii niezbędna jest lepsza koordynacja między przedsiębiorstwami kolejowymi a właściwymi władzami lokalnymi i regionalnymi.

34. Uważa, że na przedsiębiorstwa świadczące usługi krajowe należy nałożyć obowiązek udziału w krajowym systemie informacji dotyczących oferty i systemów biletowych (intermodalnych), ponieważ rozwój usług powiązanych jest głównym czynnikiem poprawy atrakcyjności transportu zbiorowego, a zwłaszcza kolejowego.

C. Filar techniczny

35. Podziela przedstawioną przez Komisję analizę głównych problemów i ograniczeń związanych z obowiązującymi europejskimi ramami prawnymi dotyczącymi zagadnień technicznych.

36. Popiera wzmocnienie roli Europejskiej Agencji Kolejowej (ERA) z siedzibą w Valenciennes, do której zadań należy przede

wszystkim wspieranie interoperacyjności technicznej i harmonizacja procedur bezpieczeństwa, przyspieszenie wdrożenia jednolitego zezwolenia na dopuszczenie pojazdu do eksploatacji oraz wzmocnienie uprawnień ERA z myślą o zapobieżeniu istotnym problemom związanym z rozbieżnościami pomiędzy 26 organami krajowymi. Pojazdy, które obecnie są wykorzystywane tylko w danym kraju, mogą nadal być dopuszczane do ruchu przez krajowy organ ds. bezpieczeństwa.

37. Apeluje jednak o przewidzenie okresu przejściowego, zanim ERA będzie mogła w pełni wywiązywać się z tych nowych zadań.

38. Popiera wytyczony przez Komisję cel dotyczący ograniczenia liczby przepisów krajowych poprzez zniesienie przepisów zbędnych lub sprzecznych z prawem UE i technicznymi specyfikacjami interoperacyjności.

39. Przyjmuje z zadowoleniem niektóre propozycje Komisji dotyczące roli ERA i utworzenia w jej ramach organu odwoławczego. Komisja proponuje wzmocnienie roli ERA i przekształcenie jej w punkt kompleksowej obsługi w odniesieniu do decyzji dotyczących pojazdów i certyfikatów bezpieczeństwa dla przedsiębiorstw kolejowych. Konieczne jest także wzmocnienie i wyjaśnienie uprawnień ERA, jej zasobów (finansowych i ludzkich) oraz zakresu jej odpowiedzialności. To samo dotyczy Komisji Odwoławczej.

40. Apeluje o włączenie Komitetu Regionów w opracowywanie programów ERA.

41. Wzywa, by nie lekceważyć analiz kosztów i korzyści dotyczących rozwiązań w zakresie interoperacyjności, a zwłaszcza ich wpływu na władze lokalne i regionalne.

II. ZALECANE POPRAWKI

Poprawka 1

COM(2013) 28 final

Nowy motyw po motywie 9

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
	<p><u>Zasada wzajemności – jako że jest ważnym narzędziem przeciwdziałania zakłóceniom konkurencji – powinna mieć zastosowanie do przedsiębiorstw z państw trzecich, które to przedsiębiorstwa chcą uczestniczyć w procedurach przetargowych w ramach Unii Europejskiej.</u></p>

Uzasadnienie

Operatorzy z państw trzecich nie powinni mieć możliwości udziału w przetargach w państwach UE, jeśli dane państwa trzecie nie otworzyły swego rynku dla państw członkowskich UE.

Poprawka 2

COM(2013) 28 final

Motyw 15

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
Przygotowanie przedsiębiorstw kolejowych na obowiązkowe przetargi w przypadku umów o świadczenie usług publicznych wymaga dodatkowego czasu na umożliwienie skutecznej i trwałej restrukturyzacji wewnętrznej przedsiębiorstw, którym w przeszłości bezpośrednio udzielono zamówień prowadzących do zawarcia takich umów. Niezbędne są zatem środki przejściowe w przypadku zamówień udzielonych bezpośrednio między datą wejścia w życie niniejszego rozporządzenia a dniem 3 grudnia 2019 r.	Przygotowanie przedsiębiorstw kolejowych na obowiązkowe przetargi w przypadku umów o świadczenie usług publicznych wymaga dodatkowego czasu na umożliwienie skutecznej i trwałej restrukturyzacji wewnętrznej przedsiębiorstw, którym w przeszłości bezpośrednio udzielono zamówień prowadzących do zawarcia takich umów. Niezbędne są zatem środki przejściowe w przypadku zamówień udzielonych bezpośrednio między datą wejścia w życie niniejszego rozporządzenia a dniem 3 grudnia 2019 r.

Poprawka 3

COM(2013) 28 final

Motyw 18

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
18. W związku ze zmianą rozporządzenia (WE) nr 994/98 (rozporządzenie upoważniające) Komisja przedstawiła również wniosek w sprawie zmiany rozporządzenia (WE) nr 1370/2007 (COM(2012) 730/3). W celu zharmonizowania podejścia do rozporządzeń w sprawie wyłączeń grupowych w obszarze pomocy państwa oraz zgodnie z procedurami przewidzianymi w art. 108 ust. 4 i art. 109 Traktatu, pomoc związaną z koordynacją transportu lub stanowiącą zwrot za wykonanie pewnych świadczeń nierozzerwalnie związanych z pojęciem usługi publicznej, o której mowa w art. 93 Traktatu, należy objąć zakresem rozporządzenia upoważniającego.	18. W związku ze zmianą rozporządzenia (WE) nr 994/98 (rozporządzenie upoważniające) Komisja przedstawiła również wniosek w sprawie zmiany rozporządzenia (WE) nr 1370/2007 (COM(2012) 730/3). W celu zharmonizowania podejścia do rozporządzeń w sprawie wyłączeń grupowych w obszarze pomocy państwa oraz zgodnie z procedurami przewidzianymi w art. 108 ust. 4 i art. 109 Traktatu, pomoc związaną z koordynacją transportu lub stanowiącą zwrot za wykonanie pewnych świadczeń nierozzerwalnie związanych z pojęciem usługi publicznej, o której mowa w art. 93 Traktatu, należy objąć zakresem rozporządzenia upoważniającego.

Uzasadnienie

Odesłanie do innego dokumentu, jeśli chodzi o zasadę zwalniania z obowiązku powiadamiania o rekompensatach, zmieniłoby całą logikę rozporządzenia w sprawie zobowiązań z tytułu świadczenia usług publicznych i spowodowałoby, że nad usługami publicznymi w zakresie transportu pasażerskiego zaciążyłoby poważne ryzyko niepewności prawa.

Poprawka 4

COM(2013) 28 final

Artykuł 2 litera c)

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
c) „właściwy organ lokalny” oznacza każdy właściwy organ, którego właściwość miejscowa nie obejmuje całego kraju i którego kompetencje obejmują potrzeby transportowe aglomeracji miejskiej lub okręgu wiejskiego;	c) „właściwy organ lokalny” oznacza każdy właściwy organ, którego właściwość miejscowa nie obejmuje całego kraju terytorium państwa członkowskiego lub z którego kompetencje obejmują potrzeby transportowe regionu lub aglomeracji miejskiej lub okręgu wiejskiego, <u>również na poziomie transgranicznym</u> ;

Uzasadnienie

Sformułowanie „nie obejmuje całego kraju” (w angielskiej i francuskiej wersji dokumentu dosłownie „nie jest krajowa” – przyp. tłum.) może oznaczać, że właściwość miejscowa danego organu nie obejmuje całego terytorium państwa członkowskiego lub może obejmować obszary położone w co najmniej dwóch państwach członkowskich. Należy doprecyzować definicję, by szła w parze z pojawianiem się organów organizujących usługi posiadających kompetencje transgraniczne.

Ponadto omawiane rozporządzenie musi jednoznacznie obejmować regiony.

Poprawka 5

COM(2013) 28 final

Artykuł 2 litera e)

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
e) z zakresu zobowiązań z tytułu świadczenia usług publicznych wylęcza się wszystkie usługi transportu publicznego, które wykraczają poza to, co jest konieczne do czerpania korzyści z efektów sieciowych na poziomie lokalnym, regionalnym lub niższym od krajowego.	e) z zakresu zobowiązań z tytułu świadczenia usług publicznych wylęcza się wszystkie usługi transportu publicznego, które wykraczają poza to, co jest konieczne do czerpania korzyści z efektów sieciowych na poziomie lokalnym, regionalnym lub niższym od krajowego. e) zakres zobowiązań z tytułu świadczenia usług publicznych obejmuje wszystkie usługi transportu publicznego, które wywołują efekty sieciowe na poziomie lokalnym, regionalnym lub niższym od krajowego; efekty te mogą wynikać z połączenia linii rentownych i nierentownych.

Uzasadnienie

Jeśli dana linia przewozów regionalnych znajduje się w równowadze ekonomicznej lub przynosi zyski, powinna istnieć możliwość włączenia jej do umowy o świadczenie usług publicznych z innymi deficytowymi liniami, po to by korzyści z niej przyczyniały się do finansowania pozostałych linii oraz po to by umożliwić ewentualną optymalizację koniecznych do eksploatacji środków technicznych.

Poprawka 6

COM(2013) 28 final

Artykuł 2a ustęp 1

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
<p>1. Właściwe organy sporządzają i regularnie aktualizują plany pasażerskiego transportu publicznego obejmujące wszystkie istotne rodzaje transportu dla terytorium, za które są odpowiedzialne.</p> <p>Te plany transportu publicznego określają cele polityki transportu publicznego oraz sposoby ich realizacji obejmujące wszystkie istotne rodzaje transportu dla terytorium, za które są odpowiedzialne. Obejmują one co najmniej:</p> <p>a) strukturę sieci lub tras;</p> <p>b) podstawowe wymogi, jakie musi spełniać oferta transportu publicznego, takie jak dostępność, łączność terytorialna, bezpieczeństwo, połączenia modalne i intermodalne w głównych węzłach komunikacyjnych, charakterystyka oferty, czyli np. okres, w jakim zapewniane są usługi, częstotliwość usług oraz minimalny stopień wykorzystania zdolności przepustowej;</p>	<p>1. Właściwe organy sporządzają i regularnie aktualizują plany pasażerskiego transportu publicznego obejmujące wszystkie istotne rodzaje transportu dla terytorium, za które są odpowiedzialne. <u>Te zobowiązania dotyczą wyłącznie aglomeracji o liczbie mieszkańców powyżej 100 000.</u></p> <p>Te plany transportu publicznego określają cele polityki transportu publicznego oraz sposoby ich realizacji obejmujące wszystkie istotne rodzaje transportu dla terytorium, za które są odpowiedzialne. Obejmują one co najmniej:</p> <p>a) strukturę sieci lub tras;</p> <p>b) podstawowe wymogi, jakie musi spełniać oferta transportu publicznego, takie jak dostępność, łączność terytorialna, bezpieczeństwo, połączenia modalne i intermodalne w głównych węzłach komunikacyjnych, charakterystyka oferty, czyli np. <u>zasady ustalania rozkładu jazdy i okres, w jakim zapewniane są usługi</u>, częstotliwość usług <u>oraz minimalny stopień wykorzystania zdolności przepustowej</u>;</p>

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
<p>c) normy jakości dotyczące takich elementów jak cechy wyposażenia stacji i taboru kolejowego, punktualność i niezawodność, czystość, obsługa i informowanie klienta, rozpatrywanie skarg i dochodzenie roszczeń, monitorowanie jakości usług;</p> <p>d) zasady polityki taryfowej;</p> <p>e) wymogi operacyjne takie jak transport rowerów, zarządzanie ruchem, plan postępowania w przypadku wystąpienia zakłóceń.</p> <p>Opracowując plany transportu publicznego, właściwe organy uwzględniają w szczególności obowiązujące przepisy dotyczące praw pasażerów, ochrony socjalnej, ochrony zatrudnienia oraz ochrony środowiska.</p> <p>Właściwe organy przyjmują plany transportu publicznego po konsultacji z odpowiednimi zainteresowanymi stronami i publikują je. Na użytek niniejszego rozporządzenia odpowiednie zainteresowane strony, które należy uwzględnić, to co najmniej przewoźnicy, w stosownych przypadkach zarządcy infrastruktury, oraz reprezentatywne organizacje pasażerów i pracowników.</p>	<p>c) normy jakości dotyczące takich elementów jak cechy wyposażenia stacji i taboru kolejowego, punktualność i niezawodność, czystość, obsługa i informowanie klienta, rozpatrywanie skarg i dochodzenie roszczeń, monitorowanie jakości usług;</p> <p>d) zasady polityki taryfowej;</p> <p>e) wymogi operacyjne takie jak transport rowerów, zarządzanie ruchem, plan postępowania w przypadku wystąpienia zakłóceń.;</p> <p><u>f) wymogi dotyczące spójności społecznej i terytorialnej.</u></p> <p>Opracowując plany transportu publicznego, właściwe organy uwzględniają w szczególności obowiązujące przepisy dotyczące praw pasażerów, ochrony socjalnej, ochrony zatrudnienia oraz ochrony środowiska, <u>aby zapobiegać wszelkim przejawom dumpingu w tych różnych dziedzinach.</u></p> <p><u>Plany transportu publicznego muszą być przedkładane organowi regulacyjnemu do konsultacji na miesiąc przed publikacją.</u></p> <p><u>Właściwe organy współpracują między sobą, by skoordynować informacje zawarte w swoich własnych planach transportu i sporządzić wspólne plany transportu dotyczące transgranicznych usług przewozów regionalnych.</u></p> <p>Właściwe organy przyjmują plany transportu publicznego po konsultacji z odpowiednimi zainteresowanymi stronami i publikują je. Na użytek niniejszego rozporządzenia odpowiednie zainteresowane strony, które należy uwzględnić, to co najmniej przewoźnicy, w stosownych przypadkach zarządcy infrastruktury, oraz reprezentatywne organizacje pasażerów i pracowników.</p> <p><u>Byli lub obecni dostawcy usług publicznych mają obowiązek dostarczyć właściwym organom konieczne dane w terminie jednego miesiąca od złożenia przez te organy wniosku, nawet jeśli chodzi o organy ościennego państwa członkowskiego.</u></p>

Uzasadnienie

Plany pasażerskiego transportu publicznego mogą wiązać się z poważnymi dodatkowymi obowiązkami, bez wpływu na linie dalekobieżne, które ustalane są w planowaniu regionalnym. W poprawce sugeruje się ograniczenie obowiązku sporządzania planów tylko do aglomeracji pewnej wielkości.

Ze względu na złożoność i niestałość operacyjnych rozkładów jazdy (wynikającą z przyczyn nie leżących w gestii właściwych organów), bardziej realistyczne jest umieszczenie w planach transportu zasad rządzących rozkładem jazdy.

Na liniach mało uczęszczanych zobowiązanie do minimalnego stopnia wykorzystania zdolności przepustowej może negatywnie wpłynąć na dane usługi publiczne, byłoby więc sprzeczne z interesem właściwego organu.

Należy zachęcać do intermodalności oraz koordynacji transgranicznej.

Do planów transportu publicznego potrzebne są precyzyjne dane dotyczące zmian na rynkach różnych rodzajów transportu. Podmioty rynkowe posiadają główne źródła informacji, muszą więc się nimi dzielić z władzami publicznymi.

Poprawka 7

COM(2013) 28 final

Artykuł 2a ustęp 4

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
<p>Specyfikacje zobowiązań z tytułu świadczenia usług publicznych i powiązane rekompensaty związane z wynikiem finansowym netto tych zobowiązań:</p> <p>a) osiągają cele planu transportu publicznego w najbardziej opłacalny sposób;</p>	<p>Specyfikacje zobowiązań z tytułu świadczenia usług publicznych i powiązane rekompensaty związane z wynikiem finansowym netto tych zobowiązań:</p> <p>a) osiągają cele planu transportu publicznego w najbardziej <u>skuteczny</u> opłacalny sposób;</p>

Poprawka 8

COM(2013) 28 final

Artykuł 4 ustęp 8

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
<p>8. Właściwe organy udostępniają wszystkim zainteresowanym stronom informacje istotne do przygotowania oferty w ramach procedury przetargowej.</p> <p>Obejmuje to informacje dotyczące popytu wśród podróżnych, cen biletów, kosztów i przychodów związanych z pasażerskim transportem publicznym objętym przetargiem oraz szczegółowe informacje na temat specyfikacji infrastruktury istotne dla użytkownika wymaganych pojazdów lub taboru kolejowego, tak aby umożliwić im przygotowanie planów działalności gospodarczej opartych na właściwych informacjach. Zarządcy infrastruktury kolejowej wspierają właściwe organy w dostarczaniu wszystkich istotnych specyfikacji infrastruktury.</p> <p>Niezgodność z przepisami określonymi powyżej, podlega kontroli prawnej, o której mowa w art. 5 ust. 7.</p>	<p>8. Właściwe organy udostępniają wszystkim zainteresowanym stronom informacje istotne do przygotowania oferty w ramach procedury przetargowej. <u>Zarządzający infrastrukturą kolejową, przedsiębiorstwa kolejowe, które świadczą lub świadczyły zamówione usługi publiczne, muszą pomagać właściwym organom w dostarczeniu wszelkich odpowiednich danych. Podmioty te są odpowiedzialne za dokładność danych dostarczanych właściwym organom.</u></p> <p>Obejmuje to informacje dotyczące popytu wśród podróżnych, cen biletów, kosztów i przychodów związanych z pasażerskim transportem publicznym objętym przetargiem oraz szczegółowe informacje na temat specyfikacji infrastruktury istotne dla użytkownika wymaganych pojazdów lub taboru kolejowego, tak aby umożliwić im przygotowanie planów działalności gospodarczej opartych na właściwych informacjach. Zarządcy infrastruktury kolejowej wspierają właściwe organy w dostarczaniu wszystkich istotnych specyfikacji infrastruktury.</p> <p>Niezgodność z przepisami określonymi powyżej, podlega kontroli prawnej, o której mowa w art. 5 ust. 7.</p> <p><u>Obecny operator linii lub sieci, która jest przedmiotem procedury przetargowej, musi nieodpłatnie dostarczyć właściwemu organowi kompletnych i dokładnych danych potrzebnych do przygotowania oferty, zwłaszcza dotyczących popytu na przejazdy i przychodów z transportu pasażerów, bez naruszania tajemnicy handlowej.</u></p> <p><u>Były operator i zarządca infrastruktury muszą zwrócić pozostałym operatorom wszelkie straty wynikające ze sporządzenia ofert w oparciu o nieprawidłowe lub brakujące dane.</u></p>

Uzasadnienie

Dane od zarządzającego infrastrukturą nie wystarczą, ponieważ nie zawierają komercyjnych danych operatora kolejowego. Byli i obecni operatorzy muszą dostarczyć tych danych, zwłaszcza gdy są operatorami zasiedziały, po to by zagwarantować niedyskryminujący dostęp do informacji. Niezbędne jest to wprowadzenia spójności, gdyż w przeciwnym wypadku na właściwych organach spoczywałyby zobowiązania, których nie byłyby one w stanie wypełnić.

Poprawka 9

COM(2013) 28 final

Artykuł 5, nowy ustęp po ustępie 3

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
	<u>Właściwy organ może wykluczyć z procedury przetargowej operatorów z państw trzecich, jeśli te państwa trzecie nie przewidują udziału przedsiębiorstw z państw członkowskich UE w procedurach przetargowych.</u>

Uzasadnienie

Operatorzy z państw trzecich nie powinni mieć możliwości udziału w przetargach w państwach UE, jeśli dane państwa trzecie nie otworzyły swego rynku dla państw członkowskich UE.

Poprawka 10

COM(2013) 28 final

Artykuł 5 ustęp 4

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
<p>4. O ile nie zabrania tego prawo krajowe, właściwe organy mogą podjąć decyzję o bezpośrednim udzieleniu zamówień prowadzących do zawarcia umów o świadczenie usług publicznych:</p> <p>a) których średnia wartość roczna szacowana jest na mniej niż 1 000 000 EUR lub mniej niż 5 000 000 EUR w przypadku umowy o świadczenie usług publicznych obejmującej usługi w zakresie transportu kolejowego, lub</p> <p>b) które dotyczą świadczenia usług publicznych w zakresie transportu pasażerskiego w wymiarze mniejszym niż 300 000 kilometrów rocznie lub mniejszym niż 150 000 kilometrów w przypadku umowy o świadczenie usług publicznych obejmującej usługi w zakresie transportu kolejowego.</p>	<p>4. O ile nie zabrania tego prawo krajowe, właściwe organy mogą podjąć decyzję o bezpośrednim udzieleniu zamówień prowadzących do zawarcia umów o świadczenie usług publicznych:</p> <p>a) których średnia wartość roczna szacowana jest na mniej niż 1 000 000 EUR lub mniej niż 5 000 000 EUR w przypadku umowy o świadczenie usług publicznych obejmującej usługi w zakresie transportu kolejowego, lub</p> <p>b) które dotyczą świadczenia usług publicznych w zakresie transportu pasażerskiego w wymiarze mniejszym niż 300 000 kilometrów rocznie lub mniejszym niż 150 000 500 000 kilometrów w przypadku umowy o świadczenie usług publicznych obejmującej usługi w zakresie transportu kolejowego.</p>

Uzasadnienie

Proponowany przez Komisję próg 150 000 kilometrów rocznie dla transportu kolejowego wyklucza faktycznie wszystkie linie, których dotyczy ten rodzaj transportu. Próg 500 000 kilometrów pozwala na ograniczenie wyjątków od zasady procedury przetargowej do pojedynczych linii o odpowiedniej dla ruchu kolejowego długości i o opłacalnym dla ruchu kolejowego poziomie usług.

Poprawka 11

COM(2013) 28 final

Artykuł 5, nowy ustęp po ustępie 4

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
	<u>Decyzja o bezpośrednim udzieleniu zamówienia na świadczenie usług jest przedstawiana do konsultacji organowi regulacyjnemu określonymu w art. 55 dyrektywy 2012/34/UE w terminie dwóch miesięcy.</u>

Uzasadnienie

Ten nowy ustęp umożliwia udział właściwego organu regulacyjnego w procesie organizacji transportu kolejowego, jednakże nie ograniczając praw właściwych organów lokalnych do bezpośredniego udzielania zamówień podmiotom wewnętrznym. Jednocześnie ustęp ten uściśla ramy bezpośredniego udzielania zamówień po to, by ograniczyć możliwość budowania oligopolu.

Poprawka 12

COM(2013) 28 final

Artykuł 5, nowy ustęp po ustępie 6

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
	<p><u>O ile nie zabrania tego prawo krajowe, właściwe organy mogą podjąć decyzję o bezpośrednim udzieleniu zamówień prowadzących do zawarcia umów o świadczenie usług publicznych w zakresie transportu kolejowego z wyjątkiem innych rodzajów transportu szynowego, takich jak metro lub tramwaje. Na zasadzie odstępstwa od art. 4 ust. 3 takie umowy zawierane są maksymalnie na okres dziesięciu lat, z wyjątkiem sytuacji, w których ma zastosowanie art. 4 ust. 4.</u></p> <p><u>Niemniej jednak, jeśli zamówienie zostało już udzielone bezpośrednio a wskaźniki jakości usług pogorszyły się średnio o więcej niż 10 % w całym okresie obowiązywania umowy z przyczyn leżących po stronie podmiotu świadczącego usługi publiczne, po wygaśnięciu umowy zamówienie to powinno stanowić przedmiot procedury przetargowej. Sześć miesięcy po przyjęciu niniejszego rozporządzenia Komisja Europejska aktami delegowanymi określi jakość w zależności od szeregu wskaźników, w tym punktualności.</u></p>

Uzasadnienie

Należy przywrócić możliwość skorzystania z bezpośredniego udzielania zamówień, stawiając jednak pewne ograniczenia czasowe. Jeśli realizacja zamówienia jest niezadowolająca, właściwy organ powinien automatycznie powrócić do procedury przetargowej.

Poprawka 13

COM(2013) 28 final

Artykuł 5a ustęp 2

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
[...]	[...]

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
<p>Właściwy organ może spełnić wymóg określony w akapicie pierwszym w jeden z następujących sposobów:</p> <p>nabywając tabor kolejowy wykorzystywany do wykonania umowy o świadczenie usług publicznych w celu udostępnienia go wybranemu podmiotowi świadczącemu usługi publiczne po cenie rynkowej lub w ramach umowy o świadczenie usług publicznych na podstawie art. 4 ust. 1 lit. b), art. 6 oraz, w stosownych przypadkach, załącznika;</p> <p>b) udzielając gwarancji na finansowanie taboru kolejowego wykorzystywanego do wykonania umowy o świadczenie usług publicznych po cenie rynkowej lub w ramach umowy o świadczenie usług publicznych na podstawie art. 4 ust. 1 lit. b), art. 6 oraz, w stosownych przypadkach, załącznika. Gwarancja taka może obejmować ryzyko związane z wartością końcową z uwzględnieniem, w stosownych przypadkach, odpowiednich zasad pomocy państwa;</p> <p>c) zobowiązując się w umowie o świadczenie usług publicznych do przejęcia taboru kolejowego na koniec umowy po cenie rynkowej.</p> <p>[...]</p>	<p>Właściwy organ może spełnić wymóg określony w akapicie pierwszym <u>wykorzystując sposoby ułatwiające korzyści skali, takie jak w jeden z następujących sposobów:</u></p> <p>nabywając tabor kolejowy wykorzystywany do wykonania umowy o świadczenie usług publicznych w celu udostępnienia go wybranemu podmiotowi świadczącemu usługi publiczne po cenie rynkowej lub w ramach umowy o świadczenie usług publicznych na podstawie art. 4 ust. 1 lit. b), art. 6 oraz, w stosownych przypadkach, załącznika;</p> <p>b) udzielając gwarancji na finansowanie taboru kolejowego wykorzystywanego do wykonania umowy o świadczenie usług publicznych po cenie rynkowej lub w ramach umowy o świadczenie usług publicznych na podstawie art. 4 ust. 1 lit. b), art. 6 oraz, w stosownych przypadkach, załącznika. Gwarancja taka może obejmować ryzyko związane z wartością końcową z uwzględnieniem, w stosownych przypadkach, odpowiednich zasad pomocy państwa;</p> <p>c) zobowiązując się w umowie o świadczenie usług publicznych do przejęcia taboru kolejowego na koniec umowy po cenie rynkowej.;</p> <p><u>d) nawiązując współpracę z sąsiednimi władzami lokalnymi, po to by dysponować większym taborem kolejowym;</u></p> <p><u>e) występując do swojego państwa członkowskiego o wkład w jedną z metod pokrycia wartości końcowej taboru kolejowego.</u></p> <p>[...]</p>

Uzasadnienie

Nie należy wykluczać żadnej metody finansowania na szczeblu lokalnym (gwarancji, przejęcia, zakupu bezpośredniego itp.). Nie oznacza to jednak, że państwa mogą uchylać się od odpowiedzialności a obciążenia pozostawić władzom lokalnym, co byłoby nieprawidłowe. Ramy legislacyjne i regulacyjne muszą stymulować rynek taboru, zachęcając zwłaszcza do korzyści skali i do oferowania odpowiednich planów finansowania.

Poprawka 14

COM(2013) 28 final

Artykuł 8 ustępow 2a

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
<p>2a. Umowy o świadczenie usług publicznych w zakresie kolejowego pasażerskiego transportu publicznego, zawarte w następstwie udzielonych bezpośrednio zamówień między dniem 1 stycznia 2013 r. a dniem 2 grudnia 2019 r., mogą obowiązywać do dnia ich wygaśnięcia. W żadnym wypadku nie mogą one jednak obowiązywać po dniu 31 grudnia 2022 r.</p>	<p>2a. Umowy o świadczenie usług publicznych w zakresie kolejowego pasażerskiego transportu publicznego, zawarte w następstwie udzielonych bezpośrednio zamówień między <u>dniami wejścia w życie niniejszego rozporządzenia</u> dniami 1 stycznia 2013 r. a dniem 2 grudnia 2019 r., mogą obowiązywać do dnia ich wygaśnięcia. W żadnym wypadku nie mogą one jednak obowiązywać po dniu 31 grudnia 2022 r. <u>Przepisu tego nie stosuje się do umów zawartych przez dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.</u></p>

Uzasadnienie

Data wejścia w życie zmienionego rozporządzenia powinna odpowiadać dacie wejścia w życie proponowanych zmian. Przepis ten nie może dotyczyć umów zawartych wcześniej.

Poprawka 15

COM(2013) 29 final

Motyw 10

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
<p>Obowiązujące wymogi dyrektywy 2012/34/UE dotyczą jedynie niezależności prawnej, organizacyjnej i decyzyjnej. Nie wyklucza to całkowicie możliwości utrzymywania przedsiębiorstwa zintegrowanego, o ile zapewnione są te trzy kategorie niezależności. W odniesieniu do niezależności decyzyjnej należy dopilnować, aby odpowiednie zabezpieczenia wykluczały wpływ przedsiębiorstwa zintegrowanego na podejmowanie decyzji przez zarządcę infrastruktury. Jednak nawet pełne stosowanie takich zabezpieczeń nie eliminuje w pełni wszystkich możliwości dyskryminacyjnego traktowania konkurentów, które istnieją w przypadku przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo. W szczególności w zintegrowanych strukturach nadal istnieje możliwość wewnętrznego subsydiowania, a przynajmniej organom regulacyjnym jest bardzo trudno weryfikować i egzekwować stosowanie zabezpieczeń wprowadzonych w celu zapobiegania takiemu subsydiowaniu. Najskuteczniejszym sposobem rozwiązania tego problemu jest rozdział instytucjonalny zarządzania infrastrukturą od działalności przewozowej.</p>	<p>Obowiązujące wymogi dyrektywy 2012/34/UE dotyczą jedynie niezależności prawnej, organizacyjnej i decyzyjnej. Nie wyklucza to całkowicie możliwości utrzymywania przedsiębiorstwa zintegrowanego, o ile zapewnione są te trzy kategorie niezależności <u>zapewniona jest niezależność zarządcy od operatorów w kwestii podstawowych funkcji, tj. podejmowania decyzji w sprawie przydziału tras pociągów, pobierania opłat za infrastrukturę, stacji kolejowych, inwestycji i konserwacji.</u> W odniesieniu do niezależności decyzyjnej należy dopilnować, aby odpowiednie zabezpieczenia wykluczały wpływ przedsiębiorstwa zintegrowanego na podejmowanie decyzji przez zarządcę infrastruktury. Jednak nawet pełne stosowanie takich zabezpieczeń nie eliminuje w pełni wszystkich możliwości dyskryminacyjnego traktowania konkurentów, które istnieją w przypadku przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo. W szczególności w zintegrowanych strukturach nadal istnieje możliwość wewnętrznego subsydiowania, a przynajmniej organom regulacyjnym jest bardzo trudno weryfikować i egzekwować stosowanie zabezpieczeń wprowadzonych w celu zapobiegania takiemu subsydiowaniu. Najskuteczniejszym sposobem rozwiązania tego problemu jest rozdział instytucjonalny zarządzania infrastrukturą od działalności przewozowej.</p>

Uzasadnienie

Komisja wychodzi z ideologicznego założenia, że najlepszym rozwiązaniem jest całkowite rozdzielenie rodzajów działalności. To tylko postulat ideologiczny: nie ma dla niego miejsca w projekcie dyrektywy, który powinien pozostać neutralny pod tym względem.

Poprawka 16

COM(2013) 29 final

Artykuł 6 ustęp 2

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
<p>Komisja Europejska proponuje skreślić art. 6 ust. 2 dyrektywy 2012/34/UE</p>	<p>Zmienić art. 6 ust. 2 dyrektywy 2012/34/UE, który brzmi:</p> <p><u>Aby uniknąć nieproporcjonalnych kosztów transakcyjnych państwa Państwa członkowskie mogą postanowić, że rozdział ten wymaga organizacji odrębnych działów w ramach jednego przedsiębiorstwa, pod warunkiem że przedsiębiorstwo to zatrudnia mniej niż 3 000 pracowników i jego działalność ogranicza się do przewozów lokalnych z wykorzystaniem infrastruktury o długości mniejszej niż 150 km lub że infrastruktura i usługi przewozowe są zarządzane przez osobne podmioty.</u></p>

Uzasadnienie

W zakresie instytucjonalnego rozdziału zarządcy infrastruktury od działalności przewozowej w przypadku przedsiębiorstw, których działalność ogranicza się do świadczenia wyłącznie usług o zasięgu regionalnym, rekomendowane jest utrzymanie obecnie obowiązujących przepisów. Należy zwrócić uwagę, że podział instytucjonalny w przypadku niewielkich podmiotów realizujących usługi na wydzielonej infrastrukturze może oznaczać ich znaczne rozdrobnienie i wzrost kosztów funkcjonowania, a co za tym idzie, wzrost przekazywanej rekompensaty ze środków publicznych.

Poprawka 17

COM(2013) 29 final

Artykuł 7 ustęp 1

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
<p>Państwa członkowskie dopilnowują, aby zarządca infrastruktury wykonywał wszystkie funkcje, o których mowa w art. 3 ust. 2, i był niezależny od jakiegokolwiek przedsiębiorstwa kolejowego.</p> <p>Aby zapewnić niezależność zarządcy infrastruktury państwa członkowskie dopilnowują, aby zarządca infrastruktury stanowił podmiot prawnie oddzielony od wszelkich przedsiębiorstw kolejowych.</p>	<p>Państwa członkowskie dopilnowują, aby zarządca infrastruktury wykonywał wszystkie funkcje, o których mowa w art. 3 ust. 2, i był niezależny od jakiegokolwiek przedsiębiorstwa kolejowego, <u>jeśli chodzi o podstawowe funkcje, tj. podejmowanie decyzji dotyczących przydzielania tras pociągów, pobierania opłat za infrastrukturę, stacji kolejowych, inwestycji i konserwacji.</u></p> <p>Aby zapewnić niezależność zarządcy infrastruktury państwa członkowskie dopilnowują, aby zarządca infrastruktury stanowił podmiot prawnie oddzielony od wszelkich przedsiębiorstw kolejowych. <u>mogą się organizować w sposób, jaki same uznają za odpowiedni, zgodnie z zasadą pomocniczości.</u></p>

Poprawka 18

COM(2013) 29 final

Artykuł 7 ustęp 5

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
<p>W przypadku gdy w dniu wejścia w życie niniejszej dyrektywy zarządca infrastruktury należy do przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo, państwa członkowskie mogą podjąć decyzję o niestosowaniu ust. 2–4 niniejszego artykułu. W takim przypadku państwa członkowskie, których to dotyczy, dopilnowują, aby zarządca infrastruktury wykonywał wszystkie funkcje, o których mowa w art. 3 ust. 2, i był rzeczywiście niezależny pod względem organizacyjnym i decyzyjnym od wszelkich przedsiębiorstw kolejowych zgodnie z wymogami określonymi w art. 7a–7c.</p>	<p>W przypadku gdy w dniu wejścia w życie niniejszej dyrektywy zarządca infrastruktury należy do przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo, państwa członkowskie mogą podjąć decyzję o niestosowaniu ust. 2–4 niniejszego artykułu. W takim przypadku państwa członkowskie, których to dotyczy, dopilnowują, aby zarządca infrastruktury wykonywał wszystkie funkcje, o których mowa w art. 3 ust. 2, i był rzeczywiście niezależny pod względem organizacyjnym i decyzyjnym od wszelkich przedsiębiorstw kolejowych zgodnie z wymogami określonymi w art. 7a–7c.</p>

Uzasadnienie

Chodzi o to, by można było powrócić do modelu zintegrowanego niezależnie od sytuacji istniejącej w dniu wejścia w życie dyrektywy.

Poprawka 19

COM(2013) 29 final

Artykuł 7b ustęp 3

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
<p>3. Zarządca infrastruktury posiada radę nadzorczą składającą się z przedstawicieli ostatecznych właścicieli przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo.</p> <p>[...]</p>	<p>3. Zarządca infrastruktury posiada radę nadzorczą składającą się z przedstawicieli ostatecznych właścicieli przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo <u>oraz z przedstawicieli właściwych władz lokalnych i regionalnych, o ile nie zasiadają już oni w zarządzie zarządcy infrastruktury.</u></p> <p>[...]</p>

Uzasadnienie

Władze lokalne i regionalne są pełnoprawnymi podmiotami systemu kolejowego. Powinny być w związku z tym włączone do organów decyzyjnych i kontrolnych zarządcy infrastruktury, który korzysta z naturalnego monopolu. Stanowią one połączenie między operatorami a użytkownikami końcowymi, których potrzeby znają.

Poprawka 20

COM(2013) 29 final

Artykuł 7b ustęp 5

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
5. [...] Transfery pracowników innych niż ci, o których mowa w lit. c), między zarządcą infrastruktury a innymi podmiotami prawnymi wchodzącymi w skład przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo są możliwe jedynie jeśli można zagwarantować, że nie będą przekazywane dane szczególnie chronione.	5. [...] Transfery pracowników innych niż ci, o których mowa w lit. c), między zarządcą infrastruktury a innymi podmiotami prawnymi wchodzącymi w skład przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo są możliwe <u>jedynie jeśli można zagwarantować, że nie będą przekazywane dane szczególnie chronione. Pracownicy, których one dotyczą, są jednak zobowiązani do zachowania tajemnicy zawodowej odnośnie do ich poprzednich obowiązków, zgodnie z praktyką prawa handlowego.</u>

Uzasadnienie

Zastosowanie zasady proporcjonalności: pojęcie danych szczególnie chronionych jest zbyt mgliste, by uniemożliwić wewnętrzną mobilność w ramach grup przedsiębiorstw kolejowych. Okresy karencji i inne „chińskie mury” wystarczą, by zatrzymać przepływ informacji „chronionych” między firmami zależnymi jednej grupy przedsiębiorstw kolejowych. Zgodnie z normalną praktyką w dziedzinie prawa handlowego, tacy członkowie personelu muszą jednak zachować tajemnicę zawodową.

Poprawka 21

COM(2013) 29 final

Artykuł 7b, nowy ustęp po ustępie 7

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
	<u>Przed 1 stycznia 2019 r. Komisja Europejska musi wprowadzić szczegółowe przepisy dotyczące pracowników mobilnych, by zapobiegać dumpingowi i konkurencji w zakresie wynagrodzeń, przewidując specjalną procedurę certyfikacji personelu pociągów.</u>

Uzasadnienie

W sektorze kolejnictwa należy uniknąć zjawisk dumpingu i konkurencji w zakresie wynagrodzeń, jakie są zauważalne w sektorze transportu drogowego i morskiego.

Poprawka 22

COM(2013) 29 final

Artykuł 7c

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
Procedura sprawdzenia zgodności 1. Na wniosek państwa członkowskiego lub z własnej inicjatywy Komisja ustala, czy zarządcy infrastruktury, którzy są częścią przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo, spełniają wymogi art. 7a i 7b oraz czy sposób	Procedura sprawdzenia zgodności 1. Na wniosek państwa członkowskiego lub z własnej inicjatywy Komisja ustala, czy zarządcy infrastruktury, którzy są częścią przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo, spełniają wymogi art. 7a i 7b oraz czy sposób

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
<p>wdrożenia tych wymogów zapewnią równe szanse wszystkim przedsiębiorstwom kolejowym i brak zakłóceń konkurencji na odnośnym rynku.</p>	<p>wdrożenia tych wymogów zapewnią równe szanse wszystkim przedsiębiorstwom kolejowym i brak zakłóceń konkurencji na odnośnym rynku.</p>
<p>2. Komisja jest upoważniona do wymagania od państwa członkowskiego, w którym ma siedzibę przedsiębiorstwo zintegrowane pionowo, przekazania w rozsądnym terminie wszystkich koniecznych informacji. Komisja konsultuje się z odpowiednim organem regulacyjnym lub odpowiednimi organami regulacyjnymi oraz, w stosownych przypadkach, siecią organów regulacyjnych, o której mowa w art. 57.</p>	<p>2. Komisja jest upoważniona do wymagania od <u>danego</u> państwa członkowskiego, w którym ma siedzibę przedsiębiorstwo zintegrowane pionowo, przekazania w rozsądnym terminie wszystkich koniecznych informacji. Komisja konsultuje się z odpowiednim organem regulacyjnym lub odpowiednimi organami regulacyjnymi, <u>odpowiednimi właściwymi władzami</u> oraz, w stosownych przypadkach siecią organów regulacyjnych, o której mowa w art. 57.</p>
<p>3. Państwa członkowskie mogą ograniczyć prawo dostępu, przewidziane w art. 10, w przypadku przedsiębiorstw kolejowych będących częścią przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo, do którego należy dany zarządca infrastruktury, jeśli Komisja poinformuje państwa członkowskie, że nie złożono wniosku zgodnie z ust. 1 lub w oczekiwaniu na przeanalizowanie wniosku przez Komisję lub jeśli Komisja postanowi, zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 62 ust. 2, że:</p>	<p>3. Państwa członkowskie mogą ograniczyć prawo dostępu, przewidziane w art. 10, w przypadku przedsiębiorstw kolejowych będących częścią przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo, do którego należy dany zarządca infrastruktury, jeśli Komisja poinformuje państwa członkowskie, że nie złożono wniosku zgodnie z ust. 1 lub w oczekiwaniu na przeanalizowanie wniosku przez Komisję lub jeśli Komisja postanowi, zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 62 ust. 2, że:</p>
<p>a) nie udzielono odpowiednich odpowiedzi na wnioski Komisji o przekazanie informacji zgodnie z ust. 2, lub</p>	<p>a) nie udzielono odpowiednich odpowiedzi na wnioski Komisji o przekazanie informacji zgodnie z ust. 2, lub</p>
<p>b) dany zarządca infrastruktury nie spełnia wymogów określonych w art. 7a i 7b, lub</p>	<p>b) dany zarządca infrastruktury nie spełnia wymogów określonych w art. <u>7</u>, 7a i 7b, lub</p>
<p>c) spełnienie wymogów określonych w art. 7a i 7b nie wystarcza do zapewnienia równych szans dla wszystkich przedsiębiorstw kolejowych oraz braku zakłóceń konkurencji w państwie członkowskim, w którym ma siedzibę dany zarządca infrastruktury.</p>	<p>c) spełnienie wymogów określonych w art. <u>7</u>, 7a i 7b nie wystarcza do zapewnienia równych szans dla wszystkich przedsiębiorstw kolejowych oraz braku zakłóceń konkurencji w państwie członkowskim, w którym ma siedzibę dany zarządca infrastruktury.</p>
<p>Komisja podejmuje decyzję w rozsądnym terminie.</p>	<p>Komisja podejmuje decyzję w rozsądnym terminie <u>30 dni roboczych</u>.</p>
<p>4. Zainteresowane państwo członkowskie może się zwrócić do Komisji o uchylenie jej decyzji, o której mowa w ust. 3, zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 62 ust. 2, jeśli to państwo członkowskie wykaże w sposób zadowalający Komisję, że powody podjęcia decyzji już nie istnieją. Komisja podejmuje decyzję w rozsądnym terminie.</p>	<p>4. Zainteresowane państwo członkowskie może się zwrócić do Komisji o uchylenie jej decyzji, o której mowa w ust. 3, zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 62 ust. 2, jeśli to państwo członkowskie wykaże w sposób zadowalający Komisję, że powody podjęcia decyzji już nie istnieją. Komisja podejmuje decyzję w rozsądnym terminie 30 dni roboczych.</p>
<p>5. Bez uszczerbku dla ust 1-4 stałe spełnianie wymogów określonych w art. 7a i 7b monitoruje organ regulacyjny, o którym mowa w art. 55. Każdy wnioskodawca ma prawo odwołać się do organu regulacyjnego, jeśli jest przekonany, że wymogi te nie są spełnione. W przypadku złożenia takiego odwołania organ regulacyjny, w terminie wskazanym w art. 56 ust. 9, podejmuje decyzję w sprawie wszystkich środków koniecznych do zaradzenia zaistniałej sytuacji.</p>	<p>5. Bez uszczerbku dla ust 1-4 stałe spełnianie wymogów określonych w art. <u>7</u>, 7a i 7b monitoruje organ regulacyjny, o którym mowa w art. 55. Każdy wnioskodawca ma prawo odwołać się do organu regulacyjnego, jeśli jest przekonany, że wymogi te nie są spełnione. W przypadku złożenia takiego odwołania organ regulacyjny, w terminie wskazanym w art. 56 ust. 9, podejmuje decyzję w sprawie wszystkich środków koniecznych do zaradzenia zaistniałej sytuacji.</p>

Uzasadnienie

Komisja dyskryminuje przedsiębiorstwa zintegrowane pionowo. Zakres kontroli dokonywanej przez Komisję powinien być taki sam w wypadku przedsiębiorstw zintegrowanych i rozdzielonych. Jak wszystkie organy kontroli, Komisja musi przestrzegać konkretnych terminów, by wzmocnić pewność prawa dla wszystkich podmiotów.

Poprawka 23

COM(2013) 29 final

Artykuł 7d ustęp 1

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
<p>Komitet koordynacyjny</p> <p>1. Państwa członkowskie dopilnowują, aby zarządcy infrastruktury ustanowili i zorganizowali komitety koordynacyjne dla każdej z sieci. Członkostwo w takim Komitecie przysługuje co najmniej zarządcy infrastruktury, znanym wnioskodawcom w rozumieniu art. 8 ust. 3 oraz, na ich wniosek, potencjalnym wnioskodawcom, reprezentującym ich organizacjom, przedstawicielom użytkowników kolejowych przewozów towarowych i pasażerskich oraz, w stosownych przypadkach, władzom regionalnym i lokalnym. Przedstawiciele państwa członkowskiego oraz dany organ regulacyjny są zapraszani na posiedzenia komitetu koordynacyjnego jako obserwatorzy.</p>	<p>Komitet koordynacyjny</p> <p>1. Państwa członkowskie dopilnowują, aby zarządcy infrastruktury ustanowili i zorganizowali komitety koordynacyjne dla każdej z sieci – <u>zarówno krajowej, regionalnej, jak i lokalnej</u>. Członkostwo w takim Komitecie przysługuje co najmniej zarządcy infrastruktury, znanym wnioskodawcom w rozumieniu art. 8 ust. 3 oraz, na ich wniosek, potencjalnym wnioskodawcom, reprezentującym ich organizacjom, przedstawicielom użytkowników kolejowych przewozów towarowych i pasażerskich oraz, w stosownych przypadkach, <u>odpowiednim</u> władzom regionalnym i lokalnym. Przedstawiciele państwa członkowskiego oraz dany organ regulacyjny są zapraszani na posiedzenia komitetu koordynacyjnego jako obserwatorzy.</p>

Uzasadnienie

Władze lokalne i regionalne muszą koniecznie wchodzić w skład komitetu koordynacyjnego, jako istotne podmioty polityki transportowej.

Poprawka 24

COM(2013) 29 final

Artykuł 7e ustęp 1

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
<p>Europejska sieć zarządców infrastruktury</p> <p>1. Państwa członkowskie zapewniają uczestnictwo i współpracę zarządców infrastruktury w ramach sieci służącej rozwojowi unijnej infrastruktury kolejowej, w szczególności w celu zapewnienia terminowego i skutecznego wdrożenia transeuropejskiej sieci transportowej, w tym korytarzy sieci bazowej, kolejowych korytarzy towarowych zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 913/2010 oraz planu wdrożenia europejskiego systemu zarządzania ruchem kolejowym (ERTMS) ustanowionego w decyzji 2012/88/UE.</p> <p>Komisja jest członkiem sieci. Komisja koordynuje i wspiera działalność sieci, a w razie potrzeby przedstawia jej zalecenia. Zapewnia ona aktywną współpracę odpowiednich zarządców infrastruktury.</p>	<p>Europejska sieć zarządców infrastruktury</p> <p>1. <u>W ciągu dwóch lat od wdrożenia niniejszej dyrektywy państwa członkowskie wprowadzą wymóg uczestnictwa i współpracy</u> zapewniają uczestnictwo i współpracę zarządców infrastruktury w ramach sieci służącej rozwojowi unijnej infrastruktury kolejowej, w szczególności w celu zapewnienia terminowego i skutecznego wdrożenia transeuropejskiej sieci transportowej, w tym korytarzy sieci bazowej, kolejowych korytarzy towarowych zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 913/2010 oraz planu wdrożenia europejskiego systemu zarządzania ruchem kolejowym (ERTMS) ustanowionego w decyzji 2012/88/UE, <u>a także zapewnienia skutecznej współpracy regionalnej na poziomie transgranicznym</u>.</p> <p>Komisja jest członkiem sieci. Komisja koordynuje i wspiera działalność sieci, a w razie potrzeby przedstawia jej zalecenia. Zapewnia ona aktywną współpracę odpowiednich zarządców infrastruktury. <u>Co najmniej raz na dwa lata przedstawia sprawozdania z postępów tej sieci Komitetowi Regionów oraz sieci organów regulacyjnych, o których mowa w art. 57.</u></p>

Uzasadnienie

Europejska sieć zarządców infrastruktury stanowi okazję do zajęcia się operacyjnymi problemami transgranicznymi na odpowiednim poziomie. Należy w nią zaangażować władze lokalne. Również sieć organów regulacyjnych powinna być informowana o postępach sieci zarządców infrastruktury.

Poprawka 25

COM(2013) 29 final

Nowy artykuł po artykule 7e

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
	<u>Zarządca infrastruktury wyznacza spośród swych pracowników przedstawiciela do spraw kontaktów z władzami lokalnymi lub regionalnymi. Przedstawiciel ten musi być w stanie odpowiadać w imieniu zarządcy infrastruktury na zapytania władz lokalnych lub regionalnych w terminie pięciu dni.</u>

Uzasadnienie

Wzmocnienie kompetencji zarządców infrastruktury musi się wiązać z ich większą odpowiedzialnością na poziomie międzynarodowym dzięki sieci zarządców infrastruktury, lecz również na poziomie lokalnym. Pełniąc funkcję punktu kompleksowej obsługi, przedstawiciel do spraw władz lokalnych lub regionalnych musi być w stanie szybko odpowiadać na zadawane mu pytania.

Poprawka 26

COM(2013) 29 final

Artykuł 10, nowy ustęp po ustępie 2

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
	<u>W celu zapewnienia niedyskryminacyjnego dostępu do stacji kolejowych, zarządcy stacji i ich peronów udostępniają operatorom i wszystkim zainteresowanym formularz zażalenia dostępny przez internet. Organy regulacyjne i odpowiednie właściwe organy otrzymują doroczne sprawozdanie z tych zażeń.</u>

Uzasadnienie

Szczególnie władze lokalne i regionalne muszą mieć możliwość regularnej oceny niedyskryminacyjnej dostępności stacji, jako że w ich interesie leży zapewnienie pasażerom oferty transportowej wysokiej jakości.

Poprawka 27

COM(2013) 29 final

Artykuł 11 ustęp 2

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
Aby określić, czy równowaga ekonomiczna umowy o świadczenie usług publicznych byłaby zagrożona, właściwy organ regulacyjny lub właściwe organy regulacyjne, o których mowa w art. 55, przeprowadzają obiektywną analizę ekonomiczną i opierają swoją decyzję na wcześniej ustalonych kryteriach. Dokonują tego na wniosek złożony w terminie jednego miesiąca od przekazania informacji o zamiarze świadczenia przewozów pasażerskich, o którym mowa w art. 38 ust. 4, przez którykolwiek z poniższych podmiotów:	Aby określić, czy równowaga ekonomiczna umowy o świadczenie usług publicznych byłaby zagrożona, właściwy organ regulacyjny lub właściwe organy regulacyjne, o których mowa w art. 55, przeprowadzają obiektywną analizę ekonomiczną i opierają swoją decyzję na wcześniej ustalonych kryteriach. Dokonują tego na wniosek złożony w terminie jednego miesiąca <u>dwóch miesięcy</u> od przekazania informacji o zamiarze świadczenia przewozów pasażerskich, o którym mowa w art. 38 ust. 4, przez którykolwiek z poniższych podmiotów:

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
a) właściwy organ lub właściwe organy, które zawarły umowę o świadczenie usług publicznych;	a) właściwy organ lub właściwe organy, które zawarły umowę o świadczenie usług publicznych;
b) każdy inny zainteresowany właściwy organ mający prawo ograniczania dostępu na mocy niniejszego artykułu;	b) każdy inny zainteresowany właściwy organ mający prawo ograniczania dostępu na mocy niniejszego artykułu;
c) zarządca infrastruktury;	c) zarządca infrastruktury;
d) przedsiębiorstwo kolejowe realizujące umowę o świadczenie usług publicznych.	d) przedsiębiorstwo kolejowe realizujące umowę o świadczenie usług publicznych.

Uzasadnienie

Termin jednego miesiąca jest zbyt krótki, by zgłosić zastrzeżenia wobec nowej usługi transportowej zagrażającej równowadze ekonomicznej umowy o świadczenie usług publicznych.

Poprawka 28

COM(2013) 29 final

Artykuł 13a ustęp 1

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
<p>Wspólne systemy informacyjne i zintegrowane systemy biletowe</p> <p>1. Bez uszczerbku dla rozporządzenia (WE) nr 1371/2007 oraz dyrektywy 2010/40/UE państwa członkowskie mogą wymagać, aby przedsiębiorstwa kolejowe wykonujące krajowe przewozy pasażerskie uczestniczyły we wspólnym systemie informacyjnym i zintegrowanym systemie biletowym umożliwiającym sprzedaż biletów, biletów bezpośrednich i rezerwacji, lub zdecydować o upoważnieniu właściwych organów do utworzenia takiego systemu. W przypadku utworzenia takiego systemu państwa członkowskie dopilnowują, aby nie prowadził on do zakłóceń rynku ani dyskryminacji między przedsiębiorstwami kolejowymi i był zarządzany przez publiczny lub prywatny podmiot prawny albo stowarzyszenie wszystkich przedsiębiorstw kolejowych wykonujących przewozy pasażerskie.</p>	<p>Wspólne systemy informacyjne i zintegrowane systemy biletowe</p> <p>1. Bez uszczerbku dla rozporządzenia (WE) nr 1371/2007 oraz dyrektywy 2010/40/UE państwa członkowskie mogą wymagaćwymagają, aby przedsiębiorstwa kolejowe wykonujące krajowe przewozy pasażerskie uczestniczyły we wspólnym systemie informacyjnym i zintegrowanym systemie biletowym umożliwiającym sprzedaż biletów, biletów bezpośrednich i rezerwacji, lub zdecydować <u>decydują</u> o upoważnieniu właściwych organów do utworzenia takiego systemu. W przypadku utworzenia takiego systemu państwa członkowskie dopilnowują, aby nie prowadził on do zakłóceń rynku ani dyskryminacji między przedsiębiorstwami kolejowymi i był zarządzany przez publiczny lub prywatny podmiot prawny albo stowarzyszenie wszystkich przedsiębiorstw kolejowych wykonujących przewozy pasażerskie.</p> <p><u>W tym podmiocie prawnym lub stowarzyszeniu zasiada kolegium przedstawicieli władz lokalnych i regionalnych, które w pełni uczestniczy w podejmowanych tam decyzjach.</u></p>

Uzasadnienie

Ten artykuł stanowi podstawę prawną postawionego przed regionami celu harmonizacji systemu biletowego na konkurencyjnym rynku. Daje on możliwość zajęcia się różnymi problemami z systemami biletowymi, które pojawiły się na stacjach zarządzanych przez zasiedziały operatorów.

Na przedsiębiorstwa świadczące usługi krajowe należy nałożyć obowiązek udziału w krajowym systemie informacji, ponieważ rozwój usług powiązanych jest głównym czynnikiem poprawy atrakcyjności transportu zbiorowego, a zwłaszcza kolejowego. Z tego powodu należy włączyć władze lokalne do organów zarządzających systemem.

Poprawka 29

COM(2013) 29 final

Artykuł 59, nowy ustęp po ustępie 3

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
	<u>Przedsiębiorstwa zintegrowane pionowo zarządzające infrastrukturami o długości mniejszej niż 150 km lub świadczące wyłącznie lokalne usługi kolejowe nie podlegają przepisom art. 7 i 7a-7c, o ile ich usługi dotyczą pomocniczego zarządzania infrastrukturą portów morskich i śródlądowych, bez uszczerbku dla art. 13 ust. 3 niniejszej dyrektywy, lub transportu towarowego na krótkie odległości, tzw. short-liner.</u>

Uzasadnienie

Celem tej poprawki jest wykluczenie z zakresu stosowania art. 7 i 7a-7c małych sieci kolejowych oraz działalności lokalnej, które odpowiadają na zapotrzebowanie lokalne i są słabo rozwinięte. Przypomina się również o niedyskryminacyjnym dostępie do instalacji usługowych.

Poprawka 30

COM(2013) 29 final

Artykuł 59, nowy ustęp po ustępie 3

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
	<u>Przedsiębiorstwa zintegrowane pionowo zarządzające konkretnymi projektami inwestycyjnymi, o których mowa w art. 32 ust. 3 niniejszej dyrektywy, podlegające bezpośredniej konkurencji ze strony innych rodzajów transportu nie podlegają przepisom art. 7 i 7a-7c;</u>

Uzasadnienie

Celem tej poprawki, zgodnie z innymi przepisami dyrektywy 2012/34/UE, jest wykluczenie z zakresu stosowania art. 7 i 7a-7c szczególnych przypadków „konkretnych projektów inwestycyjnych”, których rentowność zapewniona jest tylko w bardzo odległej perspektywie czasowej.

Poprawka 31

COM(2013) 27 final

Motyw 29

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
Aby zapewnić skuteczną realizację funkcji Agencji, państwa członkowskie i Komisja powinny być reprezentowane w Zarządzie, który powinien dysponować odpowiednimi uprawnieniami, w tym do ustanawiania budżetu i zatwierdzania rocznych i wieloletnich programów prac.	Aby zapewnić skuteczną realizację funkcji Agencji, państwa członkowskie i Komisja powinny być reprezentowane w Zarządzie, który powinien dysponować odpowiednimi uprawnieniami, w tym do ustanawiania budżetu i zatwierdzania rocznych i wieloletnich programów prac, <u>w których to sprawach należy konsultować się z Komitetem Regionów i organami przedstawicielskimi.</u>

Uzasadnienie

Należy konsultować się z siecią organów przedstawicielskich sektora kolejnictwa i Komitetem Regionów w związku z rocznym i wieloletnim programem prac ERA, zważywszy na to, że wyniki i priorytety pracy ERA dotyczą tych podmiotów.

Poprawka 32

COM(2013) 27 final

Artykuł 33 ustęp 5

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
Krajowe organy odpowiedzialne za wydawanie licencji i certyfikatów, o których mowa w ust. 2 lit. c) i d), powiadają Agencję w terminie jednego miesiąca o każdej decyzji dotyczącej wydania, odnowienia, zmiany lub cofnięcia tych licencji i certyfikatów.	Krajowe organy odpowiedzialne za wydawanie licencji i certyfikatów, o których mowa w ust. 2 lit. c) i d), powiadają Agencję w terminie jednego miesiąca o każdej decyzji dotyczącej wydania, odnowienia, zmiany, <u>odmowy</u> lub cofnięcia tych licencji i certyfikatów, <u>motywując swoją decyzję. Agencja zatwierdza bądź cofa decyzję w terminie miesiąca, wysłuchując uprzednio zainteresowane strony.</u>

Uzasadnienie

Chodzi o uniknięcie sytuacji, w której władze krajowe wyczerpią drogi odwołania się od niekorzystnej decyzji i zostanie im tylko odwołanie się do Trybunału Sprawiedliwości. W tym celu należy włączyć Europejską Agencję Kolejową w zatwierdzanie bądź cofanie decyzji krajowych sprzecznych z duchem jednolitego europejskiego obszaru kolejowego.

Poprawka 33

COM(2013) 27 final

Artykuł 48 ustęp 5

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
5. Do dnia 30 listopada każdego roku Zarząd przyjmuje także i aktualizuje strategiczny wieloletni program prac. Uwzględnia się przy tym opinię Komisji. Projekt tego programu jest konsultowany z Parlamentem Europejskim i sieciami, o których mowa w art. 34. Przyjęty wieloletni program prac przekazywany jest państwu członkowskim, Parlamentowi Europejskiemu, Radzie, Komisji i sieciom, o których mowa w art. 34.	5. Do dnia 30 listopada każdego roku Zarząd przyjmuje także i aktualizuje strategiczny wieloletni program prac. Uwzględnia się przy tym opinię Komisji. Projekt tego programu jest konsultowany z Parlamentem Europejskim, <u>Komitetem Regionów</u> i sieciami, o których mowa w art. 34. Przyjęty wieloletni program prac przekazywany jest państwu członkowskim, Parlamentowi Europejskiemu, Radzie, Komisji, <u>Komitetowi Regionów</u> i sieciom, o których mowa w art. 34.

Uzasadnienie

Również z Komitetem Regionów należy konsultować wieloletni program pracy ERA, zważywszy na to, że władze lokalne i regionalne uczestniczą w finansowaniu taboru kolejowego i w ich bezpośrednim interesie leży poprawa interoperacyjności i bezpieczeństwa.

Poprawka 34

COM(2013) 27 final

Artykuł 54 ustęp 1

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
1. Do Komisji Odwoławczej można wnieść odwołanie od decyzji podjętych przez Agencję zgodnie z art. 12, 16, 17 i 18.	1. Do Komisji Odwoławczej można wnieść odwołanie od decyzji podjętych przez Agencję zgodnie z art. 12, 16, 17 i 18 <u>lub od braku reakcji ze strony Agencji w wyznaczonych terminach.</u>

Uzasadnienie

Musi istnieć możliwość odwołania się w przypadku braku reakcji lub decyzji ze strony Agencji w wyznaczonym terminie.

Poprawka 35

COM(2013) 27 final

Artykuł 56 ustęp 1

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
<p>1. Badając odwołanie, Komisja Odwoławcza działa szybko i sprawnie. Tak często, jak to jest niezbędne, wzywa ona strony postępowania odwoławczego do wnoszenia – w określonym terminie – uwag do powiadomień, które do nich skierowała, lub do informacji pochodzących od innych stron postępowania odwoławczego. Strony postępowania odwoławczego są uprawnione do ustnego zgłaszania swoich uwag.</p>	<p>1. Badając odwołanie, Komisja Odwoławcza działa szybko i sprawnie. Tak często, jak to jest niezbędne, wzywa ona strony postępowania odwoławczego do wnoszenia – w określonym terminie – uwag do powiadomień, które do nich skierowała, lub do informacji pochodzących od innych stron postępowania odwoławczego. Strony postępowania odwoławczego są uprawnione do ustnego zgłaszania swoich uwag.</p> <p><u>Komisja Odwoławcza analizuje wszystkie skargi i, w stosownych przypadkach, wnosi o przedstawienie właściwych informacji oraz przeprowadza konsultacje z zainteresowanymi stronami w terminie jednego miesiąca od daty wpłynięcia skargi. Ma obowiązek wydać opinię w sprawie każdej skargi, przedsięwzięcie niezbędne środki, aby rozwiązać problem, i informuje zainteresowane strony o swej decyzji, podając jej uzasadnienie, w rozsądnym terminie ustalonym z góry i nie przekraczającym dwóch miesięcy od daty otrzymania wszystkich stosownych informacji. W przypadku braku reakcji ze strony Agencji w wyznaczonym terminie, Komisja Odwoławcza może wydać nakaz, w razie konieczności powiązany z karą finansową.</u></p>

Uzasadnienie

Ważne jest określenie procedur i terminów stosowanych przez Komisję Odwoławczą podczas analizy składanych do niej skarg (na przykład trzeba określić moment, w którym uznaje się wniosek za otrzymany, aby móc obliczyć terminy po rozpoczęciu procedury).

Komisji Odwoławczej należy przyznać konkretne uprawnienia, aby mogła egzekwować przestrzeganie swych decyzji, takie jak wydawanie nakazów czy nakładanie kar finansowych (grzywnien), zwłaszcza w przypadku niepodjęcia działań w wyznaczonym terminie.

Poprawka 36

COM(2013) 27 final

Nowy artykuł po artykule 77

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
	<p>1. <u>Agencja podejmuje decyzje zgodnie z art. 12, 16, 17 i 18 od dnia [dwa lata po wejściu w życie niniejszego rozporządzenia]. Do tego dnia państwa członkowskie nadal wdrażają stosowne przepisy ustawowe i wykonawcze.</u></p>

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
	<p><u>2. W dodatkowym okresie przejściowym 42 miesięcy od dnia określonego w ust. 1 państwa członkowskie nadal wydają certyfikaty i zezwolenia na zasadzie odstępstwa od postanowień art. 12, 16, 17 i 18, zgodnie z warunkami określonymi przez Komisję w przepisach przyjętych w celu ich wykonania zgodnie z art. 75. Przed wydaniem decyzji Agencja musi ocenić:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> — <u>czy ograniczy to poziom bezpieczeństwa kolei lub</u> — <u>czy stanowiłoby to arbitralną dyskryminację albo nadmierne ograniczenie usługi transportu kolejowego.</u> <p><u>Agencja może zwrócić się do zainteresowanych krajowych organów ds. bezpieczeństwa o zmianę decyzji, zawieszenie jej stosowania lub jej uchylenie. Jeśli krajowy organ ds. bezpieczeństwa odmawia podjęcia działań, Agencja może przedłożyć daną kwestię Komisji i Komitetowi, o którym mowa w art. 75.</u></p>

Uzasadnienie

W oparciu o wzór okresu przejściowego ustanowionego dla EASA w odniesieniu do odpowiedzialności za homologację samolotów należy przewidzieć mechanizm dla ERA, aby umożliwić stopniową rekrutację dodatkowych pracowników i ich przeszkolenie z wykonywania nowych zadań.

Poprawka 37

COM(2013) 30 final

Załącznik I pkt 4.2

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
	<p><u>3. Kontrola kosztów</u></p> <p><u>Analiza koszty-korzyści dla proponowanych środków będzie uwzględniała m.in.:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> — <u>koszt proponowanych środków,</u> — <u>korzyści dla interoperacyjności płynące z rozszerzenia zakresu konkretnych podkategorii sieci i pojazdów,</u> — <u>obniżenie kosztów kapitałowych i opłat dzięki efektowi skali i lepszemu wykorzystaniu pojazdów,</u> — <u>obniżenie kosztów inwestycji i utrzymania/eksploatacji dzięki wzrostowi konkurencji pomiędzy producentami a przedsiębiorstwami zajmującymi się utrzymaniem,</u> — <u>korzyści dla środowiska naturalnego wynikające z technicznych udoskonaleń systemu kolejowego,</u> — <u>poprawę bezpieczeństwa eksploatacji.</u> <p><u>Ponadto ocena ta będzie wskazywać prawdopodobny wpływ na wszystkie zaangażowane przedsiębiorstwa i podmioty gospodarcze, w tym władze lokalne i regionalne.</u></p>

Uzasadnienie

Należy ponownie wprowadzić ten fragment obecnej dyrektywy (załącznik I pkt 4.2), aby dokonywać analizy kosztów i korzyści szacowanych dla wszystkich planowanych rozwiązań technicznych, dla poszczególnych technicznych specyfikacji interoperacyjności, po to by realizować najbardziej opłacalne rozwiązania, zwłaszcza z korzyścią dla władz lokalnych i regionalnych.

Bruksela, 8 października 2013 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Opinia Komitetu Regionów – Wytoczne dla transeuropejskich sieci telekomunikacyjnych

(2013/C 356/17)

KOMITET REGIONÓW

- Przyjmuje do wiadomości zmieniony wniosek Komisji Europejskiej (Komisji) dotyczący rozporządzenia w sprawie wytycznych dla transeuropejskich sieci telekomunikacyjnych i podkreśla, iż priorytety określone w tym dokumencie – sieci o wysokiej przepustowości, transgraniczne usługi publiczne, dostęp do informacji sektora publicznego, które mogą zostać ponownie wykorzystane, i usług wielojęzycznych oraz infrastruktura służąca do obsługi programu „Bezpieczniejszy internet” – to dziedziny, w których miasta i regiony pełnią jednocześnie rolę podmiotów, dostawców i beneficjentów.
- Podkreśla kluczową rolę transeuropejskich sieci telekomunikacyjnych zarówno dla celów komercyjnych, jak i niekomercyjnych, oraz znaczenie dokonywania inwestycji w badania naukowe z myślą o wspieraniu konkretnych działań i rozwoju przyszłych zastosowań w celu zwiększenia wartości sektora telekomunikacji.
- Proponuje, by w pełni wykorzystać potencjał Europy w zakresie rozwoju usług opartych na technologiach informacyjno-komunikacyjnych w sektorze publicznym i prywatnym, a zatem by technologie te były stosowane jako narzędzia umożliwiające poprawę usług świadczonych przez władze lokalne i regionalne w takich dziedzinach jak opieka zdrowotna, edukacja, zamówienia publiczne, bezpieczeństwo i usługi społeczne, a także były wykorzystywane w innych działaniach wspierających te organy w podejmowaniu decyzji.
- Podkreśla znaczenie pobudzania inwestycji publicznych i prywatnych w ramach korzystnego dla wszystkich stron partnerstwa na obszarach wiejskich i charakteryzujących się niską gęstością zaludnienia, a także na obszarach miejskich borykających się z problemami społecznymi i gospodarczymi oraz zwraca uwagę na koordynację dostępu szerokopasmowego przez administrację publiczną, organy bezpieczeństwa publicznego, lokalne placówki oświatowe i struktury służby zdrowia.

Sprawozdawca	Alin-Adrian NICA (RO/ALDE), burmistrz Dudeștii Noi
Dokument źródłowy	Zmieniony wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wytycznych dla transeuropejskich sieci telekomunikacyjnych, uchylający decyzję nr 1336/97/WE
	COM(2013) 329 final

I. STANOWISKO KOMITETU REGIONÓW

KOMITET REGIONÓW

1. Przyjmuje do wiadomości zmieniony wniosek Komisji Europejskiej (Komisji) dotyczący rozporządzenia w sprawie wytycznych dla transeuropejskich sieci telekomunikacyjnych i podkreśla, iż priorytety określone w tym dokumencie – sieci o wysokiej przepustowości, transgraniczne usługi publiczne, dostęp do informacji sektora publicznego, które mogą zostać ponownie wykorzystane, i usług wielożyczących oraz infrastruktura służąca do obsługi programu „Bezpieczniejszy internet” – to dziedziny, w których miasta i regiony pełnią jednocześnie rolę podmiotów, dostawców i beneficjentów.

2. Uznaje znaczenie wnikliwego przeglądu istniejących przepisów UE zgodnie z wnioskiem Parlamentu Europejskiego i dostosowania ich do obecnych potrzeb.

3. Odnotowuje z zaniepokojeniem znaczne zmniejszenie środków – z 9,2 mld EUR do 1 mld EUR – w części telekomunikacyjnej instrumentu „Łącząc Europę” i wskazuje na fakt, że zaniedbanie sieci telekomunikacyjnych może spowodować poważne problemy z punktu widzenia wdrażania i rozwoju przyszłych usług cyfrowych, a także gospodarki cyfrowej. W szczególności ubolewa w tym kontekście nad usunięciem ze względów budżetowych usług „transeuropejskie sieci szkieletowe o wysokiej przepustowości łączące organy administracji publicznej” oraz „rozwiązania z zakresu technologii informacyjno-komunikacyjnych na potrzeby inteligentnych sieci energetycznych oraz inteligentnych usług energetycznych”, które nie są już zaliczane do projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania.

4. Podkreśla kluczową rolę transeuropejskich sieci telekomunikacyjnych zarówno dla celów komercyjnych, jak i niekomercyjnych, oraz znaczenie dokonywania inwestycji w badania naukowe z myślą o wspieraniu konkretnych działań i rozwoju przyszłych zastosowań w celu zwiększenia wartości sektora telekomunikacji.

5. Uważa, że technologie te mają potencjał, by stać się wartościowym atutem dla obywateli, przedsiębiorstw i organów administracji, a także mogą przyczynić się do poprawy produktów oraz jakości usług publicznych.

6. Ponownie potwierdza znaczenie inwestycji w badania naukowe w dziedzinie technologii informacyjno-komunikacyjnych (ICT) w celu zapewnienia wzrostu gospodarczego i

powstawania nowych przedsiębiorstw oraz zauważa, że wykorzystanie ICT w innowacjach może pozwolić sprostać wyzwaniom społeczno-gospodarczym.

7. Przypomina, że technologie informacyjno-komunikacyjne, stanowiące podstawę społeczeństwa informacyjnego otwartego dla każdego, powinny uwzględniać potrzeby wszystkich obywateli, w tym osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

8. Podkreśla, że w kontekście wniosku Komisji władze lokalne i regionalne nie powinny być traktowane wyłącznie jako użytkownicy ogólnoeuropejskich usług elektronicznych, lecz również jako główni ich dostawcy.

9. Wzywa do zwiększania inwestycji prywatnych, jak również inwestycji ze źródeł publicznych innych niż instrument „Łącząc Europę”, w tym także do szerszego zaangażowania podmiotów instytucjonalnych i gospodarczych, takich jak Europejski Bank Inwestycyjny (EBI).

10. Potwierdza wagę synergii między programem „Horyzont 2020”, funduszami strukturalnymi i krajowymi strategiami dla realizacji szerszych celów UE w zakresie konkurencyjności i spójności.

11. Odnotowuje kluczową rolę władz lokalnych i regionalnych w propagowaniu rzeczowego dialogu z ogółem społeczeństwa, w podejmowaniu na szczeblu najbliższym obywateli problemów wywołujących zaniepokojenie opinii publicznej i w ułatwianiu współpracy między użytkownikami a twórcami innowacji z zakresu technologii informacyjno-komunikacyjnych w najróżniejszych obszarach sprawowania rządów i administracji.

12. Zauważa, że wymiana sprawdzonych wzorców między regionami i władzami lokalnymi i regionalnymi nie tylko byłaby pożyteczna, lecz powinna w istocie stanowić zasadniczy element wniosku.

II. ZALECENIA KOMITETU REGIONÓW

13. Nawołuje władze lokalne i regionalne do angażowania się w szeroko zakrojoną współpracę na rzecz poprawy interoperacyjności w administracji publicznej i efektywnego świadczenia usług publicznych.

14. Podkreśla rolę władz lokalnych i regionalnych w ułatwianiu rozwoju usług transgranicznych, zarówno fizycznych, jak i cyfrowych. Z tego względu należa na pełne włączenie tych władz w zarządzanie programem.

15. Uznaje, że należy nie tylko zwracać stałą uwagę na konkurencyjność poszczególnych sektorów, lecz również uwzględnić fakt, że przyszły dobrobyt Europy będzie coraz bardziej zależny od działalności międzysektorowej ⁽¹⁾.

II.1 Łączy szerokopasmowe

16. Potwierdza, że władze lokalne i regionalne mają do odegrania kluczową rolę w przyczynianiu się do zapewnienia równego dostępu do łączy szerokopasmowych po przystępnej cenie w regionach, w których mechanizmy rynku zawodzą, w prowadzeniu projektów w zakresie niwelowania różnic pod względem dostępności elektronicznej oraz w opracowywaniu nowych sposobów podejścia w dziedzinie internetowych usług publicznych skoncentrowanych na potrzebach ludności ⁽²⁾.

17. Proponuje, by w pełni wykorzystać potencjał Europy w zakresie rozwoju usług opartych na technologiach informacyjno-komunikacyjnych w sektorze publicznym i prywatnym, a zatem by technologie te były stosowane jako narzędzia umożliwiające poprawę usług świadczonych przez władze lokalne i regionalne w takich dziedzinach jak opieka zdrowotna, edukacja, zamówienia publiczne, bezpieczeństwo i usługi społeczne, a także były wykorzystywane w innych działaniach wspierających te organy w podejmowaniu decyzji.

18. Przypomina, iż za podstawę gromadzenia umiejętności i wiedzy na szczeblu lokalnym w całej Unii mogą służyć wspierane przez UE partnerstwa publiczno-prywatne w dziedzinie usług publicznych wykorzystujących ICT zawierane między władzami lokalnymi i regionalnymi a MŚP zajmującymi się rozwojem ICT ⁽³⁾.

19. Stwierdza, że chociaż inwestycje w sieci szerokopasmowe o bardzo dużej przepustowości można by uważać za ryzykowne z punktu widzenia inwestorów, są one właściwym rozwiązaniem, gdyż wykorzystanie szybkiego internetu umożliwia lepszy dostęp do usług cyfrowych. Proponuje, aby działaniom tym towarzyszyły plany wspierające i ułatwiające obywatelom zawieranie umów na takie usługi zgodnie z celami zawartymi w europejskiej agendzie cyfrowej.

20. Przypomina, że finansowanie i inne środki wsparcia powinny sprzyjać wdrażaniu szerokopasmowych sieci otwartego dostępu opartych na poziomej architekturze sieci, i podkreśla potrzebę istnienia modelu biznesowego oddzielającego fizyczny dostęp do sieci od świadczenia usług, uwzględniającego otwarcie nowoczesnych sieci światłowodowych na konkurencję. W praktyce oznacza to czynne wspieranie modeli biznesowych otwartego dostępu dla tzw. ciemnych światłowodów, które stanowią swego rodzaju pasywną infrastrukturę.

21. Podkreśla znaczenie pobudzania inwestycji publicznych i prywatnych w ramach korzystnego dla wszystkich stron partnerstwa na obszarach wiejskich i charakteryzujących się niską gęstością zaludnienia, a także na obszarach miejskich borykających się z problemami społecznymi i gospodarczymi oraz zwraca uwagę na koordynację dostępu szerokopasmowego przez administrację publiczną, organy bezpieczeństwa publicznego, lokalne placówki oświatowe i struktury służby zdrowia ⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ CdR 39/2006.

⁽²⁾ CdR 5/2008 fin.

⁽³⁾ CdR 156/2009 fin.

⁽⁴⁾ CdR 10/2009 fin.

II.2 Administracja rządowa i interoperacyjność

22. Apeluje o położenie większego nacisku na podnoszenie na szczeblu lokalnym i regionalnym świadomości co do znaczenia interoperacyjności usług cyfrowych dla skutecznej realizacji projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania w wymiarze krajowym i transgranicznym. Podkreśla ponadto z naciskiem konieczność pobudzania modernizacji infrastruktury w celu zapewnienia rozwoju i wdrażania trans-europejskich sieci telekomunikacyjnych.

23. Uznaje potrzebę opracowania ram na szczeblu europejskim w celu zadbania o skuteczniejsze działanie infrastruktury badawczej i o usunięcie przeszkód w badaniach międzynarodowych.

24. Uważa, że wydajną infrastrukturę społeczeństwa informacyjnego trzeba zagwarantować wszystkim jego członkom bez względu na to, gdzie mieszkają, oraz uznaje, że szybkie i funkcjonalnie niezawodne łączy komunikacyjne, uzupełniane wydajnymi bezprzewodowymi usługami mobilnymi, odgrywają kluczową rolę w promowaniu regionalnej konkurencyjności, dostępności i równości obywateli ⁽⁵⁾.

25. Zachęca do rozwijania transgranicznych usług administracji publicznej z uwzględnieniem aspektów związanych z interoperacyjnością i identyfikacją elektroniczną obywateli, podpisem elektronicznym, elektronicznym doręczaniem dokumentów i innymi elementami e-administracji.

II.3 Dostęp do zasobów cyfrowych

26. Potwierdza rolę odgrywaną przez jednolity rynek cyfrowy jako fundament Europejskiej agendy cyfrowej, który umożliwi stworzenie rozwijającego się, odnoszącego sukcesy i dynamicznego ogólnoeuropejskiego rynku zapewniającego dostęp do usług elektronicznych ⁽⁶⁾.

27. Podkreśla potrzebę skoordynowanych wysiłków w dziedzinie cyfryzacji i zauważa, że dostępność materiałów kulturowych w internecie umożliwi obywatelom całej Europy dotarcie do nich i korzystanie z nich w celach rozrywkowych, naukowych i zawodowych.

28. Zachęca do kreowania i rozpowszechniania legalnych treści cyfrowych oraz usług internetowych, a także do zapewnienia konsumentom łatwego, bezpiecznego i elastycznego dostępu do treści cyfrowych oraz rynków usług.

29. Przyjmuje z zadowoleniem fakt, że zasoby cyfrowe stanowiące część europejskiego dziedzictwa kulturowego zostały z góry uznane za kwalifikowalne do finansowania w ramach programu. Zauważa w związku z tym wpływ dostępności materiałów kulturowych w internecie na obywateli całej Europy i podkreśla, że proces ten przyczynia się do stworzenia w internecie wyraźnego profilu różnorodnego i wielojęzycznego dziedzictwa kulturowego Europy. Dlatego też przyjmuje z zadowoleniem dalsze wspieranie Europeany – internetowej biblioteki, muzeum i archiwum Europy.

⁽⁵⁾ CdR 104/2010 fin.

⁽⁶⁾ CdR 104/2010 fin.

30. Uważa, że materiały cyfrowe mogą być ponownie wykorzystywane – do celów zarówno komercyjnych, jak i niekomercyjnych – i mogą np. znaleźć zastosowanie w materiałach dydaktycznych i edukacyjnych, filmach dokumentalnych, turystyce, grach, animacjach i narzędziach projektowych, z zastrzeżeniem pełnego poszanowania praw autorskich i praw pokrewnych.

31. Przypomina, że dla instytucji publicznych na szczeblu regionalnym i lokalnym zasadnicze znaczenie mają odpowiednie zdolności wewnętrzne oraz zrównoważone zasoby finansowe na cyfryzację, tak aby można było skorzystać z znacznych obniżek kosztów.

II.4 Dostęp do informacji sektora publicznego, które mogą zostać ponownie wykorzystane

32. Uważa za konieczne, aby przy całkowitej zgodności z zasadami ochrony danych dokonano rozróżnienia pomiędzy dostępem do informacji publicznych – którego regulowanie leży w gestii państw członkowskich – a ich ponownym wykorzystaniem, aby zwiększyć korzyści twórcy informacji, który może nie pokrywać wszystkich własnych kosztów wytworzenia tych informacji, oraz by wyeliminować niebezpieczeństwo niezadowolona konsumenta w przypadku udzielania ograniczonego dostępu do informacji publicznych (7).

33. Przypomina znaczenie i potrzebę posiadania wspólnych zasad i praktyk w zakresie ponownego wykorzystywania i użytkowania informacji sektora publicznego, aby wszystkie podmioty na europejskim rynku informacyjnym działały w takich samych podstawowych warunkach, co ma zapewnić większą przejrzystość warunków ponownego wykorzystywania takich informacji oraz usunąć zakłócenia w funkcjonowaniu rynku wewnętrznego, zgodnie z zapisami dyrektywy 2013/37/UE (8).

34. Zauważa, że łatwy dostęp do danych sektora publicznego, które mogą zostać ponownie wykorzystane, stymuluje wzrost gospodarczy i stwarza nowe możliwości prowadzenia działalności gospodarczej, w tym dla małych przedsiębiorstw, niezależnie od ich lokalizacji, i dodaje, że należy w sposób szczególny wspierać udział MŚP w ponownym wykorzystywaniu informacji oraz zapewnić niezbędne refinansowanie tworzenia, przechowywania i aktualizacji dokumentów sektora publicznego (9).

35. Podkreśla, że pełny potencjał ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego można osiągnąć pod warunkiem ściślejszego zaangażowania władz lokalnych i regionalnych, co może w znacznym stopniu przyczynić się do rozpropagowania ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego w celu zwiększenia konkurencyjności i tworzenia miejsc pracy (10).

II.5 Bezpieczeństwo i ochrona

36. Nalega, by przy dalszym tworzeniu infrastruktury i usług w ramach Europejskiej agendy cyfrowej spełnić na każdym szczeblu wszystkie wymogi bezpieczeństwa, co pozwoli

zagwarantować optymalny poziom ochrony prywatności i danych osobowych oraz zapobiegać nielegalnemu śledzeniu wszelkiego rodzaju informacji osobowych czy profilowaniu użytkowników, m.in. w odniesieniu do preferencji zakupowych, stanu zdrowia, dokumentacji medycznej itd. (11).

37. Zaleca, by organizacje, w tym władze publiczne, uznały, iż zwalczanie cyberprzestępczości wymaga nieustających wysiłków, oraz wzywa je do uszeregowania zagrożeń stwarzanych przez zakłócenia i ataki w cyberprzestrzeni według ważności poprzez wskazanie słabych punktów, a także do rozwinięcia zdolności organizacyjnych w celu zarządzania przypadkami naruszeń.

38. Zauważa, że cyberprzestępczość, we wszystkich swoich formach, gwałtownie wzrasta i stanowi wyrafinowane, nowe zagrożenie dla państw członkowskich, organizacji i obywateli UE w XXI wieku. Zagrożenie to jest coraz powszechniejsze, bardziej złożone i nie zna granic.

39. Podkreśla, że władze lokalne i regionalne mogą odegrać kluczową rolę w zwalczaniu cyberprzestępczości, gromadzeniu danych na ten temat i zapewnianiu bezpieczeństwa danych zważywszy, iż naruszenie bezpieczeństwa zagraża usługom użyteczności publicznej, np. lokalnemu zaopatrywaniu w wodę i energię, i z uwagi na to, że władze lokalne i regionalne wykorzystują i posiadają wiele produktów i usług w zakresie informacji cyfrowych.

40. Zaznacza, że należy zachęcać do nawiązywania partnerstw i rozwijać je między wszystkimi zainteresowanymi podmiotami, aby koordynować działania w zakresie bezpieczeństwa cybernetycznego i wносить wkład w podejmowane na szczeblu krajowym i unijnym działania w tym obszarze w celu zwalczania przestępczości w sieci i minimalizacji skutków bezpośredniej kradzieży własności finansowej lub intelektualnej, przerwania komunikacji lub zniszczenia danych o kluczowym znaczeniu dla przedsiębiorstw (12).

II.6 Uwagi końcowe

41. Uważa, że działania zaplanowane w zmienionym wniosku dotyczącym rozporządzenia nie wydają się wzbudzać żadnych wątpliwości, jeżeli chodzi o ich zgodność zarówno z zasadą pomocniczości, jak i proporcjonalności.

42. Podkreśla rolę władz lokalnych i regionalnych w propagowaniu wspólnych programów badawczych, gdyż władze te są kluczowymi podmiotami uczestniczącymi w opracowywaniu regionalnych strategii badań i innowacji; do nich należy często zarządzanie instytucjami badawczymi i to one wspierają tworzenie warunków sprzyjających innowacji.

43. Podkreśla, że należy systematycznie konsultować się z samorządami lokalnymi i regionalnymi w trakcie opracowywania i wdrażania środków dotyczących finansowania trans-europejskich sieci telekomunikacyjnych i zarządzania nimi (zwłaszcza gdy chodzi o aspekty związane z wdrażaniem łączności szerokopasmowych na słabiej zaludnionych obszarach, świadczeniem usług transgranicznych, itp.).

(7) CdR 247/2009 fin.

(8) CdR 247/2009 fin.

(9) CdR 626/2012 fin.

(10) CdR 247/2009 fin.

(11) CdR 247/2009 fin.

(12) CdR1646-2013.

III. ZALECANE POPRAWKI

Poprawka 1

Preambuła

Nowy punkt	Poprawka KR-u
	(10) <u>Przy dalszym tworzeniu infrastruktury usług cyfrowych konieczne będzie zadbanie o to, by wszelkie wymogi bezpieczeństwa były przestrzegane na wszystkich szczeblach, co pozwoli zagwarantować adekwatny poziom ochrony prywatności i danych osobowych oraz zapobiec nieupoważnionemu śledzeniu wszelkiego rodzaju informacji osobowych i profilowaniu użytkowników.</u>

Uzasadnienie

Obecnie ważną sprawą jest zapewnienie ochrony danych osobowych i stosowanie standardów prywatności jako wymogów bezpieczeństwa z uwagi na podatność informacji osobowych na zagrożenia w odniesieniu do preferencji zakupowych, stanu zdrowia, dokumentacji medycznej, itp.

Poprawka 2

Preambuła, motyw 1

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
Sieci i usługi telekomunikacyjne są w coraz większym stopniu uzależnione od infrastruktury internetowej, a infrastruktura sieci szerokopasmowych i usługi cyfrowe są ze sobą ściśle powiązane. Internet staje się dominującą platformą dla komunikacji, usług i działalności gospodarczej. Dostęp do szybkiego internetu i usług cyfrowych w całej Europie leży zatem w interesie publicznym oraz stanowi podstawę wzrostu gospodarczego i jednolitego rynku.	Sieci i usługi telekomunikacyjne są w coraz większym stopniu uzależnione od infrastruktury internetowej, a infrastruktura sieci szerokopasmowych i usługi cyfrowe są ze sobą ściśle powiązane. Internet staje się dominującą platformą dla komunikacji, usług i działalności gospodarczej. Dostęp <u>we wszystkich regionach UE</u> do szybkiego internetu <u>po przystępnej cenie</u> oraz do <u>usług cyfrowych w całej Europie</u> leży zatem w interesie publicznym oraz stanowi podstawę <u>konkurencyjności</u> , wzrostu gospodarczego, <u>włączenia społecznego</u> i jednolitego rynku.

Uzasadnienie

Konkurencyjność i włączenie społeczne to dwie istotne kwestie, które należy wziąć pod uwagę.

Poprawka 3

Preambuła, motyw 7

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
W odniesieniu do infrastruktury publicznych usług cyfrowych elementy podstawowe mają pierwszeństwo przed innymi elementami infrastruktury usług cyfrowych, ponieważ stanowią dla nich warunek wstępny. Infrastruktura usług cyfrowych powinna między innymi służyć wytworzeniu europejskiej wartości dodanej i wychodzić naprzeciw udokumentowanym potrzebom. Powinna ona zarówno pod względem technicznym, jak i operacyjnym, osiągnąć stopień zaawansowania umożliwiający wdrożenie, potwierdzony zwłaszcza w ramach udanych programów pilotażowych. Powinny one opierać się na konkretnych	W odniesieniu do infrastruktury publicznych usług cyfrowych elementy podstawowe <u>oraz infrastruktura usług cyfrowych posiadająca elementy możliwe do wykorzystania przez pozostałych usługodawców</u> mają pierwszeństwo przed innymi elementami infrastruktury usług cyfrowych, ponieważ stanowią dla nich <u>warunek wstępny</u> <u>podstawę dalszego rozwoju</u> . Infrastruktura usług cyfrowych powinna między innymi służyć wytworzeniu europejskiej wartości dodanej i wychodzić naprzeciw udokumentowanym potrzebom. Powinna ona zarówno pod względem technicznym, jak i operacyjnym, osiągnąć stopień

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
planach trwałości działań w celu zapewnienia długoterminowego funkcjonowania platform usług podstawowych poza ramami instrumentu „Łącząc Europę”. Pomoc finansowa na podstawie niniejszego rozporządzenia powinna zatem w miarę możliwości być stopniowo zmniejszana i należy pozyskiwać finansowanie ze źródeł innych niż instrument „Łącząc Europę”.	zaawansowania umożliwiające wdrożenie, potwierdzony zwłaszcza w ramach udanych programów pilotażowych. Powinny one opierać się na konkretnych planach trwałości działań w celu zapewnienia długoterminowego funkcjonowania platform usług podstawowych poza ramami instrumentu „Łącząc Europę”. Pomoc finansowa na podstawie niniejszego rozporządzenia powinna zatem w miarę możliwości być stopniowo zmniejszana i należy pozyskiwać finansowanie ze źródeł innych niż instrument „Łącząc Europę”.

Poprawka 4

Preambuła, motyw 22

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
Komisję powinna wspomagać grupa ekspertów będących przedstawicielami państw członkowskich, z którą będą prowadzone konsultacje i która będzie między innymi uczestniczyć w procesie monitorowania wdrażania niniejszych wytycznych, oraz w planowaniu, ocenie i rozwiązywaniu problemów związanych z wdrażaniem,	Komisję powinna wspomagać grupa ekspertów będących przedstawicielami <u>złożona z przedstawicieli</u> państw członkowskich <u>oraz jednego przedstawiciela władz lokalnych i regionalnych</u> , z którą będą prowadzone konsultacje i która będzie między innymi uczestniczyć w procesie monitorowania wdrażania niniejszych wytycznych, oraz w planowaniu, ocenie i rozwiązywaniu problemów związanych z wdrażaniem

Uzasadnienie

Udział przedstawicieli władz lokalnych i regionalnych może być użyteczny w procesie konsultacji ze względu na rolę samorządów we wdrażaniu usług.

Poprawka 5

Artykuł 3 ust. 2 lit. b)

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
3.2b) poprawa codziennego życia obywateli, przedsiębiorstw i organów administracji poprzez propagowanie wzajemnych połączeń i interoperacyjności krajowych, regionalnych i lokalnych sieci telekomunikacyjnych, a także dostępu do takich sieci.	poprawa codziennego życia <u>oraz działalności gospodarczej i społecznej</u> obywateli, przedsiębiorstw i organów administracji poprzez propagowanie wzajemnych połączeń i interoperacyjności krajowych, regionalnych i lokalnych sieci telekomunikacyjnych, a także dostępu do takich sieci.

Uzasadnienie

Działalność gospodarcza i społeczna wiąże się z codziennym życiem, stanowiąc część priorytetów lokalnych i regionalnych i wraz z nimi może pobudzać rozwój i poprawiać efektywność usług użyteczności publicznej oraz przedsiębiorstw.

Poprawka 6

Artykuł 3 ust. 3 lit. b)

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
skuteczny przepływ inwestycji prywatnych i publicznych w celu pobudzania rozwoju i modernizacji sieci szerokopasmowych służący osiągnięciu celów dotyczących internetu szerokopasmowego określonych w Europejskiej agendzie cyfrowej.	skuteczny przepływ inwestycji prywatnych i publicznych <u>oraz rozwój e-uczenia się</u> w celu pobudzania rozwoju i modernizacji sieci szerokopasmowych służący osiągnięciu celów dotyczących internetu szerokopasmowego określonych w Europejskiej agendzie cyfrowej.

Uzasadnienie

Alternatywą pozwalającą na finansowanie cyfryzacji treści jest rozwój rynków uczenia się za pośrednictwem nośników elektronicznych.

Poprawka 7

Artykuł 4 ust. 2

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
Na projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania mogą składać się ich wszystkie etapy, w tym studia wykonalności, wdrożenie, bieżąca realizacja, koordynacja i ocena.	Na projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania mogą składać się ich wszystkie etapy, w tym studia wykonalności, wdrożenie, bieżąca realizacja, koordynacja i ocena. <u>Projekty te muszą przestrzegać zasady neutralności technologicznej, która stanowi podstawę struktury UE w dziedzinie komunikacji elektronicznej.</u>

Uzasadnienie

Istotne jest wymienienie zasad określających strukturę komunikacji elektronicznej, zwłaszcza w kontekście definiowania projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania.

Poprawka 8

Artykuł 7

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
Aby osiągnąć cele wyznaczone w niniejszych wytycznych, Unia może ponadto nawiązywać kontakty, prowadzić rozmowy, wymieniać się informacjami i współpracować z organizacjami międzynarodowymi i podmiotami prawnymi mającymi siedzibę w państwach trzecich. Celem tej współpracy jest m.in. wspieranie interoperacyjności między sieciami telekomunikacyjnymi w Unii a sieciami telekomunikacyjnymi państw trzecich.	Aby osiągnąć cele wyznaczone w niniejszych wytycznych, Unia może ponadto nawiązywać kontakty, prowadzić rozmowy, wymieniać się informacjami i współpracować z organizacjami międzynarodowymi i podmiotami prawnymi mającymi siedzibę w państwach trzecich, <u>jeżeli współpraca taka służy interesowi publicznemu.</u> Celem tej współpracy jest m.in. wspieranie interoperacyjności między sieciami telekomunikacyjnymi w Unii a sieciami telekomunikacyjnymi państw trzecich. <u>Współpraca ta jest realizowana w koordynacji ze strategiami opracowanymi w ramach polityki zewnętrznej Unii, zwłaszcza z ewentualnymi istniejącymi lub przygotowywanymi strategiami makroregionalnymi.</u>

Uzasadnienie

W procesie decyzyjnym priorytetem powinien być interes publiczny. Przy opracowywaniu mechanizmów współpracy zewnętrznej wskazane jest także uwzględnianie istniejących strategii.

Poprawka 9

Artykuł 8 ust.1

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
Na podstawie informacji otrzymanych na mocy art. 21 rozporządzenia XXX ustanawiającego instrument „Łącząc Europę” państwa członkowskie i Komisja wymieniają się informacjami na temat postępów w realizacji niniejszych wytycznych.	Na podstawie informacji otrzymanych na mocy art. 21 rozporządzenia XXX ustanawiającego instrument „Łącząc Europę” państwa członkowskie i Komisja wymieniają się informacjami i <u>najlepszymi praktykami dotyczącymi</u> na temat postępów w realizacji niniejszych wytycznych. <u>Roczne podsumowanie tych informacji przekazuje się Parlamentowi Europejskiemu. Państwa członkowskie angażują w ten proces władze lokalne i regionalne.</u>

Uzasadnienie

Propozycja mająca na celu poprawę przejrzystości.

Poprawka 10

Artykuł 8 ust. 2

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
Komisja prowadzi konsultacje z grupą ekspertów, w skład której wchodzi po jednym przedstawicielu każdego państwa członkowskiego, i jest przez nią wspomagana.	Komisja prowadzi konsultacje z grupą ekspertów, w skład której wchodzi po jednym przedstawicielu każdego państwa członkowskiego, <u>w tym jeden przedstawiciel władz regionalnych i jeden przedstawiciel władz lokalnych</u> , i jest przez nią wspomagana.

Uzasadnienie

Udział władz lokalnych i regionalnych byłby korzystny, gdyż usługi publiczne w Europie świadczone są głównie przez władze lokalne i regionalne i właśnie te usługi są ważne dla życia codziennego i dla swobodnego prowadzenia działalności gospodarczej i swobody przemieszczania się obywateli.

Poprawka 11

Załącznik, Sekcja 1 pkt 2 lit. g)

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
infrastruktura służąca do obsługi programu „Bezpieczniejszy internet”: odnosi się to do platformy służącej do pozyskiwania, eksploatacji i utrzymania wspólnych systemów obliczeniowych, baz danych i narzędzi informatycznych dla centrów bezpieczniejszego internetu w państwach członkowskich. Dotyczy to również działań zaplecza administracyjnego w zakresie nielegalnych treści związanych z wykorzystywaniem seksualnym, a także powiązań z organami policyjnymi, w tym z organizacjami międzynarodowymi, takimi jak Interpol, oraz, w stosownych przypadkach, usuwanie tych treści przez odpowiednie strony internetowe. Wsparciem platformy będą wspólne bazy danych;	infrastruktura służąca do obsługi programu „Bezpieczniejszy internet”: odnosi się to do platformy służącej do pozyskiwania, eksploatacji i utrzymania wspólnych systemów obliczeniowych, baz danych i narzędzi informatycznych, <u>jak również do wymiany najlepszych praktyk</u> , dla centrów bezpieczniejszego internetu w państwach członkowskich. <u>Centra bezpieczniejszego internetu w państwach członkowskich zapewniające unijną wartość dodaną stanowią kluczowy element infrastruktury służącej do obsługi programu „Bezpieczniejszy internet”, w ramach którego na szczególną uwagę zasługują krajowe telefony zaufania, telefoniczne linie interwencyjne, ośrodki zajmujące się podnoszeniem poziomu świadomości oraz inne działania mające na celu podniesienie poziomu świadomości</u> . Dotyczy to również działań zaplecza administracyjnego w zakresie nielegalnych treści związanych z wykorzystywaniem seksualnym, a także powiązań z organami policyjnymi, w tym z organizacjami międzynarodowymi, takimi jak Interpol, oraz, w stosownych przypadkach, usuwanie tych treści przez odpowiednie strony internetowe. Wsparciem platformy będą wspólne bazy danych <u>oraz wspólne systemy oprogramowania</u> ;

Uzasadnienie

Przykłady najlepszych praktyk byłyby bardzo pomocne w działaniach centrów bezpieczniejszego internetu.

Bruksela, 8 października 2013 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Opinia Komitetu Regionów – Wniosek dotyczący dyrektywy w sprawie planowania przestrzennego obszarów morskich oraz zintegrowanego zarządzania strefą przybrzeżną

(2013/C 356/18)

KOMITET REGIONÓW

- Podkreśla, że wniosek dotyczący dyrektywy przedstawia się w chwili, kiedy wiele państw członkowskich posiada już strategie planowania przestrzennego obszarów morskich i zintegrowanego zarządzania strefą przybrzeżną; władze lokalne i regionalne odgrywają tu kluczową rolę. Zwraca uwagę, że wniosek nie powinien mieć wpływu na zakres kompetencji państw członkowskich i na podział kompetencji w państwach członkowskich w dziedzinie planowania przestrzennego.
- Uważa za otwartą kwestię tego, czy UE powinna przyjmować przepisy w tej dziedzinie, i sądzi, że trzeba również przyrzeć się sposobom, w jaki ma to czynić. Sugeruje, że wniosek w swoim obecnym brzmieniu łamie zasadę proporcjonalności.
- Sądzi, że wniosek dotyczący dyrektywy nie zapewnia wystarczającej elastyczności we wdrażaniu, gdyż: a) wykracza w niektórych państwach członkowskich poza ugruntowane nieformalne procedury zintegrowanego zarządzania strefą przybrzeżną; b) szczególnie odnośnie do zintegrowanego zarządzania strefą przybrzeżną, bezpośrednio narusza kompetencje z zakresu polityki i praktyki planowania przestrzennego na poziomie lokalnym i/lub regionalnym.
- Zaznacza, że dyrektywa ramowa nie może ustalać zawartości planów zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich.
- Uważa, że dyrektywa ramowa powinna określać wspólne zasady i ułatwiać współpracę transgraniczną oraz współpracę władz krajowych posiadających kompetencje w zakresie wybrzeża. Natomiast definicję strefy przybrzeżnej należy pozostawić organom państw członkowskich.
- Zaznacza, że proponowana dyrektywa w swoim obecnym brzmieniu będzie miała negatywne konsekwencje dla polityki i procedur planowania na poziomie lokalnym i regionalnym, gdyż plany zagospodarowania przestrzennego posiadające wymiar przybrzeżny zostaną poddane minimalnym wymogom sektorowym dotyczącym ich treści, co bardzo poważnie podważy autonomię organów ds. planowania, jeśli chodzi o poszukiwanie równowagi między wszystkimi stosownymi sposobami użytkowania danego obszaru.

Sprawozdawca	Paul O'DONOGHUE (IE/ALDE), członek Rady Hrabstwa Kerry oraz Władz Regionu Południowozachodniego
Dokument źródłowy	Wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającej ramy planowania przestrzennego obszarów morskich oraz zintegrowanego zarządzania strefą przybrzeżną COM (2013) 133 final

I. ZALECENIA POLITYCZNE

KOMITET REGIONÓW

Uwagi ogólne

1. Popiera ogólne cele dyrektywy, a mianowicie zapewnienie skutecznego zarządzania działalnością morską, efektywnego korzystania z zasobów morskich, spójnego i opartego na dowodach podejmowania decyzji oraz wzmocnionej współpracy w dziedzinie zarządzania strefami morskimi i przybrzeżnymi, a także ułatwienie spójnego wdrażania najważniejszych celów UE ⁽¹⁾ i wniesienie wkładu w rozwój zrównoważony i rozwój „niebieskiej gospodarki”.

2. Z zadowoleniem przyjmuje wysiłki na rzecz lepszej koordynacji między działalnością na lądzie i na morzu. Popiera spójną politykę europejską opartą na międzynarodowych najlepszych praktykach i uwzględniającą ustalone praktyki krajowe. Popiera także opracowanie wspólnych zasad dotyczących planowania przestrzennego obszarów morskich i zintegrowanego zarządzania strefą przybrzeżną.

3. Podkreśla, że wiele państw członkowskich posiada już strategię planowania przestrzennego obszarów morskich i zintegrowanego zarządzania strefą przybrzeżną bądź jest w trakcie ich opracowywania; władze lokalne i regionalne odgrywają tu kluczową rolę. Zwraca uwagę, że wniosek nie powinien mieć wpływu na zakres kompetencji państw członkowskich i na podział kompetencji w państwach członkowskich w dziedzinie planowania przestrzennego.

4. Jako że „planowanie przestrzenne obszarów morskich” wymaga regularnych uzgodnień między państwami, rola UE w tej dziedzinie powinna się ograniczać do ustalania ram lub norm proceduralnych.

5. Wyraża żal, że ocena skutków nie była przedmiotem ukierunkowanych konsultacji z władzami lokalnymi i regionalnymi, które zajmują się planowaniem i są głównymi podmiotami odpowiadającymi za wdrażanie dyrektywy.

Podstawa prawna

6. Dostrzega, że wniosek dotyczący dyrektywy jest wynikiem wprowadzenia w 2007 r. zintegrowanej polityki morskiej oraz przyjęcia w 2012 r. strategii na rzecz „niebieskiego wzrostu”.

⁽¹⁾ W szczególności dyrektywa ramowa w sprawie strategii morskiej, dyrektywa ptasia i siedliskowa oraz zmieniona wspólna polityka rybołówstwa.

Rozumie jednak szereg obaw wyrażonych w związku ze złożoną podstawą prawną dyrektywy.

7. W tym kontekście odnotowuje opinię Służby Prawnej Rady ⁽²⁾ w sprawie wykorzystania kilku podstaw prawnych we wniosku dotyczącym dyrektywy. Uważa, że potrzebna będzie większa jasność sytuacji, gdy Komisja Europejska będzie w przyszłości publikowała wnioski ustawodawcze z wykorzystaniem kilku podstaw prawnych lub art. 3 (TUE – spójność terytorialna), mogące mieć bezpośredni lub pośredni wpływ na politykę i praktyczne działania w dziedzinie planowania przestrzennego w państwach członkowskich.

Zasady pomocniczości i proporcjonalności

8. Podkreśla, że w wyniku kontroli stosowania zasady pomocniczości przez parlamenty krajowe i regionalne wydano dziewięć negatywnych opinii ⁽³⁾. Zgadza się, że niektóre elementy dyrektywy nie spełniają w wystarczającym stopniu wymogów dotyczących konieczności i wartości dodanej prawodawstwa UE.

9. Odnotowuje następujące obawy związane z: a) zakresem kompetencji – brak jasnych kompetencji na poziomie UE (planowanie przestrzenne obszarów morskich i zintegrowane zarządzanie strefą przybrzeżną w niektórych państwach członkowskich już obecnie leżą w gestii władz krajowych, regionalnych i/lub lokalnych); b) niedostatecznym uwzględnieniem w dyrektywie lokalnej/regionalnej specyfiki stref przybrzeżnych oraz istniejących praktyk z zakresu planowania i zarządzania; c) zasadnością wykorzystania prawodawstwa UE do rozwiązania konkretnych kwestii transgranicznych oraz adekwatnością kształtowania przez UE współpracy z krajami trzecimi, jeśli istnieją już międzynarodowe konwencje morskie.

10. Uważa za otwartą kwestię tego, czy UE powinna przyjmować przepisy w tej dziedzinie, i sądzi, że trzeba również przyrzeć się sposobom, w jaki ma to czynić. Sugeruje, że wniosek w swoim obecnym brzmieniu łamie zasadę proporcjonalności.

11. Jest zdania, że dyrektywa ma zbyt nakazowy charakter, i nie zgadza się z wykazem wymagań minimalnych zawartych w art. 6–8, gdyż ograniczają one możliwość ustalania priorytetów przez władze lokalne i regionalne i stoją w sprzeczności z twierdzeniem, iż dyrektywa ma charakter jedynie proceduralny i nie ingeruje w szczegóły planowania.

⁽²⁾ Opinia Służby Prawnej Rady z 12 lipca 2013 r. (12283/13).

⁽³⁾ Negatywne opinie wraz z uzasadnieniem przedstawiły Bułgaria, Niemcy, Finlandia, Irlandia, Litwa, Niderlandy, Polska i Szwecja, zaś pozytywne Portugalia i Rumunia.

12. Sądzi, że dyrektywa nie zapewnia wystarczającej elastyczności we wdrażaniu, gdyż: a) wykracza w niektórych państwach członkowskich poza ugruntowane nieformalne procedury zintegrowanego zarządzania strefą przybrzeżną; b) szczególnie odnośnie do zintegrowanego zarządzania strefą przybrzeżną, bezpośrednio narusza kompetencje z zakresu polityki i praktyki planowania przestrzennego na poziomie lokalnym i/lub regionalnym.

13. Ponadto kwestionuje nakazowe podejście do innych aspektów wniosku, takich jak ustalenie ram czasowych przeglądu planów i strategii (art. 6) oraz wymogi dotyczące sprawozdawczości (art. 15). Sądzi, że związany z tym wzrost obciążeń biurokratycznych i administracyjnych oraz dodatkowe koszty związane z wdrażaniem dyrektywy, zwłaszcza na szczeblu lokalnym, jeszcze bardziej podważają wartość dodaną.

14. Wyraża zastrzeżenia co do proponowanego wykorzystania dalszych aktów wykonawczych na etapach operacyjnych prowadzących do ustanowienia planów i strategii (art. 16). Uważa, że wykraczają one poza zakres tego, co jest wymagane w celu ułatwienia spełnienia obowiązków wynikających z dyrektywy, i zdają się sugerować, iż zdaniem Komisji dyrektywa w obecnej formie wymaga dalszego wzmocnienia. Powinno się ponownie rozważyć proponowane wykorzystanie aktów wykonawczych, tak aby ograniczały się one jedynie do aspektów proceduralnych.

Planowanie przestrzenne obszarów morskich

15. W pełni popiera uczynienie z planowania przestrzennego obszarów morskich wielosektorowego narzędzia ułatwiającego wdrażanie podejścia ekosystemowego, wspierającego racjonalne korzystanie z zasobów morskich, pozwalającego pogodzić prowadzone w tym samym czasie działania i zmniejszyć wpływ na środowisko morskie oraz zapewniającego obszarom przybrzeżnym i morskim odporność na skutki zmiany klimatu. Popiera podejście oparte na planowaniu, które zapewnia jasne przepisy sprzyjające długoterminowym inwestycjom i tym samym zwiększające wpływ działalności morskiej na realizację celów strategii „Europa 2020”.

16. Podkreśla, że planowanie przestrzenne obszarów morskich musi zostać opracowane jako neutralne narzędzie o pewnym stopniu elastyczności, aby uwzględnić odpowiednie procesy polityczne dla różnych środowisk morskich. Wzywa do wyjaśnienia zakresu podejścia ekosystemowego przyjętego we wniosku dotyczącym dyrektywy, gdyż trzeba będzie zapewnić równowagę między rozwojem gospodarczym a ochroną środowiska. Odrzuca więc odgórnie ustalone priorytety i wymagania minimalne dotyczące planów zarządzania oraz wykorzystanie planowania przestrzennego obszarów morskich jako instrumentu gwarantującego wdrażanie celów politycznych wytyczonych dla poszczególnych sektorów.

17. Sądzi, że dyrektywa w obecnym brzmieniu jest zbyt szczegółowa i niewystarczająco elastyczna, aby można było w pełni uwzględnić istniejące praktyki w dziedzinie planowania przestrzennego obszarów morskich, potrzebę zapewnienia, by priorytety z zakresu zarządzania były nadal ustalane na poziomie krajowym lub niższym niż krajowy, oraz regionalną specyfikę zasobów morskich.

18. Popiera jednakże przyjęcie dyrektywy ramowej w sprawie planowania przestrzennego obszarów morskich w Unii Europejskiej, co, uwzględniając obecne praktyki w niektórych państwach członkowskich, powinno doprowadzić do wprowadzenia obowiązku przygotowania planów zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich, ustalenia wspólnych zasad i minimalnych wymogów dotyczących współpracy transgranicznej oraz koordynacji planów, a także opracowania zasad dotyczących pogodzenia konkurencyjnych sposobów wykorzystywania przestrzeni morskiej i konkurencyjnych celów różnych planów zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich.

19. Zaznacza, że dyrektywa ramowa nie może ustalać zawartości planów zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich.

20. Podkreśla, że w kontekście wspierania planowania przestrzennego obszarów morskich niebieska gospodarka wymaga zintegrowanego zarządzania, dla którego planowanie to stanowi część rozwiązania, lecz nie jedynę rozwiązanie. Trzeba także usprawnić zarządzanie obszarami morskimi.

21. Jest więc zaskoczony, że mimo swego nakazowego charakteru dyrektywa milczy na temat zasad zarządzania. Sądzi, że polityka morska i w szczególności planowanie przestrzenne obszarów morskich wymagają wielopoziomowego i ponadsektorowego podejścia do zarządzania i przyznaje, że o ile państwa członkowskie zachowują uprawnienia w dziedzinie administrowania wodami terytorialnymi i WSE, to władze lokalne i regionalne mogą, z uwagi na swoje kompetencje w dziedzinie planowania przestrzennego i zarządzania, zapewnić spójność i koordynację między planowaniem przestrzennym obszarów morskich i lądowych.

Zintegrowane zarządzanie strefą przybrzeżną

22. Podkreśla, że od długiego czasu opowiadał się za zintegrowanym zarządzaniem strefą przybrzeżną (ICM, wcześniej ICZM), i odnotowuje, że może ono odgrywać znaczącą rolę w zapewnianiu synergii między ramami planowania dotyczącymi środowiska morskiego i lądowego oraz w budowaniu konsensusu wśród zainteresowanych podmiotów.

23. Zwraca uwagę na definicję strefy przybrzeżnej (art. 3 ust. 1), a zwłaszcza na jej skutki dla organów lokalnych i regionalnych zajmujących się planowaniem. W szczególności uważa, iż włączenie do strefy od strony morza całości mórz terytorialnych oznacza, że staje się ona bardzo szeroka i wykracza poza zasięg obecnych organów ds. planowania (również ich zasobów ludzkich i finansowych) w wielu państwach członkowskich. Definicja strefy od strony lądu jest niejasna i wyraźnie widać jej bezpośredni wpływ na istniejące praktyki dotyczące wykorzystania gruntów i planowanie przestrzenne.

24. Uważa, że dyrektywa ramowa powinna określać wspólne zasady i ułatwiać współpracę transgraniczną oraz współpracę władz krajowych posiadających kompetencje w zakresie wybrzeża. Natomiast definicję strefy przybrzeżnej należy pozostawić organom państw członkowskich, stosownie do potrzeby oraz polityki i praktyki planowania w ramach ich właściwości.

25. Sądzi, że należy bardziej kompleksowo podejść do ząębiana się planowania w kontekście morskim i lądowym, mając na uwadze, że powiązania między lądem a morzem wychodzą poza strefę przybrzeżną (np. wpływ dorzeczy w głębi lądu, wpływ portów jako regionalnych węzłów rozwoju, wzajemne powiązania tras transportowych, systemy wytwarzania i przesyłu energii itp.) oraz proponuje, by pozostawić państwom członkowskim większą elastyczność w ustalaniu, jakie instrumenty wykorzystać, aby umożliwić skuteczną koordynację działań lądowych i morskich.

26. Dlatego kwestionuje sens zmiany obecnego nieformalnego podejścia do zarządzania w dodatkowe formalne narzędzie planowania. Nie jest przekonany co do sformułowania w art. 2 ust. 3 „Przepisy niniejszej dyrektywy pozostają bez uszczerbku dla kompetencji państw członkowskich w odniesieniu do planowania przestrzennego i urbanistyki”, gdyż postrzega uregulowania dotyczące zintegrowanego zarządzania strefą przybrzeżną jako uregulowania dotyczące lądowego planowania przestrzennego. Te ostatnie leżą głównie w gestii państw członkowskich, chociaż w niektórych krajach UE wspomniane kompetencje legislacyjne należą do regionów. Uważa, że wdrożenie dyrektywy będzie miało bezpośredni wpływ na praktykę w zakresie planowania na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym i z tego powodu wysuwa poważne zastrzeżenia wobec wprowadzenia obowiązku opracowania strategii zintegrowanego zarządzania strefą przybrzeżną we wszystkich nadbrzeżnych państwach członkowskich (4).

27. Przypomina o zaleceniu dotyczącym ICZM, w którym stwierdzono, iż „z uwagi na różnorodność warunków w strefach przybrzeżnych oraz ramy prawne i administracyjne w państwach członkowskich cel proponowanego działania (*wdrożenia ICZM w Europie*) można osiągnąć najlepiej poprzez wytyczne na poziomie wspólnotowym” (5). Twierdzi, że sytuacja nie uległa od tego czasu zmianie i wyraża ubolewanie, że Komisja nie rozważyła w pełni wszystkich niewiążących możliwości wzmocnienia stosowania zintegrowanego zarządzania.

28. Niemniej sądzi, że zintegrowane zarządzanie strefą przybrzeżną musi nadal odgrywać ważną rolę, uzupełniając planowanie przestrzenne obszarów morskich, wspierając zarządzanie zasobami strefy przybrzeżnej i angażując zainteresowane podmioty. Wzywa Komisję, by przyjrzała się sposobom promowania tych działań za pośrednictwem bardziej stosownych niewiążących środków. Proponuje, by państwa członkowskie oszacowały, jakie konkretne działania należy podjąć celem zapewnienia większej spójności między planowaniem przestrzennym obszarów morskich i lądowych.

Wpływ na poziomie lokalnym i regionalnym

29. Podkreśla rolę władz lokalnych i regionalnych w polityce planowania przestrzennego, w tym w ramach istniejących praktyk w dziedzinie planowania przestrzennego obszarów morskich i zintegrowanego zarządzania strefą przybrzeżną. Podkreśla również, iż władze te już obecnie zajmują się dwustronną koordynacją transgraniczną w ramach polityki planowania przestrzennego.

(4) Konwencja barcelońska nakłada już pewne zobowiązania na państwa członkowskie w basenie Morza Śródziemnego.

(5) Zalecenie dotyczące wdrożenia zintegrowanego zarządzania strefą przybrzeżną w Europie (2002/413/WE), motyw 17.

30. Popiera istniejące inicjatywy z zakresu współpracy regionalnej na poziomie makroregionalnym lub dotyczące basenów morskich. Ubolewa, że w dyrektywie nie wspomniano wyraźnie o zróżnicowaniu środowiska morskiego i nie przewidziano ściślejszej współpracy, która uwzględniałaby tę specyfikę regionalną. Ponadto sądzi, że potrzebne będą uregulowania dotyczące nieprzewidywalnych sytuacji w relacjach z niektórymi krajami trzecimi i złożonego charakteru regionów najbardziej oddalonych.

31. Sądzi, że potencjalne zamierzone i niezamierzone skutki dyrektywy na poziomie lokalnym i regionalnym będą poważne, zwłaszcza jeśli chodzi o wpływ na obecne kompetencje tych władz w zakresie polityki i praktycznych rozwiązań dotyczących planowania oraz nałożenie dodatkowych obciążeń administracyjnych i finansowych.

32. Zaznacza, że proponowana dyrektywa w swoim obecnym brzmieniu będzie miała negatywne konsekwencje dla polityki i procedur planowania na poziomie lokalnym i regionalnym, gdyż plany zagospodarowania przestrzennego posiadające wymiar przybrzeżny zostaną poddane minimalnym wymogom sektorowym dotyczącym ich treści, co bardzo poważnie podważa autonomię organów ds. planowania, jeśli chodzi o poszukiwanie równowagi między wszystkimi stosownymi sposobami użytkowania danego obszaru.

33. Jest zdania, że proponowany harmonogram przygotowania planów morskich i strategii dla stref przybrzeżnych w ciągu 36 miesięcy od wejścia w życie dyrektywy jest bardzo ambitny. Zaznacza, że spełnienie tego wymogu w państwach, w których planowanie przestrzenne obszarów morskich i zintegrowane zarządzanie strefą przybrzeżną znajdują się w powijakach, będzie niemożliwe, proponuje więc przedłużenie tego okresu.

34. Kwestionuje logiczność wymogu przeglądu planów zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich i strategii zarządzania strefą przybrzeżną przynajmniej co 6 lat, gdyż będzie to trudne i kosztowne dla właściwych władz i nie zawsze zgodne z ugruntowanymi cyklami przeglądu planów w państwach członkowskich.

35. Podkreśla, że wdrażanie będzie stanowić znaczne dodatkowe obciążenia dla organów ds. planowania na poziomie lokalnym i regionalnym. Aby zapewnić przestrzeganie postanowień dyrektywy, władze te będą musiały w czasach ograniczeń budżetowych znaleźć dodatkowe zasoby finansowe i ludzkie, w tym odpowiednio wykwalifikowanych specjalistów do spraw zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich, których jest niewielu.

36. Z niepokojem odnotowuje, że Komisja nie przygotowała szczegółowej oceny zakresu dodatkowych obciążeń administracyjnych i kosztów wdrażania, których lwią część poniosą władze samorządowe. Twierdzi, że wpływ ten podważa wartość dodaną tejże dyrektywy z punktu widzenia władz lokalnych i regionalnych.

37. Dlatego też proponuje, aby Komisja Europejska przeprowadziła szczegółową ocenę ex ante: (a) wpływu dyrektywy na obecną politykę i praktykę w zakresie planowania w regionach przybrzeżnych oraz (b) dodatkowych kosztów wdrożenia dyrektywy, zwłaszcza na poziomie lokalnym i regionalnym.

II. ZALECANE POPRAWKI

Poprawka 1

Motyw 3

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
<p>W zintegrowanej polityce morskiej wskazano planowanie przestrzenne obszarów morskich oraz zintegrowane zarządzanie strefą przybrzeżną jako przekrojowy instrument polityczny, adresowany do władz publicznych i zainteresowanych stron, który należy stosować w sposób skoordynowany i zintegrowany. Stosowanie podejścia ekosystemowego przyczyni się do propagowania zrównoważonego wzrostu gospodarki morskiej i przybrzeżnej oraz zrównoważonego wykorzystania zasobów morskich i przybrzeżnych.</p>	<p>W zintegrowanej polityce morskiej wskazano planowanie przestrzenne obszarów morskich oraz zintegrowane zarządzanie strefą przybrzeżną jako przekrojowy instrument polityczny, adresowany do władz publicznych i zainteresowanych stron, który należy stosować w sposób skoordynowany, i zintegrowany i <u>transgraniczny</u>. Stosowanie podejścia ekosystemowego przyczyni się do propagowania zrównoważonego wzrostu gospodarki morskiej i przybrzeżnej oraz zrównoważonego wykorzystania zasobów morskich i przybrzeżnych.</p>

Uzasadnienie

W wypadku zintegrowanej polityki morskiej niezbędne jest wzmocnienie współpracy transgranicznej, zwłaszcza przy planowaniu przestrzennym obszaru morskiego i zintegrowanym zarządzaniu stref przybrzeżnych.

Poprawka 2

Motyw 12

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
<p>O ile zadaniem Unii jest ustanowienie przepisów dotyczących planów zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich i strategii zintegrowanego zarządzania strefą przybrzeżną, o tyle państwa członkowskie i ich właściwe organy są nadal odpowiedzialne za wytworzenie i określenie, w granicach swoich wód morskich i w strefach przybrzeżnych, zawartości takich planów i strategii, w tym rozdziału przestrzeni morskiej między różne działania sektorowe.</p>	<p>O ile zadaniem Unii jest ustanowienie przepisów ram dotyczących planów zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich i strategii zintegrowanego zarządzania strefą przybrzeżną, o tyle państwa członkowskie i ich właściwe organy są nadal odpowiedzialne za wytworzenie i określenie, w granicach swoich wód morskich i w strefach przybrzeżnych, zawartości takich planów i strategii, w tym rozdziału przestrzeni morskiej między różne działania sektorowe i <u>sposoby wykorzystania przestrzeni morskiej</u>.</p>

Poprawka 3

Art. 3 ust. 2

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
<p>„zintegrowana polityka morska” (Integrated Maritime Policy, zwana dalej IMP) oznacza politykę Unii ukierunkowaną na wspieranie skoordynowanego i spójnego procesu podejmowania decyzji w celu osiągnięcia maksymalnego zrównoważonego rozwoju, wzrostu gospodarczego i spójności społecznej państw członkowskich, w szczególności w odniesieniu do przybrzeżnych, wyspiarskich i najbardziej oddalonych regionów Unii, a także sektorów morskich, poprzez spójne strategie polityczne związane z sektorem morskim oraz odpowiednią współpracę międzynarodową;</p>	<p>„zintegrowana polityka morska” (Integrated Maritime Policy, zwana dalej IMP) oznacza politykę Unii ukierunkowaną na wspieranie skoordynowanego i spójnego, <u>międzysektorowego i transgranicznego zarządzania obszarami morskimi</u> procesu podejmowania decyzji w celu osiągnięcia maksymalnego zrównoważonego rozwoju, wzrostu gospodarczego i spójności społecznej państw członkowskich, w szczególności w odniesieniu do przybrzeżnych, wyspiarskich i najbardziej oddalonych regionów Unii, a także sektorów morskich, poprzez spójne strategie polityczne związane z sektorem morskim oraz odpowiednią współpracę międzynarodową;</p>

Poprawka 4

Artykuł 5

Cele planów zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich i strategii zintegrowanego zarządzania strefą przybrzeżną

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
<p>W planach zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich i strategiach zintegrowanego zarządzania strefą przybrzeżną stosuje się podejście ekosystemowe w celu ułatwienia współistnienia konkurujących ze sobą działalności sektorowych w wodach morskich i w strefach przybrzeżnych oraz zapobiegania konfliktom między nimi; ich celem jest przyczynić się do:</p> <p>(a) ...</p> <p>(b) ...</p>	<p>W planach zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich i strategiach zintegrowanego zarządzania strefą przybrzeżną stosuje się podejście ekosystemowe w celu ułatwienia współistnienia konkurujących ze sobą działalności sektorowych w wodach morskich i w strefach przybrzeżnych oraz zapobiegania konfliktom między nimi; <u>określa się w nich cele, które mogą obejmować przyczynianie ich celem jest przyczynić się do:</u></p> <p>(a) ...</p> <p>(b) ...</p>

Uzasadnienie

Trzeba jasno wskazać, że cele zaproponowane w tekście mają charakter przykładowy. Należy zapewnić wystarczającą elastyczność, aby umożliwić właściwym władzom ustalanie priorytetów i sposobów ich realizacji zgodnie z potrzebami środowiska morskiego na danym obszarze.

Poprawka 5

Artykuł 6

Wspólne minimalne wymagania dotyczące planów zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich i strategii zintegrowanego zarządzania strefą przybrzeżną

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
<p>1. Plany zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich i strategii zintegrowanego zarządzania strefą przybrzeżną ustanawiają działania operacyjne zmierzające do osiągnięcia celów określonych w art. 5, z uwzględnieniem wszystkich istotnych działań i środków, które mają do nich zastosowanie.</p> <p>2. Czyniąc to, plany zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich i strategii zintegrowanego zarządzania strefą przybrzeżną przynajmniej:</p> <p>a) są ze sobą skoordynowane, o ile nie są zintegrowane;</p> <p>b) zapewniają skuteczną współpracę transgraniczną między państwami członkowskimi, a także między organami krajowymi i zainteresowanymi stronami odpowiednich polityk sektorowych;</p> <p>c) określają transgraniczne skutki planów zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich i strategii zintegrowanego zarządzania strefą przybrzeżną w odniesieniu do wód morskich i stref przybrzeżnych będących pod władzą lub jurysdykcją państw trzecich tego samego regionu lub podregionu morskiego i związanych z nim stref przybrzeżnych oraz podejmują te kwestie we współpracy z właściwymi organami tych państw zgodnie z art. 12 i 13.</p> <p>3. Plany zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich i strategii zintegrowanego zarządzania strefą przybrzeżną podlegają przeglądowi co najmniej raz na sześć lat.</p>	<p>1. Plany zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich i strategii zintegrowanego zarządzania strefą przybrzeżną ustanawiają działania operacyjne zmierzające do osiągnięcia celów określonych w art. 5, z uwzględnieniem wszystkich istotnych działań i środków, które mają do nich zastosowanie.</p> <p>2. Czyniąc to, plany zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich i strategii zintegrowanego zarządzania strefą przybrzeżną przynajmniej:</p> <p>a) są ze sobą skoordynowane, o ile nie są zintegrowane;</p> <p>b) zapewniają skuteczną współpracę transgraniczną między państwami członkowskimi, a także między organami krajowymi i zainteresowanymi stronami odpowiednich polityk sektorowych;</p> <p>c) określają transgraniczne skutki planów zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich i strategii zintegrowanego zarządzania strefą przybrzeżną w odniesieniu do wód morskich i stref przybrzeżnych będących pod władzą lub jurysdykcją państw trzecich tego samego regionu lub podregionu morskiego i związanych z nim stref przybrzeżnych oraz podejmują te kwestie we współpracy z właściwymi organami tych państw zgodnie z art. 12 i 13.</p> <p>3. Plany zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich i strategii zintegrowanego zarządzania strefą przybrzeżną podlegają przeglądowi <u>zgodnie z krajowym cyklem przeglądu planów</u> co <u>co najmniej raz na sześć lat.</u></p>

Uzasadnienie

Cykle wykonawcze będą musiały różnić się w zależności od państwa członkowskiego, aby zmniejszyć obciążenia związane z wymogami administracyjnymi i zapewnić na etapie wdrażania dyrektywy zgodność z istniejącymi już od dawna praktykami w państwach członkowskich.

Poprawka 6

Artykuł 7

Szczegółowe wymagania minimalne dotyczące planów zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
<p>1. Aby zapewnić osiągnięcie celów określonych w art. 5, plany zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich zawierają przynajmniej zmapowane przedstawienie wód morskich, które określa rzeczywiste i potencjalne rozłożenie czasowe i przestrzenne wszystkich odnośnych działań sektora morskiego.</p> <p>2. Przy opracowywaniu planów zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich państwa członkowskie uwzględniają przynajmniej wymienione poniżej formy działalności:</p> <p>a) instalacje do pozyskiwania energii i produkcji energii ze źródeł odnawialnych,</p> <p>b) urzędnictwa i infrastruktury do wydobywania ropy naftowej i gazu,</p> <p>c) morskie szlaki transportowe,</p> <p>d) przebieg podwodnych kabli i rurociągów,</p> <p>e) łowiska,</p> <p>f) miejsca hodowli ryb,</p> <p>g) obszary chronione.</p>	<p>1. Aby zapewnić osiągnięcie celów określonych w art. 5, plany zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich zawierają przynajmniej zmapowane przedstawienie wód morskich, które określa rzeczywiste i potencjalne rozłożenie czasowe i przestrzenne wszystkich odnośnych działań sektora morskiego.</p> <p>2. Przy opracowywaniu planów zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich państwa członkowskie uwzględniają przynajmniej wymienione poniżej formy działalności, <u>które uznają za właściwe, np.:</u></p> <p>a) instalacje do pozyskiwania energii i produkcji energii ze źródeł odnawialnych,</p> <p>b) urzędnictwa i infrastruktury do wydobywania ropy naftowej i gazu,</p> <p>c) morskie szlaki transportowe <u>i obszary nawigacji rekreacyjnej,</u></p> <p>d) przebieg podwodnych kabli i rurociągów,</p> <p>e) łowiska,</p> <p>f) miejsca hodowli ryb,</p> <p>g) obszary chronione.</p> <p>h) <u>strefy portowe (handel, rybołówstwo, rekreacja).</u></p>

Uzasadnienie

Należy zapewnić wystarczającą elastyczność, aby umożliwić właściwym władzom ustalanie priorytetów i sposobów ich realizacji zgodnie z potrzebami środowiska morskiego na danym obszarze.

Rekreacja jest bardzo rozwinięta w niektórych regionach Europy. Należy zatem uwzględnić tę działalność w planowaniu przestrzennym i wziąć też pod uwagę strefy portowe, które są istotnymi elementami planowania obszarów morskich, ale również lądowych (sieć drogowa i kolejowa).

Poprawka 7

Artykuł 8

Szczegółowe wymagania minimalne dotyczące strategii zintegrowanego zarządzania strefą przybrzeżną

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
<p>1. Aby zapewnić osiągnięcie celów określonych w art. 5, strategii zintegrowanego zarządzania strefą przybrzeżną zawierają przynajmniej wykaz istniejących środków stosowanych w strefie przybrzeżnej oraz analizę potrzeb w zakresie dodatkowych działań. Strategie zapewniają zintegrowane i międzysektorowe wdrażanie polityki oraz uwzględniają interakcje między działaniami lądowymi i morskimi.</p>	<p>1. Aby zapewnić osiągnięcie celów określonych w art. 5, strategii zintegrowanego zarządzania strefą przybrzeżną zawierają przynajmniej wykaz istniejących środków stosowanych w strefie przybrzeżnej oraz analizę potrzeb w zakresie dodatkowych działań. Strategie zapewniają zintegrowane i międzysektorowe wdrażanie polityki oraz uwzględniają interakcje między działaniami lądowymi i morskimi.</p>

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
2. Przy opracowywaniu strategii zintegrowanego zarządzania strefą przybrzeżną państwa członkowskie uwzględniają przynajmniej wymienione poniżej formy działalności:	2. Przy opracowywaniu strategii zintegrowanego zarządzania strefą przybrzeżną państwa członkowskie uwzględniają przynajmniej wymienione poniżej formy działalności:
a) wykorzystanie konkretnych zasobów naturalnych, w tym instalacji do pozyskiwania energii i produkcji energii ze źródeł odnawialnych,	a) wykorzystanie konkretnych zasobów naturalnych, w tym instalacji do pozyskiwania energii i produkcji energii ze źródeł odnawialnych,
b) rozwój infrastruktury, zakładów energetycznych, transportu, portów, zakładów i obiektów morskich oraz innych obiektów, w tym także zielonej infrastruktury,	b) rozwój infrastruktury, zakładów energetycznych, transportu, portów, zakładów i obiektów morskich oraz innych obiektów, w tym także zielonej infrastruktury,
c) rolnictwo i przemysł,	c) rolnictwo i przemysł,
d) rybołówstwo i akwakulturę,	d) rybołówstwo i akwakulturę,
e) ochronę i odtworzenie ekosystemów przybrzeżnych i zarządzanie nimi, usługi ekosystemowe i przyrodę, krajobraz przybrzeżny i wyspy,	e) ochronę i odtworzenie ekosystemów przybrzeżnych i zarządzanie nimi, usługi ekosystemowe i przyrodę, krajobraz przybrzeżny i wyspy,
f) łagodzenie skutków zmiany klimatu i dostosowanie się do niej.	f) łagodzenie skutków zmiany klimatu i dostosowanie się do niej.

Uzasadnienie

Komitet jest zdania, że przepisy dotyczące zintegrowanego zarządzania strefą przybrzeżną stanowią odpowiednik przepisów dotyczących planowania przestrzennego, które leży w gestii państw członkowskich. Ponadto nie widzi specjalnie wartości dodanej w sformalizowaniu istniejącego nieformalnego narzędzia zarządzania.

Poprawka 8

Artykuł 14

Właściwe organy

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
1. Każde państwo członkowskie wyznacza w odniesieniu do każdej strefy przybrzeżnej oraz każdego regionu lub podregionu morskiego organ lub organy właściwe w sprawach dotyczących wdrożenia niniejszej dyrektywy, także w celu zapewnienia współpracy z innymi państwami członkowskimi, jak określono w art. 12, i współpracy z państwami trzecimi, jak określono w art. 13.	1. Każde państwo członkowskie, <u>uwzględniając potrzebę solidnego wielopoziomowego sprawowania rządów i przyjęcia podejścia międzysektorowego</u> , wyznacza w odniesieniu do każdej strefy przybrzeżnej oraz każdego regionu lub podregionu morskiego organ lub organy właściwe w sprawach dotyczących wdrożenia niniejszej dyrektywy, także w celu zapewnienia współpracy z innymi państwami członkowskimi, jak określono w art. 12, i współpracy z państwami trzecimi, jak określono w art. 13.
2. Każde państwo członkowskie przekazuje Komisji wykaz właściwych organów wraz z informacjami wymienionymi w załączniku I do niniejszej dyrektywy.	2. Każde państwo członkowskie przekazuje Komisji wykaz właściwych organów wraz z informacjami wymienionymi w załączniku I do niniejszej dyrektywy.
3. Jednocześnie państwa członkowskie przesyłają do Komisji wykaz swoich właściwych organów przy tych organach międzynarodowych, w których pracach uczestniczą i które są właściwe do spraw wdrażania niniejszej dyrektywy.	3. Jednocześnie państwa członkowskie przesyłają do Komisji wykaz swoich właściwych organów przy tych organach międzynarodowych, w których pracach uczestniczą i które są właściwe do spraw wdrażania niniejszej dyrektywy.
4. Państwa członkowskie powiadamiają Komisję o wszelkich zmianach dotyczących informacji przekazanych zgodnie z ust. 1 w ciągu sześciu miesięcy od daty wprowadzenia w życie takiej zmiany.	4. Państwa członkowskie powiadamiają Komisję o wszelkich zmianach dotyczących informacji przekazanych zgodnie z ust. 1 w ciągu sześciu miesięcy od daty wprowadzenia w życie takiej zmiany.

Uzasadnienie

Uwypuklenie w tekście potrzeby wdrażania dyrektywy w oparciu o wielopoziomowe sprawowanie rządów.

Poprawka 9

Artykuł 16

Akty wykonawcze

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
<p>1. Komisja może – w drodze aktów wykonawczych – przyjąć przepisy dotyczące:</p> <p>a) specyfikacji eksploatacyjnych w zakresie zarządzania danymi, o których mowa w art. 10, pod warunkiem że nie zostały ustanowione za pomocą innych aktów prawnych UE, takich jak dyrektywy 2007/2/WE i 2008/56/WE,</p> <p>— w sprawie udostępniania danych oraz łączenia z istniejącymi procesami zarządzania i gromadzenia danych; oraz</p> <p>b) etapów operacyjnych prowadzących do ustanowienia planów zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich i strategii zintegrowanego zarządzania strefą przybrzeżną oraz sprawozdawczości odnoszące się do</p> <p>— spójności obowiązków sprawozdawczych wynikających z niniejszej dyrektywy z innymi odnośnymi przepisami unijnymi;</p> <p>— cykli monitorowania i przeglądu;</p> <p>— współpracy transgranicznej;</p> <p>— konsultacji społecznych.</p> <p>2. Akty wykonawcze, o których mowa w ust.1, przyjmuje się zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 17 ust. 2.</p>	<p>1. Komisja może – w drodze aktów wykonawczych – przyjąć przepisy dotyczące:</p> <p>a) specyfikacji eksploatacyjnych w zakresie zarządzania danymi, o których mowa w art. 10, – pod warunkiem że nie zostały ustanowione za pomocą innych aktów prawnych UE, takich jak dyrektywy 2007/2/WE i 2008/56/WE,</p> <p>— w sprawie udostępniania danych oraz łączenia z istniejącymi procesami zarządzania i gromadzenia danych; oraz</p> <p>b) etapów operacyjnych prowadzących do ustanowienia planów zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich i strategii zintegrowanego zarządzania strefą przybrzeżną oraz sprawozdawczości odnoszące się do</p> <p>— spójności obowiązków sprawozdawczych wynikających z niniejszej dyrektywy z innymi odnośnymi przepisami unijnymi;</p> <p>— cykli monitorowania i przeglądu;</p> <p>— współpracy transgranicznej;</p> <p>— konsultacji społecznych.</p> <p>2. Akty wykonawcze, o których mowa w ust.1, przyjmuje się zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 17 ust. 2.</p>

Uzasadnienie

Istnieją ważne zastrzeżenia dotyczące stosowania aktów wykonawczych, zwłaszcza gdy chodzi o aspekty operacyjne prowadzące do ustanowienia planów i strategii, które wykraczają poza zakres tego, co jest wymagane w celu ułatwienia spełnienia obowiązków wynikających z tej dyrektywy.

Bruksela, 9 października 2013 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Portal EUR-Lex (<http://new.eur-lex.europa.eu>) zapewnia bezpośredni i bezpłatny dostęp do prawodawstwa Unii Europejskiej. EUR-Lex umożliwia dostęp do *Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej* oraz traktatów, aktów prawnych, orzecznictwa i aktów przygotowawczych.

Dodatkowe informacje o Unii Europejskiej znajdują się na stronie: <http://europa.eu>

Urząd Publikacji Unii Europejskiej
2985 Luksemburg
LUKSEMBURG

PL